

วารสาร การวิจัยการบริหารการพัฒนา

The Journal of Development Administration Research

ISSN: 1905 - 2219 (Print)
ISSN: 2730 - 2075 (Online)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 : กรกฎาคม-กันยายน 2565
Vol. 12 No. 3 : July-September 2022

วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา

The Journal of Development Administration Research

ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2565)

Vol. 12 No. 3 (July-September 2022)

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของนักศึกษาและบุคลากรทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อนำเสนอและพัฒนาศักยภาพและผลงานทางวิชาการ การค้นคว้าและบทความทางวิชาการของคณาจารย์ และนักวิชาการภายนอก
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตของวารสาร

1. ขอบเขตของวารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา จะครอบคลุมเนื้อหา ด้านการวิจัย ด้านบริหารธุรกิจ ด้านการจัดการอุตสาหกรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านบริหาร การศึกษา ด้านจิตวิทยาและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางการวิจัยการบริหารการพัฒนา
2. เนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความวิชาการหรือบทความวิจัยที่ส่งมาขอตีพิมพ์จะต้อง ไม่อยู่ในระหว่างการขอตีพิมพ์หรือเคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อนในวารสารอื่น ๆ ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ
3. การส่งบทความวิชาการและบทความวิจัยนั้น สามารถส่งโดยตรงไปที่กองบรรณาธิการวารสารผ่านระบบ online Submission ที่เว็บไซต์ บทความทั้ง 2 ประเภท ซึ่งบทความที่ส่งมานั้นจะถูกส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิใน สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทำการประเมินแบบ Double-Blinded Review ก่อนที่จะพิจารณาจัดพิมพ์ในขั้นต่อไป
4. การรับบทความของวารสารการวิจัยการบริหารพัฒนาจะเป็นบทความที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ช่วยขยายองค์ความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ ในทางวิชาการที่กว้าง และมีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏณ์ ศรีวิบูลย์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับทิมรักรักษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร มหาวิทยาลัยชินวัตร

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ชินบุตร มหาวิทยาลัยปทุมธานี

กำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่: วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา พิมพ์เผยแพร่ 4 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มีนาคม

ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม-กันยายน

ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม-ธันวาคม

การเผยแพร่

จัดส่งให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JDAR>

ติดต่อกองบรรณาธิการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 1 ถนน อุทอนนอก แขวง ดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์: 097-9359356

โทรสาร: 02-1601240

Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JDAR>

E-mail: touch_life@outlook.co.th, journal.dar@gmail.com

บทความทุกเรื่องที่ตีพิมพ์ได้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน
ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2565 มีวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารเพื่อเป็นสื่อการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการของอาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และจากการที่วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ได้รับการรับรองมาตรฐานจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) ให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 ดังนั้น ในการจัดทำวารสารดังกล่าวให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามตัวชี้วัดที่ถูกต้องตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทางศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ได้กำหนดไว้ทางกองบรรณาธิการมีกระบวนการจัดทำวารสารตั้งแต่การรับบทความผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้องที่จะพิจารณาบทความแต่ละบทความ ดังปรากฏในหน้าสารบัญ และประกอบไปด้วยบทความทั้งหมด 15 บทความ

กองบรรณาธิการ วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ให้ความสนใจส่งบทความมาลงตีพิมพ์เผยแพร่ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป และขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้การสนับสนุนมาโดยตลอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์
บรรณาธิการ

สารบัญ	
บทนำ	I
บทบรรณาธิการ	III
สารบัญ	IV
ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 Relationship of Economic Factors and Profitability Affecting the Stock Price Assessment on the Stock Exchange of Thailand SET100	414
ณัฏฐิกา สุจาณี, พรรณทิพย์ อย่างกลั่น Naiyika Sujaree, Phanthip Yangklan	
เหตุผลเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล The Reasons for Choosing the Career of Undergraduate Students in Bangkok and Vicinity	430
นรารัตน์ รอดแดง, ศรีปริญา ฐปกระจำง, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล Nararat Roddang, Sriparinya Toopgrajank, Chandej Charoenwiryakul	
ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อ การสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า Causal Factors of Knowledge Sharing Behavior Affecting The Safety Attitude Building for The Freight Forwarding Sector	439
ณัฐพล ออพิพัฒน์, วิชิต อุ๋อัน Nutthapol Orpipath, Vichit U-on	
ปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง Causal Factors of Project Management Performance Affecting Business Results in The Construction Sector	456
ชยันต์ โกมลภมร, อังกูร ลาภธเนศ Chayan Komonphamorn, Ungul Laptaned	
การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 Strategic Management Guidelines of School, Pathumwan District Bangkok for Support Management era 4.0	473
วาสนี จินดี, ศจีวรรณ ทรรพวสุ Vasini Jeandee, Sajeewan Darbavasu	

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กัลยาณิวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 Internal Supervision Administration Guidelines of Kalayaniwattana Educational Quality Development Network Schools for Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 6	486
นันทยา วงศ์ชัย, ญัฐิยา ตันตรานนท์ Nantaya Wongchai, Nuttiya Tantranont	
แนวทางการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี Guidelines for Increase Potential Nawatwithi OTOP Tourism Community Ban Tungyung, Udonthani Province	500
ดารณี ดวงพรหม, ชลิดา ศรีสุนทร, อรรณพ ต.ศรีวงษ์, วสุธา อูยพิตัง Daranee Daungprom, Chalida Srisunthron, Annop T.srivong, Vasuta Auyapitang	
การปฏิบัติงานเชิงผลสัมฤทธิ์ของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา Achievement performance of staff of Dhevan Dara Resort and Spa	511
อริวัฒน์ อัศวศิริโยธิน, นพดล บุรณนัฐ, เสาวนีย์ พากเพียร Ativat Asvasirayothin, Nopadol Burananuth, Saowanee Phakphian	
ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Relationship Between Cash Flow and Profitability of Listed in The Stock Exchange of Thailand	518
พรณทิพย์ อย่างกลั่น, วัชรพงษ์ ยอดราช Phanthip Yangklan, Wattanapong Yodrach	
ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ของผู้รับบริการ ธนาคารออมสิน สำนักงานพหลโยธิน Expectations and Satisfaction to Measures to Assist Debtors of Service Recipients of the Government Savings Bank Phaholyothin Office	533
บุหรังวไล อธิสุข Burongwalai Atisook	
การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า ใน พื้นที่จังหวัดตาก เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก Feasibility Study and the Possibility of Establishing a Warehouse and Distribution Center in the Area of Tak Province to Support the Tak Special Economic Development Zone	550
ณัฐชัย เอกนราจินดาววัฒน์ Nattachai Aeknarajindawut	

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า จากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Factors Influencing the Decision to Buy Products from Kaew Chao Chom Bakery of Suan Sunandha Rajabhat University	563
อัมพร พุ่มจำปา, ธนสุวิทย์ ทับทิมรักษ์ Amporn Pumchampa, Thanasawit Thaphiranarak	
อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร Influence of Marketing Mix Affecting Online Shopping Decisions in Bangkok Metropolitan	574
ฉันทิพย์ จำเดิมเมด็จศึก, สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ, นพวรรณ มุสิกบุตร Chantip Chamdermpadejsuk, Surasek Phonghanyudh, Noppawan Musicabutr	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ The Factors Affecting the Willingness to Pay for Healthy Food	584
รพีพร เพ็ญเจริญกิจ, ธาตรี จันทรโคลิกา, กอบกุล จันทรโคลิกา, ศุภวัฒน์ สุขะปรเมษฐ, ชลลดา สัจจานิตย์, พาสน์ ทิมทรัพย์ Rapheephorn Phencharoenkit, Tatre Jantarakolica, Korbkul Jantarakolica, Supawat Sukhaparamate, Chonlada Sajjanit, Pard Teekasap	
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 The Relationship Between the School Management Network and the Effectiveness of Education Administration in Parents' Network Association in the Secondary Educational Service Area Office 1	596
จุฑาภรณ์ อินเถิง , ศันสนีย์ จะสุวรรณ์ Judaporn Intoeng , Sansanee Jasuwan	

ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการ
ประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100
Relationship of Economic Factors and Profitability Affecting the Stock
Price Assessment on the Stock Exchange of Thailand SET100

ณัฏฐิกา สุจารย์¹ และ พรรณทิพย์ อย่างกลั่น²

Naiyika Sujaree¹ and Phanthip Yangklan²

หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม¹

Master of Accountancy School of Accountancy, Sripatum University, Thailand¹

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม²

School of Accountancy, Sripatum University, Thailand²

E-mail: Naiyika.su@gmail.com¹, Phanthip.ya@spu.ac.th²

Received: 2022-07-13; Revised: 2022-09-23; Accepted: 2022-09-26

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 ระยะเวลา 5 ปี รวมข้อมูลทั้งหมด 350 ข้อมูล ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแปรอิสระ ด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ดัชนีผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และอัตราเงินเฟ้อ ด้านความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตราผลตอบแทนกำไรขั้นต้น อัตราผลตอบแทนกำไรจากการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ตัวแปรตาม คือ การประเมินมูลค่าหุ้น ประกอบด้วย ราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น และราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการทำกำไร และการประเมินมูลค่าหุ้นได้แก่การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 คือ และอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิและ อัตราส่วนผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น

คำสำคัญ: ปัจจัยทางเศรษฐกิจ, ความสามารถในการทำกำไร, การประเมินมูลค่าหุ้น

Abstract

This research aims to study the relationship of economic factors and profitability that affect the valuation of shares of companies listed on the Stock Exchange of Thailand, SET 100, which is a quantitative research. Using a sample group from companies listed on the Stock Exchange of Thailand, SET100, during the year 2017-2021, for a period of 5 years, The independent variables economic factors such as consumer index. 1-year fixed deposit interest rate and inflation rate The profitability is gross profit margin. Earnings Before Interest and Taxes Net profit margin Return on Assets and Return on Equity. The dependent variable is the share valuation, consisting of the market price of the shares per earnings per share. and the stock market price per book value per share Descriptive statistics were used to analyze the preliminary data. Analysis of the relationship between economic factors profitability and stock valuations include multiple regression analysis.

The results showed that The 1-year fixed deposit interest rate has a positive correlation to the market valuation of the stock to earnings per share, and Gross profit margin. Earnings Before Interest and Taxes Net profit margin and Return on Equity There is a positive correlation with the stock's market capitalization valuation to book value per share.

Keywords: Economic Factors, Profitability, Stock Price Assessment

บทนำ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 ระหว่างปี 2560-2564 โดยมุ่งเน้นศึกษาหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100 ที่เป็นกลุ่มหลักทรัพย์ที่ได้ถูกจัดลำดับความน่าเชื่อถือแล้ว ผ่านกฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นกลุ่มหลักทรัพย์ที่นักลงทุนให้ความสำคัญและนิยมตัดสินใจลงทุน มีการซื้อขายสม่ำเสมอ มีสภาพคล่องสูง ราคาของหลักทรัพย์จึงถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในตลาดทุน เนื่องจากราคาดังกล่าวนั้นเปรียบเสมือนตัวชี้วัดความสำเร็จของบริษัทอย่างหนึ่ง กล่าวคือ หากบริษัทนั้นมีผลการดำเนินงานที่ดีย่อมทำให้ราคาหลักทรัพย์มีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย และเมื่อราคาหลักทรัพย์สูงขึ้นก็ย่อมทำให้มูลค่าของบริษัทสูงขึ้นไปด้วยเช่นเดียวกัน แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของบริษัทจะช่วยให้นักลงทุนเข้าใจพื้นฐานของบริษัทและช่วยในการคาดการณ์ราคาหลักทรัพย์ได้

แนวคิดการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) เป็นแนวคิดที่มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนด อัตราผลตอบแทนความเสี่ยงจากการลงทุน และมูลค่าของหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านภาวะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัย

ที่เกี่ยวกับผลการดำเนินงาน รวมถึงฐานะทางการเงินของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ โดยงานวิจัยนี้ให้ความสนใจในเรื่องของปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่บริษัทไม่สามารถควบคุมได้ ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และอัตราเงินเฟ้อ ปริมาณเหมือนชาว และดร.กฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงกุล (2556) พบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านอัตราดอกเบี้ย มีผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์ แต่อัตราเงินเฟ้อไม่ส่งผลกระทบต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์ จิรัตน์ สังข์แก้ว (2545) พบว่าอัตราเงินเฟ้อเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ควรนำมาพิจารณาก่อนการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ และงานวิจัยนี้ยังให้ความสนใจปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงาน ด้านความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ที่เป็นตัวกำหนดราคาหลักทรัพย์ โดยทำให้เห็นถึงแนวโน้มผลกำไรของบริษัทในอนาคต และสามารถในการบริหารทรัพย์สินของบริษัท ช่วยให้นักลงทุนสามารถใช้วิเคราะห์ ประกอบกับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทคือการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งบอกถึงความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างรายการต่าง ๆ ที่ปรากฏในงบการเงิน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

งานวิจัยนี้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 โดยปรัชญาพื้นฐานที่แท้จริงของการประเมินมูลค่านั้นมาจากแนวคิดที่ว่า “นักลงทุนจะไม่ยอมจ่ายเงินซื้อสินทรัพย์ใด ๆ ไปมากกว่ามูลค่าของสินทรัพย์นั้น” หากนักลงทุนเห็นว่ามูลค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวสูงเกินไปเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ หรือกระแสเงินสดที่สินทรัพย์นั้นจะก่อให้เกิดกับผู้ลงทุนในอนาคต นักลงทุนก็จะไม่ยินดีที่จะจ่ายซื้อหลักทรัพย์ดังกล่าว ดังนั้น การประเมินมูลค่าจึงเข้ามามีบทบาทในการประเมินถึงมูลค่าที่แท้จริงของสินทรัพย์แต่ละประเภท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการทำกำไรและการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100

การทบทวนวรรณกรรม

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจ

“การวิเคราะห์เศรษฐกิจ” เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วยปัจจัยพื้นฐาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจ จะส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ เช่น หลักทรัพย์บางกลุ่มมีระดับราคาลดลง เมื่อสภาพเศรษฐกิจชะลอตัว และจะมีระดับราคาสูงขึ้น เมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัวขึ้น สามารถพิจารณาได้จาก “วัฏจักรเศรษฐกิจ” (Economic Cycle) ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจ ณ ช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง วัฏจักรเศรษฐกิจแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะ ได้แก่

1. เศรษฐกิจขยายตัว (Expansion / Recovery) เป็นช่วงที่การผลิตและการจ้างงานเริ่มเพิ่มขึ้น รายได้และรายจ่ายของครัวเรือนสูงขึ้น ทิศทางการลงทุนมีแนวโน้มดีขึ้น

2. เศรษฐกิจรุ่งเรือง (Peak) เป็นจุดสูงสุดของวัฏจักร ณ จุดนี้ระบบเศรษฐกิจจะมีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งการผลิตและการบริโภค ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ระดับราคาสินค้าสูง ธุรกิจสามารถทำกำไรได้สูง

3. เศรษฐกิจถดถอย (Contraction / Recession) เป็นช่วงที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มลดลง GDP และความต้องการสินค้าโดยรวมลดลง การผลิตและการจ้างงานลดลง ธุรกิจเริ่มขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน

4. เศรษฐกิจตกต่ำ (Trough) การว่างงานสูง ความต้องการสินค้าโดยรวมลดลง สินค้าที่ผลิตไม่สามารถขายได้ ธุรกิจกำไรลดลง อัตราการขยายตัวต่ำ เนื่องจากมีความเสี่ยงในการขาดทุนสูง

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร

โดย Periasamy (2010) ได้กล่าวถึงความหมายของอัตราส่วนที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin Ratio) เป็นอัตราส่วนที่เปรียบเทียบกำไรขั้นต้นกับรายได้จากการขาย อัตราส่วนกำไรขั้นต้นสูงจะขึ้นอยู่กับปัจจัยในต่าง ๆ โดยอัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการขายสินค้าและการควบคุมต้นทุนการผลิต

$$\text{"อัตรากำไรขั้นต้น"} = \frac{\text{"กำไรขั้นต้น"}}{\text{"ยอดขาย"}} \times 100 \text{ (" \% ")}$$

2) อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin Ratio) เป็นอัตราส่วนที่เปรียบเทียบกำไรจากการดำเนินงานกับรายได้จากการขาย โดยอัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการขายสินค้า การควบคุมต้นทุนการผลิต และการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยกำไรขั้นต้น=รายได้จากการขาย – ต้นทุนขายและบริการ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี

$$\text{"อัตรากำไรจากการดำเนินงาน"} = \frac{\text{"กำไรขั้นต้น"} - \text{"ค่าใช้จ่ายจากการขายและบริหาร"}}{\text{"ยอดขาย"}} \times 100 \text{ (" \% ")}$$

3) อัตรากำไรสุทธิ (Net Income Margin Ratio) เป็นอัตราส่วนที่เปรียบเทียบกำไรสุทธิต่อรายได้จากการขาย ซึ่งใช้วัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยรวม อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี เพราะแสดงถึงความสามารถในการทำกำไร และการควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของธุรกิจได้ดี

$$\text{"อัตรากำไรสุทธิ"} = \frac{\text{"กำไรสุทธิ"}}{\text{"ยอดขาย"}} \times 100 \text{ (" \% ")}$$

4) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Asset Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ทั้งหมด เพื่อแสดงความสามารถในการทำกำไรเทียบกับสินทรัพย์รวมว่าก่อให้เกิดผลตอบแทนกลับคืนมาน้อยเพียงใด อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ควรมีค่าสูง เพราะแสดงว่าธุรกิจสามารถให้ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมสูง และใช้สินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

$$\text{"อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม"} = \frac{\text{"กำไรสุทธิ"}}{\text{"สินทรัพย์รวม(เฉลี่ย)"}} \times 100 \text{ (" \% ")}$$

5) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นอัตราผลตอบแทนที่เจ้าของควรได้รับจากการนำเงินมาลงทุนในธุรกิจ เป็นการประเมินอัตราผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ควรมีค่าสูง เพราะแสดงให้เห็นว่า ผู้ถือหุ้นมีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูง

$$\text{"อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น"} = \frac{\text{"กำไรสุทธิ"}}{\text{"ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)"}} \times 100 \text{ (" \% ")}$$

แนวคิดการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญ

การประเมินมูลค่าหุ้นเป็นเครื่องมือที่จะช่วยผู้ลงทุนในการตัดสินใจในการลงทุนโดยเปรียบเทียบระหว่างราคาตลาด ณ ปัจจุบัน กับมูลค่าที่แท้จริงที่ได้จากการประเมิน มีแนวคิดหลัก ๆ 2 แนวคิด คือ

1) การประเมินมูลค่าหุ้นโดยการคิดลดเงินปันผล (Dividend Discounted Model : DDM)

ภายใต้แนวคิดนี้ เกิดจากความเชื่อที่ว่า ผู้ลงทุนที่ลงทุนในหุ้นวันนี้ ย่อมคาดหวังผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุนในหุ้น

ดังนั้น ราคาหุ้นที่ผู้ลงทุนยอมจ่ายในวันนี้ จึงมุ่งหวังผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนคาดว่าจะได้รับในอนาคตซึ่งคือ “เงินปันผล” แต่กระแสเงินสดเป็นมูลค่าของเงินในอนาคตย่อมไม่เท่ากับมูลค่าของเงินในปัจจุบัน ผู้ลงทุนจึงต้องเทียบมูลค่าของเงินดังกล่าวให้กลับมาเป็นปัจจุบัน โดยใช้แนวคิด “อัตราคิดลด”

อัตราคิดลด (Discount Rate) เป็นตัวเลขที่ใช้เพื่อแปลงค่าเงินในอนาคตให้กลับมาเป็นมูลค่า ณ เวลาปัจจุบัน โดยปกติตัวเลขที่ใช้คิดลดสำหรับเงินปันผล ได้แก่ อัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการจากการลงทุนในหุ้นนั้นโดยมูลค่าที่แท้จริงของหุ้น (P_0)

2) แนวคิดการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญโดยวิธีสัมพัทธ์ (Relative Method)

การหามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นภายใต้แนวคิดนี้ เกิดจากความเชื่อที่ว่า ผู้ลงทุนควรจ่ายเงินเพื่อซื้อหุ้นเป็นก็เท่าของตัวแปรทางบัญชีต่างๆ เช่น กำไรต่อหุ้น มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น เป็นต้น

อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (Price to Earnings Ratio : P/E Ratio)

อัตราส่วนนี้คำนวณจาก “ราคาตลาดของหุ้น” หารด้วย “กำไรสุทธิต่อหุ้น” โดยหลักการคือ หุ้นตัวนั้นจะใช้เวลากี่ปีที่ผลตอบแทนหรือกำไรที่บริษัททำได้ จะรวมกันเท่ากับเงินทั้งหมดที่ลงทุนไป

- ถ้า P/E Ratio ของบริษัทที่เรากำลังประเมิน น้อยกว่า Benchmark P/E แสดงว่ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นต่ำกว่าราคาตลาด ณ ปัจจุบัน ดังนั้น ผู้ลงทุนควร “ซื้อ”

- ถ้า P/E Ratio ของบริษัทที่เรากำลังประเมิน มากกว่า Benchmark P/E แสดงว่ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นสูงกว่าราคาตลาด ณ ปัจจุบันดังนั้น ผู้ลงทุนควร “ขาย”

อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (Price to Book Value : P/BV Ratio)

อัตราส่วนนี้คำนวณจาก “ราคาตลาดของหุ้น” หารด้วย “มูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น” โดย P/BV ทำให้ผู้ลงทุนทราบว่า ราคาหุ้น ณ ขณะนั้น สูงเป็นก็เท่าของมูลค่าทางบัญชีของหุ้นดังกล่าว

- ถ้า P/BV Ratio ของบริษัทที่เรากำลังประเมิน น้อยกว่า Benchmark P/BV แสดงว่ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นต่ำกว่าราคาตลาด ณ ปัจจุบันดังนั้น ผู้ลงทุนควร “ซื้อ”

- ถ้า P/BV Ratio ของบริษัทที่เรากำลังประเมิน มากกว่า Benchmark P/BV แสดงว่ามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นสูงกว่าราคาตลาด ณ ปัจจุบันดังนั้น ผู้ลงทุนควร “ขาย”

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การ

ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ผู้วิจัยได้นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยตามลำดับและแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 จำนวน 100 บริษัท ที่มีผลการดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ.2560 ถึงปี พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 5 ปี โดยมีเงื่อนไขดังนี้ 1) ไม่รวมบริษัทที่ข้อมูลทางการเงินไม่ครบถ้วน 2) บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจเงิน หมดธนาคาร เนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้ดำเนินธุรกิจแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ซึ่งไม่สามารถนำข้อมูลทางการเงินมาวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ 3) บริษัทที่มีรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคมของปี ดังนั้น ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 350 ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 เป็นศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี 2560 – 2564 รวมระยะเวลา 5 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้รวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน และศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัย บทความ เพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 เพื่อการวิเคราะห์ค่าทางสถิติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แสดงถึงภาพรวมของข้อมูลในเรื่องของค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) (p) คือการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระและพิจารณาตัดตัวแปรนั้นออกไปเพื่อป้องกันการเกิดปัญหา (Multicollinearity) สภาพที่กลุ่มตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้องต่ำกว่า 0.8

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เป็นสถิติที่ใช้ในการประมาณว่าตัวแปร (Variable) สองตัวหรือมากกว่านั้นมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย

ผลการวิจัย

ผลของการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของดัชนีผู้บริโภค (CPI) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) อัตราเงินเฟ้อ (INF) อัตรากำไรขั้นต้น (NPM) อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) และราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) โดยได้สรุปสถิติเชิงพรรณนาได้ดังนี้

ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) มีค่าต่ำสุดร้อยละ -0.85 ค่าสูงสุดร้อยละ 1.23 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.5640 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 0.73976 โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยดัชนีราคาผู้บริโภค พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.5640 แสดงให้เห็นว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) มีค่าต่ำสุดร้อยละ 1.35 ค่าสูงสุดร้อยละ 1.85 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 0.20668 โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.67 แสดงให้เห็นว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปีมีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายของประชาชน ซึ่งหากคนใช้จ่ายน้อยเกินไป ราคาสินค้าและบริการจะเพิ่มขึ้นน้อยหรือลดลง เศรษฐกิจจะชะลอตัว อัตราเงินเฟ้อ (INF) มีค่าต่ำสุดร้อยละ 98.25 ค่าสูงสุดร้อยละ 101.78 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 99.9280 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 1.16703 โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตราเงินเฟ้อ พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 99.9280 แสดงให้เห็นว่าอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งเงินเฟ้อมีผลกระทบกับเศรษฐกิจในหลากหลายมิติ เช่น ผู้บริโภคมักจะรีบซื้อสินค้าในขณะที่สินค้านั้นมีแนวโน้มราคาที่จะสูงขึ้น อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) มีค่าต่ำสุดร้อยละ -24.69 ค่าสูงสุดร้อยละ 91.56 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 28.6522 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 19.18543 การที่อัตรากำไรขั้นต้นมีจำนวนที่ติดลบนั้น หมายถึง บางบริษัทมีต้นทุนในการผลิตสูง แสดงให้เห็นถึงการบริหารต้นทุนผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเกิดจากการซื้อวัตถุดิบหรือสินค้ามาแพง หรือเกิดจากค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการผลิตสูง เป็นต้น โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตรากำไรขั้นต้น พบว่าอยู่ที่ร้อยละ 28.6522 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการบริหารต้นทุนผลิต การจัดซื้อสินค้ามาเพื่อขายที่ดี หรือมีประสิทธิภาพการจัดเตรียมวัตถุดิบเพื่อการผลิตที่ดี อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) มีค่าต่ำสุดร้อยละ -46.41 ค่าสูงสุดร้อยละ 81.98 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 16.2466 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 18.14166 การที่อัตรากำไรจากการดำเนินงานมีค่าเป็นลบนั้น หมายความว่า บางบริษัทเกิดผลขาดทุนในการดำเนินงาน แสดงให้เห็นถึงการบริหารค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตรากำไรจากการดำเนินงาน พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 16.2466 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการในการดำเนินงาน ซึ่งนักลงทุนจะให้ความสำคัญกับอัตรากำไรจากการดำเนินงานอย่างมาก เพราะเป็นกำไรที่สะท้อนจากการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่รายได้จากการขาย ต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ถ้าองค์ประกอบทั้ง 3 ดี ก็จะส่งผลดีต่อกำไรจากการดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีค่าต่ำสุดร้อยละ -50.78 ค่าสูงสุดร้อยละ 290.16 ค่าเฉลี่ยร้อยละ

16.4982 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 27.21029 โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิ พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 16.4982 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ สามารถทำกำไรได้ดี อย่างไรก็ตามในการนำอัตรากำไรสุทธิมาใช้เปรียบเทียบ ควรทำความเข้าใจธรรมชาติของกิจการเสียก่อนว่ามีลักษณะการทำธุรกิจอย่างไร เพราะในบางครั้งกิจการอาจจะมีการหักหรือค่าใช้จ่ายพิเศษเกิดขึ้น ทำให้อัตรากำไรที่ปรากฏสูงหรือต่ำกว่าปกติ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีค่าต่ำสุดร้อยละ -19.14 ค่าสูงสุดร้อยละ 64.17 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.7722 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 7.60051 โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.7722 แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ส่วนใหญ่สามารถใช้สินทรัพย์รวมทั้งหมดที่มี ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน อาคาร เครื่องจักร ฯลฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่ได้ยิ่งมีค่ามากเท่าไร ยิ่งแสดงว่า กิจการสามารถใช้สินทรัพย์ได้อย่างคุ้มค่าเท่านั้น ทั้งนี้ หากต้องการทราบค่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ควรจะเป็น ควรเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมนั้น ๆ เนื่องจากในแต่ละอุตสาหกรรมมีความเฉพาะเป็นของตัวเอง บางอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้สินทรัพย์จำนวนมากเพื่อสร้างผลกำไร เช่น ธุรกิจโรงแรม เป็นต้น อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าต่ำสุดร้อยละ -96.15 ค่าสูงสุดร้อยละ 102.78 ค่าเฉลี่ยร้อยละ 14.6417 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 15.39371 โดยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 14.6417 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ส่วนใหญ่มีความสามารถในการทำกำไรเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้ผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้นสูง ราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio) มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.00 เท่า มีค่าสูงสุด 605.01 เท่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 24.6907 เท่า มีการกระจายตัวโดยดูจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 37.57082 เท่าแสดงให้เห็นว่า ณ ขณะนั้นกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 มีความสามารถในการทำกำไร และมีราคาตลาดที่สูงเมื่อเทียบกับกำไรที่บริษัททำได้ ส่งผลให้ราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio) มีค่าสูงขึ้นตามไปด้วย สำหรับนักลงทุนแล้ว หุ้นที่มี P/E ต่ำ ย่อมดีกว่าหุ้นที่มี P/E สูง กล่าวคือ หุ้นตัวนั้นจะใช้เวลาที่ปีที่ผลตอบแทนหรือกำไรที่บริษัททำได้ จะรวมกันเท่ากับเงินทั้งหมดที่ใช้ซื้อหุ้นไปหรือที่ปีหุ้นตัวนั้นจะคืนทุนนั่นเอง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย , 2558 : ออนไลน์) ราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.24 เท่า มีค่าสูงสุด 22.42 เท่า ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.6746 เท่า มีการกระจายตัวโดยดูจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.32512 เท่าแสดงให้เห็นว่า ณ ขณะนั้นกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 บางบริษัทมีมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นมากกว่าราคาตลาดของหุ้น เห็นได้จากค่าสูงสุดถึง 22.42 เท่า และบางบริษัทมีมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นน้อยกว่าราคาตลาดของหุ้น เห็นได้จากค่าต่ำสุดที่ 0.00 เท่า ซึ่งจะบอกให้ผู้ลงทุนทราบว่า ราคาหุ้น ณ ขณะนั้น สูงเป็นกี่เท่าของมูลค่าทางบัญชีของหุ้น ดังนั้น สรุปได้ว่าราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น ยิ่งต่ำยิ่งดี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ประกอบด้วย ดัชนีผู้บริโภค (CPI) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) อัตราเงินเฟ้อ (INF) อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรจากการ

ดำเนินงาน (EBIT) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) และราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ น้อยกว่า 0.80 ซึ่งไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ยกเว้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.089 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.801 และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.849 ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เกิน 0.80 ทำให้เกิดปัญหาปัญหาจากการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก (Multicollinearity) ดังนั้นจึงได้ทำการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันในระดับมากมาทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอีกครั้งโดยได้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ดังต่อไปนี้

ดัชนีผู้บริโภค (CPI) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.205 ดัชนีผู้บริโภค (CPI) และอัตราเงินเฟ้อ (INF) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ -0.662 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) และอัตราเงินเฟ้อ (INF) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.0628 ราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) และอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.203 ราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.164 ราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) และอัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.110 ราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.388 ราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น (P/BV) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.491 อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และ อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.801 อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และอัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.352 อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.290 อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.305 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) และอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.278 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.320 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (EBIT) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.399 อัตรากำไรสุทธิ (NPM) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.382 อัตรากำไรสุทธิ (NPM) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.358 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เท่ากับ 0.849

และเมื่อวิเคราะห์ค่า Variance Inflation Factor (VIF) ก็พบว่าค่า VIF น้อยกว่า 10 คือค่าความทนทาน มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 และสูงสุด 1 ซึ่งค่าต่ำสุดสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ Tolerance > 0.1 ส่วนค่า VIF มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 และสูงสุด 1 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรแต่ละตัวไม่มีความเป็นเส้นตรงร่วมกันอย่างมาก (Multicollinearity) หรือไม่มีความซ้ำซ้อนกันในการวัด

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน

การศึกษาครั้งนี้สามารถนำตัวแปรอิสระนี้เข้าสมการถดถอยได้ เพราะมีค่าสถิติทดสอบ F ที่เปลี่ยนไป (F change) เท่ากับ 1.365 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ F ที่เปลี่ยนไป (P-value ของ F change) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.0176 หมายความว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) และความสัมพันธ์ดังกล่าวอยู่ในระดับ 71.40 เปอร์เซ็นต์ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงซ้อน (R²) เท่ากับ 0.031 หมายความว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี (INT) มีประสิทธิภาพในการร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้แม่นยำถึง 3.10 เปอร์เซ็นต์ และค่า Sig. เท่ากับ 0.211 หมายความว่า สมการการถดถอยพหุคูณนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยได้สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจดัชนีผู้บริโภค มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.081 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 3.965 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -0.021 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.984 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่าดัชนีราคาผู้บริโภคไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -34.673 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 13.683 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -2.534 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.012 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -4.4980 ค่า

สัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 3.155 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.578 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.115 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่าอัตราเงินเฟ้อไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรขั้นต้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 0.270 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.184 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 1.467 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.143 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่าอัตรากำไรขั้นต้นไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรจากการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.134 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.196 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -0.685 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.494 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่าอัตรากำไรจากการดำเนินงานไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 6 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.074 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.083 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -0.890 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.374 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่าอัตรากำไรสุทธิไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 7 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.383 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.514

และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -0.744 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.457 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = $0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตรากำไรสุทธิไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 7

สมมติฐานที่ 8 ความสามารถในการทำกำไรอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นของหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.114 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.258 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 0.443 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.658 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = $0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อกำไรต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 8

สมมติฐานที่ 9 ปัจจัยทางเศรษฐกิจดัชนีผู้บริโภค มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.427 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.299 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.429 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.154 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = $0.000 < 0.05$) แสดงว่าดัชนีราคาผู้บริโภคไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 9

สมมติฐานที่ 10 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -1.543 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 1.032 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.495 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.136 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = $0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 10

สมมติฐานที่ 11 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอัตราเงินเฟ้อ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.439 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.238 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.843 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.066 ซึ่งมากกว่า

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Sig.} = 0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตราเงินเฟ้อไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 11

สมมติฐานที่ 12 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรขั้นต้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 0.044 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.14 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 3.164 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Sig.} = 0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 12

สมมติฐานที่ 13 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรจากการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ 0.139 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.019 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 7.120 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.000 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Sig.} = 0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตรากำไรจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 13

สมมติฐานที่ 14 ความสามารถในการทำกำไรอัตรากำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.012 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.06 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.849 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.004 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Sig.} = 0.000 < 0.05$) แสดงว่าอัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 14

สมมติฐานที่ 15 ความสามารถในการทำกำไรอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.56 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.039 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.437 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.152 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Sig.} = 0.000 < 0.05$)

แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 15

สมมติฐานที่ 16 ความสามารถในการทำกำไรอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ unstandardized coefficients) เท่ากับ -0.042 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ standardized coefficients) เท่ากับ 0.015 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -2.879 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-value ของ t) เท่ากับ 0.004 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงว่าอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินราคาหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 16

อภิปรายผล

ผลการวิจัยปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการทำกำไรและการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ดัชนีผู้บริโภค ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้นด้านใดเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศธร จันทรประทัก วันวิสาข์ ขุนไชย วิวัฒน์วงศ์ บุญหนุน และปภาวิน พชรโชติสุธี (2563) ศึกษาอิทธิพลทางเศรษฐกิจต่อดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาหลักทรัพย์หมวดขนส่งและโลจิสติกส์ พบว่าดัชนีผู้บริโภคไม่มีความสัมพันธ์และไม่มีความสำคัญทางสถิติ

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี มีผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าหุ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพู พงษ์จินตนาถ และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2555) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 มีผลต่อราคาหลักทรัพย์กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อัตราเงินเฟ้อ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการประเมินมูลค่าหุ้นด้านใดเลย สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร สีหามอก อธิลักษณ์ สัจจะวาที ศุภชัย บุญธีรารักษ์ และพลพลึง พวงธนะสาร (2562) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อดัชนีหลักทรัพย์กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าอัตราเงินเฟ้อไม่มีความสัมพันธ์ต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์

อัตรากำไรขั้นต้น มีผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าหุ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุดานามรักษา (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 8 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไร อัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่าทางการบัญชีต่อหุ้น อัตราการจ่ายเงินปันผล อัตราส่วนกำไรขั้นต้น และอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน พบว่าอัตราส่วนกำไรขั้นต้นไม่มีความสัมพันธ์ต่อราคาตลาดของหลักทรัพย์

อัตรากำไรจากการดำเนินงาน มีผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าหุ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารานาถ พรหมอินทร์และกุสุมา คำพิทักษ์ (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ของผลการดำเนินงานและคุณภาพ กำไรต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กลุ่มอุตสาหกรรม เทคโนโลยี พบว่า อัตรากำไรจากการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับราคาหลักทรัพย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภาพร โยสิทธิ์ (2561) ศึกษาอิทธิพลของตัววัดผลการประกอบการทางบัญชีกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ที่ส่งผลต่อราคาหลักทรัพย์ พบว่า กำไรจากการดำเนินงานมีอิทธิพล ตรงต่อตลาดหลักทรัพย์

อัตรากำไรสุทธิ มีผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าหุ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชชนพงศ์ ยอดราช (2560) ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยงที่มี ต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบใน ทิศทางเดียวกันของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) ได้แก่ อัตรากำไรสุทธิ

อัตรามผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าหุ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา ศรีสุริยาภรณ์ (2557) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดของ หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าอัตรามผลตอบแทนจาก สินทรัพย์ และอัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารอย่างมีนัยสำคัญ

อัตรามผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าหุ้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของขวัญภา เสิกศิริ สมใจ บุญหมื่นไวย และธนภณ วิมูลอาจ (2561) ที่ศึกษาอิทธิพลของ อัตราส่วนทางการเงินต่อราคาตลาดหลักทรัพย์ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมบริการโดยศึกษา ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนจาก สินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมบริการโดยศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1. แม้ผลการวิจัยจะพบว่าอาจไม่สอดคล้องกับแนวคิดบางประเภทที่ไม่ควรประเมินว่าแนวคิดนั้น ดังกล่าวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้น เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีต พบว่ามีบางแนวคิด ที่สนับสนุนสมมติฐานของงานวิจัยหนึ่งอาจไม่สนับสนุนสมมติฐานของอีกงานวิจัย

1.2 ผลการศึกษาจะช่วยเป็นเครื่องมือทางการเงินและการลงทุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้แต่ควรพิจารณา ถึงเหตุการณ์ และสภาวะแวดล้อมที่มีความใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้น้อยน้อยเพียงใดเพื่อให้ผลการวิเคราะห์ที่ได้รับไม่ คาดเคลื่อนมากนัก

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์การลงทุนจำเป็นต้องพิจารณาดัชนีชี้ภาวะเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐานอื่นที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต ข้อมูลในปัจจุบันและที่คาดไว้ในอนาคต เช่นนโยบาย

การเงินและนโยบายการคลัง รวมทั้งนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล เป็นต้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าหุ้นนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

2.2 ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนควรดูตัวแปรอื่นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าด้วย เพราะถึงแม้ว่าจะไม่สนับสนุนสมมติฐานของงานวิจัย แต่ก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่ได้คัดเลือกมาแล้วจากงานวิจัยส่วนใหญ่

เอกสารอ้างอิง

จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2543). *การลงทุน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชมพูท จินตนาสาร และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2555). ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์กลุ่มอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ*, 2(4), 265-283.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2545). *การวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ส่วนสิ่งพิมพ์ฝ่ายสื่อสารองค์กร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *การประเมินมูลค่าหุ้น*. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.set.or.th/education/th/begin/stock_content05.pdf

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน*. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.set.or.th/education/th/begin/stock_content04.pdf

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). *ประวัติความเป็นมาของตลาดหลักทรัพย์ฯ*. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html

ธนากร หมั่นแก้ว. (2562). *ศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรที่มีต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค* (การค้นคว้าอิสระปริญญาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นันทนา ศรีสุริยาภรณ์ (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดของหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ปริญญช เหมือนขาว (2556). *บทความปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด*, 3(2), 338-354.

ไพสรณ์ สูงสมบัติ. (2560). *ความสัมพันธ์ของอัตราความสามารถในการทำกำไรและราคาตลาดของหลักทรัพย์ของกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาณุรัตนคุณะวันออกเฉียงเหนือ*, 2(4), 16-25.

เหตุผลเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

The Reasons for Choosing the Career of Undergraduate Students in Bangkok and Vicinity

นรารัตน์ รอดแดง¹, ศรีปริญญา ฐปกระจำง² และ ชาญเดช เจริญวิริยะกุล³

Nararat Roddang¹, Sriparinya Toopgrajank² and Chandej Charoenwiryakul³

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2,3}

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2,3}

Email: kobnararat@hotmail.com¹

Received: 2022-09-19; Revised: 2022-09-22; Accepted: 2022-09-26

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกรุงเทพและปริมณฑล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และเลือกกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพมากที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมของงาน รองลงมาคือด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ด้านลักษณะงาน และด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ตามลำดับ อาชีพที่ตัดสินใจเลือกมากที่สุด ตามลำดับจากมากไปน้อยคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริษัท อาชีพอิสระ อาชีพรับราชการ อาชีพธุรกิจครอบครัว อาชีพรับจ้าง และ อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

คำสำคัญ: เหตุผลเลือก, อาชีพ, นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

This research aimed to study the reasons for choosing an undergraduate student's career in Bangkok and its Vicinity. This research is quantitative. The samples were final-year students of public and private higher education institutions. In Bangkok and its Vicinity, 400 people used the multi-stage randomization method. Data were collected by questionnaires and analyzed by descriptive statistics were mean and standard deviation.

The research results found that the decision to make a career the most is the work environment, followed by compensation and welfare, career advancement, job characteristics, and occupation qualifications. Career decision-making selection, most in order from most to least, are personal business, followed by employees, freelance, government service, family business, contractor, and state enterprise employee, respectively.

Keywords: The Reasons for Choosing, Career, Undergraduate Student

บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวส่งผลให้เกิดอาชีพขึ้นมามากมาย อาชีพอาจจะเหมาะกับบุคคลหนึ่งแต่อาจจะไม่เหมาะสมกับบุคคลหนึ่ง การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะถ้าตัดสินใจเลือกอาชีพเหมาะสมกับตนแล้ว จะทำให้มีความสุขและมีความก้าวหน้าในชีวิตประจำวัน การเลือกอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิก ลักษณะอุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ ความสนใจและความถนัดในอาชีพของตนเอง และความต้องการของตลาดแรงงาน อาจก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น ทำให้เสียเวลา ไม่อยากทำงานในอาชีพตามที่ได้รับการศึกษา การอบรมมา ทำงานไม่ก้าวหน้า เนื่องจากการทำงานไม่ได้ทำด้วยใจรัก ตั้งใจ และความรับผิดชอบในหน้าที่ หากได้งานที่ไม่เหมาะสมกับบุคลิก นิสัย ความสามารถ และความถนัดแล้ว ในการทำงานจะมีแต่ความเบื่อหน่าย ไม่อยากทำงานหรือทำงานด้วยความไม่เต็มใจและไม่ตั้งใจทำงาน โอกาสก้าวหน้าจึงมีน้อย เปลี่ยนงานบ่อย จนกว่าจะถูกใจ (ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์, 2552) ในแต่ละวันทุกคนมีการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา และบางครั้งต้องตัดสินใจหลายเรื่อง ซึ่งทุกเรื่องอาจมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับตัวเรา การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้การตัดสินใจที่ดี ต้องรู้หลักการ วิธีการ ขั้นตอน เพื่อจะได้ตัดสินใจให้ดีที่สุด การฝึกการตัดสินใจเรื่องอาชีพต้องเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ รู้วิธีการ และรูปแบบของการตัดสินใจเลือกอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า “งานคือชีวิต” ดังนั้นจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้านการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานจะอาศัยความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่า สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยภายในได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ความสนใจ บุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ทักษะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบ ความอดทน เพศ เชื้อชาติ อายุ ความแข็งแรง สุขภาพ ความปลอดภัย ความมั่นคง การทำงานเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือไม่ เป็นต้น

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ กระบวนการที่บุคคลจะพิจารณาเพื่อประกอบการตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เช่น ต้องพิจารณาค่านิยม ความสนใจ ความถนัด และคุณสมบัติอื่น ๆ การตัดสินใจสัมพันธ์กับทักษะที่ได้เรียนรู้ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคล เช่น หลักในการตัดสินใจ เป็นการสำรวจหนทางที่จะเป็นไปได้ กำหนดว่าจะทำอะไร จะเกิดผลอะไร ในการตัดสินใจ เราต้องรู้จัก

ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยมของตนเองและรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง นำความรู้ไปพิจารณาตัวเลือกต่าง ๆ ถ้าได้ข้อมูลมากเท่าใด บุคคลนั้นก็ยิ่งมีโอกาสได้ผลที่พึงปรารถนามากขึ้นเท่านั้น ข้อมูลจากการประเมินนำไปสู่การอภิปรายลักษณะพิเศษของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับความต้องการทางการศึกษาและอาชีพ

การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถสร้างทางเลือกทางใดทางหนึ่งผ่านการพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ความถนัดส่วนตัว ของคนแต่ละคนมีความถนัดไม่เหมือนกัน การได้ทำงานหรืออาชีพที่ตนถนัด จะมีโอกาสที่จะพบกับความสำเร็จมาก (พันธุ์ทิพย์ พัชรพงศ์พรณ, 2556)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพและปริมณฑล

การทบทวนวรรณกรรม

การตัดสินใจ เป็น การกระทำตามที่ตั้งใจเลือก เพื่อให้บรรลุผลที่ตั้งไว้ การตัดสินใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไปบนพื้นฐานเหตุผลของความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามปัจจัยส่วนตัว ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในส่วนบุคคล และปัจจัยแวดล้อม แรงจูงใจต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกส่วนบุคคล

รีดเดอร์ (Reeder, 1971) ได้รวบรวมทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซึ่งแต่ละบุคคลเลือกกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ในรูปของความเชื่อและความไม่เชื่อทำให้บุคคลอาจจะเลือกตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกันแต่เหตุผลอาจจะแตกต่างกัน ประกอบด้วย

1. เป้าหมายหรือจุดประสงค์ (goals) ความมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลนั้น ผู้กระทำจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ไว้ล่วงหน้า และผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดประสงค์นั้น ๆ
2. ความเชื่อ (belief orientation) เกิดจากความคิดและความรู้ในเรื่องนั้นที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกการกระทำทางสังคม ในการกระทำทางสังคมใด ๆ ย่อมอาศัยความเชื่ออยู่เสมอ
3. ค่านิยม (value standard) คือสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง
4. นิสัยและธรรมเนียม (habits and customs) คือแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณี และถ้ามีการละเมิดก็จะถูกบังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วย
5. การคาดหวัง (expectation) คือท่าทีของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ
6. ข้อผูกพัน (commitments) คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าข้อผูกพันที่ต้องการกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจจะกระทำสิ่งนั้น ๆ เนื่องจากเขารู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

7. การบังคับ (force) คือ ตัวที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำการตัดสินใจได้เร็วขึ้น เพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำการสิ่งต่าง ๆ นั้น เขาอาจจะไม่แน่ใจว่ากระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับ ก็จะทำให้การตัดสินใจกระทำนั้นได้เร็วขึ้น

8. โอกาส (Opportunity) เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ เช่นการที่บุคคลคิดว่าตัวเขามีโอกาสนั้น ในทางที่เป็นจริงอาจจะไม่มีก็ได้

9. ความสามารถ (ability) การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตัวเอง ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถที่จะนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เพราะเขารู้ว่าถ้าตัดสินใจกระทำแล้ว เขามีความสามารถที่จะกระทำได้แน่นอน

10. การสนับสนุน (support) คือ สิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจาก บุคคลอื่น ๆ ซึ่งการสนับสนุนนั้นอาจจะอยู่ในรูปของปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ จากการคิดหรือคาดหมายว่าจะได้รับการสนับสนุนดังกล่าว ก็จะทำให้เขาตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้น

อาชีพ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลที่มีข้อกำหนด ข้อตกลง หรือขอบเขตของภารกิจและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน สามารถสะท้อนคุณค่าของตัวบุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นภารกิจที่ต่อเนื่อง มีการพัฒนา ในตัวอาชีพเอง และเป็นที่บุคคลมีความคาดหวังที่จะพึงพากิจวัตรนี้ในระยะเวลายาวนาน โดยได้รับค่าตอบแทน เป็นรายได้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory of Vocational Choice) (Holland, 1973) จอห์น แอล ฮอลแลนด์ เป็นนักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮอปกิน ได้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพ แบบสำรวจความสนใจในเลือกอาชีพแลแบบสำรวจบุคลิกภาพตนเองเพื่อช่วยในการเลือกอาชีพ โดยตั้งสมมติฐานดังนี้ คือ

1) การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพ ความสนใจในอาชีพ แสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงาน การใช้เวลาว่างและงานอดิเรกของบุคคล

2) การสำรวจความสนใจในของอาชีพเป็นการวัดบุคลิกภาพ

3) ถ้าบุคคลเลือกประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง อันเนื่องจากประวัติและบุคลิกภาพของเขาอย่างเดียวกัน นั้นก็จะถูกดึงดูดความสนใจของบุคคลที่มีบุคลิกภาพหรือลักษณะที่ตรงหรือคล้ายคลึงกัน

4) บุคคลแต่ละคนมีความสนใจต่ออาชีพอยู่สองสามอาชีพซึ่งจะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก

5) ความพึงพอใจ ความมั่นคงและความสำเร็จในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมของงาน

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ มีความคิดพื้นฐาน 4 ประการ

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งได้เป็น 6 ลักษณะตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ งานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (realistic) งานวิทยาศาสตร์และเทคนิค (investigative) งานศิลปะ ดนตรีและวรรณกรรม (artistic) งานบริการด้านการศึกษาและสังคม (social) งานจัดการและค้าขาย (enterprising) และงานสำนักงานและเสมียน (conventional)

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขาทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา

1) ความสอดคล้องต้องการ (consistency) บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสอดคล้องต้องการ เช่น บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้งกับคฤภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคนิค หรือบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียนกับบุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

3) ความเหมาะสมกัน (congruence) บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมต้องมีความเหมาะสมกัน เช่น สิ่งแวดล้อมของผู้ที่มีความสนใจประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง ย่อมเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทนี้มากกว่าบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจประเภทอื่น

4) การคาดคะเน (calculus) โดยเหตุที่บุคลิกภาพแต่ละลักษณะและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่าง มิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด และต่างก็มีความสัมพันธ์ภายในกันอยู่ ดังนั้นเมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพลักษณะหนึ่งก็ ทำให้สามารถคาดคะเนถึงบุคลิกภาพลักษณะอื่นได้ด้วย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method)

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีการศึกษา 2559 จำนวน 94,206 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 6 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นลักษณะข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยมีลักษณะข้อคำถามในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านภูมิหลังของนักศึกษา มีทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการเลือกประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา ประกอบด้วย 7 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง พนักงานบริษัท อาชีพอิสระ ธุรกิจครอบครัว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ประกอบด้วย แบบสอบถามในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย 1. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ จำนวน 4 ข้อ 2. ลักษณะงาน จำนวน 7 ข้อ 3. สภาพแวดล้อมของงาน จำนวน 4 ข้อ 4. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ จำนวน 5 ข้อ 5. ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ จำนวน 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) แบบครอนบาคอัลฟา (Cronbach's Alpha) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพรายข้อ และศึกษาคุณภาพโดยรวม พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น .916

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

เหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

การวิเคราะห์เหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ ด้านลักษณะงาน ด้านสภาพแวดล้อมของงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ดังนี้

ตารางที่ 1 เหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

เหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ	3.96	0.67	มาก
2. ด้านลักษณะงาน	4.05	0.53	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อมของงาน	4.27	0.53	มากที่สุด

เหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	4.26	0.63	มากที่สุด
5. ด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	4.18	0.61	มาก
รวม	4.14	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมของงานมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.27$, S.D.= 0.53) รองลงมาคือ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.26$, S.D.= 0.63) ด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.= 0.61) ด้านลักษณะของงาน มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X}= 4.05$, S.D.= 0.53) และด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X}= 3.96$, S.D.= 0.67) ตามลำดับ

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

การวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน ดังนี้

ตารางที่ 2 การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (n=400)

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. รับราชการ	45	11.25
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	25	6.25
3. ธุรกิจส่วนตัว	121	30.25
4. รับจ้าง	29	7.25
5. พนักงานบริษัท	95	23.75
6. อาชีพอิสระ	53	13.25
7. ธุรกิจครอบครัว	32	8.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 121 คน (ร้อยละ 30.25) รองลงมาคือ อาชีพ พนักงานบริษัท จำนวน 95 คน (ร้อยละ 23.75) อาชีพอิสระจำนวน 53 คน (ร้อยละ 13.25) อาชีพรับราชการ จำนวน 45 คน (ร้อยละ 11.25) อาชีพธุรกิจครอบครัว 32 คน (ร้อยละ 8.00) อาชีพรับจ้าง 29 คน (ร้อยละ 7.25) อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ 25 คน (ร้อยละ 6.25) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า

ปัจจัยที่มีผลตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมของงานมากที่สุด โดยมี รองลงมาคือ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ เปรมฤดี ปธานราชภูร์ (2546) ที่พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ให้ความสำคัญแก่ค่านิยมต่อการประกอบอาชีพได้แก่ น่าสนใจ มีโอกาสในการพัฒนาความรู้และทักษะการทำงาน มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรภาพ มีความมั่นคงในการทำงาน องค์กรมีความมั่นคงไม่ล้มหรือเลิกกิจการโดยง่าย มีสภาพการทำงานที่น่าพึงพอใจ มีโอกาสก้าวหน้า

ผลการศึกษาการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาคือ อาชีพ พนักงานบริษัท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และ อาชีพอิสระจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรนนท์ ไวยศรีแสง (2552) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ บริษัทหรือพนักงานห้างร้านเอกชนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือทำงานส่วนตัวหรือประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา คือ คณะ ภูมิลำเนา และบิดามารดา หรือผู้ปกครองคาดหวังในการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1. การเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของนักศึกษานั้น ควรเลือกจากความชอบ ความถนัด และเป้าหมายส่วนตัวที่ชัดเจนมากที่สุด เพราะทักษะความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน จึงต้องค้นหาตัวเองให้พบว่าตนเองมีความถนัดในสิ่งใด เพื่อที่จะเตรียมความพร้อมก่อนที่จะตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่จะเรียน เพื่อไม่เป็นการเสียเวลาและค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ขณะศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

2. สถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนในวิชาแนะแนวหรือการจัดกิจกรรมที่พบน้องโดยเชิญศิษย์เก่าหรือนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในคณะต่าง ๆ มาแนะนำเพื่อให้นักเรียนรู้จักสาขาวิชาต่าง ๆ หรือสถาบันการศึกษาใดมีความพร้อมในการจัดแผนการเรียนที่หลากหลายที่จะสามารถสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบถึงความต้องการและเป้าหมายของตนเอง เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย และการประกอบอาชีพในอนาคต

3. สถาบันครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เครือญาติ บุคคลใกล้ชิด ควรให้คำปรึกษาหรือให้แนวทางเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในปัจจุบันซึ่งมีความหลากหลายและสามารถสร้างรายได้ ความมั่นคง ได้แตกต่างกัน ถ้ามีความถนัดและฝึกฝนทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ ถึงขั้นประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ ได้เพื่อให้

ลูกหลานที่จะเลือกศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยได้เห็นล่วงหน้า ในการเลือกสาขาวิชาให้เหมาะสมมากที่สุด นอกจากนี้ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเรียนแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะทางการเงินของครอบครัว

4. องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีความพร้อมเพื่อรองรับกระแสที่เปลี่ยนไปของโลกธุรกิจในปัจจุบัน ซึ่งข้อค้นพบในการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ทำให้นักศึกษาไม่ไปสมัครงานในองค์กรต่าง ๆ ส่งผลให้องค์กรเหล่านั้นมีโอกาเลือกบุคลากรเข้าไปทำงานได้น้อยลง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเหตุผลในการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบอาชีพของนักศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ควรเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเหตุผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษามากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิรนนท์ ไวยศรีแสง. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เปรมฤดี ปธานราชภูริ. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมการประกอบอาชีพของนักเรียนศึกษาปริญญาตรีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พันธุ์ทิพย์ พิชรพงศ์พรณ. (2556). การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.
- Holland, J. L. (1973). *Making Vocational Choice: A Theory o Career*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Reeder, W. W.(1971). *Level of abstraction and generality and their uses*. New York: John Wiley.

ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อ
การสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า
Causal Factors of Knowledge Sharing Behavior Affecting The Safety
Attitude Building for The Freight Forwarding Sector

ณัฐพล ออพิพัฒน์¹ และ วิชิต อุ๋อัน²

Nutthapol Orpipath¹ and Vichit U-on²

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม^{1,2}

Graduate College of Management, Sripatum University, Thailand^{1,2}

E-mail: nutthapol.orp@gmail.com¹, vichit.uo@spu.ac.th²

Received: 2022-08-30; Revised: 2022-09-23; Accepted: 2022-09-26

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ และการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า 2) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของ พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า และ 3) สร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความ ปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ทำงานในภาคการขนส่งสินค้าจำนวน 5 คน และ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้ประกอบการธุรกิจการขนส่ง จำนวน 520 คนเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และ แบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจขององค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, ความตั้งใจของ องค์กรส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, วัฒนธรรมความ ปลอดภัยขององค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, วัฒนธรรมความปลอดภัยขององค์กรส่งผลต่อการสร้าง ทัศนคติความปลอดภัยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกันส่งผลต่อ พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกันส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความ ปลอดภัยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, และพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ส่งผลต่อการสร้าง ทัศนคติความปลอดภัย ฉะนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้าสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไป พัฒนาการวิจัย อีกทั้งพัฒนาระบบการจัดการขนส่งให้ก้าวหน้า ส่งผลให้เพื่อการบริหารพฤติกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ และการสร้างทัศนคติความปลอดภัยกับลักษณะการขนส่งรูปแบบอื่นได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้, การสร้างทัศนคติความปลอดภัย, ความตั้งใจขององค์กร, วัฒนธรรมความปลอดภัยขององค์กร, บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกัน

Abstract

The objectives of this article were: 1) to study the causal factors affecting knowledge sharing behavior and safety attitude building for the freight forwarding sector, 2) to study the causal factors of knowledge sharing behavior and safety affecting building for the freight forwarding sector, and 3) to construct a model of the causal factors of knowledge sharing behavior and safety affecting building for the freight forwarding sector. This research was a qualitative and quantitative research. Data were collected from 5 participants who working in the freight sector and collecting data from 520 sample of transport business operators. The tools used for data collection were interview forms and online questionnaires. The statistics used in the data analysis were descriptive statistics and inferential statistics.

The results showed that organizational intention affects knowledge sharing behavior, organizational intention affects safety attitude building through knowledge sharing behavior, organizational safety culture affects knowledge sharing behavior, organizational safety culture affects safety attitude building through knowledge sharing behavior, norm of reciprocity affects knowledge sharing behavior, norm of reciprocity affects safety attitude building through knowledge sharing behavior, knowledge sharing behavior affects safety attitude building. Therefore, freight forwarding business operators are able to apply the results obtained from the research study to develop research and develop the transportation management system to advance resulting in managing knowledge sharing behavior and creating a safety attitude with other modes of transport.

Keywords: Knowledge Sharing Behavior, Safety Attitude Building, Organizational Intention, Organizational Safety Culture, Norm of Reciprocity

บทนำ

การพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นอยู่ในแผนแม่บทหลักเพื่อปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ด้วยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม มุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยมีภารกิจสำคัญในการปฏิรูปประเทศไทยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันที่ดีและเข้มแข็ง สามารถรับมือกับโอกาส และภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้ ยุทธศาสตร์ของแผนดังกล่าวเป็นตัวกำหนดทิศทางของประเทศ แต่ในขณะที่ประเทศไทยมีจำนวนประชากรวัยแรงงานถูกป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น ความเสี่ยงในเรื่องของความไม่ปลอดภัยจากการทำงานก็เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถละเลยได้เช่นกัน สำหรับงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาถึง ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรม

แลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า เพราะการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะยังมีแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้มากเท่าไร ทุกคนในองค์กรจะเข้าใจ และตระหนักถึงความปลอดภัยมากขึ้นเท่านั้น และส่งผลให้ในองค์กรเกิดความปลอดภัยในการทำงาน ลดอัตราการประสบอันตราย และการเจ็บป่วยจากการทำงานได้

ที่ผ่านมาได้มีผลงานการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ (Knowledge Management) การแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการปฏิบัติงานของบุคลากรและเกี่ยวข้องกับบริบทสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานแต่ละองค์การที่มีความแตกต่างกันออกไป หลากหลาย อาทิ การศึกษาโดย Lincorish and MacDonell (2021); Zailani et al. (2021) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนกันในทุกสภาพบริบทที่แตกต่างกัน คือ การตระหนักถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ดังปรากฏในรายงานผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง (Risk) ด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุประสงค์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ หรือด้านการเงินเป็นต้น ทั้งนี้ หากในองค์การ ในหน่วยงานได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการถอดบทเรียนเพื่อยกระดับความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นอกจากจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดอุบัติเหตุหรือความเสียหาย ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคลากร กับองค์กรแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงาน สร้างความสุข ความพึงพอใจให้กับบุคลากรอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย โดยเฉพาะในภาคการขนส่งสินค้า โดยคาดว่าจะเกิดประโยชน์สำคัญต่อ ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อระบุนความตั้งใจขององค์กร ประกอบกับวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร และบรรทัดฐานของการตอบแทนได้ ที่ธุรกิจการขนส่งสามารถนำไปสร้างพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และทัศนคติความปลอดภัยที่ดีได้จากงานวิจัยนี้ โดยสามารถนำผลของการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาเพื่อจัดแผนการพัฒนาในเรื่องของด้านความตั้งใจขององค์กร วัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกัน เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า สามารถระบุพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ และการสร้างทัศนคติความปลอดภัยได้รวมถึงสามารถนำไปใช้ในการสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยด้วยความรู้ และทักษะในการประกอบการธุรกิจขนส่งด้วยความปลอดภัยและสามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการอื่น ๆ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอการศึกษาที่เกิดจากการนำทฤษฎีระบบมาพัฒนา และศึกษาตัวแปรเชิงประจักษ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างทัศนคติความปลอดภัย และผู้วิจัยเห็นว่า ผลการวิจัยครั้งนี้จะมีความสำคัญต่อธุรกิจการขนส่งในประเทศไทย รวมถึงคุณประโยชน์ด้านวิชาการ อาทิเช่น นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา ที่สามารถนำผลจากการศึกษาเชิงประจักษ์ในครั้งนี้ไปพัฒนาบูรณาการและการศึกษาต่อยอดทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า
3. เพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครอบคลุมถึงความตั้งใจขององค์กร วัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร บรรทัดฐานของการตอบแทนกัน พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ และการสร้างทัศนคติความปลอดภัย ดังได้กล่าวไว้ในความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้การกำหนดกรอบแนวคิด การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแสดงมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจขององค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้

Ismail et al. (2019) กล่าวว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้ประชาชนทั่วไป รวมทั้งนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีแพลตฟอร์มในการแบ่งปันความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook และ WhatsApp

Amin and Rubai (2020) ตรวจสอบอิทธิพลของการปฏิบัติ HRM ที่มีต่อพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้โดยมีผลเป็นการใกล้เคียงของความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้ในอุตสาหกรรมโรงแรมของบังคลาเทศ

Dey and Mukhopadhyay (2020) กล่าวว่า ด้วยความมุ่งมั่นที่เพิ่มขึ้นในการรักษาตลาดการแข่งขันองค์กรต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ของตนมากขึ้น วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อตรวจสอบผลกระทบของความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้ (KSI) และความไว้วางใจทางอารมณ์ (AT) ต่อพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ (KS) ของพนักงาน

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจขององค์กรส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย

Liu et al. (2019) ประเมินการรับรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่สี่กับปัจจัยทางวัฒนธรรมในระหว่างการหมุนเวียนทางคลินิกเพื่อระบุการศึกษาโรงเรียนแพทย์ที่จำเป็นในการส่งเสริมความปลอดภัยของผู้ป่วย

Wang et al. (2019) ศึกษาว่าความรู้สึกที่แสวงหาบุคลิกภาพอาจส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบาดเจ็บของการจราจรของวัยรุ่นอย่างไร ตลอดจนถึงผลกระทบทางอ้อมต่อการบาดเจ็บจากการจราจรโดยอ้อมจากทัศนคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมด้านความปลอดภัยทางถนน

Dorigan et al. (2020) ประเมินทัศนคติด้านความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่พยาบาลและความสัมพันธ์กับความเพียงพอของบุคลากรและทรัพยากรวัสดุ เวลาของประสบการณ์ และความตั้งใจที่จะออกจากงาน การศึกษาเชิงพรรณนาและภาคตัดขวางในโรงพยาบาลสอน

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กรส่งผลต่อพฤติกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้

Alaghbari et al. (2020) ตรวจสอบความสัมพันธ์ทางอ้อมของวัฒนธรรมองค์กรในตระกูล (COC) และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ (KSB) ผ่านโอกาสในการแบ่งปันความรู้ (KSO) และอธิบายความแตกต่างในความสัมพันธ์ COC-KSB ผ่าน KSO ที่เกิดขึ้นจากบทบาทการกลั่นกรองของกลไกการกำกับดูแลความรู้ในระบบ

Raharso (2021) ระบุความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์กรและพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ นอกจากนี้ การศึกษานี้ใช้ความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้เป็นตัวกลางระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้

Sawan et al. (2021) สังเคราะห์เมตาดัชนีวิธีการรวมเมตา วรรณกรรมที่ตรวจสอบจำกัดเฉพาะบทความที่จัดทำดัชนีของ Scopus ซึ่งเขียนเป็นภาษาอังกฤษและเผยแพร่ในปี 2554-2563 วรรณกรรมที่พบทวนเป็นเพียงบทความที่มีผลการวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น

สมมติฐานที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กรส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย

Edgar et al. (2021) กำหนดทัศนคติด้านความปลอดภัยของพยาบาลและพยาบาลผดุงครรภ์ในเขตสุขภาพท้องถิ่นในออสเตรเลียและเปรียบเทียบผลลัพธ์ในอีกหนึ่งปีต่อมาตามผลตอบรับที่อำนวยความสะดวก

Marquardt et al. (2021) ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบวัฒนธรรมความปลอดภัย เช่น ทัศนคติด้านความปลอดภัยที่ชัดเจนและโดยปริยายโดยการฝึกอบรม ดังนั้น จะมีการนำเสนอการศึกษาสามเรื่องที่มีกรอบเวลา ระยะเวลาการฝึกอบรม และการตั้งค่าต่างกัน

Venesoja et al. (2021) กล่าวว่า ภูมิหลังของบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) เป็นบริบทที่ท้าทายที่อาจสร้างความเสี่ยงสำหรับทั้งผู้ป่วยและพนักงาน เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าวัฒนธรรมความปลอดภัยขององค์กรมีอิทธิพลต่อความปลอดภัยทั้งของผู้ป่วยและพนักงาน

สมมติฐานที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกันส่งผลต่อพฤติกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้

Saad and Haron (2018) กล่าวว่า ระบบการแบ่งปันความรู้ (KSS) ในมหาวิทยาลัยสามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มขีดความสามารถทั้งในด้านการวิจัยและการสอน เมื่อเวลาผ่านไป กระบวนทัศน์ของ KSS เปลี่ยนไปจากการให้ความสำคัญกับกระบวนการทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงบทบาทของพฤติกรรมมนุษย์

Gloor and Colladon (2016) ตรวจสอบความสามารถเชิงนวัตกรรมของการเริ่มต้นธุรกิจ เทคโนโลยีชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และปฏิสัมพันธ์การแบ่งปันความรู้ในเครือข่าย R&D ของคลัสเตอร์ไฮเทครายใหญ่

สมมติฐานที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานของการตอบแทนกันส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย

Pennings et al. (2018) ค้นพบว่าผู้ป่วยจะได้รับแรงจูงใจจากการตอบแทนซึ่งกันและกันหรือไม่เมื่อพิจารณาบริบทให้ผู้อื่น นี่เป็นการศึกษาแบบ monocentric ในอนาคตใน CECOS ของ Center Hospitalier Universitaire (CHU) ของเมืองแรนส์ (ฝรั่งเศส) เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ป่วยเกี่ยวกับการตอบแทนซึ่งกันและกัน

Non (2020) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติซึ่งกันและกันของพนักงานที่วัดในปี 2548 และ 2553 กับการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับงานในปี 2550 และ 2556 ตามลำดับ ทฤษฎีคาดการณ์ว่านายจ้างพบว่ามีกำไรมากกว่าที่จะลงทุนในทุนมนุษย์ของพนักงานที่มีทัศนคติซึ่งกันและกันในทางบวก เพราะมันจะตอบแทนน้ำใจของนายจ้างด้วยความพยายามและ/หรือความจงรักภักดีที่สูงขึ้น

สมมติฐานที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย

Lincorish and MacDonell (2021) กล่าวว่า การวิจัยก่อนหน้านี้พบว่าโดยทั่วไปมีบุคคลเพียงไม่กี่คนที่มีอิทธิพลเหนือการสื่อสารโครงการและการเปลี่ยนแปลงซอร์สโค้ดในระหว่างการพัฒนาซอฟต์แวร์ โดยไม่คำนึงถึงการมอบหมายงานที่เริ่มต้นโครงการ

Zailani et al. (2021) ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทเฉพาะของทัศนคติด้านความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยที่มีต่อการปรับปรุงความสามารถในการรับรู้อันตราย (HRC) ของพนักงาน

Zhai et al. (2021) กล่าวว่า อัตราการเกิดอุบัติเหตุสูงในงานซ่อมบำรุงรถไฟใต้ดิน และอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดการรับรู้ถึงความเสี่ยง การขาดทัศนคติที่เข้มงวดต่อความปลอดภัย และการขาดพฤติกรรมที่เป็นพลเมืองที่ปลอดภัย (SCB) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องศึกษาการรับรู้ความเสี่ยง (RP) ทัศนคติด้านความปลอดภัย (SA) และ SCB ของเจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงรถไฟใต้ดิน เพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อลดความผิดพลาดของมนุษย์และอุบัติเหตุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎีระบบ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ (3) ปัจจัยนำออก (4) ผลย้อนกลับ สามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ความตั้งใจขององค์กร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ความตั้งใจ-ความสม่ำเสมอของพฤติกรรม (Intention-Behavior Consistency) 2) การประมวลผลข้อมูล (Information Processing) 3) ความต้านทาน (Resistance) 4) ความตั้งใจในการเลือก (Choice Intention) 5) มุ่งมั่นสู่การเป็นผู้ประกอบการ (Commitment to Entrepreneurship) วัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความมุ่งมั่น (Commitment) 2) การมีส่วนร่วม (Involvement)

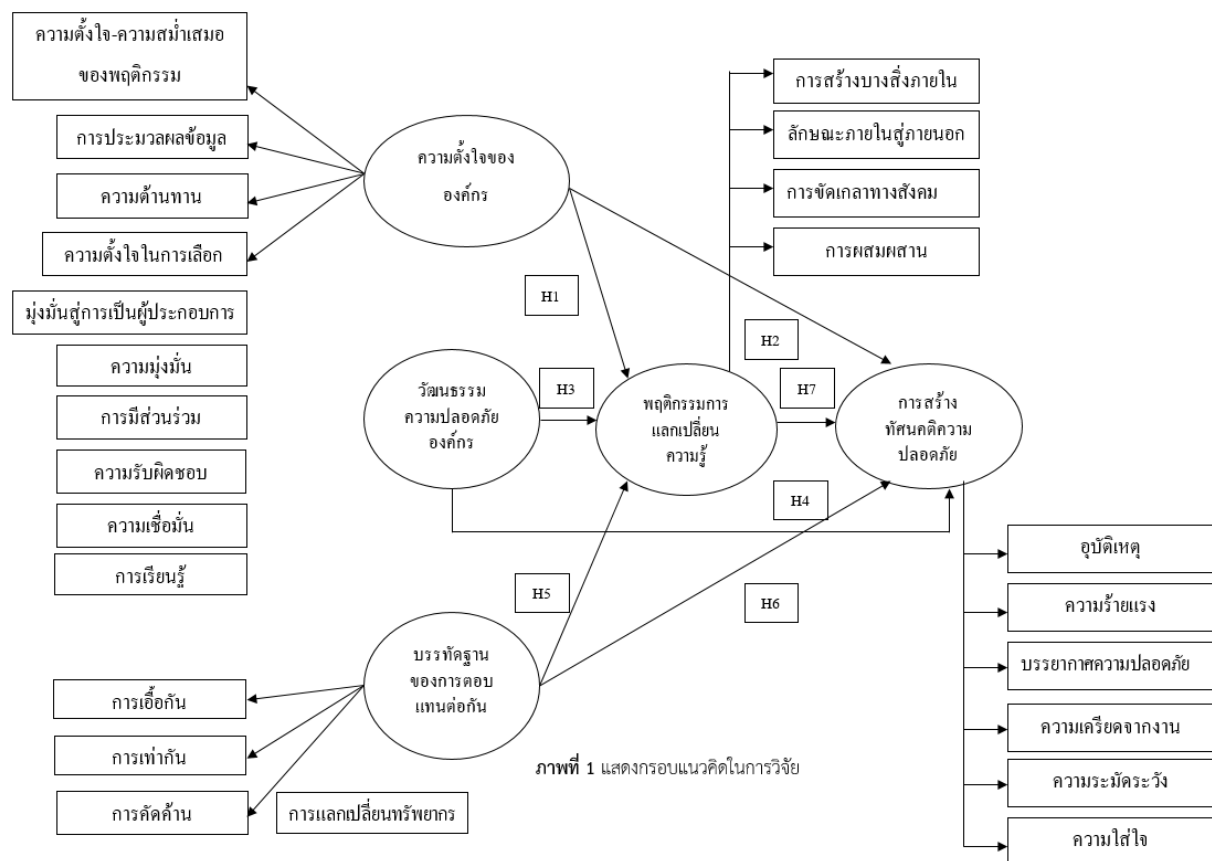
3) ความรับผิดชอบ (Responsibility) 4) ความเชื่อมั่น (Trust) 5) การเรียนรู้ (Learning) และ 6) การฝึกอบรม (Training) บรรทัดฐานของการตอบสนองต่อกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเอื้อกัน (Generalized) 2) การเท่ากัน (Balanced) 3) การคัดค้าน (Negative) 4) การแลกเปลี่ยนทรัพยากร (Resource Exchange) และ 5) การแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange)

(2) กระบวนการ (Process) หมายถึง พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างบางสิ่งภายใน (Internalization) 2) ลักษณะภายในสู่ภายนอก (Externalization) 3) การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) และ 4) การผสมผสาน (Combination)

(3) ปัจจัยนำออก (Output) หมายถึง การสร้างทัศนคติความปลอดภัย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) อุบัติเหตุ (Fatality) 2) ความร้ายแรง (Seriousness) 3) บรรยากาศความปลอดภัย (Safety Climate) 4) ความเครียดจากงาน (Job Stress) 5) ความระมัดระวัง (Alertness) และ 6) ความใส่ใจ (Attentiveness)

(4) ผลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง การสร้างทัศนคติความปลอดภัย ซึ่งเป็นปัจจัยนำออกมีผลย้อนกลับไปยังความตั้งใจขององค์กร, วัฒนธรรมความปลอดภัยขององค์กร, และบรรทัดฐานของการตอบสนองต่อกัน

องค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขาดสิ่งใดไม่ได้การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่งจะต้องมีผลต่อองค์ประกอบอื่นข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดขององค์ประกอบหนึ่งจะส่งผลให้องค์ประกอบอื่นบกพร่องไปด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า โดยแบ่งประเภทธุรกิจขนส่ง ดังนี้ 1) ประเภทธุรกิจการขนส่งสาธารณะ (Public or Common Carriers) 2) ประเภทธุรกิจการขนส่งตามสัญญา (Contract Carrier) 3) ประเภทธุรกิจการขนส่งส่วนบุคคล (Private Transport Operator) และ 4) ประเภทผู้รับจัดการขนส่ง (Freight Forwarder) และ 5) ประเภทสถานประกอบการสถานที่ขนส่ง (Terminal Operation) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564 ถึงกุมภาพันธ์ 2565 และกลุ่มประชากรเชิงคุณภาพ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า โดยการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย ตามการแบ่งแยกประเภทของธุรกิจขนส่ง ส่วนกลุ่มประชากรเชิงปริมาณ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า โดยการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 520 ราย ตามการคำนวณกรณีวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคสถิติโมเดลสมการโครงสร้าง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ การเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจการขนส่ง โดยแบ่งประเภทธุรกิจนำเที่ยว ดังนี้ 1) ประเภทธุรกิจการขนส่งสาธารณะ 2) ประเภทธุรกิจการขนส่งตามสัญญา 3) ประเภทธุรกิจการขนส่งส่วนบุคคล 4) ประเภทผู้รับจัดการขนส่ง และ 5) ประเภทสถานประกอบการสถานที่ขนส่ง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการขนส่ง จำนวน 59,721 คนกลุ่มสถิติการขนส่ง กองแผนงานกรมการขนส่งทางบก (2564) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการขนส่ง จำนวน 520 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเทคนิคสถิติโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modelling) โดยจากกรอบแนวคิดในการวิจัยมีตัวแปรแฝง (Latent Variables) จำนวน 5 ตัวแปร และมีตัวแปรสังเกตได้ (Observed

Variables) จำนวน 26 ตัวแปร เนื่องด้วยนักสถิติแนะนำว่าในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีขนาดตั้งแต่ 15 ถึง 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (Hair et al., 2006) จึงจะถือว่าเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอควรมีจำนวนตั้งแต่ $15 \times 26 = 390$ ถึง $20 \times 26 = 520$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่

1) แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวข้องกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลและข้อมูลลักษณะทั่วไปขององค์กรของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวข้องกับความตั้งใจขององค์กร ตอนที่ 3 เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร ตอนที่ 4 เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกัน ตอนที่ 5 เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ตอนที่ 6 เกี่ยวข้องกับการสร้างทัศนคติความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งมอบร่างแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านในการประเมินค่าสถิติดัชนีความสอดคล้องโดยคำนวณหาค่าดัชนีวัดความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ได้เท่ากับ 0.9462 และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัย ได้เท่ากับ 0.955 เพื่อใช้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า

2) แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดข้อคำถาม ดังนี้

- ท่านคิดว่าความตั้งใจขององค์กรในธุรกิจการขนส่งสินค้าโดยรวมเป็นอย่างไร? และผลกระทบ ต่อปัจจัยใดบ้าง?

- ท่านคิดว่าธุรกิจการขนส่งสินค้าควรนำเอาวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กรมาประยุกต์ใช้เพื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้หรือไม่? และมีผลกระทบต่อปัจจัยใดบ้าง?

- ท่านคิดว่าบรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกันของธุรกิจการขนส่งสินค้าโดยรวมเป็นอย่างไร? และมีผลกระทบต่อปัจจัยใดบ้าง?

- โดยรวมแล้ว ความตั้งใจขององค์กร วัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง?

- องค์กรท่านมีการพิจารณาถึงพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้หรือไม่ และในลักษณะใดบ้าง?

- ท่านคิดว่าพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้มีผลกระทบโดยตรงต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยหรือไม่? อย่างไร?

- เพื่อที่จะเพิ่มการสร้างทัศนคติความปลอดภัย ท่านคิดว่าตัวแปรใดบ้างที่มีผลกระทบทางตรงและทางอ้อม? อย่างไร?

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยเดินทางไปสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่างเดือนธันวาคม 2564 ถึงกุมภาพันธ์ 2565 โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา รวมถึงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อพัฒนาตัวแบบที่ได้จากเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

1) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างทัศนคติความพลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า จำแนกรายด้านพบว่า

ด้านความตั้งใจขององค์กร ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจขององค์กรโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล มากที่สุด รองลงมาคือ ความตั้งใจ-ความสม่ำเสมอของพฤติกรรม มุ่งมั่นสู่การเป็นผู้ประกอบการ ความต้านทาน และอันดับสุดท้าย คือ ความตั้งใจในการเลือก

ด้านวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ วัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กรโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเรียนรู้ มากที่สุด รองลงมาคือ ความเชื่อมั่น การฝึกอบรม ความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วม

ด้านขีดบรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกัน ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกัน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเท่ากัน มากที่สุด รองลงมา คือ การแลกเปลี่ยนทางสังคม การคัดค้าน การเอื้อกัน และอันดับสุดท้าย คือ การแลกเปลี่ยนทรัพยากร

ด้านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ลักษณะภายในสู่ภายนอก มากที่สุด รองลงมาคือ การสร้างบางสิ่งภายใน การขัดเกลาทางสังคม และอันดับสุดท้าย คือ การผสมผสาน

ด้านการสร้างทัศนคติความพลอดภัย ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสร้างทัศนคติความพลอดภัย โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความใส่ใจ รองลงมาคือ ความเครียดจากงาน ความระมัดระวัง ความร้ายแรง บรรยากาศความปลอดภัย และอันดับสุดท้าย คือ อุบัติเหตุ

2) จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความพลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า จำแนกตามรายด้านได้ดังต่อไปนี้

ด้านความตั้งใจขององค์กร (OIT) พบว่า มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (KSB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.35 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างทัศนคติความพลอดภัย (SAB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.28 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

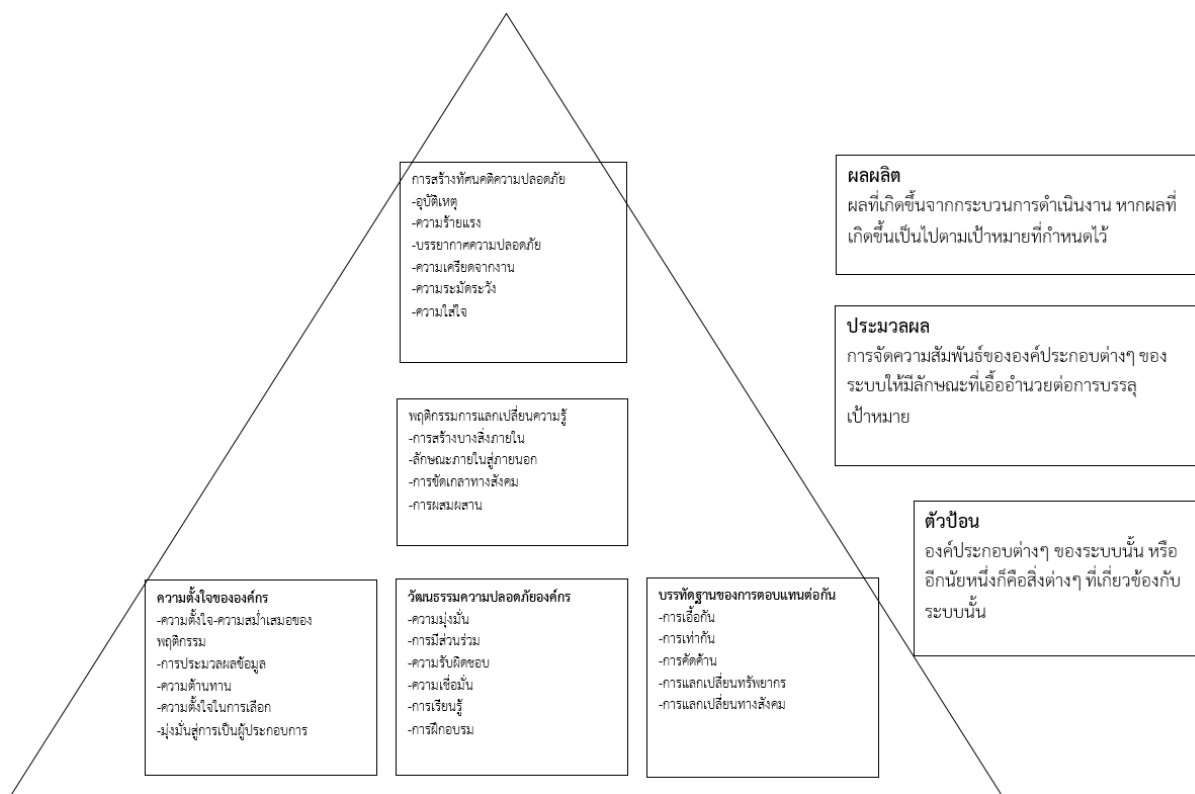
ด้านวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร (OSC) พบว่า มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (KSB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.20 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย (SAB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.25 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านบรรทัดฐานของการตอบแทนกัน (NOR) พบว่า มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (KSB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.49 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย (SAB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.28 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (KSB) พบว่า มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย (SAB) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.18 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านความตั้งใจขององค์กร (OIT) และบรรทัดฐานของการตอบแทนกัน (NOR) พบว่า มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย (SAB) โดยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (KSB) มีโดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.06 และ 0.09 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ส่วนวัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร (OSC) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่ออิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย (SAB) โดยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (KSB) มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.00 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ผลสรุปการพัฒนาแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า โดยผู้วิจัยได้กำหนดชื่อตัวแบบจำลองพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า ว่า Knowledge Sharing Behavior for Safety Attitude Model (หรือ KSBSA Model) ดังปรากฏในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แสดงแบบจำลอง Knowledge Sharing Behavior for Safety Attitude

อภิปรายผล

1) การอภิปรายผลการวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า

จากสรุปผลการศึกษาพบว่าความตั้งใจของธุรกิจขนส่งสินค้าในการดำเนินการใด ๆ ทำให้คู่ค้าหรือพนักงานภายในบริษัทเปลี่ยนพฤติกรรมกันในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านความปลอดภัย เนื่องจากการแลกเปลี่ยนทำให้เกิดการเพิ่มทักษะขึ้น อันเนื่องจากการนโยบายของบริษัทและคู่ค้า โดยสอดคล้องกับ Castaneda et al. (2016) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในองค์กรสาธารณะหรือองค์กรภาครัฐ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในองค์กรภาครัฐ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 188 คนขององค์กรภาครัฐในระดับชาติในโคลัมเบีย ในองค์กรสาธารณะนี้ มีความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้ บรรทัดฐานส่วนตัว และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ และระหว่างความตั้งใจในการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ มีผลกระทบโดยตรงของการรับรู้การสนับสนุนองค์กรต่อพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้และบทบาทผู้ดูแลการรับรู้การสนับสนุนองค์กรระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ผลการวิจัยชี้แจงว่าตัวแปรส่วนบุคคลบางส่วนและการสนับสนุนองค์กรที่รับรู้มีปฏิสัมพันธ์อย่างไรในการอธิบายการแบ่งปันความรู้ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Jennex and Li (2011) ที่พบว่าการพัฒนาวัฒนธรรมความปลอดภัยในธุรกิจขนส่งสินค้ามีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการเลี้ยง

ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในท้องถนน อันนำไปสู่การบาดเจ็บ ล้มตาย บริษัทควรเล็งเห็นถึงความสำคัญนี้ โดยสร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ เพื่อจูงใจให้พนักงาน หรือคู่ค้าหันมาแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร ทักษะ และประสบการณ์ที่ดี อันนำมาสู่พฤติกรรมใหม่ของแต่ละบุคคลหรือบริษัท เช่นเดียวกับการศึกษาของ Saad and Haron (2018) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบรรทัดฐานของการตอบแทนเป็นการกำหนดตามนโยบายของบริษัทที่ให้บริการขนส่งสินค้า การตอบแทนต่อกันยึดตามผลประโยชน์ของกันและกัน ดังนั้น จึงเชื่อมโยงต่อพฤติกรรมของบุคคล หรือคู่ค้าในการแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กร

2) การอภิปรายผลการวิจัยอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า

จากสรุปผลการศึกษาที่พบว่าความตั้งใจของธุรกิจขนส่งสินค้าในการดำเนินการใด ๆ ทำให้เกิดการสร้างทัศนคติความปลอดภัยสำหรับธุรกิจขนส่งสินค้าในแง่ที่ว่า บริษัทมีนโยบายที่ชัดเจนในการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในและภายนอกองค์กรโดยสอดคล้องกับ Wang et al. (2019) ที่ศึกษาเรื่องการเรียนรู้จากแนวคิดการจัดตำแหน่งที่มีโครงสร้าง โดยได้เสนอว่า การแยกวิเคราะห์เชิงความหมายมีจุดมุ่งหมายเพื่อจับคู่ตัวแปรที่ดำเนินการกับสภาพแวดล้อมในโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้เกิดการแสดงความหมาย ตัวแยกวิเคราะห์ความหมายที่มีการควบคุมดูแลแบบเล็กน้อย อาจส่งผลต่อความท้าทายในการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และ ส่งผลต่อการควบคุมในบริบทต่าง ๆ ทั้งที่รับรู้ได้และบางครั้งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งส่งผลต่อการนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมความปลอดภัยในธุรกิจขนส่งสินค้ามีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการเสี่ยงไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในท้องถนน อันนำไปสู่การบาดเจ็บ ล้มตาย บริษัทควรเล็งเห็นถึงความสำคัญนี้ โดยสร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ เพื่อจูงใจให้พนักงาน หรือคู่ค้าหันมาแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร ทักษะ และประสบการณ์ที่ดี โดยสอดคล้องกับข้อเสนอของ Salisbury et al. (2018) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับบรรทัดฐานของการตอบแทนเป็นการกำหนดตามนโยบายของบริษัทที่ให้บริการขนส่งสินค้า การตอบแทนต่อกันยึดตามผลประโยชน์ของกันและกัน ซึ่งส่งผลในการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในธุรกิจขนส่งสินค้า ซึ่งเชื่อมโยงกับการแลกเปลี่ยนความรู้ เช่นเดียวกับ Rust-Rodriguez (1989) และ Chengcheng and Naiwen (2010) ที่เสนอแนวคิดใกล้เคียงกันคือเห็นว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร ทักษะ และประสบการณ์ที่ดี ด้วยการปรับพฤติกรรมของพนักงานหรือคู่ค้าในบริษัท มีผลกระทบต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย เพราะพฤติกรรมและทัศนคติมีความเกี่ยวเนื่องกัน

3) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สามารถนำไปสู่รูปแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวแบบจำลองพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า คือ Knowledge Sharing Behavior for Safety Attitude Model (หรือ KSBSA Model) ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้าน การสร้างทัศนคติ, การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรมความปลอดภัยและบรรทัดของการตอบแทนต่อกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรวรรณ รัตนพันธ์ (2556) ที่ศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ของครู: การวิเคราะห์ความไม่

แปรเปลี่ยน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้มากที่สุดคือ ความตั้งใจที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ขององค์กรที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ไม่มีความแปรเปลี่ยนด้านรูปแบบโมเดลและพารามิเตอร์ ส่วนแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ของครู จะต้องให้ครูยอมรับในความรู้ความสามารถของตนเองและผู้อื่น สร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับเพื่อนครูในโรงเรียน ในขณะที่ผู้บริหารจะต้องยกย่องชมเชยครูที่ประสบความสำเร็จในการแลกเปลี่ยนความรู้ เปิดโอกาสให้ครูได้นำเสนอผลงานและแสดงความสามารถของตนเอง สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ และสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งจึงควรให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบสำคัญในทุกด้านและให้สามารถบูรณาการในแต่ละองค์ประกอบให้สอดคล้องกับบริบทขององค์การธุรกิจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผลการวิจัยจะได้ข้อค้นพบทางวิชาการเกี่ยวกับการอธิบายถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปอดภัยในภาคการขนส่งสินค้า โดยผลของการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างทัศนคติความปอดภัย ซึ่งสามารถที่จะนำไปพัฒนา และต่อยอดในเชิงวิชาการเพื่อศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงวิชาการในด้านอื่น ๆ ต่อไป รวมถึง จากผลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า สามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อระบุมความตั้งใจขององค์กร ประกอบกับวัฒนธรรมความปอดภัยขององค์กร และบรรทัดฐานของการตอบแทนได้ ที่ธุรกิจการขนส่งสามารถนำไปสร้างพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และทัศนคติความปอดภัยที่ดีได้

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ คือ การพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นอยู่ในแผนแม่บทหลักเพื่อปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ด้วยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมฯ เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี และเข้มแข็ง สามารถรับมือกับโอกาส และภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ดังนั้น การสร้างทัศนคติความปอดภัยของธุรกิจการขนส่งนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้เจ้าของหรือสถานประกอบการ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรด้านความปอดภัยในการทำงานได้ เพื่อลดจำนวนการประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อลูกค้า ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจขนส่งสินค้า จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์ ผลการวิเคราะห์สรุปว่า ความตั้งใจขององค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ความตั้งใจขององค์กรส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปอดภัยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ วัฒนธรรมความปอดภัยขององค์กรส่งผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ วัฒนธรรมความปอดภัยขององค์กรส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปอดภัยผ่านพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ บรรทัดฐานของการตอบแทนต่อกันส่งผลต่อพฤติกรรมการ

แลกเปลี่ยนความรู้ บรรทัดฐานของการตอบแทนกันส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัยผ่านพฤติกรรม
การแลกเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ส่งผลต่อการสร้างทัศนคติความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งต่อไป ควรนำแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ และการสร้างทัศนคติความปลอดภัย เพื่อทำการตรวจสอบโมเดลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่สำคัญตัวอื่นเพิ่มเติม ที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างทัศนคติความปลอดภัย เนื่องจากยังมีอีกหลายปัจจัยที่ผู้วิจัยยังไม่ได้นำมาศึกษา เช่น โครงสร้างองค์กร คือ ระบบที่แสดงความสัมพันธ์ของงาน ความรับผิดชอบต่องาน การรายงานและการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานของบุคคลและฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร, บรรยากาศขององค์กร คือ สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละองค์กรซึ่งมีผลต่อทัศนคติของพนักงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานโดยพนักงานภายในองค์กรสามารถรับรู้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม, ขนาดองค์กร คือ การที่องค์กรแต่ละองค์กรมีลักษณะการทำงานที่แตกต่างกัน หรือแม้แต่จะเป็นวิธีคิดของผู้บริหารหรือนักลงทุนก็ตาม ขนาดขององค์กรมีความสำคัญที่ทำให้กำหนดทิศทางขององค์กร หลักการทำงานของบุคลากรทั่วไปว่ามีเส้นทางการทำงานไปสู่แล้วทำแบบไหน, เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมประมวล เก็บรักษา และเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ โดยรวมทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และการสื่อสารและโทรคมนาคม, ผลตอบแทน คือ สิ่งที่นักลงทุนทุกคนคาดหวังจากการลงทุนซึ่งอัตราผลตอบแทนเป็นตัววัดความสำเร็จที่จะไปสู่เป้าหมาย, หรือ ความเครียด คือ ภาวะของอารมณ์ ความรู้สึก ที่ถูกบีบคั้น หรือกดดัน ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีวิธีการปรับตัวให้ผ่านพ้นไปได้

เอกสารอ้างอิง

- Alaghbari, M., Shabbir, M.S., Abbasi, S.G., and Abbas, M. (2020). Organizational culture and knowledge sharing behavior: Moderated mediation model. *Utopía Y Praxis Latinoamericana*, 25(1), 480-490.
- Gloor, P. and Colladon, A.F. (2016). The power of reciprocal knowledge sharing relationships for startup success. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 23(3), 636-651.
- Amin, M.B. and Ruby, M.R.B. (2020). Human resource management practices and employee knowledge sharing behavior: Mediating role of knowledge sharing intention. *Asian Journal of Empirical Research*, 10(5), 150-164.
- Dey, T. and Mukhopadhyay, S. (2018). Influence of behavioral intentions, affective trust and affective commitment on knowledge sharing behavior. *International Journal of Knowledge Management*, 14(2), 37-51.

- Dorigan, G.H., Mingato, D.F.P., and Guirardello, E.B. (2020). Nursing safety attitudes: relationship with time of experience and intention to leave the job. *Rev Gaúcha Enferm*, 41(3), e20190274. <https://doi.org/10.1590/1983-1447.2020.20190274>.
- Edgar, D., Middleton, R., Kalchbauer, S., and Wilson, V. (2021). Safety Attitudes Build Safety Culture: Nurse/Midwife Leaders Improving Healthcare Using Quantitative Data. *Journal of Nursing Management*, 29(2), 2433-2443.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R. and Tatham, R. (2006) *Multivariate data analysis*. 6th Edition. Upper Saddle River, NJ: Pearson University Press.
- Ismail, I., Tajuddin, N., and Yunus, N. (2016). Trust and intention to share as predictors of online knowledge-sharing behavior: Social sciences. In *Proceedings of the Regional Conference on Science, Technology and Social Sciences (RCSTSS 2016)*, 57-67.
- Licorish, S.A. and MacDonell, S.G. (2021). Understanding the attitudes, knowledge sharing behaviors and task performance of core developers: A longitudinal study. Retrieved February 27, 2022 from www.researchgate.net
- Liu, H., Yu, D., Zhao, S., and Sun, S. (2019). Medical students' perceptions and patient safety education in China using the medical student safety attitudes and professionalism survey: Safety attitudes and behavioural intentions. *Research Square*. <https://doi.org/10.21203/rs.2.11835/v1>
- Marquardt, N. (2010). Implicit safety-critical attitudes within safety culture. *Risk Management*, 327-344.
- Non, A. (2020). Training participation and the role of reciprocal attitudes. *CESifo Economic Studies*, 66(1), 33-59.
- Pennings, G., Ravel, C., Girard, J.M., Domin-Bernhard, M. (2018). Attitude towards reciprocity as a motive for oocyte donation. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 225, 194-198.
- Raharso, S. (2021). Impact of organizational climate on knowledge-sharing behavior: An empirical study in minimarkets. *Journal Bisnis dan Kewirausahaan*, 17(2), 94-105.
- Ruttanapun, P. (2013). *A Causal Model of Teachers' Knowledge Sharing Behaviors : Model Invariance Analysis*. Retrieved February 27, 2022 from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43136>
- Saad, A. and Haron, H. (2018). A Reciprocity knowledge sharing system model for academic institutions. *IEEE International Conference on Automatic Control and Intelligent Systems (I2CACIS)*. <https://doi.org/10.1109/I2CACIS.2018.8603682>.

- Sawan, F., Suryadi, S., Nurhattati (2021). Impact of organizational culture on knowledge sharing behavior. *4th International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2020)*, 526, 331-335.
- Venesoja, A., Lindström, V., Castrén, M., and Tella, S. (2021). Exploring safety culture in the Finnish ambulance service with Emergency Medical Services Safety Attitudes Questionnaire. *Scandinavian Journal of Trauma Resuscitation and Emergency Medicine*, 29(1),11.
- Wang, K.Y., Chou, C.C., and Lai, J.C.Y. (2018). A structural model of total quality management, work values, job satisfaction and patient safety - culture attitude among nurses. *Journal of Nursing Management*, 27(1),1-8.
- Yenyuak, C. (2022). Organization Creativity Management Affecting the Innovative Model in the Real Estate Business. *Business Review*, 14(1), 448-459.
- Zailani, B.M., Abubakar, M., and Ibrahim, Y.M. (2021). The Role of Safety Attitude in Changing Safety Behavior and Hazard Recognition Capability of Construction Workers. *Laryea, S. and Essah, E. (Eds) Procs West Africa Built Environment Research (WABER) Conference, 9-11 August 2021, Accra, Ghana*, 1001-1011.
- Zhai, H., Li, M., Hao, S., and Chen, M. (2021). How Does Metro Maintenance Staff's Risk Perception Influence Safety Citizenship Behavior—The Mediating Role of Safety Attitude. *International Journal of Environmental Research and Public Health*,18(10), 5466.

ปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง

Causal Factors of Project Management Performance Affecting Business Results in The Construction Sector

ชยันต์ โกมลภมร¹ และ อังกร ลาภนศ²

Chayan Komonphamorn¹ and Ungul Laptaned²

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม^{1,2}

Graduate College of Management, Sripatum University, Thailand^{1,2}

E-mail: topazura.ck@gmail.com¹, epxull@yahoo.com²

Received: 2022-08-30; Revised: 2022-09-23; Accepted: 2022-09-25

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง, และ 3) เพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง ระเบียบวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ผู้จัดการหรือตัวแทนที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง โดยจำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามประเภทงานก่อสร้าง จำนวน 4 ราย ส่วนกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ ผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง โดยการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ราย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง ได้แก่ด้านการเร่งรัดโครงการ, ด้านการปรับเปลี่ยนตารางโครงการ และ ด้านวิธีการจัดการโครงการ 2) ปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะการจัดการที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้างได้แก่ด้านการเร่งรัดโครงการ, การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ และ วิธีการจัดการโครงการ เช่นเดียวกัน และ 3) การสร้างแบบจำลองที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจการก่อสร้างและวิศวกรรมก่อสร้าง ควรใช้หลักการสำคัญทั้ง 3 ด้าน มาเป็นแนวทางประกอบการสร้างแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะการจัดการโครงการเพื่อนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการโครงการให้ก้าวหน้า เพิ่มความถูกต้อง มั่นยำในการจัดการโครงการ และเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจการก่อสร้างและวิศวกรรมก่อสร้างได้

คำสำคัญ: การเร่งรัดโครงการ, การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ, วิธีการจัดการโครงการ, สมรรถนะจัดการโครงการ, ผลลัพธ์ทางธุรกิจคุณภาพการให้บริการ, สำนักงานที่ดิน

Abstract

The objectives of this paper were: 1) to study the causal factors affecting project management performance and business results in the construction sector, 2) to study the influence of causal factors of project management performance affecting business results in the construction sector, and 3) to construct a model of the causal factors of project management performance affecting business results in the construction sector. This research methodology is a mixed method between qualitative and quantitative research. The informants of qualitative informants are managers or representatives responsible for managing the construction business projects. By categorizing the group of informants by type of construction were 4 informants. The quantitative sample size is the manager or agent who manages the project of the construction business by collecting a sample of 420 sample. The tools used for data collection were interview forms and online questionnaires. The statistics used in the data analysis were descriptive statistics and inferential statistics.

The results showed that as follows: 1) The causal factors affecting project management performance and business outcomes in the construction sector included project acceleration, project scheduling, and project management methods. 2) The causal factors of management competency influencing business outcomes in the construction sector were: Project acceleration, project schedule adjustments and project management methods as well and 3) Modeling that affects business outcomes Construction and construction engineering business operators all three key principles should be to apply as a guideline for the causal factor modeling of project management competency in order to advance the development of project management innovation increase accuracy accurate project management and create a competitive advantage for the construction and engineering business.

Keywords: Project Crashing, Project Schedule Change, Project Management Methodology, Project Management Performance, Business Results service quality, land office

บทนำ

ในการบริหารงานขององค์กรทุกประเภทโครงการ (Project) ถือเป็นงานสำคัญประเภทหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรนั้น โดยทั่วไป การจัดการโครงการมีการดำเนินการในงานก่อสร้างซึ่งเป็นเป้าหมายของงานวิจัยนี้ในการกำหนดปัญหาและความสำคัญของปัญหา ท้ายแล้ว งานก่อสร้างหมายถึง กระบวนการอย่างหนึ่งซึ่งจัดขึ้นเพื่อประกอบโครงสร้างพื้นฐานจนก่อขึ้นมาเป็นตัวอาคารบ้านเรือน หรือระบบสาธารณูปโภค (ไชยเจริญเทศ,

2564) ประเภทงานก่อสร้าง เนื่องจากที่อยู่อาศัยกลายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีพของมนุษย์ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีจึงมีนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาในส่วนของการก่อสร้างมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การก่อสร้างแต่ละโครงการ ผู้รับเหมาก่อสร้างย่อมต้องมีความรู้ต่าง ๆ หลายด้าน และองค์ความรู้ที่นับว่าจำเป็น ได้แก่ เทคโนโลยีของการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับวิธีและขั้นตอนของการก่อสร้าง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะช่วยปรับเปลี่ยนสิ่งที่สถาปนิกหรือวิศวกรเขียนแบบและรายการก่อสร้าง จนกลายมาเป็นสิ่งปลูกสร้างขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบต่อไป จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาถึง ปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารหรือผู้จัดทำโครงการก่อสร้างวางแผนและกำหนดนโยบายการเพิ่มสมรรถนะจัดการโครงการและคาดคะเนผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง ให้ถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ มีทักษะในการประกอบธุรกิจการก่อสร้างและวิศวกรรมก่อสร้างให้สามารถแข่งขันได้ สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง มีการดำเนินการวิจัยโดย กิตติศักดิ์ เรืองศรี และศุภรัชชัย วรรัตน์ (2563)

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง โดยแบ่งประเภทงานก่อสร้าง ดังนี้ 1) ประเภทงานก่อสร้างที่พักอาศัย (Residential Construction) 2) ประเภทงานก่อสร้างเพื่อธุรกิจ (Building Construction for Business) 3) ประเภทงานก่อสร้างสาธารณูปโภค (Heavy Engineering Construction) และ 4) ประเภทงานก่อสร้างด้านอุตสาหกรรม (Industrial Construction) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์จากผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2564 ถึง สิงหาคม 2564 และกลุ่มประชากรเชิงคุณภาพ คือ ผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง โดยการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ราย ตามการแบ่งแยกประเภทงานก่อสร้าง ส่วนกลุ่มประชากรเชิงปริมาณ คือ ผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง โดยการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ราย ตามการคำนวณกรณีวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคสถิติโมเดลสมการโครงสร้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ธุรกิจการก่อสร้างและวิศวกรรมก่อสร้าง สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาการวิจัย อีกทั้งพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการโครงการให้ก้าวหน้า ส่งผลให้เพิ่มความต้องการ แม่นยำในการจัดการโครงการ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจการก่อสร้างและวิศวกรรมก่อสร้างได้

บทความวิจัยนี้นำเสนอการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการนำทฤษฎีระบบมาพัฒนา และศึกษาตัวแปรเชิงประจักษ์ที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง และผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะมีความสำคัญต่อผู้บริหารหรือผู้จัดทำโครงการก่อสร้าง รวมถึงคุณประโยชน์ด้านวิชาการ อาทิเช่น นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา ที่สามารถนำผลจากการศึกษาเชิงประจักษ์ในครั้งนี้ไปพัฒนาบูรณาการและการศึกษาต่อยอดทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง
3. เพื่อสร้างแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยครอบคลุมถึง การเร่งรัดโครงการ, การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ, วิธีการจัดการโครงการ, สมรรถนะจัดการโครงการ, และผลลัพธ์ทางธุรกิจ ดังได้กล่าวไว้ในความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้การกำหนดกรอบแนวคิด การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแสดงมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเร่งรัดโครงการส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการ

Murali and Rao (1998) กล่าวว่า ความซับซ้อนของเครือข่ายโครงการขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการหนึ่งในจำนวนกิจกรรมและอันดับสองตามความสัมพันธ์ลำดับความสำคัญ เวลาของโครงการเป็นประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์โครงการ

Sung et al. (2020) กล่าวถึง การจัดสรรทรัพยากรเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญในการจัดการโครงการที่กำหนดทรัพยากรให้กับกิจกรรมของโครงการและกำหนดระยะเวลาของการจัดสรรอย่างคุ้มค่าและเวลา

Li et al. (2021) ติดตามผลการดำเนินงานของโครงการและเพื่อเร่งรัดงานที่เกี่ยวข้องเมื่อจำเป็นกลายเป็นประเด็นหลักเพื่อให้แน่ใจว่าผลการจัดกำหนดการจะประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยพิจารณาปัญหาการขัดข้องของโปรเจกต์ที่มีวันครบกำหนดงานเสร็จสิ้น เพื่อรับมือกับความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของงาน ผู้วิจัยสามารถทำให้งานผิดพลาดได้ด้วยความสามารถจากภายนอกซึ่งควรสงวนไว้ในระหว่างขั้นตอนการวางแผนโครงการ

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเร่งรัดโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจ

Kanda and Rao (1984) กล่าวถึงบทความที่มีพัฒนาขั้นตอนเพื่อให้ได้เส้นโค้งต้นทุนของโครงการเมื่อมีค่าใช้จ่ายการลงโทษเชิงเส้นสำหรับความล่าช้าของเหตุการณ์สำคัญบางอย่างในโครงการนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายที่ขัดข้องสำหรับกิจกรรม มีการกำหนดสูตรการเขียนโปรแกรมเชิงเส้น

Vrat and Kriengkairut (1986) นำเสนอแบบจำลองการเขียนโปรแกรมเป้าหมายสำหรับปัญหาการล่มของโครงการ ความสัมพันธ์ต้นทุนเวลาที่ไม่ใช่เชิงเส้นชนิดนูนประมาณโดยฟังก์ชันเชิงเส้นที่ละส่วนแต่ละส่วนแสดงกิจกรรมตัวแทน เป้าหมายสี่ประการที่พิจารณาในแบบจำลอง ได้แก่ การประชุมตามกำหนดการ

เสร็จสิ้นของโครงการที่บีบอัด ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากิจกรรมบางอย่างจะไม่ถูกบีบอัดเนื่องจากการลบล้างข้อพิจารณาด้านคุณภาพ ค่าใช้จ่ายให้อยู่ในงบประมาณที่กำหนด และลดต้นทุนทางตรงทั้งหมด

Kang et al. (2015) พิจารณาปัญหาการแลกเปลี่ยนต้นทุนเวลาแบบสุ่มที่กำหนดจำนวนกิจกรรมที่จะขัดข้องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลรวมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของต้นทุนการหยุดทำงานและความล่าช้า

Burgelman and Vanhoucke (2020) นำเสนอการศึกษาแบบจำลองสำหรับปัญหาการจัดกำหนดการโครงการที่มีข้อจำกัด ด้านทรัพยากรโดยมีทางเลือกหลายทาง ผู้วิจัยตัดสินใจเกี่ยวกับชุดกำหนดการพื้นฐานในขั้นตอนการวางแผนโครงการส่งผลให้มีตัวเลือกในการสลับระหว่างโหมดการดำเนินการของกิจกรรมในระหว่างการดำเนินโครงการ

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับเปลี่ยนตารางโครงการส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการ

Lyer and Banerjee (2016) กล่าวว่า แม้ว่าประสิทธิภาพในการบริหารจัดการจะถือเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในการดำเนินโครงการให้ประสบความสำเร็จ แต่ก็ไม่ค่อยมีรายงานการศึกษามากนักเพื่อวัดผลและเปรียบเทียบประสิทธิภาพนี้

Bon-Gang (2018) กล่าวถึงผลการดำเนินงานตามกำหนดการของโครงการก่อสร้างสี่เขี้ยวระบุและประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่มีผลต่อประสิทธิภาพนั้นและให้คำแนะนำบางประการที่อาจปรับปรุงประสิทธิภาพตามเป้าหมาย

Burgelman and Vanhoucke (2020) นำเสนอการศึกษาแบบจำลองสำหรับปัญหาการจัดกำหนดการโครงการที่มีข้อจำกัด ด้านทรัพยากรโดยมีทางเลือกหลายทาง ผู้วิจัยตัดสินใจเกี่ยวกับชุดกำหนดการพื้นฐานในขั้นตอนการวางแผนโครงการส่งผลให้มีตัวเลือกในการสลับระหว่างโหมดการดำเนินการของกิจกรรมในระหว่างการดำเนินโครงการ

สมมติฐานที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการจัดการโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจผ่านสมรรถนะจัดการโครงการ

Serra and Kunc (2015) กล่าวว่า กลยุทธ์ทางธุรกิจซึ่งบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงองค์กรมักจะต้องมีการพัฒนาโครงการเช่น โครงการไอที อย่างไรก็ตามองค์กรล้มเหลวในการนำกลยุทธ์ไปใช้แม้ว่าจะใช้เทคนิคการจัดการโครงการโปรแกรมและพอร์ตโฟลิโอก็ตาม

Ko and Kirsch (2017) กล่าวว่า เนื่องจากบริษัทต่าง ๆ ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อตอบสนองความต้องการของกระบวนการทางธุรกิจที่ซับซ้อนจึงมีความต้องการผู้จัดการโครงการไอที (PM) เพิ่มขึ้นเพื่อแก้ไขความตึงเครียดที่ขัดแย้งซึ่งมาพร้อมกับความไม่แน่นอน

Moschetti et al. (2018) ทบทวนการวิเคราะห์ความยั่งยืนที่ทันสมัยและรูปแบบธุรกิจสำหรับโครงการปรับปรุงอาคาร จากนั้น จึงนำเสนอกระบวนการวิเคราะห์ตามการดำเนินการตรวจสอบความยั่งยืนเชิงปริมาณเพื่อสนับสนุนข้อเสนอโครงการการสร้างและการจับคุณค่าที่ยั่งยืนในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย

สมมติฐานที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการจัดการโครงการส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการ

Montazar et al. (2013) เสนอวิธีการที่เป็นพื้นฐานในการประเมินโครงการเหล่านี้โดยใช้เกณฑ์ที่สำคัญในด้านเทคนิคการจัดการสิ่งแวดล้อมสังคมและเศรษฐกิจ มีการพิจารณาตัวบ่งชี้เกณฑ์ย่อยสี่ข้อที่เกณฑ์สำหรับกระบวนการประเมิน

Gueymard (2014) กล่าวว่า ในบริบทของการพัฒนาอย่างรวดเร็วของโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ขนาดใหญ่ในปัจจุบันความถูกต้องของชุดข้อมูลการแผ่รังสีแบบจำลองที่กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ หลายกลุ่มใช้เป็นประจำมีความสำคัญสูงสุด

Olanipekun et al. (2017) เสนอกรอบการวิจัยเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความมุ่งมั่นของเจ้าของในการปรับปรุงประสิทธิภาพการส่งมอบโครงการอาคารสีเขียวในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง

สมมติฐานที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการจัดการโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจผ่านสมรรถนะจัดการโครงการ

Engelbrecht et al. (2017) กล่าวว่า อัตราความสำเร็จของโครงการไอทีที่ต่ำจนเป็นที่ยอมรับยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสำหรับองค์กรและการขาดการมีส่วนร่วมทางธุรกิจในโครงการไอทีที่ได้รับการแนะนำว่าเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดความล้มเหลว

Takagi and Varajão (2019) กล่าวว่า การจัดการความสำเร็จสามารถนำผลงานที่มีคุณค่ามาปรับปรุงผลลัพธ์ของโครงการและความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตามกระบวนการจัดการความสำเร็จจะต้องรวมเข้ากับแนวทางการจัดการโครงการคำแนะนำและระเบียบวิธีการจัดการโครงการอย่างชัดเจน

Ávila-Cabrera and Esteban (2021) ชี้ถึงผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการนวัตกรรมการสอนที่เรียกว่า SubESPSkills (งานบรรยายในชั้นเรียนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะเพื่อพัฒนาทักษะการผลิตงานเขียน) โดยมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองของนักศึกษาปริญญาตรีที่เรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ

สมมติฐานที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะจัดการโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ

Bernroider et al. (2014) สืบพบว่าโครงการใช้งานการวางแผนทรัพยากรองค์กร (ERP) เป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการนำก่อนการนำไปใช้แบบไดนามิกและการปรับปรุงทางธุรกิจที่เปิดใช้งาน ERP หรือไม่

Petro and Gardiner (2015) ตรวจสอบปัจจัยโครงสร้างองค์กรและอิทธิพลต่อความสำเร็จของโครงการ ต่อมานักวิจัยได้ย้ายไปตรวจสอบความสำเร็จและประสิทธิผลของผลงานในฐานะพื้นที่การศึกษาใหม่ ผู้วิจัยทราบว่าโครงสร้างดังกล่าวทั้งหมดเป็นผลมาจากกลยุทธ์และหากไม่ได้จัดแนวอย่างถูกต้องการแบ่งขั้วจะปรากฏระหว่างกลยุทธ์ (พอร์ตโฟลิโอ) และการแปล (โครงสร้าง) โดยมีผลต่อประสิทธิภาพ

Nguyen et al. (2018) เสนอแนวทางการจัดการโครงการกำลังพัฒนาให้มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้มากขึ้นเพื่อตอบสนองความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนและมีพลวัตมากขึ้น อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในตรรกะที่สนับสนุนการตัดสินใจโครงการแทบไม่ได้รับการพิจารณา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีระบบ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ (3) ปัจจัยนำออก (4) ผลย้อนกลับ สามารถอธิบายได้ดังนี้

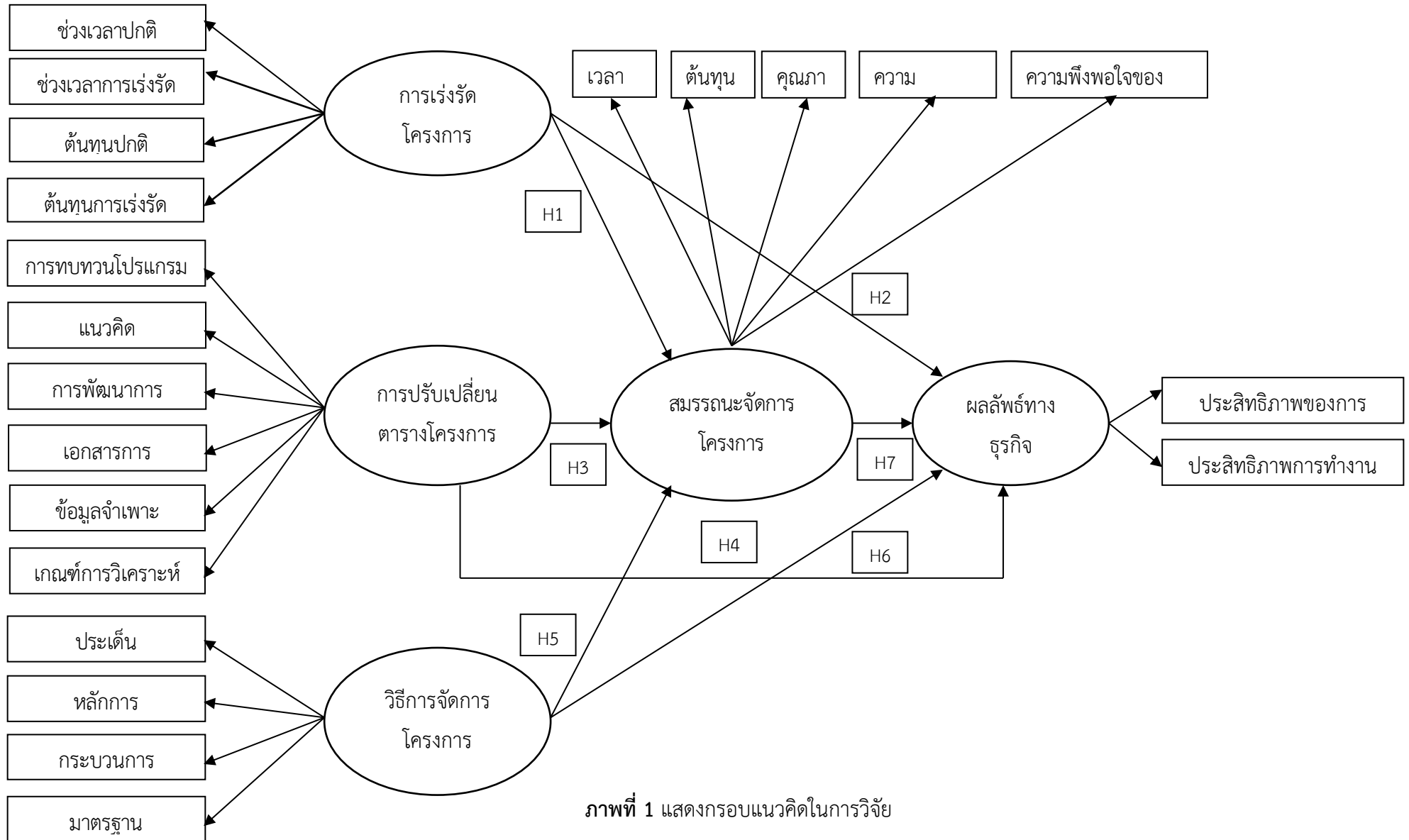
(1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การเร่งรัดโครงการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ช่วงเวลาปกติ (Normal Duration), 2) ช่วงเวลาการเร่งรัด (Crash Duration), 3) ต้นทุนปกติ (Normal Cost), และ 4) ต้นทุนเวลาเร่งรัด (Crash Cost); การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การทบทวนโปรแกรม (Program Review), 2) แนวคิด (Concept), 3) การพัฒนาการออกแบบ (Design Development), 4) เอกสารการดำเนินการ (Construction Documents), 5) ข้อมูลจำเพาะ (Specifications), และ 6) เกณฑ์การวิเคราะห์ (Code Analysis); และวิธีการจัดการโครงการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ประเด็น (Theme), 2) หลักการ (Principle), 3) กระบวนการ (Process), และ 4) มาตรฐาน (Standard)

(2) กระบวนการ (Process) หมายถึง สมรรถนะจัดการโครงการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) เวลา (Time), 2) ต้นทุน (Cost), 3) คุณภาพ (Quality), 4) ความปลอดภัย (Safety), และ 5) ความพึงพอใจของลูกค้า (Client Satisfaction)

(3) ปัจจัยนำออก (Output) หมายถึง ผลลัพธ์ทางธุรกิจ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของการบริการ (Service Performance) และ 2) ประสิทธิภาพการทำงาน (Operational Performance)

(4) ผลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง ผลลัพธ์ทางธุรกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยนำออกมีผลย้อนกลับไปยังการเร่งรัดโครงการ, การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ, และวิธีการจัดการโครงการ

องค์ประกอบทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขาดสิ่งใดไม่ได้การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่งจะต้องมีผลต่อองค์ประกอบอื่นข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดขององค์ประกอบหนึ่งจะส่งผลให้องค์ประกอบอื่นบกพร่องไปด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผานวิธี พื้นที่วิจัย คือ การเก็บข้อมูลจากผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้าง โดยแบ่งประเภทงานก่อสร้าง ดังนี้ 1) งานก่อสร้างที่พักอาศัย (Residential Construction) 2) งานก่อสร้างเพื่อธุรกิจ (Building Construction for Business) 3) งานก่อสร้างสาธารณูปโภค (Heavy Engineering Construction) และ 4) งานก่อสร้างด้านอุตสาหกรรม (Industrial Construction)

ประชากร คือ ธุรกิจก่อสร้าง จำนวน 40,720 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564) กลุ่มตัวอย่าง คือ ธุรกิจก่อสร้าง จำนวน 420 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเทคนิคสถิติโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modelling) โดยจากกรอบแนวคิดในการวิจัยมีตัวแปรแฝง (Latent Variables) จำนวน 5 ตัวแปร และมีตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) จำนวน 21 ตัวแปร เนื่องด้วยนักสถิติแนะนำว่าในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีขนาดตั้งแต่ 15 ถึง 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (Hair, et al., 2006) จึงจะถือว่าเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอควรมีจำนวนตั้งแต่ $15 \times 21 = 315$ ถึง $20 \times 21 = 420$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่

1) แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวข้องกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลและข้อมูลลักษณะทั่วไปขององค์กรของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวข้องกับการเร่งรัดโครงการ ตอนที่ 3 เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนตารางโครงการ ตอนที่ 4 เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการโครงการ ตอนที่ 5 เกี่ยวข้องกับสมรรถนะจัดการโครงการ ตอนที่ 6 เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ทางธุรกิจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งมอบร่างแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านในการประเมินค่าสถิติดัชนีความสอดคล้องโดยคำนวณหาค่าดัชนีวัดความสอดคล้องรายข้อ (IOC) ได้เท่ากับ 0.9619 และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัย ได้เท่ากับ 0.982 เพื่อใช้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง

2) แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดข้อคำถาม ดังนี้

- ท่านคิดว่าการเร่งโครงการของธุรกิจการก่อสร้างโดยรวมเป็นอย่างไร? และมีผลกระทบต้อปัจจัยใดบ้าง?
- ท่านคิดว่าธุรกิจการก่อสร้างควรนำเอาการปรับเปลี่ยนตารางโครงการมาประยุกต์ใช้เพื่อสมรรถนะจัดการโครงการหรือไม่? และมีผลกระทบต้อปัจจัยใดบ้าง?
- ท่านคิดว่าวิธีการจัดการโครงการของธุรกิจการก่อสร้างโดยรวมเป็นอย่างไร? และมีผลกระทบต้อปัจจัยใดบ้าง?
- โดยรวมแล้ว การเร่งโครงการ, การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ, วิธีการจัดการโครงการ, และสมรรถนะจัดการโครงการ มีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง?
- องค์กรท่านมีการพิจารณาถึงสมรรถนะจัดการโครงการหรือไม่ และในลักษณะใดบ้าง?

- เพื่อที่จะเพิ่มสมรรถนะจัดการโครงการ ท่านคิดว่าตัวแปรใดบ้างที่มีผลกระทบทางตรงและทางอ้อม? อย่างไร?

- ท่านคิดว่าสมรรถนะจัดการโครงการมีผลกระทบโดยตรงต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ หรือไม่? อย่างไร?

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยเดินทางไปสัมภาษณ์เชิงลึก ระหว่างเดือน มิถุนายน 2564 ถึงเดือน สิงหาคม 2564 โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา รวมถึงวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อพัฒนาตัวแบบที่ได้จากเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้างโดยจำแนกเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยเชิงสาเหตุ	ผลการวิจัย
ด้านการเร่งรัดโครงการ	ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งรัดโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต้นทุนการเร่งรัดมากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงเวลาการเร่งรัด ต้นทุนปกติ และอันดับสุดท้าย คือ ช่วงเวลาปกติ
ด้านการปรับเปลี่ยนตารางโครงการ	ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อมูลจำเพาะ มากที่สุด รองลงมาคือ เกณฑ์การวิเคราะห์ การทบทวนโปรแกรม เอกสารการดำเนินการ และแนวคิด และอันดับสุดท้าย คือ การพัฒนาการออกแบบ
ด้านวิธีการจัดการโครงการ	ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิธีการจัดการโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประเด็น รองลงมาคือ หลักการ กระบวนการ และอันดับสุดท้าย คือ มาตรฐาน
ด้านสมรรถนะจัดการโครงการ	ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถนะจัดการโครงการ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของลูกค้า มากที่สุด รองลงมาคือ ต้นทุนเวลา คุณภาพ และอันดับสุดท้าย คือ ความปลอดภัย
ด้านผลลัพธ์ทางธุรกิจ	ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลลัพธ์ทางธุรกิจโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พบว่า ผู้ตอบ

ปัจจัยเชิงเชิงเหตุ	ผลการวิจัย
	แบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการทำงาน มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิภาพของการบริการ

อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง จำแนกตามรายด้าน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุจำแนกรายด้าน	ผลการวิจัย
การเร่งรัดโครงการ (PCR)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะจัดการโครงการ (PMM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.53 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
การเร่งรัดโครงการ (PCR)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ (BRS) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.17 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ (PSC)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะจัดการโครงการ (PMM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.38 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
การปรับเปลี่ยนตารางโครงการ (PSC)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ (BRS) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.21 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
วิธีการจัดการโครงการ (PME)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสมรรถนะจัดการโครงการ (PMM) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.59 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
วิธีการจัดการโครงการ (PME)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ (BRS) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.51 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
สมรรถนะจัดการโครงการ (PMM)	มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ (BRS) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.27 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
การเร่งรัดโครงการ (PCR) และวิธีการจัดการโครงการ (PME)	มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ (BRS) โดยผ่านสมรรถนะจัดการโครงการ (PMM) มีโดยมีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.14 และ 0.16 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ส่วนการปรับเปลี่ยนตารางโครงการ (PSC) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ (BRS) โดยผ่านสมรรถนะจัดการโครงการ (PMM) มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.10 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาแบบจำลองที่ได้จากผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจและการสังเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดชื่อตัวแบบจำลองสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง ว่า Project Management Performance for Business Results Model (หรือ PMPBR Model)

ภาพที่ 2 แสดงแบบจำลอง Project Management Performance for Business Results

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 พบว่า

การดำเนินโครงการด้านการก่อสร้าง หากผู้บริหารโครงการพบว่ามีโครงการใด ๆ ที่เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ ก็ควรเร่งรัดให้โครงการประสบความสำเร็จโดยอาจจะใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้โครงการสิ้นสุดได้เร็วที่สุด ส่งผลให้เพิ่มสมรรถนะจัดการโครงการ โดยสอดคล้องกับ Deckro and Hebert (1989) ที่เสนอไว้ว่าหากการจัดการโครงการแล้วพบว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรซึ่งจะส่งผลการพัฒนาโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างเร่งด่วน โดยหากพบว่าปัญหาเกิดจากความไม่เหมาะสม เพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน ทั้งทรัพยากรหลัก และ ทรัพยากรสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ต้องเร่งค้นหาและจัดสรรทรัพยากรนั้นให้กับโครงการให้เร็วที่สุด นอกจากนี้ การจัดการโครงการที่มีสมรรถนะที่ดี จะทำให้ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจก่อสร้างได้มากขึ้น โดยสอดคล้องกับ Kanda and Rao (1984) ที่ได้เสนอว่า หากการดำเนินงานใดใดตามตารางโครงการที่ได้กำหนดไว้ หากระยะเวลาการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนงาน ควรต้องเร่งทำการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เสร็จจุลวง ดังนั้น จะส่งผลต่อการเพิ่มสมรรถนะจัดการโครงการมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ Wang et al. (2017) ที่เสนอแนวทางการเพิ่มความแม่นยำถูกต้องในการประเมินการผลิตจากการ

ดำเนินการผลิตใดใด ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อการปรับตัว ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมั่นคง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อผู้บริหารโครงการได้ติดตามตรวจสอบแล้วพบว่า ตารางโครงการใด ๆ หากดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนงาน ควรจะทำการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เสร็จลุล่วง โดยการเพิ่มสมรรถนะจัดการโครงการ ก็จะส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจก่อสร้างมากขึ้น โดยสอดคล้องกับ Ko and Kirsch (2017) ที่ศึกษาถึงศักยภาพของผู้จัดการโครงการอันเป็นผลเนื่องจากบริษัทต่าง ๆ ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อตอบสนองความต้องการของกระบวนการทางธุรกิจที่ซับซ้อน จึงมีความจำเป็นมากขึ้น โดยเฉพาะผู้จัดการโครงการด้านไอที เพื่อแก้ไข ให้สามารถลดความตึงเครียดที่ขัดแย้งกับความไม่แน่นอน มีความกดดันที่เพิ่มขึ้นต่อ ผู้จัดการโครงการจึงต้องเร่งหาแนวทางเพื่อแก้ไขความตึงเครียดที่ขัดแย้งกันที่เกิดจากประสิทธิภาพ/เป้าหมายในระยะสั้น เทียบกับความยืดหยุ่น/ความสำเร็จในระยะยาว รวมถึงต้องบูรณาการแนวคิดทางการบริหารที่เกี่ยวข้องเพื่อประยุกต์ใช้ในการปรับวิธีการจัดการโครงการอาจจะทำได้หลายวิธี ที่อยู่ในขอบเขตดังต่อไปนี้ การกำหนดโครงการ, การจัดเตรียมโครงการ, การประเมินโครงการและการอนุมัติโครงการ, การนำโครงการไปปฏิบัติ, หรือการประเมินผลโครงการ ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มสมรรถนะจัดการโครงการมากขึ้น โดยสอดคล้องกับ Olanipekun et al. (2017) ที่ได้เสนอว่า การปรับวิธีการจัดการโครงการอาจจะทำได้หลายวิธี ที่อยู่ในขอบเขตดังต่อไปนี้ การกำหนดโครงการ, การจัดเตรียมโครงการ, การประเมินโครงการและการอนุมัติโครงการ, การนำโครงการไปปฏิบัติ, หรือการประเมินผลโครงการ การปรับเปลี่ยนดังกล่าวทำให้เกิดสมรรถนะที่มากขึ้นในการจัดการโครงการ ดังนั้น ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Takagi and Varajão (2019) ที่เห็นว่าการจัดการสมรรถนะโครงการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับธุรกิจผ่านกระบวนการที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้จัดพนักงานทรัพยากร และระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับ Nguyen et al. (2018) ที่ได้ทำการการศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการที่แตกต่างกันของโครงการ 2 โครงการเกี่ยวกับการก่อสร้าง ที่ผลการศึกษาพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่โดยทั่วไปยังพบว่าผลลัพธ์โดยรวมในความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละของทั้ง 2 โครงการนั้น มีแนวโน้มคล้ายกันอันส่งผลต่อการบูรณาการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการไปพร้อม ๆ กันให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สามารถนำไปสู่รูปแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผลการวิจัยจะได้ข้อค้นพบทางวิชาการเกี่ยวกับการอธิบายถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง โดยผลของการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจ ซึ่งสามารถที่จะนำไปพัฒนา และต่อยอดในเชิงวิชาการเพื่อศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงวิชาการในด้านอื่น ๆ ต่อไป รวมถึง จากผลการวิจัย ผลวิจัยทำให้สัมภาษณ์ผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจ

ก่อสร้างพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการโครงการให้ก้าวหน้า ส่งผลให้เพิ่มความถูกต้อง แม่นยำในการจัดการโครงการ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจการก่อสร้างและวิศวกรรมก่อสร้างได้

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ คือ การบริหารงานขององค์การทุกประเภทโครงการถือเป็นงานสำคัญ ประเภทหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการบริหารการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์การนั้น โดยโครงการมีลักษณะที่หลากหลายทั้งในเรื่องของขนาด ขอบข่าย เวลา กลุ่มลูกค้า หรือผู้รับบริการ รวมทั้งอายุการใช้งานโครงการที่ต้องคำนึงถึงปัญหาในการจัดการโครงการซึ่งมีหลายประเด็น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้จัดการหรือตัวแทนที่จัดการโครงการของธุรกิจก่อสร้างจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามออนไลน์ ผลการวิเคราะห์สรุปว่า การเร่งรัดโครงการส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการ การเร่งรัดโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ การปรับเปลี่ยนตารางโครงการส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการ การปรับเปลี่ยนตารางโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ, วิธีการจัดการโครงการส่งผลต่อสมรรถนะจัดการโครงการ วิธีการจัดการโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ และสมรรถนะจัดการโครงการส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจ ฉะนั้น ธุรกิจก่อสร้างสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปเร่งรัดโครงการ ประกอบกับปรับเปลี่ยนตารางโครงการ และหาวิธีการจัดการโครงการ ที่ธุรกิจก่อสร้างสามารถนำไปสร้างสมรรถนะจัดการโครงการและผลลัพธ์ทางธุรกิจที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่สำคัญตัวอื่นเพิ่มเติม ที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของสมรรถนะจัดการโครงการที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางธุรกิจในภาคก่อสร้าง เนื่องจากยังมีอีกหลายปัจจัยที่ผู้วิจัยยังไม่ได้นำมาศึกษา เช่น วัฒนธรรมการจัดการโครงการ (Project Management Culture) คือ ชุดของบรรทัดฐาน ค่านิยม และพฤติกรรมที่แสดงโดยโครงการ โดยองค์กรที่แสดงออกในกระบวนการบริหารโครงการ วิธีการ และความคิดของคนเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมและมีอิทธิพลต่อโครงการ ซึ่งประกอบด้วย เน้นเชิงกลยุทธ์ (Strategic Emphasis) สนับสนุนผู้บริหารระดับสูง (Top Management Support) ระเบียบวิธีการจัดการโครงการ (Project Management Methodology) ความมุ่งมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Commitment) ระบบการสื่อสาร (Communication System) หรือการทบทวนโครงการและการเรียนรู้ (Project Review and Learning) ผู้จัดการโครงการ (Project Manager) คือ มีอาชีพที่จัดระเบียบ วางแผน และดำเนินโครงการในขณะที่ทำงานภายใต้ข้อจำกัด เช่น งบประมาณและกำหนดการ ผู้จัดการโครงการมีหน้าที่ดูแลทีมชั้นนำ กำหนดเป้าหมาย สื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมองโครงการจนถึงการปิดฝ่ายสนับสนุนผู้บริหารระดับสูง (Top Management Support) คือ การสนับสนุนผู้บริหารระดับสูงในการจัดการโครงการ และความสำคัญสูงของการสนับสนุนผู้บริหารระดับสูงในการจัดการโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้จัดการอาวุโสมีส่วนร่วมกับโครงการอย่างแข็งขัน หรือ ผู้ใช้ที่เกี่ยวข้อง (User Involving) คือ สถานะทาง

จิตวิทยาอันทันทีที่สะท้อนถึงสำคัญและความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลของระบบกับผู้ใช้ การมีส่วนร่วมของผู้ใช้ ถูกกำหนดให้เป็นชุดของพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่ดำเนินการโดยผู้ใช้ในกระบวนการพัฒนาระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ เรืองศรี และศุภรัชชัย วรรัตน์ (2563). *การวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินการจัดการบริหารโครงการกรณีศึกษา*. งานก่อสร้างอาคารศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาการท่องเที่ยว จ.ชัยนาท. ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2565, จาก <https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/Year8-3/8358.pdf>
- บริษัท ไชยเจริญเทศ จำกัด (2564). *การก่อสร้าง ความหมาย ประเภท และการแบ่งงานก่อสร้าง*. สมุทรปราการ: ไชยเจริญเทศ.
- Ávila-Cabrera, J. and Esteban, A. C. (2021). The project SubESP SKills: Subtitling tasks for students of business english to improve written production skills. *English for Specific Purposes*, 63, 33-44.
- Bernroider, E. W. N., Wong, C. W. Y., and Lai, K. H. (2014). From dynamic capabilities to ERP enabled business improvements: The mediating effect of the implementation project. *International Journal of Project Management*, 32(2), 350-362.
- Bon-Gang, H. (2018). *Performance and improvement of green construction projects: Management Strategies and Innovations*. Butterworth-Heinemann: Elsevier Science.
- Burgelman, J. and Vanhoucke, M. (2020). Project schedule performance under general mode implementation disruptions. *European Journal of Operational Research*, 280(1), 295-311.
- Deckrp, R.F. and Hebert, J. (1989). Resource Constrained Project Crashing. *Omega*, 17(1), 69-79.
- Engelbrecht, J., Johnston, K. A., and Hooper, V. (2017). The influence of business managers' IT competence on IT project success. *International Journal of Project Management*, 35(6), 994-1005.
- Gueymard, C. A. (2014). A review of validation methodologies and statistical performance indicators for modeled solar radiation data: towards a better bankability of solar projects. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 39, 1024-1034.
- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Kanda, A. and Rao, U. R. K. (1984). A network flow procedure for project crashing with penalty nodes. *European Journal of Operational Research*, 16(2), 174-182.
- Kang, C. and Choi, B.C. (2015). An adaptive crashing policy for stochastic time-cost tradeoff problems. *Computers & Operations Research*, 63, 1-6.

- Ko, D. G. and Kirsch, L. J. (2017). The hybrid IT project manager: one foot each in the IT and business domains. *International Journal of Project Management*, 35(3), 307-319.
- Li, Y., Cui, Z., Shen, H., and Zhang, L. (2021). Target-based project crashing problem by adaptive distributionally robust optimization. *Computers & Industrial Engineering*, 157, 107160.
- Lyer, K. C. and Banerje, P. S. (2016). Measuring and benchmarking managerial efficiency of project execution schedule performance. *International Journal of Project Management*, 34(2), 219-236.
- Moschetti, R., Brattebø, H., Skeie, K. S., and Lien, A. G. (2018). Performing quantitative analyses towards sustainable business models in building energy renovation projects: Analytic process and case study. *Journal of Cleaner Production*, 199, 1092-1106.
- Murali, K. M. and Rao, T. A. (1998). Epitomising the structure of a project network for crashing by identifying non-requisite activities. *IFAC Proceedings Volumes*, 31(15), 857-863.
- Nguyen, N. M., Killen, C., Kock, A., and Gemünden, H. G. (2018). The use of effectuation in projects: the influence of business case control, portfolio monitoring intensity and project innovativeness. *International Journal of Project Management*, 36(8), 1054-1067.
- Olanipekun, A. O., Xia, B., and Nguyen, H. T. (2017). Motivation and owner commitment for improving the delivery performance of green building projects: a research framework. *Procedia Engineering*, 180, 71-81.
- Petro, Y. and Gardiner, P. (2015). An investigation of the influence of organizational design on project portfolio success, effectiveness and business efficiency for project-based organizations. *International Journal of Project Management*, 33(8), 1-13.
- Serra, C. E. M. and Kunc, M. (2015). Benefits realisation management and its influence on project success and on the execution of business strategies. *International Journal of Project Management*, 33, 53-66.
- Sung, I., Choi, B., and Neilsen, P. (2020). Reinforcement learning for resource constrained project scheduling problem with activity iterations and crashing. *IFAC PapersOnLine*, 53(2), 10493-10497.
- Takagi, N. and Varajão, J. (2019). Integration of success management into project management guides and methodologies - position paper. *Procedia Computer Science*, 164, 366–372.
- Vrat, P. and Kriengkairut, C. (1986). A goal programming model for project crashing with piecewise linear time-cost trade-off. *Engineering Costs and Production Economics*, 10(1), 161-172.

Wang, E. et al. (2017). The uncertainty of crop yield projections is reduced by improved temperature response functions. *Nature Plants*, 3(8),17102.

Yenyuak, C. (2021). *Project Management*. Pathumthani:Teaching Publications.

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู โรงเรียนเอกชน
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0
Strategic Management Guidelines of School, Pathumwan District
Bangkok for Support Management era 4.0

วาสนี จินดี¹ และ ศจีวรรณ ทรรพสุ²

Vasini Jeandee¹ and Sajeewan Darbavasu²

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2}

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2}

E-mail: chanitta.j@gmail.com¹

Received: 2022-09-12; Revised: 2022-09-24; Accepted: 2022-09-26

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 และ 2) เสนอแนวทางในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 289 คน ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติการสอนทุกกลุ่มสาระ ในโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น การวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำนวน 8 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมทุกด้านมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อยมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ คือ ลำดับที่ 2 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ตามลำดับและ 2) แนวทางการพัฒนาทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าในแต่ละด้านมีข้อเสนอที่ควรพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ การประเมินควรพัฒนาเครื่องมือในการวัดการดำเนินแผนงาน/กิจกรรม/โครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้เครื่องมือที่เหมาะสมและมีมาตรฐาน และมีการประชาสัมพันธ์รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการให้สาธารณชนทราบเนื่องจากควรมีการแจ้งเพื่อทราบการได้รับการติดตามการนำผลการประเมินมาสรุปวิเคราะห์ปรับปรุงเพื่อบรรลุผลประโยชน์ต่อสถานศึกษา

คำสำคัญ: บริหารเชิงกลยุทธ์, โรงเรียนเอกชน, การจัดการศึกษายุค 4.0

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the need for strategic management of the private school administrators in Pathumwan District, Bangkok, to support the educational management era 4.0 2) to propose a guideline for strategic management of the administrators of private schools in Pathumwan District, Bangkok to support education management in the 4.0 era. This research uses a mixed method. In a quantitative analysis of 289 people, namely administrators and teachers in all teaching groups in a private school in Pathumwan District, Bangkok, Data collects by questionnaires. And analyze the data by percentage, mean, standard deviation, and the need index. For the qualitative research, interview the experts on the strategic management guidelines of the school administrators, amount eight persons, specifically selected, and data analysis by content analysis.

The research results are as follows: 1) current conditions and needs of the strategic management of school administrators. In all aspects, the current condition is at a low level, and the demand is at a high level. When considering the need index, I found it that the need is the order of the strategy evaluation and control, the strategic planning and the strategic management, and 2) guidelines for strategic management development of school administrators. In each area, some proposals should be developed in order as follows: assessment should develop tools for measuring the implementation of plans/activities/projects continuously to get the right tools and standards and publicize the report of the operation following the action plan to the public since there should be **notify** to receive follow-up, summarize the evaluation results, analyze, improve to achieve benefits for the school.

Keywords: Strategic Management, Private School, Educational Management Era 4.0

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4), 2562) การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับมนุษย์จนอาจกล่าวได้ว่า “ การศึกษาเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์” คนทุกคนจะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ได้ก็ต้องอาศัย

การศึกษานอกจากนี้การศึกษายังถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและการเมืองอีกด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมในโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ (หยดฟ้า ราชนิ, 2554) นอกจากนี้ กานต์ เสกขุนทด (2545) ได้กล่าวถึงการศึกษาต่อการพัฒนาประเทศว่า “การศึกษาเป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและการเมืองของประเทศที่จะใช้การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรและประเทศชาติให้บรรลุเป้าหมายได้จำเป็นต้องการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีประสิทธิภาพดีพอที่จะพัฒนาประชากรสถานศึกษาเป็นสถาบันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามแนวทางของการพัฒนาประเทศรวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่จะต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานมากขึ้นกว่าเดิมบุคคลและหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นมีแผนพัฒนาสถานศึกษาแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและติดตามผลการปฏิบัติงานของครูและผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกโรงเรียนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของตนให้สูงขึ้น มีการเรียนรู้และแก้ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องอย่างไรก็ตามโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับดำเนินการในการบริหารของแต่ละโรงเรียนด้วยเช่นกัน (เฉลิม มั่งปิ่นกลาง, 2542)

สถานศึกษาเป็นสถาบันจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามแนวทางของการพัฒนาประเทศรวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่จะต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานมากขึ้นกว่าเดิมบุคคลและหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นมีแผนพัฒนาสถานศึกษาแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและติดตามผลการปฏิบัติงานของครูและผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกโรงเรียนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของตนให้สูงขึ้น มีการเรียนรู้และแก้ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องอย่างไรก็ตามโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับดำเนินการในการบริหารของแต่ละโรงเรียนด้วยเช่นกัน (เฉลิม มั่งปิ่นกลาง, 2542)

การจัดการศึกษายุค 4.0 เป็นการจัดการศึกษาในทุกระดับมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพของคนเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ “ไทยแลนด์ 4.0” สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรมีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนไปและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและทิศทางการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย 3 ประการ ได้แก่

1. คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0
2. สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ
3. ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการ สหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปธรรมให้ผู้เรียน มีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและท้าทายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียนซึ่งไทยแลนด์ 4.0 เป็นสิ่งที่ดี ถ้าเป็นไปตามโมเดลนี้ ประเทศจะต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองอย่างแน่นอน ฉะนั้น การศึกษา 4.0 เป็นส่วนหนึ่งของไทยแลนด์ 4.0 ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน โดยเฉพาะครู ต้องปรับการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างทักษะของผู้เรียน

การบริหารกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญมากและถือเป็นกิจกรรมแรกที่โรงเรียนจะต้องจัดทำเพราะแผนกลยุทธ์ เป็นแผนงานหลักที่แสดงถึงภาระงานแนวโน้มของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาของตนเองและเปรียบเสมือนเครื่องมือ ที่ช่วยให้การดำเนินการต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีระบบและมีหลักเกณฑ์ปัจจุบันโรงเรียนมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2545 ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาโดยได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนทุกระดับจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาขึ้นเริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ ของโรงเรียนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนรู้จุดแข็งจุดอ่อนและสถานการณ์ของโรงเรียนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมของโรงเรียนอย่างชัดเจนและปรับระบบการทำงานในปัจจุบันได้รับการดำเนินงานสู่จุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการในอนาคตเพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปที่สำคัญแผนกลยุทธ์ที่วางไว้นั้นจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคบางประการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนถ้าโรงเรียนแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ดีมีความยืดหยุ่นและเกมการปรับให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้จะช่วยทำให้ระบบการบริหารงานโรงเรียนประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเช่นกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารเชิงกลยุทธ์ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดในการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนแต่ในดำเนินการวางแผนกลยุทธ์นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมายเช่นขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการทำหน้าที่เป็นคณะทำงานในการวางแผนกลยุทธ์นอกจากนี้ปัญหบางด้านสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียนที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นภาวะทางเศรษฐกิจการเมืองและเทคโนโลยีถือเป็นปัญหาที่สำคัญเช่นกันเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาแล้วยังถือเป็นโอกาสที่อาจส่งผลกระทบต่อที่การปรับปรุงแนวทางการบริหารและการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในคนเพศให้ดีขึ้นอีกด้วยดังนั้นผู้บริหารที่ต้องทบทวนแนวคิดและมีแนวทางการบริการรณเณลโดยสารถยู่การใช้การวางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงอันตรายความสำเร็จของโรงเรียนและคุณภาพของผู้ช่วยร่วมด้วย

ความสำคัญของการใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ความเปลี่ยนแปลงในเชิงโลกาภิวัตน์ของสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมีผลกระทบ ต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรทุกประเภท และยังมีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน ของผู้นำองค์กร ที่นอกจากต้องศึกษาถึงปัจจัยความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว ยังต้องมีการนำกระบวนการ บริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

การคิดและการกระทำเชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญสำหรับผู้บริหารที่มุ่งหวังความสำเร็จ และต้องการ ให้องค์กรอยู่ในตำแหน่งที่ดีกว่าอยู่เสมอ ใน*การบริหารเชิงกลยุทธ์*ก็เพื่อมุ่งหวังให้สิ่งต่าง ๆ ที่บกพร่องได้รับการ แก้ไขและพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดี และสามารถบ่งชี้หรือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรได้ การบริหารจึงต้องอาศัย ความละเอียดรอบคอบ มีความคิดสร้างสรรค์ มองการณ์ไกลและการคาดการณ์ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง มากที่สุด ไม่ควรมุ่งพิจารณาความบกพร่องหรือต้องการปรับปรุงแก้ไขเพียงจุดใดจุดหนึ่งโดยเฉพาะ การประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงควรมองสิ่งต่าง ๆ ในมุมที่กว้างเพื่อมุ่งหวังในสิ่งที่ดีกว่า และสิ่งที่ดีกว่านั้นได้รับการ พัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในที่สุดในการบริหารกิจการต่าง ๆ นั้น ไม่มีวิธีการหรือสูตรสำเร็จที่จะนำพาองค์กร ใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ทั้งสิ้น นอกจากแนวทางการบริหารที่ผู้นำทุกคนควรศึกษาและนำมาเป็นแนวทาง ปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ *การบริหารเชิงกลยุทธ์* คือกิจกรรมอันยาวนานที่ต้องใช้ความพยายาม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสิ่งที่ดีกว่าที่ผู้บริหารองค์กรต่างมุ่งหวัง ดังนั้นการบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเปรียบเสมือน “แผนที่สำหรับใช้เดินทางสู่ความสำเร็จ” ที่ทุกองค์กรควรมีไว้นั่นเอง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0ของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค4.0 ว่ามีสภาพและมี แนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างไรอันจะส่งผลต่อข้อมูลสารสนเทศในการแก้ไข ปัญหาในการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0
2. เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู โรงเรียนเอกชน 14 โรงเรียนในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย โรงเรียนสตรีศรีบำรุง โรงเรียนสีตบุตรบำรุง โรงเรียนอนุบาลสุนรา โรงเรียนวิทยสถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก โรงเรียนครุฑอักษร โรงเรียนจรัญพิทยา โรงเรียนพระมหาไถ่ศึกษา โรงเรียนนาแตรเดอวิทยาลัย โรงเรียนสุนิพิทยา โรงเรียนอนุบาลจุไรรัตน์ โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ โรงเรียนอนุบาลแสงประเสริฐ โรงเรียนประสาทวิทยพัฒนา และโรงเรียนประเสริฐธรรมวิทยา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่า เทียบขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 289 คน แล้วจึงใช้การสุ่มแบบสัดส่วน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำนวน 8 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.940 แล้วนำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน ข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Question)

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 และ ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาประมวลผลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์มาประมวลผลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics)

สำหรับแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ซึ่งใช้วิธี Priority needs index (PNI) หาค่าผลต่างของ (I – D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

PNI_{Modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของความต้องการ

D หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0

จากการวิจัยสามารถสรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จากตารางที่ 1. โดยภาพรวมทุกด้าน พบว่าสภาพปัจจุบันของการการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยลำดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ลำดับที่ 2 คือ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 และลำดับสุดท้ายคือด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ความต้องการแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้านได้แก่ด้านการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 ลำดับที่ 2 คือ ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการปฏิบัติ ตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0

ตาราง 1 สภาพปัจจุบัน ความต้องการ และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

การบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการ ศึกษายุค 4.0	สภาพปัจจุบัน (D)			ความต้องการ (I)			ค่าดัชนี ความ ต้องการ จำเป็น PNI modified	ลำดับ
	μ	σ	แปล ความ	μ	σ	แปล ความ		
1.ด้านการวางแผน กลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อรองรับการ จัดการศึกษายุค 4.0	2.392	.438	น้อย	4.357	.538	มาก	0.821	2
2.ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษา ยุค 4.0	2.384	.495	น้อย	4.307	.562	มาก	0.806	3
3.ด้านการประเมินและ ควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อรองรับ การจัดการศึกษายุค 4.0	2.372	.419	น้อย	4.341	.517	มาก	0.830	1
รวม	2.382	.361	น้อย	4.335	.476	มาก	0.819	

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 (0.830) ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 (0.821) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 (0.806)

2. แนวทางในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 พบว่าทั้ง 3 ด้านมีข้อเสนอที่ควรพัฒนาตามลำดับ ดังนี้

ด้านการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ เนื่องจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 และเป็นการกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ อย่างใกล้ชิด มิตร ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อจัดสรรผู้รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่งต่าง ๆ และควรมีการกำหนดกิจกรรม/โครงการ ไว้ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา รวมถึงแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยร่วมกันระดมความคิด ทั้งในส่วน ผู้บริหาร ครู บุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษา

ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ เนื่องจาก การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0

เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง เพราะ ถือเป็นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จในการทำงานหากไม่มีขั้นตอนในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 จะไม่สามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ ซึ่งแนวทางการพัฒนา ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การปฏิบัติงานเนื่องจากควรมีผู้บริหาร สนับสนุนบุคลากรทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ประเด็นโดยตรง เนื่องจากการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมและทำให้เกิดความเท่าทันแห่งยุคไทยแลนด์ 4.0 และใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมในการกำกับการดำเนินแผนงาน/กิจกรรม/โครงการของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้ เนื่องจากการประเมินและควบคุมผลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการบริหารทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งแนวทางการพัฒนาในด้านการประเมินคือ รายงานผลการดำเนินงานตามเป้าประสงค์และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดทำการประชุมเชิงปฏิบัติการให้แต่ละฝ่ายนำเสนอผลการดำเนินแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อตอบสนองกลยุทธ์และเป้าประสงค์รวมถึงต้องมีการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ จึงจะทำให้เกิดการพัฒนาได้และมีการพัฒนาตามประเด็นการควบคุมของการใช้เทคโนโลยีในทุกด้านและสนับสนุนให้ครู และบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเนื่องจากการทำตามกำหนดการโครงการให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีส่วนร่วม ในการพัฒนาติดตามและประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง รวมถึงกำกับ ติดตาม การดำเนินการตามแผนงาน/กิจกรรม/โครงการอย่างมีแบบแผน เนื่องจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่บุคลากรรับผิดชอบแต่ละฝ่ายในการกำกับติดตามการดำเนิน แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมและมีผู้ควบคุมดูแลในการพัฒนาโครงการอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบรวมถึง มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละฝ่ายและวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ ในการประเมินผล เพื่อเป็นเกณฑ์ประเมินผล ในการทำงาน

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร และ ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีความต้องการจำเป็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นลำดับแรก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรให้หาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเป็นลำดับแรก เช่น การรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าประสงค์และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้เนื่องจากควรมีการจัดทำการประชุมเชิงปฏิบัติการให้แต่ละฝ่ายนำเสนอผลการดำเนินแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อตอบสนองกลยุทธ์และเป้าประสงค์รวมถึงต้องมีการดำเนินงานตามเป้าประสงค์จึงจะทำให้เกิดการพัฒนาได้และมีการพัฒนาตามประเด็นการควบคุมของการใช้เทคโนโลยีในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชัย โสสุวรรณจินดา (2556) ที่กล่าวถึงการดำเนินงานตามเป้าประสงค์และ กลยุทธ์ไว้ว่า การกำหนดกลวิธีที่เหมาะสมการปฏิบัติตามกลวิธีที่กำหนดไว้การใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมกลยุทธ์เพื่อให้มั่นใจถึงความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ และมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเนื่องจากควรมีการทำตามกำหนดการโครงการให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีส่วนร่วมในการพัฒนาติดตามและประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช รักษา (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยานิเวศ) สังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี ได้พบว่าการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จากการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียน โดยสรุปเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนเพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานตามภารกิจ

รวมถึงมีการกำกับ ติดตาม การดำเนินการตามแผนงาน/กิจกรรม/โครงการอย่างมีแบบแผนเนื่องจากควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่บุคลากรรับผิดชอบแต่ละฝ่ายในการกำกับติดตามการดำเนินแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมและมีผู้ควบคุมดูแลในการพัฒนาโครงการอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบรวมถึงมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละฝ่ายและวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อเป็นเกณฑ์ประเมินผลในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธิดีนัดดา สิงห์แก้ว (2562) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ที่พบว่า การกำกับ ติดตาม การดำเนินการ เป็นการประเมินผลการพัฒนาเป็นขั้นตอนดำเนินงานตามองค์ประกอบ ดังนั้นการประเมินผลเพื่อทบทวนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประเมินภายในตามเกณฑ์โรงเรียน การประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จแผนงานที่กำหนดไว้และประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามให้ผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามที่ได้วางแผนไว้ โดยมีการประเมินผลทั้งก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และหลังดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบของโครงการ โดยมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

2. แนวทางในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา จึงเสนอแนวทางให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อจัดสรรผู้รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่งต่าง ๆ และควรจัดทำแผนปฏิบัติงานภายในสถานศึกษารวมถึงแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยร่วมกันระดมความคิด ทั้งในส่วน ผู้บริหาร ครู บุคลากรต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีการนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ให้ทันตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลเลน, ฮังเกอร์, ฮอฟแมน และแบมฟอร์ด (Wheeler, Hunger, Hoffman and Bamford, 2015) ที่กล่าวถึง การระดมความคิดของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ได้เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการทำโครงการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2.2 ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดการมีส่วนร่วมในการร่วมกันบริหารทั้งกิจกรรมและโครงการเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม ในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การปฏิบัติงานและทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสนับสนุนบุคลากรทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในการมีส่วนร่วมและทำให้เกิดความเท่าทันแห่งยุคไทยแลนด์ 4.0 สอดคล้องกับการศึกษาของจินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2548) ที่กล่าวว่า การลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์ในระดับต่าง ๆ ตามขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจในแนวคิดและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ

2.3 การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การประเมินผลและการทำรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าประสงค์และกลยุทธ์ที่กำหนด เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อตอบสนองกลยุทธ์และเป้าประสงค์รวมถึงต้องมีผลการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ การทำตามกำหนดการโครงการโดยให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีส่วนร่วม ในการพัฒนาติดตามและประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง รวมถึงกำกับติดตาม การดำเนินการตามแผนงาน/กิจกรรม/โครงการอย่างมีแบบแผน ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่บุคลากรรับผิดชอบแต่ละฝ่ายในการกำกับติดตามการดำเนินแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และมีผู้ควบคุมดูแลในการพัฒนาโครงการอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบ รวมถึงมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละฝ่ายในการประเมินผล เพื่อเป็นเกณฑ์ประเมินผลในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเลี้ยง คำชู (2544) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานสร้างแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ที่ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลและรายงานเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การนิเทศติดตามผล จะต้องดำเนินการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องร่วมกันแก้ปัญหา เสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นจากผลการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครและผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1. สถานศึกษานำผลวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนในการสร้างความเข้าใจในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. สถานศึกษานำผลวิจัยไปใช้ในการกำหนดระยะเวลาหรือปฏิทินการทำงานที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องระหว่าง ผู้บริหาร ครู และ บุคลากรในการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา
3. สถานศึกษานำผลวิจัยไปใช้ในการดำเนินงานการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ ควรมีการวิเคราะห์ โอกาส อุปสรรค และ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดจุดที่ต้องการพิจารณาให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดการ ศึกษา ยุค 4.0 ของโรงเรียนเอกชนกับการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุค 4.0 โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กานต์ เสกขุนทด. (2545). *การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนาร่องการ จัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา บุญบงการ และณัฏฐพันธ์ เขจรนนท์. (2548). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic Management*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- เฉลิม มั่งปิ่นกลาง. (2542). ปัญหาการวางแผนการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตินัดดา สิงห์แก้ว.(2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าติ่งห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นงนุช รักษา. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) สังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: โรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ).
- บุญเลี้ยง คำชู. (2544). การดำเนินงานสร้างแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 49-53.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก, หน้า 11-14.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2556). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หยดฟ้า ราชมณี. (2554). การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Wheelen, T. L., Hunger, J. D., Hoffman, A. N. and Bamford, C. E. (2015). *Strategic Management and Business Policy*. (14th ed.). New York: Pearson Education Inc.

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
กัลยาณิวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6
Internal Supervision Administration Guidelines of Kalayaniwattana
Educational Quality Development Network Schools for
Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 6

นันทยา วงศ์ชัย¹ และ ณัฐยา ตันตรานนท์²

Nantaya Wongchai¹ and Nuttiya Tantranont²

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่^{1,2}

Master of Education in Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University, Thailand^{1,2}

E-mail: nantanyawongchai26@gmail.com¹, nuttiya18@cmru.ac.th²

Received: 2022-07-10; Revised: 2022-09-26; Accepted: 2022-09-27

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากัลยาณิวัฒนา และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากัลยาณิวัฒนา ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการสอบถามประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 81 คน จากนั้นทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ จำนวน 10 คน จากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการนิเทศภายใน จำนวน 5 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบคือการดำเนินการนิเทศภายในไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศที่วางไว้และขาดความต่อเนื่อง 2) แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากัลยาณิวัฒนา มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ปัญหา (2) การวางแผนการนิเทศ (3) การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ (4) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (5) การปฏิบัติการนิเทศ (6) การตรวจสอบและประเมินผล และ (7) การสรุป สะท้อนคิด และนำผลการประเมินมาปรับปรุง ทั้งนี้ แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในทั้ง 7 ขั้นตอน จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จนเกิดวัฒนธรรมการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง อันนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การบริหารงานนิเทศ, การนิเทศภายใน, กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditions and problems of internal supervision within the Kalayaniwattana educational quality development network schools and 2) to develop internal supervision administration guidelines of Kalayaniwattana educational quality development network schools. This research used a mixed methodology of both quantitative and qualitative methods. A questionnaire was sent to a population of 81 school administrators and teachers. The interviews were then conducted with 10 school administrators and teachers from 5 best practice schools with internal supervision. The research instruments consisted of a questionnaire, an interview form, and an assessment form of guidelines. The percentage, mean, and standard deviation were used in statistical analysis to analyze quantitative research data. A Content analysis was subsequently carried out to analyze qualitative data.

The results revealed that 1) the overall condition and problems of internal supervision were at a moderate level. The problems include an improper internal supervision in accordance with the supervision plan, as well as a lack of continuity. 2) the 7 steps of internal supervision administration guidelines involve (1) analyzing the problem (2) planning for internal supervision (3) creating of media and tools for internal supervision (4) informing staff members prior to internal supervision (5) operating internal supervision (6) inspecting and evaluating and (7) summarizing, reflecting, and applying the assessment results for improvement. Additionally, it is essential to integrate professional learning community (PLC) in accordance with the 7 steps of internal supervision administration guidelines. Through PLC, the systematic and continuous engagement of staff members would result in an effective internal supervision culture, a high-quality educational institution, and ultimately, a high-quality learning opportunity for all students.

Keywords: Internal Supervision Administration, Internal Supervision, Educational Quality Development Network, Professional Learning Community

บทนำ

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยแรกของการเตรียมคน เพื่ออยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปรับเปลี่ยนวิธีสอน

ของครูให้มีเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อต่อการพัฒนาการเกิดสมรรถนะของผู้เรียน ดังที่วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวถึงการสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ว่าต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ จึงต้องเปลี่ยนการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณสู่คุณภาพ พัฒนาครูให้เป็นครูยุคใหม่ ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ และเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จในการสร้างผู้เรียน 4.0 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้อย่างส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การนิเทศภายในเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาครูและเป็นการกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่วัชร เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในว่าเป็นความร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรในโรงเรียนในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไขปรับปรุง และพัฒนางานในวิชาชีพครู ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่นเดียวกับจุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ที่ให้ความสำคัญของการนิเทศภายในเป็นการช่วยกระตุ้น ส่งเสริมให้ครูเกิดความตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนให้เกิดขึ้น ปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจที่ดี ในขณะที่พฤษ หัส คงเทศ และอนุชา กอนพ่วง (2562) กล่าวว่าหากครูขาดคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้อย่างส่งผลให้ประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียนด้อยคุณภาพด้วย ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากครูขาดประสบการณ์ในการสอนและไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะครูขาดการนิเทศติดตาม นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ทำให้การนิเทศภายในไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่พิชญ์สุชา พงษ์พันแพง และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2562) ได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาการนิเทศ พบว่า ปัญหาการนิเทศเกิดจากทั้งผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านวิชาการน้อยเกินไป ผู้รับการนิเทศมีทัศนคติในทางลบต่อการนิเทศ ไม่ตระหนักในการพัฒนาตนเองหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้นิเทศยังขาดการเสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการนิเทศ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้สอน การศึกษาที่ผ่านมาพบแต่แนวทางการดำเนินการนิเทศภายในที่มุ่งเน้นแต่การพัฒนาจุดด้อยจนลืมพัฒนาจุดแข็ง และยังขาดวิธีการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการดำเนินงานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ปัญหา และบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับปัญหาและบริบทพื้นที่ โดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้านมาประมวลผลการปฏิบัติงานของครู ร่วมกันแก้ไข มุ่งเน้นการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของวิธีการที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น เพื่อพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง สู่การยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 (2563) มีนโยบายการบริหารงาน ข้อ 3 ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ กระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษา โดยใช้กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากัลยาณิวัฒนา ประกอบด้วย 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล 2 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นชุมชนใหญ่มีหลายหมู่บ้าน มีฐานะยากจน

ผู้คนในชุมชนเป็นชนเผ่ากระเหรี่ยงและใช้ภาษากระเหรี่ยงในการติดต่อสื่อสาร ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนที่เข้ารับการทดสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนผู้เข้าสอบน้อย บางโรงเรียนไม่มีนักเรียนเข้ารับการทดสอบ ส่วนผลของการทดสอบ พบว่า มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ และผลการประเมินด้านการนิเทศภายในอยู่ระดับคุณภาพปานกลาง

จากหลักการและเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา ยังต้องการพัฒนาความเข้มแข็งด้านงานวิชาการและคุณภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนมาทำการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการพัฒนาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา จะทำให้โรงเรียนกลุ่มเครือข่าย ตลอดทั้งโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงและมีความสนใจในการพัฒนา มีแนวทางการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสร้างความเข้มแข็งด้านงานวิชาการของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาคุณภาพ และผู้เรียนคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือโลกยุคแก้ว (VUCA World) เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความพลิกผัน ซับซ้อน มีปรากฏการณ์หลายอย่างที่คาดไม่ถึงเกิดขึ้น ระบบการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีใหม่ ดังแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2556) ซึ่งกล่าวว่า มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้หรือปรับตัว การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลที่พร้อมเรียนรู้ ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในโรงเรียน จึงมีหน้าที่ในการบริหารจัดการเรียนรู้ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้กำหนดสมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านความรู้ ได้แก่ งานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวัดประเมินผล การวิจัยชั้นเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา และการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. ด้านทักษะ ได้แก่การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การสร้างขวัญและกำลังใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สมรรถนะและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

3. ด้านคุณลักษณะ ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการและภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง มีความยุติธรรม โปร่งใสรับผิดชอบ และเป็นกัลยาณมิตร

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้จัดระบบการจัดการเรียนรู้ สนับสนุน อำนวยความสะดวก นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการส่งเสริมการเรียนรู้ของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ PDCA

Deming (1986, อ้างถึงใน ชนมณี ศิลาบุญกิจ และคณะ, 2563) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่อง ให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพ ด้วยหลักการที่เรียกว่าวงจรคุณภาพ PDCA หรือวงจรเดมมิง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่การวางแผน การปฏิบัติ ตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข รายละเอียดดังนี้

1. Plan คือ การกำหนดสาเหตุของปัญหา สู่การวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. Do คือ การปฏิบัติตามตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

3. Check คือ การตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผน

4. Act คือ การยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนให้ทำซ้ำวงจร โดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ซึ่งแม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง แต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงาน

จากการศึกษาวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการบริหารจัดการองค์การอย่างเป็นระบบ เป็นวงจรการปฏิบัติที่สัมพันธ์กัน ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน วนเป็นวัฏจักรส่งผลให้มีความต่อเนื่องในการบริหารและปรับปรุงคุณภาพของงานอยู่ตลอดเวลา

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการอีกหลายคนว่า เป็นการดำเนินงานที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนในโรงเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงขอสรุปความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า หมายถึง กระบวนการพัฒนาการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียน ในการกระตุ้น ชี้แนะ แนะนำช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงาน พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขงานในโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของการจัดการศึกษา และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กระบวนการนิเทศมี

หลากหลายกระบวนการ อาทิเช่น กระบวนการนิเทศแบบ PDCA, POLCA, POSDCoRB รวมทั้งกระบวนการนิเทศแนวใหม่ของนักการศึกษาในยุคปัจจุบัน โดยกระบวนการนิเทศที่สำคัญและสอดคล้องกับสังคมไทย ได้แก่ กระบวนการ PIDRE ของสังกัด อุทยานันท์ (2530) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning - P) เป็นขั้นการรับรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการร่วมกัน และวางแผนการนิเทศ มีการจัดบุคลากรและมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบ
2. ให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing - I) เป็นขั้นตอนของการอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน
3. การปฏิบัติการนิเทศ (Doing - D) เป็นขั้นตอนการดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศที่วางไว้ ประกอบด้วย ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ ผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing - R) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรง
5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating - E) เป็นขั้นของการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จากกระบวนการนิเทศดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นที่รับรู้และตกลงร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการนิเทศจากแนวคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้เป็นกระบวนการนิเทศภายใน 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ 4) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ 5) การปฏิบัติการนิเทศ 6) การตรวจสอบและประเมินผล และ 7) การสรุปสะท้อนคิด และนำผลการประเมินมาปรับปรุง

จากการวิเคราะห์เอกสารและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 วงจรคุณภาพ PDCA และการนิเทศภายใน สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ในการบริหารงานการนิเทศภายในให้มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในการร่วมกันพัฒนา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร และบรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือคุณภาพของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการวิจัย โดยกลุ่มที่ 1 ใช้ประชากรทั้งหมด 81 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูผู้สอน จำนวน 76 คน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา สำหรับกลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และครูวิชาการของโรงเรียน จำนวน 5 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศภายใน จำนวน 5 โรงเรียน พิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) รอบที่ 4 ระดับดีขึ้นไปทุกมาตรฐาน และเป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัล IQA AWARD

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายกัลยาณิวัฒนา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 3) แบบสอบถามปลายเปิด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 81 คน 2) แบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน และ 3) แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานนิเทศ จำนวน 3 คน ดำเนินการประเมินความเหมาะสม ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ที่ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กัลยาณิวัฒนา ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศและประสานกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กัลยาณิวัฒนา ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกฉบับได้ผ่านการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ก่อนการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูล โดยการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 ขึ้นไป ซึ่งในภาพรวมข้อคำถามเกือบทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีข้อคำถามเพียงข้อเดียวที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กัลยาณิวัฒนา

จากการสอบถามประชากร จำนวน 81 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.26 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 40.00 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 3.90 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.07 และระดับปริญญาโท ร้อยละ 23.40 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ร้อยละ 3.70 ศึกษาราชการแทนผู้อำนวยการฯ ร้อยละ 2.47 และตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 93.83 มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 6.50 ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 39.51 ระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 24.70 และมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 32.50 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจด้านการนิเทศภายใน ร้อยละ 69.14 และไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการนิเทศภายใน ร้อยละ 30.86 ซึ่งได้รับความรู้มาการศึกษาหนังสือและเอกสาร ร้อยละ 60.71 จากเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 41.07 และจากการอบรม ร้อยละ 16.07

สำหรับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กัลยาณิวัฒนา พบว่า ในภาพรวมโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กัลยาณิวัฒนามีผลการปฏิบัติการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 1) จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พบว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือการดำเนินการนิเทศภายในไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศที่วางไว้และขาดความต่อเนื่อง

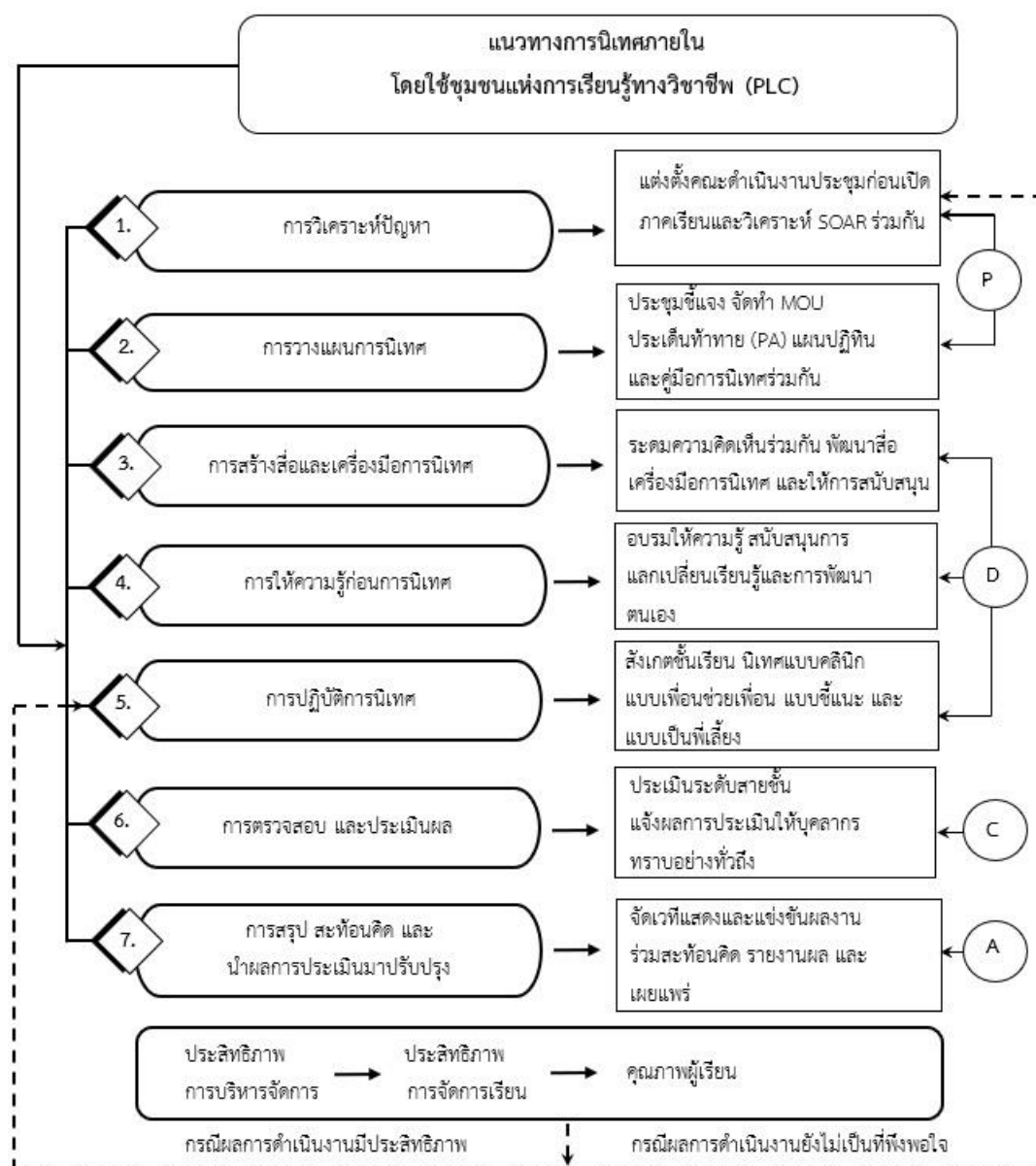
ตารางที่ 1 สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา

การนิเทศภายใน	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1 การวิเคราะห์ปัญหา	3.05	0.54	ปานกลาง	2.78	0.60	ปานกลาง
2 การวางแผนการนิเทศ	2.65	0.56	ปานกลาง	2.99	0.62	ปานกลาง
3 การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ	2.70	0.55	ปานกลาง	3.14	0.58	ปานกลาง
4 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ	2.43	0.64	น้อย	3.24	0.62	ปานกลาง
5 การปฏิบัติการณ์นิเทศ	3.13	0.64	ปานกลาง	3.36	0.61	ปานกลาง
6 การตรวจสอบและประเมินผล	3.08	0.60	ปานกลาง	3.16	0.62	ปานกลาง
7 การสรุป สะท้อนคิด และนำผลการประเมินมาปรับปรุง	2.78	0.61	ปานกลาง	3.20	0.68	ปานกลาง
รวม	2.87	0.59	ปานกลาง	3.15	0.62	ปานกลาง

2. แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา

ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูวิชาการ จำนวน 10 คน จากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 5 โรงเรียน สามารถสรุปแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กรอบเนื้อหากระบวนการนิเทศภายใน 7 ขั้นตอน (ภาพที่ 1) และมีรายละเอียดดังนี้

กระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการนิเทศ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ 4) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ 5) การปฏิบัติการณ์นิเทศ 6) การตรวจสอบและประเมินผล และ 7) การสรุป สะท้อนคิด และนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซึ่งทุกขั้นตอนมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการนิเทศ และมีจุดเด่นในการนำหลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเข้ามาใช้ในแต่ละขั้นตอน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการ นอกจากนี้ ยังใช้การวิเคราะห์แบบ SOAR เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดร่วมกัน โดยเน้นการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของวิธีการที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น ควบคู่กับการควบคุมคุณภาพตามวงจรคุณภาพเดมมิง 4 ขั้นตอน คือ PDCA ซึ่งหากผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง อันนำไปสู่คุณภาพผู้เรียน และผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

ภาพที่ 1 แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ได้พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยสามารถสรุปผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา

ข้อที่	แนวทางการนิเทศภายใน	ความเหมาะสม		
		μ	σ	ระดับ
1	การวิเคราะห์ปัญหา	4.60	0.38	มากที่สุด
2	วางแผนการนิเทศ	4.78	0.24	มากที่สุด
3	สร้างสื่อ และเครื่องมือการนิเทศ	4.80	0.19	มากที่สุด
4	ให้ความรู้ก่อนการนิเทศ	4.75	0.24	มากที่สุด
5	ปฏิบัติการนิเทศ	4.89	0.08	มากที่สุด
6	ตรวจสอบและประเมินผล	4.75	0.24	มากที่สุด
7	สรุป สะท้อนคิด และนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	4.83	0.24	มากที่สุด
รวม		4.77	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา ซึ่งในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยยังประสบปัญหาการนิเทศภายในที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้และขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับนัยนัพร ปานกลัด (2558) และรัตติยา มะโน (2561) ซึ่งได้พบปัญหาการนิเทศภายในที่ไม่เป็นไปตามปฏิทินการนิเทศและขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการนิเทศที่เหมาะสม เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (นัยนัพร ปานกลัด, 2558; ศรีนัยภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์, 2558)

แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ซึ่งทุกขั้นตอนมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับกับแนวคิดของ จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ที่ได้กล่าวว่าการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีการจัดโครงสร้างที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนของการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ตลอดทั้งให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า การนิเทศภายในโดยนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้ จะก่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่วางไว้จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง สอดคล้องกับชนมณี ศิลาณุกิจ และคณะ (2563) ที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยนี้ ยังพบว่า แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนจำเป็นต้องมีการดำเนินงานร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทุกคนในโรงเรียน นักเรียน และบุคลากรภายนอก หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่างต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการขับเคลื่อนการนิเทศภายในให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับละออ วันจิว และฉลอง ชาตรุประชีวิน (2563); ศุภวรรณ สัจจิตบูล (2560); ระยา คงขาว และคณะ (2559) และวัชร เล่าเรียนดี (2556) ซึ่งเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ตั้งแต่การนำข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณากำหนดประเด็นที่จะพัฒนาร่วมกัน การวางแผนการนิเทศร่วมกัน รวมถึงการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อให้การนิเทศเกิดประโยชน์และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อค้นพบสำคัญประการหนึ่งของแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนา คือการให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ SOAR ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูล สภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ SOAR ทำให้สถานศึกษาทราบถึงจุดแข็ง และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวิธีการที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญญ รัตนพันธ์ (2556) ซึ่งได้กล่าวว่า การวิเคราะห์ SOAR สามารถดึงการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียและสามารถได้ข้อมูลและพัฒนากลยุทธ์ได้ดีกว่าการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT เพราะการวิเคราะห์ SOAR เป็นการค้นหาจุดแข็งและโอกาส เพื่อที่จะนำมาสร้างแรงบันดาลใจ และคาดหวังที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อว่ายังมีหรือยังใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและโอกาสมากเท่าใด ก็จะสามารถปิดจุดอ่อน หรือพลิกจุดอ่อนเป็นจุดแข็ง รวมทั้งสามารถบริหารความเสี่ยง สร้างโอกาสจากภัยคุกคามได้

จุดเด่นของแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากัลยาณิวัฒนา คือการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community: PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญที่จะเข้ามาช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับวัฒนา หงสกุล และเตือนใจ ตลประสิทธิ์ (2565) และสุรรัตน์ เบญกุล และนันทิยา น้อยจันทร์ (2563) ซึ่งได้สนับสนุนการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการนิเทศการศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้ พศิน แดงจวง และคณะ (2564) และสมเกียรติ สัจจารักษ์ และคณะ (2563) ยังกล่าวถึงความจำเป็นของการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการและพัฒนาครูผู้สอนให้มีศักยภาพ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างครูผู้สอน จะช่วยทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และมีการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ได้ผลดียิ่งขึ้น เนื่องจากครูผู้สอนมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง ร่วมกับประสบการณ์ของสมาชิกทีม ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของวิชาที่สอน มีความมั่นใจตลอดทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระยะเวลา เนื้อหา ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีพัฒนาเป็นแนวทางที่สามารถดึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการบริหารการนิเทศภายในตามกระบวนการ 7 ขั้นตอน ร่วมกับการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิเคราะห์ SOAR และการควบคุมคุณภาพตามวงจรคุณภาพเดมมิง เพื่อพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติจนบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักการและความจำเป็นของการนิเทศ ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. สถานศึกษาสามารถนำแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 7 ขั้นตอนไปจัดทำเป็นคู่มือการนิเทศของสถานศึกษาที่มีแนวทางไปสู่การปฏิบัติ มีวิธีการหรือขั้นตอนที่ไปสู่เป้าหมาย โดยมีทิศทางที่แน่นอนชัดเจน
3. ควรมีการวิจัยต่อยอดด้วยการนำแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้จริงในสถานศึกษา หรือกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ชนมณี ศิลาณกิจ, อำนวย ทองโปร่ง, รังสรรค์ มณีเล็ก, และสุวัฒน์ วิวัฒนนานนท์. (2563). รูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยวงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 10(1), 43-58.
- นัยนัปพร ปานกลัด. (2558). *แนวทางการนิเทศภายในเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านอรุโณทัย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ* (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พฤษ หงษ์ และอนุชา กอนพ่วง. (2562). รูปแบบการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(2), 198-211.
- พศิน แดงจวง, ซาลี ภักดี, และฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2564). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือเพื่อจัดการเรียนการสอนตามแนว STEM EDUCATION ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, (23)4, 268-281.

- พิชญ์สิขา พงษ์พันแพงพงา และสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2562). การนิเทศกับการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 19(4), 10-21.
- ภิญโญ รัตนพันธ์. (2556). SOAR Analysis: เครื่องมือที่นำมาใช้แทน SWOT Analysis. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ*, 6(2), 7-20.
- ระย้า คงขาว, มนสิข สิริสมบุญ และเอื้อมพร หลินเจริญ. (2559). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(1), 74-82.
- รัตติยา มะโน. (2561). แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ละออ วันจิ๋ว และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(4), 228-239.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนา หงสกุล, และเตือนใจ ดลประสิทธิ์. (2565). การประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี เขต 1. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 12(2), 288-300.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศรัณย์ภัทร์ อินทรรักษาทรัพย์. (2558). *แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศุภวรรณ สัจพิบูล. (2560). แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 37(1), 204-222.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ สัจจารักษ์, นิพนธ์ บริเวธานันท์, อุดล นาคะโร, เอมอร นาคหลง, และสุวิชา วิริยมานวงศ์. (2563). การจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนเทศบาลปลูกปัญญา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 147-167.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565*. เชียงใหม่: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เครื่องมือส่งเสริมการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุรรัตน์ เบญกุล และนันทิยา น้อยจันทร์. (2563). แนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายใน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 10(2), 109-120.

แนวทางการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี

Guidelines for Increase Potential Nawatwithi OTOP Tourism Community

Ban Tungyung, Udonthani Province

ดารณี ดวงพรหม¹, ชลิดา ศรีสุนทร², อรรณพ ต.ศรีวงษ์³ และวสุธา อูยพิตัง⁴

Darane Daungprom¹, Chalida Srisunthron², Annop T.srivong³ and Vasuta Auyapitang⁴

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์การศึกษาจังหวัดอุดรธานี^{1,2,3,4}

Suan Sunandha Rajabhat University, Udon Thani Education Center, Thailand^{1,2,3,4}

E-mail: mukda.jdar@gmail.com¹

Received: 2022-09-17; Revised: 2022-09-27; Accepted: 2022-09-29

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศักยภาพและเสนอแนวทางในการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี 2) การพัฒนาของชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 16 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ตัวแทนคนกลุ่มอาชีพ ตัวแทนจากภาครัฐ ผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว และประชาชนผู้อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาหรือสาระที่มีความเกี่ยวข้องกัน และจัดหมวดหมู่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอาชีพที่มีศักยภาพมากที่สุด คือ กลุ่มเรียนรู้อาหารแปรรูป รองลงมา คือ กลุ่มพ่อน้ำ และกลุ่มจักสาน ตามลำดับ โดยแนวทางการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนมีความโดดเด่น มีจุดขายที่ชัดเจน สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนได้ 2) แนวทางของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง มีความพร้อมในการเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถสร้างความโดดเด่นดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนได้ ซึ่งมีแนวทางของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง โดยการสร้างจุดขายที่ชัดเจนจากการสืบค้นข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยว มีข้อมูลจุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชน ปรากฏในหลายเว็บไซต์หรือหลายแหล่งข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการกล่าวถึงเป็นจำนวนมาก และการแสดงข้อมูลถึงการเป็นเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ที่มีเส้นทาง

การประชาสัมพันธ์ ปฏิทินการท่องเที่ยว ของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว รวมถึงจะต้องมีแนวทางการจัดแพ็คเกจทัวร์ที่ปรากฏกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนของบริษัททัวร์ต่าง ๆ ที่ดึงดูดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน

คำสำคัญ: ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว, แนวทางในการเพิ่มศักยภาพชุมชนบ้านทุ่งยั้ง, ชุมชนท่องเที่ยว, โอท็อป นวัตวิถี

Abstract

The objective of this research is to study 1) the potential and propose a way to increase the potential of the OTOP Nawatwithi tourism community of Ban Thung Yang, Udonthani Province, 2) the development of Ban Thung Yang, Udonthani Province. They use quantitative research, information is collected in In-depth interviews, group chats, and non-participatory observation. Sixteen key informants select purposive sampling, including representatives of occupational groups, government representatives, tourism experts, and people in tourist destinations. The tools include the tourism potential assessment form. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, synthesis of related content or content, categorized in the same group and presented in a collation form.

The research results showed 1) the potential of the tourism community in OTOP Nawatwithi tourism community of Ban Thung Yang, Udonthani Province, at a high level. The occupation group with the highest potential was the processed food learning group, followed by the dancing and basketry groups. The guidelines for enhancing the potential of OTOP tourism communities in Nawatwithi, Ban Thung Yang, Udonthani Province was found that they had potential in resources. Nature travel Tourism resources include arts and culture, traditions, folk wisdom, lifestyle, and occupation. The attraction of tourism in the community is outstanding. It has a clear selling point that can attract tourists to the community 2) Guidelines of OTOP Tourism Community Nawatwithi Ban Thung Yang is ready to be a tourist attraction to accommodate tourists with the support of government agencies in organizing various activities. That can create a remarkable appeal to attract tourists to the community, which has a guideline of the tourism community OTOP Nawatwithi Ban Thung Yang by making a clear selling point from the search for information from the tourism community. There is information on tourist attraction points in the community. Appear on multiple websites or resources, which has to be mentioned a lot and showing information about being a tourism network with a public relations path travel calendar of tourism network partners. Including a guideline for

organizing a tour package that offers tourism. Activities in the community of various tour companies that attract tourism.

Keywords: Tourism community potential, Guidelines for increase potential of Ban Thung Yang community, Tourism community, OTOP Nawatwithi

บทนำ

รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 เห็นให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ภายใต้เป้าหมายการนำพาประเทศก้าวข้ามประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ การมีรายได้สูงขึ้น ก้าวสู่การบรรลุเป้าหมาย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ภายใต้การพัฒนา ระบบเศรษฐกิจฐานรากให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หนึ่งในแผนงานที่จะขับเคลื่อนงาน ดังกล่าว คือ การดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวชุมชน โอท็อป นวัตวิถี คำว่า “โอท็อป” (OTOP) ซึ่งคำว่า “โอท็อป” นี้ก็ย่อมาจากภาษาอังกฤษว่า One Tambon One Product หรือภาษาไทยคือ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ส่วนคำว่า “นวัตวิถี” เกิดจากการนำคำว่า “นวัตกรรม” ผสมกับคำว่า “วิถีชีวิต” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยไม่ใช่นำสินค้าที่มีความโดดเด่นของชุมชนออกไปวางเสนอ ขายนอกแหล่งชุมชนอย่างที่เคยมีมา กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ ในการสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจฐานรากและเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของ สังคม เกิดชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยการนำนวัตกรรมมาผสมผสานกับวิถีชีวิตในการผลิตสินค้าท้องถิ่นหรือ ผลิตภัณฑ์โอท็อป ภายใต้แนวคิด ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย (Happiness Oriented) พร้อมกับผนวกการ ท่องเที่ยวของชุมชนเข้าไป ซึ่งที่ผ่านมาพัฒนาการของโอท็อปที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจฐานรากนั้นแบ่งออกเป็น 3 ช่วงประกอบด้วย ช่วงแรกปี 2546-2556 เป็นช่วงหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ - พออยู่ พอกิน ช่วงที่ 2 ระหว่าง ปี 2557-2560 เป็นช่วงหลากหลายแหล่ง หลายผลิตภัณฑ์ - อยู่ดี กินดี และปี 2561 เป็นช่วงนวัตวิถี ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย - มั่งมี ศรีสุข ซึ่งเปลี่ยนจากการผลักดันสินค้าโอท็อปโดยรัฐเข้ามาให้ความช่วยเหลือทุกด้านเป็นการ กระจายรายได้ตามความต้องการของชุมชน โดยใช้ชุมชนเป็นตัวตั้งเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยวระดับ หมู่บ้านหรือ “แอ่งเล็ก” ที่มีอัตลักษณ์ และช่วยกันยกระดับสินค้าโดยนำนวัตกรรมมาผสมผสานกับวิถีของ ชุมชนอย่างน้อย 1 หมู่บ้านต่อสินค้า 10 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะทำให้ชุมชนมีรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่าง แท้จริง ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของโครงการดังกล่าวยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยมีการกระจายรายได้ไม่น้อย กว่า ร้อยละ 60 ของกลุ่มเป้าหมาย เกิดชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน มีการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบ บูรณาการทุกพื้นที่เป้าหมาย ครอบครัวอบอุ่น ลูกหลานกลับบ้าน ประกอบอาชีพ มีรายได้ อยู่ในชุมชนอย่างมี ความสุขอีกด้วย (กรมการพัฒนาสังคม กระทรวงมหาดไทย, 2561)

อย่างไรก็ตามประชาชนชุมชนบ้านทุ่งยั้ง หมู่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้รับการสนับสนุนจากโครงการทำให้มีการสร้างรายได้ของคนในชุมชน โดยการนำเอาอัตลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน และธรรมชาติของหนองทุ่งยั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน มีการจัด

กิจกรรมตามประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากทัศนียภาพที่สวยงาม สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมมากขึ้น ก่อให้เกิดรายได้โดยยังอาศัยในชุมชน ซึ่งรายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชนในการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหน่วยงานที่สนับสนุน และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

เมื่อได้ทำการศึกษาชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี แล้วพบว่าชุมชนท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถีหลายแห่งไม่สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปได้ ทำให้หลายที่ไม่มีการพัฒนาต่อเนื่อง ไร้การดูแล มีการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน ใช้งบประมาณไม่เกิดประโยชน์ ทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร เพื่อต้องการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการแก้ไขปัญหาให้ชุมชนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพและเสนอแนวทางในการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถีบ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี กรณีศึกษา บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี” คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาศักยภาพและเสนอแนวทางของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จากการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถีใน 3 ด้านได้แก่

- 1.1 ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 1.2 ศักยภาพด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก
- 1.3 ศักยภาพด้านสินค้าและบริการ

2. ขอบเขตเชิงพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บ้านทุ่งยั้ง หมู่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี

3. ขอบเขตด้านประชากร ตัวแทนคนกลุ่มอาชีพ 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจักสาน กลุ่มฟ่อนรำ กลุ่มขับร้องสารพันเยะ กลุ่มผลิตผ้าสำเร็จรูป กลุ่มการท่องเที่ยว และกลุ่มอาหารแปรรูปจำนวน 6 คน ตัวแทนจากภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนจากกรมพัฒนาชุมชน อำเภอนองหาน จำนวน 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม จำนวน 2 คน กำนันตำบลโพนงาม จำนวน 1 คน อาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน ประชาชนผู้อยู่ในชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 16 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการโครงการวิจัย เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2562 – เดือนกันยายน พ.ศ. 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูล โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ สมาชิก ชุมชนบ้านทุ่งยั้ง และเจ้าหน้าที่ในส่วนภาคีรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การคัดเลือกกลุ่มอาชีพของคนในชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจักสาน กลุ่มฟ่อนรำ กลุ่มขับร้องสารพันยະ กลุ่มผลิตผ้าสำเร็จรูป กลุ่มการท่องเที่ยว และการเกษตร และกลุ่มอาหารแปรรูป โดยมีผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน ได้แก่ ตัวแทนจากกรมพัฒนาชุมชน อำเภอหนองหาน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม จำนวน 1 คน และอาจารย์ในสถาบันการศึกษา จำนวน 2 คน เป็นผู้วิจัยด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี

2. การประเมินศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี มีผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 5 คน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน เป็นผู้วิจัยด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี (ไม่ได้เป็นบุคคลเดียวกับผู้คัดเลือกกลุ่มอาชีพ) ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม จำนวน 1 คน (ไม่ได้เป็นบุคคลเดียวกับผู้คัดเลือกกลุ่มอาชีพ) กำนันตำบลโพนงาม จำนวน 1 คน ตัวแทนจากประชาชนผู้อยู่ในแหล่งชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การประชุมเสวนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกตเหตุการณ์ และกำหนดเกณฑ์การประเมินศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) นำเกณฑ์ประเมินและแบบประเมินที่ได้รับไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวและด้านการวิจัยเพื่อหาค่า IOC จำนวน 3 คน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อขอคำแนะนำสำหรับปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมในการนำไปเก็บข้อมูลจริง โดยผู้วิจัยใช้ข้อคำถามในแบบประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ซึ่งแสดงว่า มีค่า IOC อยู่ในระดับเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การคัดเลือกกลุ่มอาชีพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน และการประเมินศักยภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน เมื่อได้แล้วจึงนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนา จากนั้นผู้วิจัยทำการประชุม (Focus Group) กับตัวแทนจากชุมชนที่กำหนดไว้ เพื่อพิจารณาร่วมกันเพื่อเสนอแนะแนวการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง และพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การให้คะแนนการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญด้วยการให้คะแนนตามคุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 10 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 คน รวมเป็นคะแนนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 50 คะแนน

ตาราง 1 แสดงเกณฑ์ประเมินเพื่อคัดเลือกกลุ่มอาชีพเพื่อแนะแนวทางในการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มอาชีพ	คะแนนรวม	จัดอันดับ
กลุ่มจักสาน	42	2
กลุ่มฟ้อนรำ	39	3
กลุ่มขับร้องสารพันยະ	36	4
กลุ่มผลิตผ้าสำเร็จรูป	33	6
กลุ่มการทอ	34	5
กลุ่มอาหารแปรรูป	31	1

ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ทรัพยากรท่องเที่ยวชุมชนบ้านทุ่งยั้ง หมู่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานีเป็นประเพณีวิถีชีวิต ประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน และการประกอบอาชีพ ส่วนทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติจะมีหนองยั้ง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และมีศักยภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เกิดจาก 1) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิต ประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน และการประกอบอาชีพ 2) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ 3) ทรัพยากรท่องเที่ยวผสมผสานธรรมชาติ 4) ทรัพยากรท่องเที่ยวสินค้าโอท็อป

การเข้าถึงชุมชนบ้านทุ่งยั้งมีความสะดวกสบาย สามารถเดินทางเข้าถึงชุมชนได้ทั้งทางรถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถสามล้อเครื่อง และรถโดยสารประจำทาง สภาพถนนในปัจจุบันเป็นถนนลาดยาง และถนนคอนกรีตตลอดเส้นทางทำให้การเข้าถึงสบายและง่ายต่อการเดินทาง นอกจากนี้ยังเป็นชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี ที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาลทุกปี และเส้นทางดังกล่าวยังมีสถานที่ใกล้เคียงที่สำคัญในการท่องเที่ยวด้วย 1) รถยนต์ส่วนตัว 2) รถจักรยานยนต์ 3) รถสามล้อเครื่อง 4) รถโดยสารประจำทาง 5) การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว 6) สภาพถนน 7) สินค้า โอท็อป

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมาก โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย 1) ไฟฟ้า 2) ประปา 3) สาธารณะสุข 4) ร้านค้า/ตลาดชุมชน 5) การรักษาความสะอาด 6) ป้ายแสดงข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว 1) วัด 2) ศาลาประชุม 3) พื้นที่จอดรถ

ด้านการจัดการท่องเที่ยว 1) การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม 2) การมีส่วนร่วมในชุมชน 3) การประสานงานกับ 4) หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5) การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ 6) การกระจายรายได้ 7) การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

ตาราง 2 แสดงศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี

การจัดประเภทชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	กลุ่มแปรรูป ผลิตภัณฑ์	กลุ่ม จักสาน	กลุ่ม ฟ้อนรำ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ศักยภาพในการดึงดูด นักท่องเที่ยว	4.24	4.24	4.28	4.25	0.046	มากที่สุด
ศักยภาพด้านความพร้อม ของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก	4.20	3.53	3.93	3.89	0.491	มาก
ศักยภาพด้านสินค้าและ บริการ	3.90	3.90	3.70	3.83	0.065	มาก
รวมเฉลี่ย	4.11	3.89	3.97	3.99	0.113	มาก

ผลการวิจัย

จากการศึกษาศักยภาพและเสนอแนวทางในการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี เพื่อศึกษาการพัฒนาของชุมชนท่องเที่ยวบ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักสามารถใช้ยานพาหนะได้หลายช่องทาง ทั้งทางรถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถสามล้อเครื่อง รถโดยสารประจำทางที่สามารถสร้างการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวโดยเส้นทางสภาพถนนเป็นคอนกรีตและลาดยาง ทำให้มีความสะดวกสบายในการเดินทาง โดยชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถีอยู่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกบ้านเชียงที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ โดยพิจารณาจากระยะเวลาการเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักถึงชุมชนได้ภายใน 1 ชั่วโมง

1.2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนและการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนมีความโดดเด่น มีจุดขายที่ชัดเจนด้านวิถีชีวิต ประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน และการประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตของคนในชุมชนคือการประกอบอาชีพจักสาน ทอเสื่อกก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบ้านทุ่งยั้งที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมใน ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ โดยมีแหล่งน้ำธรรมชาติบึงหนองทุ่งยั้ง เป็นแหล่งธรรมชาติของชุมชนแสดงออกถึงวิถีชีวิตการทำมาหากินตามแหล่งน้ำธรรมชาติ พร้อมการสร้างการผสมผสานธรรมชาติ โดยการสร้างสะพานไม้อยู่ในทุ่งนา ใช้สำหรับจุดพักผ่อนในธรรมชาติ

1.3) การสร้างรายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สินค้า โอท็อปโดยมีการบริหารด้านต่าง ๆ ที่คนในชุมชนยอมรับได้ และมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมของคนในชุมชน เพื่อเป็นการจัดหน้าที่ต่าง ๆ ของคนในชุมชนร่วมกันให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน และมีความสามัคคีรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.4) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชนพร้อมได้จัดสถานที่ในการอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่มีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และมีวัดเป็นที่จัดกิจกรรมทางศาสนา ศาลาประชุม เป็นที่รับรองนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ โดยจัดพื้นที่จอดรถให้นักท่องเที่ยวที่เป็นรถขนาดใหญ่ และรถยนต์ส่วนตัวรอบ ๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ การกระจายรายได้ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวตลอดเส้นทางการท่องเที่ยว

2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร ผู้นำชุมชนมีการนำพาชุมชนในการร่วมทำกิจกรรมในการเป็นชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปวิถี ด้วยความสามัคคีของคนในชุมชนอย่างเต็มที่ โดยการให้ความร่วมมือจากคนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ด้วยการจัดแบ่งหน้าที่ในการเป็นแหล่งชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปวิถี ที่ระบุตำแหน่งหน้าที่ในการร่วมกันจัดทำทุกกระบวนการตั้งแต่ ขั้นตอนการสร้างให้ชุมชนมีการพัฒนาเป็นชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปวิถี ของจังหวัดอุดรธานี ที่มีการกำกับดูแลและสนับสนุนการทำโครงการดังกล่าวจากพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน ที่พร้อมจะขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปวิถี บ้านทุ่งยัง ตำบลโพงาม อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ให้เป็นที่รู้จักในจังหวัด และประเทศต่อไป

2.2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว การรักษาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ คนในชุมชนต้องมีความรักในถิ่นที่อยู่ของตน มีการดูแลรักษาธรรมชาติอย่างต่อเนื่องด้วยการเรียนรู้ในการดูแลรักษาธรรมชาติตามวิถีธรรมชาติที่ได้รับการเรียนรู้จากผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในธรรมชาติ โดยการไม่ทำลายแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งสกปรกลงไปในแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีการหมักหมม ซึ่งจะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเน่า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในการทำเกษตรได้

2.3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว บ้านทุ่งยังยังอยู่ใกล้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและคลินิก ซึ่งในหมู่ชุมชนบ้านทุ่งยังมีร้านค้าในชุมชนขนาดใหญ่ที่ขายสินค้า/ผลิตภัณฑ์ของชุมชน และมีตลาดชุมชนขายสินค้าพื้นเมืองทุกสัปดาห์ และมีการรักษาความสะอาดพื้นที่บ้านทุ่งยัง ตำบลโพงามที่มีการจัดเก็บขยะภายในชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลโพงามรับผิดชอบจัดเก็บสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

3. ด้านสินค้าและบริการ

3.1) ที่มีการจัดทำสินค้าประเภทจักสาน เช่น ตะกร้า ไซ กระติบข้าว หมวก กระดัง สินค้าประเภททอ ผ้าไหม ผ้าขาวม้า ผ้าถุง ในการจัด สินค้าประเภทแปรรูป เช่น กลัวยตาก เป็นต้น จำหน่ายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสินค้า โอท็อปจากแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้

3.2) บริการด้านการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านทุ่งยังมีการจัดทำป้ายแสดงข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลอดเส้นทาง และการให้ข้อมูลประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น Facebook

อภิปรายผล

1) ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยัง จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอาชีพที่มีศักยภาพมากที่สุด คือ กลุ่มเรียนรู้อาหารแปรรูป รองลงมา คือ กลุ่มพ่อน้ำ และกลุ่มจักสานตามลำดับ โดยแนวทางการเพิ่มศักยภาพชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยัง จังหวัดอุดรธานี พบว่ามีศักยภาพด้านทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนมีความโดดเด่น มีจุดขายที่ชัดเจน สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนได้ สอดคล้องกับ (กฤษฎา โชติช่วง, 2555) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการชุมชนต้องคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ ควรสร้างกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติจริงต้องให้ความรู้ให้แก่ชาวบ้าน และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จึงจะทำให้การท่องเที่ยวชุมชนยั่งยืน

2) การพัฒนาของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยัง จังหวัดอุดรธานี แนวทางของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อป นวัตวิถี บ้านทุ่งยัง มีความพร้อมในการเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถสร้างความโดดเด่นดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนได้ ซึ่งมีแนวทางของชุมชนท่องเที่ยว โอท็อปนวัตวิถี บ้านทุ่งยัง โดยการสร้างจุดขายที่ชัดเจนจากการสืบค้นข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยว มีข้อมูลจุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชน ปรากฏในหลายเว็บไซต์หรือหลายแหล่งข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการกล่าวถึงเป็นจำนวนมาก และการแสดงข้อมูลถึงการเป็นเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ที่มีเส้นทางประชาสัมพันธ์ ปฏิทินการท่องเที่ยว ของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว รวมถึงจะต้องมีแนวทางการจัดแพ็คเกจทัวร์ที่ปรากฏกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนของบริษัททัวร์ต่างๆ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับทฤษฎีของชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ (2544) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวจะประกอบด้วย ประการแรก สิ่งดึงดูดใจ ประการที่สอง สิ่งอำนวยความสะดวก และประการที่สาม การเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวถ้าชุมชนมีองค์ประกอบทั้ง 3 ประการจะทำให้ชุมชนนั้นมีศักยภาพในการท่องเที่ยวและในการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวก็ต้องระมัดระวังด้านสิ่งแวดล้อมต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดในชุมชนด้วยต้องมีแผนรองรับเพื่อใช้ในการดูแลชุมชนต่อไปด้วย และต้องส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ และทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมให้ถ่องแท้ เพื่อเป็นการช่วยกันดูแลชุมชนต่อไปจึงจะเกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในชุมชน

(1) การจัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ควรมีนโยบายการกระตุ้นการท่องเที่ยวในชุมชน ให้ต่อเนื่องทุกฤดูกาลตลอดทั้งปีทั้งในช่วงที่ทำโครงการและต่อเนื่องหลังจากสิ้นสุดโครงการ เพื่อการเรียนรู้จากเครือข่ายต่างๆทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการหรือแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ให้อยู่กับชุมชนอย่างยั่งยืน

(2) การใช้สื่อตามช่องทางต่างๆในการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปให้มีความน่าสนใจมากขึ้น โดยการให้ข้อมูลที่แสดงถึงช่องทางการติดต่อที่มีประสิทธิภาพ ที่ปรากฏข้อมูลการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว โดยมีชื่อผู้ประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ หรือติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์

(3) จัดการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชนให้มีความเชี่ยวชาญที่จะสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆของชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(1) องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรรวบรวมข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ในการจัดสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของตำบล เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลในการท่องเที่ยวในตำบลโพรงน้ำ เช่น รายชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดศูนย์กลาง ข้อมูลของชุมชน พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว

(2) สำนักงานพัฒนาชุมชน จัดสรรงบประมาณในการช่วยคนในชุมชนในการสร้างชุมชนท่องเที่ยว โอทอป นวัตวิถี ให้มีความแข็งแกร่งโดยการช่วยคนในชุมชนร่วมทำกิจกรรมชุมชนท่องเที่ยว โอทอป นวัตวิถี ให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และการสร้างทีมงานในการบริหารอย่างเข้มแข็งที่จะดูแลชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ต่อเนื่องให้คู่กับชุมชนต่อไป พร้อมกับการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องทั้งภายในโครงการและหลังโครงการ

(3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีการประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนท่องเที่ยว โอทอปนวัตวิถี ของแต่ละพื้นที่ให้ทั่วถึง เพื่อที่จะสร้างความน่าสนใจในสถานที่ของแต่ละชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ชุมชนท่องเที่ยว โอทอป นวัตวิถี บ้านทุ่งยั้ง ตำบลโพรงน้ำ อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ควรมีการวิจัยพัฒนาในประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ทำให้ชุมชนได้เป็นผู้เสนอแหล่งท่องเที่ยว สร้างคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว และการบอกเล่าผ่านสื่อจะทำให้นักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัด หรือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสนใจและตัดสินใจมาเยือนได้โดยง่าย

2.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพการบริการให้เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา โชติช่วง. (2555). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอบางแพ จังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). *เกณฑ์การประกวดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมดี*. กรุงเทพฯ: สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- ชาติชาย มณีกาญจน์. (2538). *ศักยภาพขององค์กรชุมชน ในการจัดการกองทุนหมุนเวียน* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ. (2544). *โครงการรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มแม่น้ำวาว* (รายงานฉบับสมบูรณ์). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณัฐพัชร์ มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13(2), 25-46.
- นำชัย ทนุผล. (2542). *แนวคิดและวิธีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พจนา สอนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism Handbook)*. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- มินตรา ติรณปริญญ์. (2551). *การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณวิมล ภูนาศ. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 26(1), 63-74.
- วีระพล ทองมา. (2561). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT) สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้*. ค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2564, จาก www.dnp.go.th/fca16/file/i49xy4ghqzsh3j1.doc
- สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว. (2550). *คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.
- อัจฉรา ศรีลาชัย. (2559). *แนวทางการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 218-229.

การปฏิบัติงานเชิงผลสัมฤทธิ์ของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา

Achievement performance of staff of Dhevan Dara Resort and Spa

อริวัฒน์ อัสวศิริโยธิน¹, นพดล บุรณนัฐ² และ เสาวนีย์ พากเพียร³
Ativat Asvasirayothin¹, Nopadol Burananuth² and Saowanee Phakphian³
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2,3}
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2,3}
Email: Kanokporn.le@ssru.ac.th¹

Received: 2022-09-17; Revised: 2022-09-27; Accepted: 2022-09-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตร t-test independent

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหากพิจารณาเป็นรายข้อ ลำดับแรก ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความรู้ และด้านการมีส่วนร่วม เรียงตามลำดับ ผลตามสมมติฐานการวิจัย 1) พนักงานที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา โดยภาพรวม ด้านการรับรู้ นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรู้ ไม่แตกต่างกัน 2) พนักงานที่มีระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา โดยภาพรวม ด้านการรับรู้ นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน, นโยบายองค์กร, ความผูกพันต่อองค์กร, ความคิดสร้างสรรค์, การมีส่วนร่วม

Abstract

The purpose of this research was to study the personal effects of the staff of Dhevan Hotel and obtain a large number of data from the survey using a computer program. By frequency distribution, percentage finding, deviation, and data analysis Hypothesis using independent t-test formula.

From the research, it found that most of the samples were female, between 31-46 years of primary/secondary education with 1-3 years working and a monthly income of 10,001-20,000 baht. 2) Employees of different sex and impact the performance of Telecom Dara Resort and Spa employees. Creative thinking about participation and perception were not different. 3) Employees with different levels of education, length of work, and monthly income effected the performance of Dhevan Dara Resort staff. Perceptions of various policies, creative management, participation, and perceptions in different fields have different meanings. Statistical significance at the level of 0.05

Keywords: Performance, Organizational Policy, Organizational Commitment, Creativity, Participation

บทนำ

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคลากร หรือพนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น คือ การที่พนักงานรู้ถึงทิศทางของหลักวิธีปฏิบัติ แนวทางการดำเนินงานทั้งของตน และขององค์กรในภาพรวม หรือที่เรียกว่า นโยบายขององค์กรอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Edword (1980 อ้างถึงใน เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2551) ที่กล่าวว่า ถ้าคำสั่งข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้กำหนดนโยบายมีไปยังผู้รับเอานโยบายไปปฏิบัติ ยิ่งชัดเจนเท่าใด โอกาสที่ผู้รับเอานโยบายไปปฏิบัติจะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น

การรับรู้นโยบายองค์กร เป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรนอกเหนือจากปัจจัยด้านบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา เป็นต้น และปัจจัยภายนอก เช่น แรงดึงดูดจากองค์กรอื่น ๆ สภาพเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น การรับรู้นโยบายเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อทำให้ระดับความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มมากขึ้น และนำไปสู่เป้าหมายที่องค์กรต้องการ Mowday et al. (1987) ความผูกพันต่อองค์กรยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน การสร้างความผูกพันต่อองค์กรในหมู่บุคลากรในองค์กร จึงถือเป็นวิธีการหนึ่งของผู้บริหารในการที่ทำให้องค์กรสามารถรักษาบุคลากรไว้กับองค์กรได้นาน ด้วยความเชื่อที่ว่า ความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์กับการที่บุคลากรจะมีความรู้สึกเป็นหนึ่งขององค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่และอาจคาดหวังต่อไปได้ว่าบุคลากรที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงจะทุ่มเทความพยายามในการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรทุก ๆ องค์กรจะต้องให้ความสนใจ

เพราะความผูกพันต่อองค์กรมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงความผูกพันต่อองค์กรจะสามารถทำนายประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรได้ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากความผูกพันเป็นความรู้สึกที่บุคคลได้แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อองค์กรในการยอมรับเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน ค่านิยมขององค์กร การทุ่มเทความพยายามเพื่อองค์กร และความจงรักภักดีต่อองค์กร (พรทิพย์ ไชยฤกษ์, 2555)

บุคลากรที่มีความผูกพันต่อองค์กรนั้น เกิดจากความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความน่าเชื่อถือ ความมั่นคง และพึงพาได้ขององค์กร ลักษณะท่าที และบทบาทของผู้บังคับบัญชา ระบบพิจารณาความดีความชอบ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชา สภาพของการทำงาน รวมถึงโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (ชิตกร บุญประคอง, 2550) ความผูกพันต่อองค์กรจะเปรียบเสมือนตัวกระตุ้นให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความผูกพันต่องาน เพราะงานคือหนทางที่เขาสามารถทำประโยชน์ให้กับองค์กรบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ สามารถทำนายการเข้าออกของบุคลากรได้ สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนา จัดทำแผนงานระยะยาวได้ มีการกำหนดเป้าหมายขององค์กรถึงความสำเร็จ เป็นตัวชี้วัดที่ดีมีประสิทธิภาพ ความผูกพันจะก่อให้เกิดประโยชน์ คือ พนักงานมีความผูกพันต่อจุดหมาย เห็นคุณค่าขององค์กร ก็จะทำให้ทำงานได้ดี ก็จะปรารถนาที่จะอยู่กับองค์กรไม่คิดจะย้ายงาน ช่วยเหลืองานตามภาระหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ พนักงานมีความเต็มใจใช้ความสามารถ ศักยภาพของตัวทุ่มไปให้กับงาน ทำให้การออกจากงานน้อยลง มีผลงานดีขึ้น งานจะบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรตั้งไว้ การขาดงานหรือการหยุดงานจะน้อยลง พนักงานมาทำงานตรงเวลา องค์กรต้องมองเห็นคุณค่าของสมาชิกมากกว่าที่จะมองที่ตัวบุคคลแล้วค่อย ๆ สร้างความประทับใจ สร้างแรงจูงใจ จนก่อให้เกิดความผูกพัน ความมีใจให้แก่หน่วยงาน ไม่ว่าหน่วยงานใดจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นมา คนที่จะเข้ามาช่วยแก้ไขบางที่ไม่เฉพาะผู้บริหาร อาจจะเป็นสมาชิกในองค์กรนั้น ๆ เอง (เยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ, 2556)

ในงานวิจัยนี้ จึงมุ่งศึกษาและวิจัย การปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ผู้จัดทำได้สังเกตพฤติกรรมการทำงาน of พนักงานระหว่างการปฏิบัติงาน พนักงานมีลักษณะการทำงานที่ล่าช้าและไม่เข้าใจการทำงาน จึงนำไปสู่การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งจะเป็นแนวทางเพื่อการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรบุคคลในอนาคตให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา

สมมติฐานการวิจัย

1. พนักงานของโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ที่มีเพศต่างกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานต่างกัน
2. พนักงานของโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ที่มีอายุต่างกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานต่างกัน
3. พนักงานของโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานต่างกัน
4. พนักงานของโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ที่มีระยะเวลาในการทำงานต่างกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานต่างกัน
5. พนักงานของโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และการปฏิบัติงาน เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงาน โรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา

ขั้นตอนการวิจัย

สำรวจรายชื่อพนักงานของโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา ทั้งหมด จำนวน 100 คน เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลตามรายชื่อ ทำการแจกเอกสารเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลต่อพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา และติดตามเอกสารการเก็บข้อมูลจนครบถ้วน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงกรรมการผู้จัดการ และผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงาน
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
- 3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตร t-test independent เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ของตัวแปรด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และรายได้ของพนักงาน

- 1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และรายได้ของพนักงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรู้ และด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์การตัดสินและเกณฑ์การพิจารณาผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของพนักงานโรงแรมใช้วิธีอิงเกณฑ์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับและใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-46 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา มีระยะเวลาในการทำงาน 1-3 ปี และรายได้เดือนละ 10,001-20,000 บาท

ระดับความคิดเห็นของพนักงานต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์สปา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหากพิจารณาเป็นรายข้อ ลำดับแรก ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความรู้ และด้านการมีส่วนร่วม เรียงตามลำดับ

ผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย

พนักงานที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์สปา โดยภาพรวม ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรู้ ไม่แตกต่างกัน

พนักงานที่มีระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์สปา โดยภาพรวม ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญ-ดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวัญดารา รีสอร์ท แอนด์ สปา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหากพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความรู้ และด้านการมีส่วนร่วม สามารถตอบสนองความต้องการของพนักงานได้ในระดับหนึ่ง ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่า โรงแรมมีการกำหนดนโยบาย พันธกิจในการดำเนินงานของโรงแรมที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และได้สนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายบรรลุวัตถุประสงค์ จึงทำให้พนักงานทุ่มเทความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีที่สุดเพื่อให้โรงแรมบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้

พนักงานที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวฤดารีสอร์ท แอนด์สปา โดยภาพรวมหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรู้ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าไม่ว่าพนักงานจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีอายุเท่าไรก็ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวฤดารีสอร์ทแอนด์สปา เกิดขึ้นจากพนักงานทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพูดคุยปรึกษากับเพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างานเกี่ยวกับปัญหาและการปฏิบัติงานตามแผนงานที่องค์กรได้กำหนดไว้ และเสนอแนะปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการทำงานให้หัวหน้างานหรือผู้บริหารทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Koufman (1949) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

พนักงานที่มีระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมเทวฤดารีสอร์ทแอนด์สปา โดยภาพรวมหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรับรู้นโยบายองค์กร ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรู้ แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ระยะเวลาในการทำงานนานกว่า และรายได้ต่อเดือนสูงกว่า มีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่า มีความรู้ความสามารถ และความเข้าใจสูงกว่า จึงมีความพร้อมและบทบาทมากกว่าทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพรรณ พันปี (2548) พบว่า ข้าราชการกรม ราชองครักษ์มีการรับรู้นโยบายองค์กรอยู่ในระดับปานกลางมีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีความผูกพันด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของ องค์กรอยู่ในระดับปานกลาง ความผูกพันต่อองค์กรด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมาก ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์กร และด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์กรอยู่ในระดับสูง ส่วนผลการปฏิบัติงานนั้นอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ข้าราชการกรมราชองครักษ์ที่ E มีการศึกษาต่างกัมีการรับรู้นโยบายองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการกรมราชองครักษ์ที่มีรายได้ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1) ผู้บริหารควรมีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยให้พนักงานมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงาน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าหน้าที่การงานที่ทำมีคุณค่าและตนเองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง มีการกำหนดบทบาท

2) หน้าที่และการมอบหมายงานที่ชัดเจน และควรพิจารณาเรื่องการให้ผลตอบแทน ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในชีวิต ซึ่งมีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้พนักงานมีความรักความผูกพันต่อองค์กรอันจะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในงาน ทุ่มเทความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีที่สุด เพื่อให้โรงแรมบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน เพิ่มเติมให้มีความหลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของพนักงาน ต่อไป
- 2) ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจดำเนินการในรูปแบบของงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการสังเกตการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชิตกร บุญประกอบ. (2550). การรับรู้บรรยากาศองค์การกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานและการพัฒนาดตนเอง กรณีเฉพาะพนักงาน: บริษัท อิงค์เจทอโต้แวนเจอร์ จำกัด (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปิยะพรรณ พันปี. (2548). การรับรู้นโยบายองค์การ ความผูกพันต่อองค์การกับผู้ปฏิบัติงานของราชการกรมราชองครักษ์ (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พรทิพย์ ไชยฤกษ์ และคณะ. (2555). ความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) (วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ. (2556). ความผูกพันของสมาชิกกับองค์กร. ค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562, จาก <https://www.stou.ac.th/study/sumrit/3-60/page1-3-60.html>
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- Koufman, F. (1949). H.F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. *Agricultural Experiment Station Bulletins*, 4(2), 5-50.
- Mowday, R. T., Porter, L.W. & Steer, R.M. (1982). Employee Organization Linkage: The psychology of commitment, absenteeism and turnover. New York: Academic Press.

ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไร
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
Relationship Between Cash Flow and Profitability
of Listed in The Stock Exchange of Thailand

พรณทิพย์ อย่างกลั่น¹และ วัชรพงษ์ ยอดตรา²

Phanthip Yangklan¹ and Wattanapong Yodrach²

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม¹

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พื้นที่บพิตรพิมุข จักรวรรดิ²

School of Accountancy, Sripatum University, Thailand¹

Department of Accounting, Faculty of Business Administration- Bophit Phimuk Chakkrawat,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand²

E-mail: phanthip.ya@spu.ac.th¹, wattanapong.yod@rmutr.ac.th²

Received: 2022-07-12; Revised: 2022-09-28; Accepted: 2022-09-29

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากระแสเงินสดและความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงิน รายงานประจำปี จำนวน 486 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2564 เป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งได้ข้อมูลครบถ้วนทุกตัวแปร จำนวน 304 บริษัทโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรได้แก่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า 1) กระแสเงินสดอิสระมีค่าเฉลี่ย 5,568,697.34 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 29,331,138.36 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ย 3,085,175.85 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18,070,560.30 อัตรากำไรสุทธิมีค่าเฉลี่ย 7.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 42.35 อัตรากำไรขั้นต้นมีค่าเฉลี่ย 25.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.42 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าเฉลี่ย 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.47 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ย 8.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.97 ตามลำดับ 2) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดอิสระและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งประกอบด้วย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้กิจการควรคำนึงถึงการคงไว้ของกระแสเงินสดอิสระไว้ในกิจการเป็นจำนวนที่ไม่มาก ในขณะที่การดำเนินงานปกติของกิจการนั้นควรเน้นให้การดำเนินของกิจการเน้นการได้รับเงินสดจากการดำเนินงานให้ได้มากกว่าการจ่ายเงินสดจากการดำเนินงานเพื่อให้มีกระแสเงินสดจากการ

ดำเนินงานคงเหลือเป็นบวกซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรจากกิจการและส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ลงทุนด้วย

คำสำคัญ: กระแสเงินสด, ความสามารถในการทำกำไร

Abstract

This study aimed 1) to study the cash flow and profitability listed in the Stock Exchange of Thailand and 2) to find the relationship between cash flow and profitability listed in the Stock Exchange of Thailand. It selected data from 304 of 486 companies regarding the complete data factors collected from 5 years of financial statement and annual report between 2560 – 2564 (B.E.). Descriptive statistics which were mean, maximum, minimum, and standard deviation, and inferential statistics, which were multiple regression, were used to analyze the relationship between cash flow and profitability at a 0.05 significant level.

The result of the study found that 1) the average free cash flow was 5,568,697.34 Baht and, the standard deviation was 29,331,138.36, the average cash flow operating was 3,085,175.85 Baht. Furthermore, the standard deviation was 18,070,560.30, the average net profit margin was 7.92, and standard deviation was 42.35, the average gross profit margin was 25.85, and average standard deviation was 17.42, the average return on assets was 4.53, and the standard deviation was 7.47, average return on equity was 8.03, and standard deviation was 14.97, respectively. In addition, 2) result from hypothesis testing found average free cash flow and cash flow operating have a relationship with profitability which were gross profit margin, net profit margin, return on assets, and return on equity of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. Therefore, the business should consider keeping a small amount of free cash flow and focus on income cash which should be more than expense cash from the operation. As a result, the process will have a positive cash flow, affecting the business's profitability and investment decisions from investors.

Keywords: Cash Flow, Profitability

บทนำ

ผู้บริหารมีส่วนสำคัญที่ทำให้บริษัทนั้นสามารถดำเนินการและอยู่รอดได้ในปัจจุบัน ในขณะที่ธุรกิจมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง บริษัทจะต้องมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและมีความสามารถในการสร้างกำไรให้กับกิจการ นอกจากนี้ผลการดำเนินงานของกิจการจะส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ถือ

หุ้นด้วย เพราะผู้ถือหุ้นจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนซึ่งจะได้รับในรูปของเงินปันผลหรือกำไรจากการลงทุนนั่นเอง กระแสเงินสดอิสระเป็นตัวแปรที่สร้างมูลค่าให้กับผู้บริหาร เพราะคาดว่าธุรกิจที่มีกระแสเงินสดอิสระในเชิงบวกที่สูงสามารถสร้างมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้นโดยการลงทุนในโครงการลงทุนใหม่ กระแสเงินสดอิสระ (FCF) เป็นเงินสดคงเหลือหลังการปรับปรุงเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) ผู้บริหารสามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความเป็นเจ้าของในการนำกระแสเงินสดอิสระไปลงทุนในโครงการที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิบวก (NPV) และสามารถเพิ่มมูลค่าขององค์กรได้ กระแสเงินสดอิสระเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถขององค์กรในการชำระหนี้ การจ่ายเงินปันผล การขายหุ้นและการซื้อคืน และเร่งการเติบโตขององค์กร ซึ่งทั้งหมดนี้มีความสำคัญสำหรับนักลงทุน นี่คือนักลงทุนบางประการที่ทำให้นักลงทุนจำนวนมากรู้ว่ากระแสเงินสดอิสระเพิ่มขึ้นตามขนาดของมูลค่า (Maham, 2008)

บริษัทที่มีกระแสเงินสดอิสระสูงกว่ามักจะดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนในบริษัทนั้น แนวคิดเกี่ยวกับกระแสเงินสดอิสระถูกริเริ่มโดย Jensen (1986) ที่อธิบายว่ากระแสเงินสดอิสระคือ กระแสเงินสดที่มีมากกว่าความต้องการเพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับโครงการทั้งหมดที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value) เป็นบวก โดยมีอัตราส่วนลด (Discount Rate) เท่ากับต้นทุนเงินทุน หรือเป็นผลรวมของเงินทุนส่วนเกินที่มีอยู่หลังจากนำไปลงทุนแล้ว (Pindado and Torre, 2009) แต่การมีจำนวนกระแสเงินสดอิสระมากเกินไปอาจทำให้ผู้บริหารเลือกที่จะนำเงินส่วนนี้ไปลงทุนเพิ่ม นอกจากนี้ กระแสเงินสดอิสระคือปริมาณเงินสดที่กิจการคงเหลือไว้หลังจากจ่ายเงินทั้งหมดสำหรับค่าใช้จ่ายประเภททุนและค่าใช้จ่ายปัจจุบันของบริษัท (Habib, 2011) และ Hackel, Livnat, & Rai (2000) ได้เสนอว่ากระแสเงินสดอิสระคือเงินทุนที่จ่ายให้กับบริษัทโดยเงินลงทุนจะถูกหักออกจากกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ซึ่ง Richardson (2006) ให้คำจำกัดความของกระแสเงินสดอิสระว่าเป็นเงินสดสุทธิที่บริษัทได้รับจากกิจกรรมดำเนินงานภายหลังหักจากค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า กระแสเงินสดอิสระคือเงินสดคงเหลือหลังจากนำค่าใช้จ่ายหรือการลงทุนต่าง ๆ มาหักออกจนหมดแล้ว และกระแสเงินสดอิสระยังแสดงถึงความสามารถในการบริหารงานของบริษัทด้วย

นอกจากนี้การรายงานกระแสเงินสดมีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินระยะเวลาจำนวนเงินและความสามารถในการคาดการณ์กระแสเงินสดในอนาคต และสามารถใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการจัดทำงบประมาณด้วย วัตถุประสงค์หลักของงบกระแสเงินสดคือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการได้มาของเงินสดการใช้ไปของเงินสดในแหล่งที่แตกต่างกัน วัตถุประสงค์รองของงบกระแสเงินสดคือเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงาน การลงทุนและการจัดหาเงินทุนของบริษัท (Bhandari and Iyer, 2013) นอกจากนี้กระแสเงินสดยังเป็นเครื่องมือในการประเมินความมั่นคง ความแข็งแกร่งและความสามารถในการสร้างกระแสเงินสด แต่จะมีประโยชน์ในการมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติงานจริงและการกำจัดค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เงินสด กระแสเงินสดเป็นหนึ่งในการวัดความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดและความต้องการใช้กระแสเงินสดของกิจการแก่ผู้ใช้งบการเงิน กระแสเงินสดเป็นหนึ่งในการวัดที่สำคัญที่สุดที่นักลงทุนใช้ในการประเมินมูลค่าของบริษัท และกระแสเงินสดเป็นหน้าต่างที่ดีที่สุดสำหรับการลงทุน (Amuzu, 2010)

การประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดัชนีที่ใช้สำหรับการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทนั้น มักใช้อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตรากำไรต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น การวัดผลการดำเนินงานดังกล่าวนี้ใช้ข้อมูลจากงบการเงินที่จัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Wang, Jiang, Liu & Wang, 2015) สำหรับงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินนั้น บริษัทจะมีการเปิดเผยในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) นอกจากนี้ยังมีการวัดผลการดำเนินงานด้วยวิธีอื่นอีก เช่น ราคาหุ้น มูลค่าทางการตลาด เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและนักลงทุนทั่วไปในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระแสเงินสดและความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ทำการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถเขียนสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 2 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 3 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 4 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 5 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 6 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 7 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 8 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระแสเงินสดอิสระ

แนวคิดเกี่ยวกับกระแสเงินสดอิสระถูกริเริ่มโดย Jensen (1986) ที่อธิบายว่ากระแสเงินสดอิสระคือ กระแสเงินสดที่มีมากกว่าความต้องการเพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับโครงการทั้งหมดที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value, NPV) เป็นบวก โดยมีอัตราส่วนลด (Discount Rate) เท่ากับต้นทุนเงินทุน นอกจากนี้ Pindado and Torre (2009) ได้ให้ความหมายว่าเป็นผลรวมของเงินทุนส่วนเกินที่มีอยู่หลังจากนำไปลงทุนแล้ว แต่การมีจำนวนกระแสเงินสดอิสระมากเกินไปอาจทำให้ผู้บริหารเลือกที่จะนำเงินส่วนนี้ไปลงทุนเพิ่ม นอกจากนี้ กระแสเงินสดอิสระคือปริมาณเงินสดที่กิจการคงเหลือไว้หลังจากจ่ายเงินทั้งหมดสำหรับค่าใช้จ่ายประเภททุนและค่าใช้จ่ายปัจจุบันของบริษัท (Habib, 2011). และ Hackel, Livnat, & Rai (2000) ได้เสนอว่ากระแสเงินสดอิสระคือเงินทุนที่จ่ายให้กับบริษัท โดยเงินลงทุนจะถูกหักออกจากกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ซึ่ง Richardson (2006) ให้คำจำกัดความของกระแสเงินสดอิสระว่าเป็นเงินสดสุทธิที่บริษัทได้รับจากกิจกรรมดำเนินงานภายหลังหักจากค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา

Maksy & Chen (2014) ได้นิยามกระแสเงินสดอิสระว่ามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นมากที่สุด และทำการวิจัยเพื่อหานิยามของกระแสเงินสดที่มีข้อมูลที่มีคุณค่ามากที่สุด โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสด 9 รูปแบบกับการเปลี่ยนแปลงของราคาต่อหุ้น โดยกระแสเงินสดอิสระทั้ง 9 รูปแบบที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักรายจ่ายฝ่ายทุนเพื่อรักษาระดับกำลังการผลิต (Capital expenditure required to maintain productivity capacity) รูปแบบที่ 2 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักรายจ่ายฝ่ายทุน รูปแบบที่ 3 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักกระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน รูปแบบที่ 4 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักรายจ่ายฝ่ายทุนเพื่อรักษาระดับกำลังการผลิตหักเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ รูปแบบที่ 5 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักรายจ่ายฝ่ายทุนและเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ รูปแบบที่ 6 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักกระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุนและเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ รูปแบบที่ 7 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักรายจ่ายฝ่ายทุนเพื่อรักษาระดับกำลังการผลิตหักเงินปันผลจ่ายทั้งหมดแก่ผู้ถือหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ รูปแบบที่ 8 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักรายจ่ายฝ่ายทุนและเงินปันผลจ่ายทั้งหมดแก่ผู้ถือหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ และรูปแบบที่ 9 กระแสเงินสดอิสระเท่ากับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหักกระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุนและเงินปันผลจ่ายทั้งหมดแก่ผู้ถือหุ้น

สามัญ และหุ้นบริมสิทธิ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดอิสระรูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ 3 รูปแบบที่ 4 รูปแบบที่ 6 รูปแบบที่ 7 และรูปแบบที่ 9 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (Maksy & Chen, 2014)

การศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดอิสระต่อผลกำไรของบริษัทในกลุ่มยานยนต์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดอิสระต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มยานยนต์ของเยอรมนี ผลการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Ali, Ormal & Ahmad, 2018) นอกจากนี้ในงานวิจัยเรื่องกระแสเงินสดอิสระส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์: ข้อมูลเชิงประจักษ์ของประเทศปากีสถาน การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับกระแสเงินสดอิสระต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศปากีสถาน ประชากรประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 580 บริษัท เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีและงบการเงินสำหรับปี 2553-2557 ใช้แบบจำลองการถดถอยในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดอิสระมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ากระแสเงินสดอิสระช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจได้ แต่ในขณะที่กระแสเงินสดอิสระส่วนเกินอาจสร้างปัญหาให้กับหน่วยงานเนื่องจากเกิดการขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของกับผู้บริหารกิจการ ความขัดแย้งดังกล่าวทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง (Kamran, Zhao & Ambreen, 2017) เช่นเดียวกับการศึกษาเรื่อง กระแสเงินสดอิสระและผลกำไรขององค์กรในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่: หลักฐานเชิงประจักษ์ประเทศเวียดนาม เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดอิสระและผลกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศเวียดนาม จากทฤษฎีของกระแสเงินสดอิสระที่มีการศึกษาก่อนหน้านี้ได้เสนอความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างกระแสเงินสดอิสระกับผลกำไรของบริษัท ผลการศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศเวียดนามซึ่งไม่รวมสถาบันการเงิน จำนวน 208 บริษัท เก็บข้อมูลในระหว่างปี 2555-2559 ผลการศึกษพบว่ากระแสเงินสดอิสระส่งผลดีต่อผลกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศเวียดนาม (Nguyen & Nguyen, 2018)

2. งบกระแสเงินสด

งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement) เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ผู้ใช้งบการเงินใช้เป็นเครื่องมือประเมินการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิของกิจการ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเงิน รวมไปถึงสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนความสามารถของกิจการที่จะจัดการเกี่ยวกับจำนวนเงินและระยะเวลาของกระแสเงินสดเพื่อปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโอกาสและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (สภานิติบัญญัติในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561) การนำเสนองบกระแสเงินสดนั้น กำหนดให้กิจการจะต้องนำเสนอรายการกระแสเงินสดที่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน โดยจำแนกตามลักษณะที่เหมาะสมกับกิจการมากที่สุดซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินนั้นสามารถประเมินผลกระทบจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่จะมีต่อฐานะทางการเงินของกิจการ ในงานวิจัยเรื่องกระแสเงินสด ผลตอบแทนของหลักทรัพย์และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ โดยตัวแปรที่ศึกษา

ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน กระแสเงินสดสุทธิ ผลตอบแทนหลักทรัพย์ในอนาคตและผลการดำเนินงานในอนาคต โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ (เพ็ญนิภา พรหมโคตร และนงคณิตย์ จันทร์จรัส, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้รวบรวมจากรายงานประจำปี และการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินในช่วงปี 2554-2557 กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 260 ตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน กระแสเงินสดจากกิจกรรมเงินทุน และราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณโดยกำหนดความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับราคาตลาดหลักทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับราคาตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ (ไพฑูรย์ กอบกาญจนพฤติ, 2554)

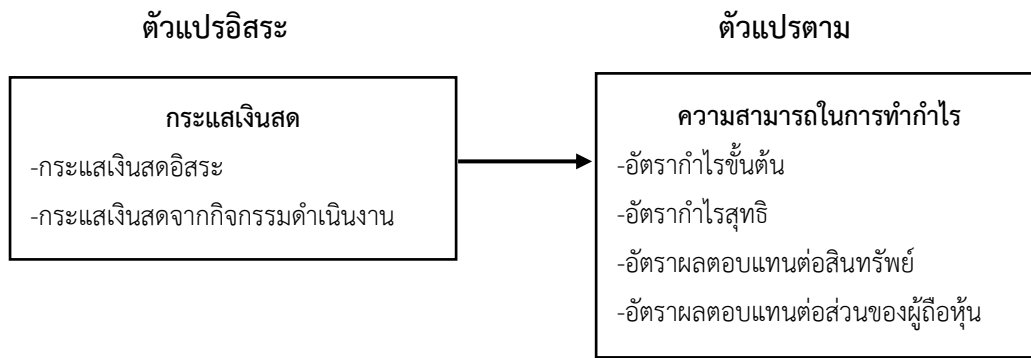
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานมีการใช้อัตราส่วนในการวิเคราะห์ผล ซึ่งอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร นอกจากนี้ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรยังสามารถบอกความสามารถในการแข่งขันได้ของกิจการด้วย โดยเฉพาะเรื่องของอัตรากำไรขั้นต้น ถ้ารักษาได้ระดับได้ตัวอย่างสม่ำเสมอ แสดงว่ากิจการนั้นไม่ต้องสู้กับคู่แข่งในเรื่องของราคาสินค้า และเมื่อต้นทุนสินค้าเพิ่มก็สามารถปรับราคาสินค้าได้ ซึ่งอัตราส่วนประเภทนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่กำไรมีความสัมพันธ์กับยอดขาย และกลุ่มที่กำไรมีความสัมพันธ์กับเงินลงทุน (เพชร ชุมทรัพย์, 2546) อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลประโยชน์หรือกำไรให้ได้มากที่สุด การวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิและอัตรากำไรผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นจะเห็นผลของการวิเคราะห์ว่ากิจการให้ผลตอบแทนอย่างไร และความสามารถในการก่อให้เกิดกำไรมากน้อยเพียงใด (ณัฐนันท์ กุลจิรัฐติกาล และศิริพร กาญจนสุทธิแสง, 2549) อัตราส่วนทางการเงินนั้นจะสามารถเปรียบเทียบกันได้ระหว่างกิจการที่มีลักษณะคล้ายกัน เพราะสามารถนำตัวเลขที่แสดงอยู่ในงบการเงินเดียวกันมาเทียบกันโดยตรง จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนทางการเงินนั้นสามารถอธิบายผลการดำเนินงานของกิจการได้ค่อนข้างชัดเจน

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาใช้ในการจัดทำงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 552 บริษัท ซึ่งทำการตัดบริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวน 60 บริษัท และบริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟู การดำเนินงาน 6 บริษัท คงเหลือประชากร จำนวน 486 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลของบริษัททั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทำการตรวจสอบซึ่งได้ ข้อมูลครบถ้วนทุกตัวแปร จำนวน 304 บริษัท (คิดเป็นร้อยละ 62.55) เป็นข้อมูลจากงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2560 ถึง 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบเก็บข้อมูล โดยจัดทำตารางเก็บข้อมูลขึ้นตามตัวแปร แล้วนำข้อมูลที่เก็บจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาแทนค่าตามตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแต่ละตัวแปรจะมีข้อมูลครบทั้ง 5 ปี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในงบการเงินของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากฐานข้อมูลของ Set Smart แล้วนำมาแทนค่าเพื่อหาค่า ของตัวแปร ประกอบด้วย กระแสเงินสดอิสระ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไร สุทธิ อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าต่ำสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อัตราส่วนทางการเงินกับการตัดสินใจลงทุนใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัย

การศึกษาข้อมูลของกระแสเงินสดและความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของปี 2560 – 2564 ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการวิจัย

อัตราส่วนทางการเงิน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
กระแสเงินสดอิสระ	(108.06)	486.63	5.57	29.33
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	(47.80)	306.10	3.09	18.07
อัตรากำไรสุทธิ	-249.71	1329.42	7.92	42.35
อัตรากำไรขั้นต้น	-80.16	137.04	25.85	17.42
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	-74.62	33.49	4.53	7.47
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-87.83	131.13	8.03	14.97

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในภาพรวมของปี 2560 - 2564 ประกอบด้วยกระแสเงินสดอิสระ มีค่าต่ำสุด -108.06 ล้านบาท ค่าสูงสุด 486.63 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย 5.57 ล้านบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 29.33 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ค่าต่ำสุด -47.80 ล้านบาท ค่าสูงสุด 306.10 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย 3.09 ล้านบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18.07 อัตรากำไรสุทธิ มีค่าต่ำสุด -249.71 ค่าสูงสุด 1329.42 ค่าเฉลี่ย 7.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 42.35 อัตรากำไรขั้นต้น มีค่าต่ำสุด -80.16 ค่าสูงสุด 137.04 ค่าเฉลี่ย 25.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.42 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีค่าต่ำสุด -74.62 ค่าสูงสุด 33.49 ค่าเฉลี่ย 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.47 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าต่ำสุด -87.83 ค่าสูงสุด 131.13 ค่าเฉลี่ย 8.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.97 ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดอิสระ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

	Standardized Coefficients		
	Beta	t	Sig.
กระแสเงินสดอิสระ	-0.37	-5.01	0.00**
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	0.37	5.05	0.00**

$R^2 = 0.47$ $F = 13.05$ $Sig = 0.00$ $Durbin = 2.02$

**ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือค่า Tolerance < 0.2 ค่า VIF < 5 ค่า Durbin = 2.02 และโอกาสที่จะเป็นไปตามสมการนี้อยู่ที่ร้อยละ 47 โดยสมมติฐานเป็นดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 2 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 6 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม (Beta = 0.37) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน (Beta = 0.37) แสดงให้เห็นว่าทั้งกระแสเงินสดอิสระและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานส่งผลต่ออัตรากำไรขั้นต้นเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดอิสระ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

	Standardized Coefficients		
	Beta	t	Sig.
กระแสเงินสดอิสระ	-0.14	-1.93	0.05
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	0.15	2.03	0.04

$R^2 = 0.46$ $F = 2.054$ $Sig = 0.00$ $Durbin = 1.99$

**ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือค่า Tolerance < 0.2 ค่า VIF < 5 ค่า Durbin = 1.99 และโอกาสที่จะเป็นไปตามสมการนี้อยู่ที่ร้อยละ 46 โดยสมมติฐานเป็นดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 5 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม (Beta = -0.14) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรสุทธิของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในทิศทางเดียวกัน ($Beta = 0.15$) แสดงให้เห็นว่าทั้งกระแสเงินสดอิสระและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานส่งต่ออัตรากำไรสุทธิเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดอิสระ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

	Standardized Coefficients		t	Sig.
	Beta			
กระแสเงินสดอิสระ	-0.18		-2.49	0.01**
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	0.22		3.01	0.00**

$R^2 = 0.55$ $F = 4.00$ $Sig = 0.00$ $Durbin = 1.98$

**ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือค่า Tolerance < 0.2 ค่า VIF < 5 ค่า Durbin = 1.98 และโอกาสที่จะเป็นไปตามสมการนี้อยู่ที่ร้อยละ 55 โดยสมมติฐานเป็นดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 3 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 7 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม ($Beta = -0.18$) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ($Beta = 0.22$) แสดงให้เห็นว่าทั้งกระแสเงินสดอิสระและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานส่งต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดอิสระ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

	Standardized Coefficients		t	Sig.
	Beta			
กระแสเงินสดอิสระ	-0.07		-1.00	0.04
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	0.16		2.17	0.03

$R^2 = 0.49$ $F = 6.91$ $Sig = 0.00$ $Durbin = 1.99$

**ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือค่า Tolerance < 0.2 ค่า VIF < 5 ค่า Durbin = 1.99 และโอกาสที่จะเป็นไปตามสมการนี้อยู่ที่ร้อยละ 49 โดยสมมติฐานเป็นดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 4 กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานข้อที่ 8 กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม ($Beta = -0.07$) กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ($Beta = 0.16$) แสดงให้เห็นว่าทั้งกระแสเงินสดอิสระและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประการดังนี้

1. กระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า กระแสเงินสด คือ กระแสเงินสดอิสระกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดค่าด้วยอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamran, Zhao & Ambreen (2017) ได้ศึกษาเรื่องกระแสเงินสดอิสระส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์: ข้อมูลเชิงประจักษ์ของประเทศปากีสถาน การศึกษานี้ให้ความสำคัญกับกระแสเงินสดอิสระต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศปากีสถาน ผลการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดอิสระมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ากระแสเงินสดอิสระช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nguyen & Nguyen (2018) ได้ศึกษาเรื่อง กระแสเงินสดอิสระและผลกำไรขององค์กรในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่: หลักฐานเชิงประจักษ์ประเทศเวียดนาม เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดอิสระและผลกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศเวียดนาม ผลการศึกษพบว่ากระแสเงินสดอิสระส่งผลดีต่อผลกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศเวียดนาม

2. กระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า กระแสเงินสด คือ กระแสเงินสดอิสระกับความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดค่าด้วยอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญนิภา พรหมโคตร และณรงค์นิตยจันทร์จรัส (2560) ได้ศึกษากระแสเงินสด ผลตอบแทนของหลักทรัพย์และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ โดยตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน กระแสเงินสดสุทธิ ผลตอบแทนหลักทรัพย์ในอนาคตรวมและผลการดำเนินงานในอนาคต โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ จากการวิจัยพบว่ากระแสเงินสดอิสระมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรในทิศทางตรงกันข้ามนั่นหมายความว่าหากมีกระแสเงินสดอิสระมากไปจะทำให้ความสามารถในการทำกำไรน้อยลง ทำให้บริษัทจะต้องคำนึงถึงการคงอยู่ของกระแสเงินสดอิสระว่าไม่ควรมีมากเกินไป อาจนำเงินสดที่เหลือนี้ไปลงทุนในการดำเนินของบริษัทเพื่อเพิ่มยอดขายได้หรือกำไรของบริษัท และผลการวิจัยยังพบว่า กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรในทิศทางเดียวกันนั่นคือการที่กิจการมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมากเกิดจากการดำเนินงานปกติของกิจการซึ่งทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงานจึงส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรดีไปด้วย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากิจการควรคำนึงถึงการคงไว้ของกระแสเงินสดอิสระไว้ในกิจการเป็นจำนวนที่ไม่มาก ในขณะที่การดำเนินงานปกติของกิจการนั้นควรเน้นให้การดำเนินของกิจการเน้นการได้รับเงินสดจากการดำเนินงานให้ได้มากกว่าการจ่ายเงินสดจากการดำเนินงานเพื่อให้มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานคงเหลือเป็นบวกซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรจากกิจการและส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ลงทุนด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผลการวิจัยนั้นทำให้พบว่ากระแสเงินสดอิสระและกระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ซึ่งประกอบด้วยอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดนั้นมีส่วนสำคัญในการสร้างให้กิจการมีผลการดำเนินงานหรือความสามารถในการทำกำไรได้ดี ดังนั้นกิจการจะต้องคำนึงถึงจำนวนกระแสเงินสดที่กิจการควรดำรงไว้ กระแสเงินสดที่กิจการจัดหาได้จากการดำเนินงานซึ่งมีความสำคัญมากต่อกิจการ ดังนั้นผู้ลงทุนจะต้องให้ความสำคัญกับสิ่งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในกิจการนั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ต่อไปนั้น ควรมีการทดสอบความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดจากการลงทุนและกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินกับความสามารถในการทำกำไร หรืออาจใช้อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนสภาพคล่องและควรมีการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งจะทำ

ให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความเฉพาะเจาะจงต่ออุตสาหกรรมอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น และทำให้นักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น สามารถนำผลการวิจัยไปใช้วิเคราะห์เฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนันท์ กุลจิรจิตติกาล และ ศิริพร กาญจนสุทธิแสง. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรในอนาคต: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมวดอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม* (รายงานวิจัย). สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. ค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2564, จาก <https://www.set.or.th/th/company/companylist.html>
- เพชร ชุมทรัพย์. (2546). วิเคราะห์งบการเงิน: หลักและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็นเพรส.
- เพ็ญนิภา พรหมโคตร และ นงคินันท์ จันทร์จรัส. (2560). กระแสเงินสด ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(3), 35-50.
- ไพฑูรย์ กอบกาญจนพุดติ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2561). *มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 7 (ปรับปรุง 2561) เรื่องงบกระแสเงินสด*. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- Ali, U., Ormal, L., & Ahmad, F. (2018). Impact of free cash flow on profitability of the firms in Automobile sector of Germany. *Journal of Economics and Management Sciences*, 1(1), 57-67.
- Amuzu, M. S. (2010). Cash flow ratio as a measure of performance of listed companies in emerging economies: The Ghana example. Unpublished PhD dissertation. Retrieved March, 12, 2021, from <http://stclements.edu/grad/gradmaxw.pdf>
- Bhandari, S. B. & Iyer, R. (2013). Predicting business failure using cash flow statement based measures. *Managerial Finance*, 39(7), 667-676.
- Habib, A. (2011). Audit firm industry specialization and audit outcomes: Insights from academic literature. *Research in Accounting Regulation*, 23(2), 114-129.
- Hackel, K. S., Livnat, J., & Rai, A. (2000). A free cash flow investment anomaly. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 15(1), 1-24.
- Jensen, M. C. (1986). Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *The American economic review*, 76(2), 323-329.

- Kamran, M. R., Zhao, Z., & Ambreen, S. (2017). Free cash flow impact on firm's profitability: An empirical indication of firms listed in KSE, Pakistan. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 6(1),146.
- Maham, K. (2008). Model of free cash flow for shareholders. *Journal of Accounting Research*, 12.
- Maksy, M. M. & Chen, G. T. (2014). Which Free Cash Flow Is Value Relevant? An Empirical Investigation. *Journal of Accounting and Finance*, 14(6), 189.
- Nguyen, A., & Nguyen, T. (2018). Free cash flow and corporate profitability in emerging economies: Empirical evidence from Vietnam. *Economics Bulletin*, 38(1), 211-220.
- Pindado, J., & De La Torre, C. (2009). Effect of ownership structure on underinvestment and overinvestment: empirical evidence from Spain. *Accounting & Finance*, 49(2), 363-383.
- Richardson, S. (2006). Over-investment of free cash flow. *Review of accounting studies*, 11(2),159-189.
- Wang, Y. S., Jiang, X., Liu, Z., & Wang, W. X. (2015). Effect of earnings management on economic value added: A China study. *Accounting and Finance Research*, 4(3), 9-19.

**ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ของ
ผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักงานพหลโยธิน**
**Expectations and Satisfaction to Measures to Assist Debtors of Service
Recipients of the Government Savings Bank Phaholyothin Office**

บุรงวไล อธิสุข

Burongwalai Atisook

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thammasat University, Thailand

E-mail: burongwalai.ati@dome.tu.ac.th

Received: 2022-09-17; Revised: 2022-09-28; Accepted: 2022-09-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ พฤติกรรมการใช้บริการ ความคาดหวังก่อนเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ความพึงพอใจหลังเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ และแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของลูกหนี้ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ 3) ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ได้แก่ ผู้รับบริการมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน สำนักงานพหลโยธิน ใช้สูตรของ Taro Yamane เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบปลายปิด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ อยู่ในระดับเปิดรับสื่อมาก พฤติกรรมการใช้บริการส่วนใหญ่ใช้บริการสินเชื่อเคหะ ใช้บริการเป็นระยะเวลา 2-5 ปี และเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้เพื่อกู้เงินเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้อยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้อยู่ในระดับมาก แนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการอยู่ในระดับมาก 2) ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่ออย่างมีนัยสำคัญ 3) ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ มีความแตกต่างกับความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้อย่างมีนัยสำคัญ 4) ความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ความคาดหวัง, ความพึงพอใจ, ธนาคารออมสิน

Abstract

The objective of this research was to study 1) the media exposure behavior, the service using behavior, the expectations before joining assist debtors, the satisfaction after joining assist debtors and the behavioral trends in service using of debtors, 2) the relationship between the expectation to assist debtors and the media exposure behavior, 3) the difference between the expectation and the satisfaction of service recipients with assist debtors, 4) the relationship between the satisfaction to measures to assist debtors with behavior of the service recipients. This research is quantitative research, use an survey research model. The sample group consisted of 300 people, including those who received assistance measures for debtors of the Government Savings Bank Phaholyothin office, by using Taro Yamane's formula. Data was collected using a closed-ended questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and t -test.

The results showed that: 1) the media exposure behavior at the level of exposure to the media. The Service using behavior, most of them use housing loans. Use service for a period of 2-5 years and join the measures to assist debtors to borrow money for daily use. The Expectations on measures to assist debtors at a high level. The Satisfaction of measures to assist debtors at a high level. The Behavioral trends in service using at a high level. 2) the expectation on measures to assist debtors, there was no significant relationship with the media exposure behavior. 3) the expectation on measures to assist debtors was significantly different from the satisfaction on measures to assist debtors. 4) the satisfaction on measures to assist debtors was significantly related to the service using behavior of Service Recipients.

Keywords: Expectations, Satisfaction, Government Savings Bank

บทนำ

จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีภาวะเศรษฐกิจซบเซา สถานการณ์ด้านการเมืองมีความไม่แน่นอน ทำให้มีการชะลอการลงทุน การจ้างงานลดลง ส่งผลต่อรายได้ที่ลดลง แต่ภาระหนี้คงเดิม การชำระหนี้คืนลดลง ประกอบกับประเทศไทยได้ประสบปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ สถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ทำให้หนี้สินในภาคครัวเรือนขยายเพิ่มสูงขึ้น (สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข, 2564) ทำให้เกิดปัญหารายได้และความสามารถในการชำระหนี้คืนของลูกค้าที่มีความผิเคื่อง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์และธนาคารเฉพาะกิจ ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้โดยการผ่อนปรนการชำระหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ และไม่เสียประวัติการชำระหนี้

ธนาคารออมสิน เป็นธนาคารรัฐวิสาหกิจที่ให้บริการด้านการเงินครบวงจรที่ล้ำสมัยด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และเหนือความคาดหวัง ภายใต้อาณัติความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (ธนาคารออมสิน, 2564) เพื่อตอบสนองความต้องการให้กับคนไทยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านเงินฝาก การลงทุน และธุรกิจที่สำคัญของธนาคาร นั่นคือ การให้สินเชื่อแก่ประชาชน ซึ่งมีหลายประเภทมากมายเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของผู้กู้ ทั้งการกู้ทั่วไปหรือการกู้เพื่อธุรกิจ เมื่อธนาคารมีการให้สินเชื่อกับประชาชนที่มีความแตกต่าง ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ก็มีความแตกต่างกัน ธนาคารจึงมีการออกนโยบาย มาตรการให้ความช่วยเหลือในการชำระหนี้ต่างๆ ควบคู่กับการให้สินเชื่อมาตลอด โดยทั่วไปแล้วธนาคารออมสินได้แบ่งกลุ่มลูกหนี้ของธนาคารออกเป็น

1. กลุ่มลูกหนี้ไม่ด้อยคุณภาพ (Non-NPLs) เป็นกลุ่มลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยไม่เกิน 3 เดือน

2. กลุ่มลูกหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) คือกลุ่มลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา รวมกันเกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ซึ่งเป็นกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับธนาคาร

ลูกหนี้ของธนาคารออมสินจำนวนมากที่ให้ความสนใจและติดต่อสอบถามเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือต่างๆ เข้ามาในแต่ละช่องทางไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์ (Call Center) เคาเตอร์สาขา หรือแม้กระทั่งช่องทางออนไลน์อย่าง Facebook ซึ่งในแต่ละช่องทางลูกหนี้ได้แจ้งกับทางพนักงานถึงความต้องการอยากเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ และไม่ยากที่จะทำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพราะจะทำให้เสียประวัติการชำระหนี้ (เครดิตบูโร) ธนาคารออมสินจึงมีการดำเนินการจัดทำมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารโดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อผ่อนปรนการชำระหนี้ให้ลูกหนี้โดยไม่เสียประวัติการชำระหนี้ 2. เพื่อบรรเทาภาระหนี้ของลูกหนี้ ให้มีสภาพคล่องเพียงพอในการดำรงชีวิตประจำวัน 3. เพื่อให้ลูกหนี้สามารถวางแผนทางการเงินในระยะยาว และได้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ พร้อมทั้งช่องทางการเข้าร่วมมาตรการ ระยะเวลาในการแสดงความจำนง ที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ดังนี้

1. โครงการแก้ไขหนี้ กรณีจำหน่ายหนี้สูญ (Write Off) เงินต้นไม่เกิน 1 ล้านบาท
2. หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีปฏิบัติโครงการแก้ไขหนี้ค้างชำระธุรกิจบัตรเครดิต
3. มาตรการแก้ไขหนี้ค้างชำระ (NPLs)
4. มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้รายย่อยด้วยวิธีการรวมหนี้ (Debt consolidation)
5. มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจโครงการพัสดุพัสดุ (Asset warehousing)
6. โครงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ธุรกิจที่มีเจ้าหนี้หลายราย (Multi-Creditors)
7. มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ค้างชำระไม่เกิน 90 วัน

มาตรการเหล่านี้ลูกหนี้สามารถแสดงความจำนงเข้าร่วมมาตรการผ่านทางช่องทาง (Website) ของธนาคารออมสิน และติดต่อทำนิติกรรมสัญญาได้ที่สาขาทั่วประเทศ เมื่อมีการออกมาตรการในแต่ละครั้งของธนาคารออมสิน ธนาคารได้มีการสื่อสารเพื่อให้ลูกหนี้ได้รับรู้และมาเข้าร่วมมาตรการ โดยการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ คือ ธนาคารออมสินเริ่มทำการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าให้ประชาชนได้รับทราบว่าธนาคารจะมีมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ผ่านทางช่องทาง Website ธนาคารออมสิน Facebook ป้ายประชาสัมพันธ์

ตามสาขาทั่วประเทศ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณสมบัติ หลักเกณฑ์เบื้องต้น ช่องทางและระยะเวลาที่จะให้ลงทะเบียนเข้าร่วมมาตรการ จากนั้นเมื่อมีหนังสือมาตรการออกมาประกาศใช้ธนาคารออมสินจะส่ง SMS พร้อมกับข้อความแจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชัน (Mymo) ให้กับลูกหนี้ที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ของมาตรการ ซึ่งข้อความนี้จะประกอบไปด้วยการยืนยันสิทธิในการเข้าร่วมมาตรการและ Link สำหรับเข้าไปลงทะเบียนแจ้งความประสงค์ สำหรับลูกหนี้ที่อาจจะไม่สามารถดำเนินการเข้าไปลงทะเบียนได้ด้วยตนเองสามารถเข้าไปที่สาขาให้พนักงานดำเนินการให้ได้ และกรณีลูกหนี้ไม่ทราบเกี่ยวกับการเข้าร่วมมาตรการธนาคารออมสินสาขาเจ้าของบัญชีที่สามารถเข้าร่วมมาตรการได้จะโทรศัพท์แจ้งลูกหนี้อีกครั้งเพื่อสอบถามความประสงค์ในการเข้าร่วมมาตรการ เมื่อลูกหนี้ที่มีความประสงค์เข้าร่วมมาตรการได้ลงทะเบียนแสดงความจำนงเรียบร้อยแล้ว ธนาคารออมสินสาขาเจ้าของบัญชีนั้น ๆ จะติดต่อลูกหนี้เข้ามาจัดทำนิติกรรมสัญญาที่สาขาต่อไป ซึ่งจะถือว่าลูกหนี้เข้าร่วมมาตรการโดยสมบูรณ์

ธนาคารออมสินได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเรื่องการสื่อสาร เนื่องจากข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการที่สื่อสารออกไปนั้น เป็นความหวังของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการชำระหนี้อย่างแท้จริง ถ้าการสื่อสารไม่สามารถไปถึงลูกหนี้ได้ จะมีปัญหาที่ตามมานั้นคือการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดและลูกหนี้จะมีสถานะการชำระหนี้ที่ลดลงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของธนาคารอีกด้วย การสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการที่จะต้องศึกษาถึงความคาดหวังและความพึงพอใจของลูกหนี้เพื่อที่จะนำมาพัฒนาในส่วนที่บกพร่อง

การเปิดรับสื่อของลูกหนี้ธนาคารออมสินมีความหลากหลายตามความถนัดของแต่ละคน เช่น กลุ่มลูกหนี้ที่เป็นผู้สูงอายุส่วนมากจะรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการผ่านการที่โทรสอบถามผ่านทางโทรศัพท์ (Call Center) หรือติดต่อสอบถามดำเนินการผ่านทางเคเตอร์สาขา การส่งข้อความ (SMS) เพื่อแจ้งให้ทราบถึงสิทธิการเข้าร่วมมาตรการซึ่งจะมีลิงค์ข้อมูล (Link) เข้าสู่เว็บไซต์ (website) การแสดงความจำนงเข้ามาตรการนั้นไม่สามารถดำเนินการเองได้เนื่องจากไม่ถนัดกับสื่อออนไลน์ทั่วไป

ในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศ มีจำนวนลูกหนี้ของธนาคารออมสินได้กระจายอยู่ในทุกๆสาขาในกรุงเทพมหานคร สำนักพหุโยธินเป็นสาขาหนึ่งที่มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการให้สินเชื่อและให้คำปรึกษาให้ลูกค้าเข้าร่วมมาตรการที่ใหญ่ที่สุด โดยมีลูกหนี้ที่ขึ้นตรงอยู่จำนวน 38,522 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธ.ค.64) ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์รวมลูกหนี้ที่มากที่สุดในเขตกรุงเทพมหานครและลูกหนี้ส่วนมากมีความสนใจในการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือของธนาคาร ประกอบกับในการศึกษารั้งนี้สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ง่าย เนื่องจากผู้ศึกษาสามารถติดตามการเก็บแบบสอบถามได้อย่างใกล้ชิด จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในการศึกษาจากกลุ่มประชากรส่วนมากมีความคาดหวัง และความพึงพอใจการสื่อสารและมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารมาน้อยเพียงใด

ลูกหนี้ของธนาคารออมสินทั่วประเทศมีจำนวนหนึ่งที่ยังคงสามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ แต่ก็มีลูกหนี้ที่มีความประสงค์ในการเข้าร่วมมาตรการโดยจะมาจากการกู้สินเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อธุรกิจ สินเชื่อห้องแถว สินเชื่อโทรทรวงส่วนบุคคล สินเชื่อสวัสดิการ เป็นต้น ซึ่งลูกหนี้กลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้าฐานราก ซึ่งหมายถึงกลุ่มลูกค้าที่ใช้ชีวิตอยู่อยู่กับการทำงานหรือค้าขายตลอดทั้งวัน เมื่อได้เงินมา

จะใช้เงินหมดไปโดยไม่มีการเก็บออมและไม่ได้คำนึงถึงการวางแผนทางการเงินทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทำให้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินที่ต้องใช้เงิน เช่น เจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุ จะประสบปัญหาอย่างหนัก และจำเป็นต้องหาเงินมาใช้อย่างเร่งด่วน โดยร้อยละ 93.7 ของคนฐานรากเป็นผู้ที่มีหนี้ (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2563)

ในการจัดทำมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ธนาคารได้ออกหลักเกณฑ์ให้ลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้ และเป็นไปตามธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดแนวทางไว้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์อย่างหนึ่งที่สำคัญในการที่จะตอบสนองลูกค้า ความคาดหวังของลูกค้าเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และบริการ ลูกค้าจะเกิดความพึงพอใจต่อการบริการนั้นจะนำผลตอบแทนมาให้ และได้รับการบริการตามที่ได้คาดหวังไว้ (ช่อผกา เหลืองช่างทอง, 2559) เพราะฉะนั้นธนาคารออมสินจึงต้องรับรู้ถึงความคาดหวังของลูกค้าที่ถือว่าเป็นลูกค้าที่มาใช้บริการเพื่อนำมาประกอบการสร้างผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองลูกค้าในอนาคต

การจัดทำมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ไม่ได้มีแต่ธนาคารออมสินเท่านั้นที่มีการดำเนินการสิ่งนี้ ธนาคารในหลาย ๆ ธนาคารได้มีการออกมาตรการช่วยเหลือเช่นกัน ซึ่งในแต่ละธนาคารจะต้องสำรวจความต้องการของลูกค้าในแต่ละธนาคาร และหามาตรการเยียวยาที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งจะเป็นการดึงดูดลูกหนี้ให้เข้ามาใช้บริการโดยลูกหนี้จะเลือกตามความพึงพอใจในแต่ละบุคคล เพื่อเข้าใจความต้องการของลูกค้า แล้วจึงค่อยสร้างวิธีการที่จะทำให้ลูกหนี้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งในที่สุดก็จะทำให้เจ้าของธุรกิจนั้น ๆ สร้างผลกำไรที่ยั่งยืนให้กับองค์กรและผู้ถือหุ้น (Kotler, 1999) ธนาคารออมสินจึงต้องรับรู้ถึงความพึงพอใจของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ เพื่อที่จะสามารถนำมาใช้ในการต่อยอดการให้บริการ และแก้ไขจุดบกพร่อง ให้การบริการในอนาคตมีความสมบูรณ์มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ พฤติกรรมการใช้บริการ ความคาดหวังก่อนเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ความพึงพอใจหลังเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ และแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของลูกหนี้ธนาคารออมสิน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

2. ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความแตกต่างกับความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน

3. ความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องความคาดหวัง และความพึงพอใจ ต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง และความพึงพอใจ

ชนงกรณ์ กุณทลบุตร (2556) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความคาดหวังของวิกเตอร์ วรูม เป็นการมุ่งใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งซึ่งมีคุณค่าในผลลัพธ์จากการใช้ความพยายาม (อาจจะเป็นส่วนบวกหรือส่วนลบ) คุณด้วยความคาดหวังจากการใช้ความพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่ง Vroom ได้ระบุว่าการมุ่งใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่แต่ละบุคคล จะพยายามกำหนดเป้าหมายและโอกาสเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ความคาดหวัง คือ ทศนคติที่เกี่ยวกับความปรารถนาหรือความต้องการของผู้บริโภคที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นในการบริการนั้นๆจากการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้บริการผ่านเว็บไซต์ ด้วยความคาดหวังของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่นั้น เป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่จะวัดระดับความพอใจซึ่งถ้าสิ่งที่รับรู้จากการใช้บริการของลูกค้าเป็นไปตามที่ความคาดหวังไว้ ลูกค้าจะเกิดความพอใจต่อการใช้บริการ และส่งผลให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีกครั้งด้วย

อนเนก สุวรรณบัณฑิต และ ภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2554) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในการบริการของผู้รับบริการเป็นเป้าหมายที่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการทั้งหลายต่างคิดค้นหากลยุทธ์ทางการจัดการกลยุทธ์ทางการตลาดมากมาย มาประยุกต์ใช้ โดยมีจุดมุ่งหวังที่จะธำรงผู้รับบริการให้เกิดความประทับใจในการบริการและกลับมาใช้บริการซ้ำ ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่ายได้แก่

1. ความสำคัญของความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการ เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องคำนึงถึงในการจัดให้เกิดการบริการแก่ผู้มารับบริการ

2. ความสำคัญของความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการจะได้อาจจากการมารับบริการนั้น โดยผู้รับบริการมุ่งหวังความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย และคุณภาพการบริการที่ดี ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นตัวผลักดันคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการของให้บริการนั่นเอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

สายทิพย์ วชิรพงศ์ (2556) ได้สรุปความหมายของการเปิดรับสื่อว่า หมายถึง การเปิดรับสื่อนี้เชื่อว่าถ้าหากข่าวสารใดไม่สอดคล้องกับความรู้ความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม หรือทัศนคติของผู้รับสารแล้ว ข่าวสารนี้จะไม่ได้รับความสนใจ ดังนั้น ผู้รับสารจะเลือกที่จะปิดรับข่าวสารดังกล่าว หรือถ้าเปิดรับก็จะไม่สนใจอย่าง

แท้จริง และสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการตีความข่าวสารที่ได้รับด้วย โดยบุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจอยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่สนใจ

Assael (อ้างถึงใน วีรภัทร วัสสระ, 2558) ได้กล่าวว่า การเปิดรับ (Exposure) หมายถึง การที่ประสาทสัมผัสผู้บริโภคในที่นี้หมายถึง การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น ที่ถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าโดยที่ผู้บริโภคจะเป็นผู้เลือกสรรเองว่า สิ่งเร้าใดที่ตรงกับความต้องการของตน ผู้บริโภคจะหลีกเลี่ยงการเปิดรับในสิ่งเร้าที่ตนเองไม่สนใจและเห็นว่าไม่สำคัญ หากผู้บริโภคเลือกกระบวนการเปิดรับก็จะเกิดขึ้น ทั้งนี้การเปิดรับจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรับสารด้วย โดยที่ความสนใจ (Interest) และความเกี่ยวข้อง (Involvement) ของผู้บริโภคกับสิ่งเร้านั้นจะสะท้อนออกมาในระดับของความตั้งใจ (Attention) ที่ผู้บริโภคมีแก่สิ่งเร้านั้น

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การตัดสินใจและการกระทำของผู้บริโภคเกี่ยวกับการซื้อและการใช้สินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความพอใจของตน ประกอบด้วย 6W 1H ได้แก่ Who ใครคือกลุ่มเป้าหมาย What ผู้บริโภคต้องการอะไร Where ผู้บริโภคซื้อที่ไหน When ผู้บริโภคซื้อเมื่อไหร่ Why ทำไมผู้บริโภคจึงตัดสินใจซื้อ Whom ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ How ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (ณัฐพล ไยไพโรจน์, 2559)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้นหา การเลือกซื้อ และการใช้สินค้าหรือบริการ การประมวลผล หรือการจัดการรับสินค้าหรือบริการที่บุคคลนั้นคาดว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้รูปแบบการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งเน้นศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังและความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน จำนวน 38,522 ราย ซึ่งสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 6\%$

จากผลการคำนวณ จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) = 278 คน ดังนั้น การศึกษานี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน

โดยการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด ไปยังธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน ให้แก่กลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) แบบการ

เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เพื่อให้ได้จำนวนที่ต้องการโดยไม่กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ส่วนตัวต่อเดือน ข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Question)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการ ได้แก่ ประเภตสินเชื่อที่ใช้บริการ ระยะเวลาการให้บริการ และเหตุผลที่ใช้บริการ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ได้แก่ ระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากธนาคารออมสินจากสื่อประเภทต่าง ๆ โดยคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายปิด โดยข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประมวลผลซึ่งใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation Coefficient) และ t-test

ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ พฤติกรรมการใช้บริการ ความคาดหวังก่อนเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ความพึงพอใจหลังเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ และแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของลูกหนี้ธนาคารออมสิน

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน

ประเภทสื่อ	ระดับการเปิดรับสื่อ					รวม	ค่าเฉลี่ย (ระดับ)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สื่อออฟไลน์							3.98 (มาก)	0.622
1. พนักงาน/เจ้าหน้าที่ ธนาคาร/Call Center	177 (59.0)	93 (31.0)	28 (9.4)	1 (0.3)	1 (0.3)	300 (100.0)	4.48 (มากที่สุด)	0.706
2. สื่อที่สาขานาคาร เช่น จอ ดิจิทัลในสาขา โพสต์เตอร์ ป้าย แบนเนอร์	129 (43.0)	111 (37.0)	52 (17.4)	7 (2.3)	1 (0.3)	300 (100.0)	4.20 (มาก)	0.830

ประเภทสื่อ	ระดับการเปิดรับสื่อ					รวม	ค่าเฉลี่ย (ระดับ)	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
3. สื่อวิทยุ	49 (16.3)	88 (29.3)	75 (25.0)	38 (12.7)	50 (16.7)	300 (100.0)	3.16 (ปานกลาง)	1.312
4. หนังสือพิมพ์	121 (40.3)	96 (32.0)	72 (24.0)	6 (2.0)	5 (1.7)	300 (100.0)	4.07 (มาก)	0.933
สื่อออนไลน์							4.02 (มาก)	0.666
1. แอปพลิเคชันของธนาคาร (Mymo)	206 (68.7)	64 (21.3)	21 (7.0)	7 (2.3)	2 (0.7)	300 (100.0)	4.55 (มากที่สุด)	0.781
2. Website ของธนาคาร (www.gsb.or.th)	97 (32.3)	97 (32.3)	63 (21.0)	19 (6.4)	24 (8.0)	300 (100.0)	3.75 (มาก)	1.203
3. Facebook ของธนาคาร (GSB Society)	142 (47.3)	96 (32.0)	52 (17.3)	8 (2.7)	2 (0.7)	300 (100.0)	4.23 (มากที่สุด)	0.874
4. Line Official Account ของธนาคาร (GSB Society)	84 (28.0)	55 (18.3)	60 (20.0)	44 (14.7)	57 (19.0)	300 (100.0)	3.22 (มาก)	1.473
5. บริการแจ้งเตือนผ่าน Line ของธนาคาร (GSB Now)	172 (57.3)	81 (27.0)	37 (12.4)	7 (2.3)	3 (1.0)	300 (100.0)	4.37 (มากที่สุด)	0.862
ภาพรวม							4.00 (มาก)	0.507

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ในระดับเปิดรับสื่อมาก (4.00) โดยเปิดรับมากที่สุดจากสื่อออนไลน์ ในระดับเปิดรับสื่อมาก (4.02) รองลงมา คือ สื่อออฟไลน์ ในระดับเปิดรับสื่อมาก (3.98)

ตารางที่ 2 ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน

ประเด็น	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	4.21	0.572	มากที่สุด	4.06	0.614	มาก
ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	4.38	0.531	มากที่สุด	4.10	0.590	มาก
ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	4.27	0.597	มากที่สุด	4.07	0.673	มาก

ประเด็น	ความคาดหวัง			ความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	3.74	0.799	มาก	3.65	0.759	มาก
ภาพรวม	4.16	0.475	มาก	3.98	0.559	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (4.16) โดยมีความคาดหวังมากที่สุดในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมากที่สุด (4.38) รองลงมา คือ ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมากที่สุด (4.27) ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมากที่สุด (4.21) และด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (3.74) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (3.98) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (4.10) รองลงมา คือ ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (4.07) ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (4.06) และด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก (3.98) ตามลำดับ

ผลการศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการ ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความตั้งใจเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับตั้งใจ โดยมีความตั้งใจที่จะใช้บริการด้านความช่วยเหลือลูกหนี้ต่อไป และตั้งใจแนะนำให้ผู้อื่นใช้บริการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความตั้งใจใช้บริการจากธนาคารออมสินบริการด้านสินเชื่อ ร้อยละ 22.1 และตั้งใจใช้บริการธนาคารออมสินผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน Mymo ร้อยละ 39.8

2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับพฤติกรรม的开รับสื่อ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับพฤติกรรม的开รับสื่อ

ความคาดหวัง	การเปิดรับสื่อ		
	สื่อออนไลน์	สื่อออฟไลน์	ภาพรวม
ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	-0.071 (0.221)	-0.091 (0.114)	-0.105 (0.068)
ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	-0.084 (0.147)	-0.084 (0.145)	-0.107 (0.063)
ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	-0.043 (0.461)	-0.046 (0.430)	-0.057 (0.328)

ความคาดหวัง	การเปิดรับสื่อ		
	สื่อออนไลน์	สื่อออฟไลน์	ภาพรวม
ด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	0.026 (0.648)	-0.046 (0.430)	-0.019 (0.744)
ภาพรวม	-0.050 (0.390)	-0.085 (0.140)	-0.090 (0.122)

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的开รับสื่ออย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินในแต่ละด้านกับพฤติกรรม的开รับสื่อในแต่ละสื่อ พบว่า ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินในภาพรวมในทุกด้านไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的开รับสื่อในทุกสื่ออย่างมีนัยสำคัญ

3) ผลการศึกษาความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความแตกต่างกับความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน

มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน		$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	ความคาดหวัง	4.21	0.572	4.204***	0.000
	ความพึงพอใจ	4.06	0.614		
ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	ความคาดหวัง	4.38	0.531	8.778***	0.000
	ความพึงพอใจ	4.10	0.590		
ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	ความคาดหวัง	4.27	0.597	5.925***	0.000
	ความพึงพอใจ	4.07	0.673		
ด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	ความคาดหวัง	3.74	0.799	2.648***	0.000
	ความพึงพอใจ	3.65	0.759		
ภาพรวม	ความคาดหวัง	4.16	0.475	7.482***	0.000
	ความพึงพอใจ	3.98	0.559		

***Sig. < 0.001

จากตารางที่ 4 ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความแตกต่างกับความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้รับบริการมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมากกว่าความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน เมื่อพิจารณาความคาดหวังและความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินในแต่ละด้าน พบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ

ความพึงพอใจ	แนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ	
	r	Sig.
ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	0.532***	0.000
ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	0.540***	0.000
ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	0.542***	0.000
ด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้	0.354***	0.000
ภาพรวม	0.571***	0.000

***Sig. < 0.001

จากตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการอย่างมีนัยสำคัญ ($r = 0.571$) โดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ($r = 0.542$) รองลงมา คือ ด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ($r = 0.540$) ด้านคุณสมบัติเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ($r = 0.532$) และด้านการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้

อภิปรายผล

1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ พฤติกรรมการใช้บริการ ความคาดหวังก่อนเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ความพึงพอใจหลังเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ และแนวโน้มพฤติกรรมใช้บริการ ของลูกหนี้ธนาคารออมสิน

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อจากการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินจากสื่อออนไลน์ มากที่สุด โดยเปิดรับข่าวสารจากแอปพลิเคชันของธนาคาร (Mymo) การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สื่อออนไลน์เป็นช่องทางใช้ระยะเวลาการหาข้อมูลได้รวดเร็ว รองลงมา เป็นช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงินได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับ สลีลา นวลฤทัย (2563) ศึกษา พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกช่องทางการรับรู้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการเลือกช่องทางการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเปิดรับสื่อข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงิน จากช่องทางสืบค้นข้อมูลบนช่องทาง Website ของธนาคารมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของนฐมน ก้องธนานนท์ และ คมจักร์ กำธารพสนี (2560) อธิบายว่าการตลาดบนสื่อ

สังคมออนไลน์ (Social Media Marketing)คือ ช่องทางตลาดบนโลกออนไลน์ผ่านทาง Social Media ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงสินค้าได้โดยง่ายสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นจึงทำให้การสืบค้นข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงินบนเครื่องมือการตลาดดิจิทัลได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้จากการศึกษาความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ มากที่สุด รองลงมา ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือ การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ตั้งแต่ช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ถึงปัจจุบัน เกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบอย่างหนักไม่ว่าจะเป็นการลดพนักงาน การเลิกจ้างงาน และรายได้ลดลง จึงทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ส่งผลให้โอกาสที่จะผิดนัดชำระหนี้มากขึ้น ธนาคารออมสินจึงได้ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ เพื่อลดภาระการผ่อนชำระหนี้รายเดือน และบรรเทาปัญหาสภาพคล่องแก่ลูกหนี้สินเชื่อของธนาคาร โดยธนาคารเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สมัครใจเข้าร่วมมาตรการ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของธนาคาร จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สามารถช่วยเหลือการชำระหนี้ของลูกหนี้ได้จริงและอัตราดอกเบี้ยมีความเหมาะสม ส่วนช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในอันดับรองลงมาจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ การพบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ช่องทางในการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้มีหลากหลายช่องทาง ทั้งเว็บไซต์ธนาคารออมสิน การติดต่อสาขานักธนาคารออมสิน หรือการเข้าร่วมผ่านแอปพลิเคชัน Mymo ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามอาจเกิดความสับสน อีกทั้งแอปพลิเคชัน Mymo มีความซับซ้อนในเรื่องฟังก์ชันของการใช้งาน จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามจึงมีความคาดหวังต่อช่องทางการดำเนินการมีความชัดเจน และไม่ซับซ้อน มากที่สุด

ความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้จากการศึกษาความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักพหุโยธิน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ มากที่สุด รองลงมา ด้านช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ การที่พบเช่นนี้อาจเนื่องมาจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้มีความเป็นไปได้ และอัตราดอกเบี้ยมีความเหมาะสม จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีพึงพอใจในด้านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมากที่สุด ส่วนช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงใจเป็นอันดับสอง การที่พบเช่นนี้อาจเนื่องมาจากช่องทางการเข้าร่วมมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้มีหลากหลายช่องทาง และสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้แบบตอบสอบถามได้

2) ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่ออย่างมีนัยสำคัญ การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้สูงพฤติกรรมการเปิดรับก็จะไม่มากตาม

ความคาดหวัง เนื่องจากสื่อออนไลน์ของธนาคาร เช่น แอปพลิเคชัน Mymo มีความซับซ้อนในเรื่องการใช้งาน อีกทั้งใน Line ของธนาคารเป็นการแจ้งเตือนข่าวสารการออกมาตราการช่วยเหลือ และการทำธุรกรรมเท่านั้น จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้รับรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ช่องทางในการเข้าร่วมคุณสมบัติ ในการเข้าร่วมมาตรการไม่มากนัก จึงส่งผลให้ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม的开รับสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2003) อธิบายว่า ความคาดหวัง เป็นความรู้สึกส่วนบุคคลที่เมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการหรือความผิดหวังซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบการรับรู้กับความคาดหวัง ซึ่งมีผลลัพธ์ของสิ่งที่ต้องการ ถ้าการรับรู้ต่อสิ่งที่ต้องการเหมาะสมกับความคาดหวังของลูกค้าย่อมจะเกิดความพึงพอใจ และมีขัดแย้งกับแนวคิดของ Galloway & Meek (1981) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อเกิดความคาดหวังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็จะมีการแสวงหาซึ่งนำไปสู่การเปิดรับสื่อ (Media Exposure) และผลที่ได้คือความพึงพอใจที่ได้รับซึ่งอาจมากกว่าหรือน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ก็ได้

3) ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความแตกต่างกับความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้รับบริการมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมากกว่าความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสิน การที่พบเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ในสถานการณ์การขาดสภาพคล่องทางการเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามย่อมมีความคาดหวังต่อมาตรการที่สามารถช่วยเหลือการชำระหนี้ของลูกหนี้ได้จริง เนื่องจากต้องการเงินกู้เงินเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน หรือลดภาระการผ่อนชำระหนี้รายเดือน เพื่อบรรเทาปัญหาสภาพคล่องของตนเองหรือครอบครัว จึงส่งผลให้ผู้รับบริการมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมากกว่า ในส่วนด้านความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ เนื่องจากเป็นสถานการณ์คับขันที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความจำเป็นต้องกู้เงินเพิ่ม หรือลดภาระการผ่อนชำระหนี้รายเดือนลง จึงจำเป็นต้องยอมจ่ายดอกเบี้ยตามที่หลักเกณฑ์และเงื่อนไขมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ อีกทั้งมีลูกหนี้ที่ต้องการเข้าร่วมมาตรการจำนวนมาก อาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมมาตรการตามผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวัง อาทิ แอปพลิเคชัน Mymo เกิดระบบขัดข้อง เข้าใช้งานไม่ได้ จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการแนะนำการเข้าร่วมมาตรการ จึงส่งผลให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ต่ำกว่าความคาดหวัง สอดคล้องกับแนวคิดของวิรุฬ พรรณเทวี (2542) อธิบายว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

4) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินกับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ ความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการของผู้รับบริการ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก การที่พบเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของ

ธนาคารออมสินมาก ก็จะมีแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการธนาคารออมสินที่มากขึ้นไปด้วย ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพึงพอใจต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินน้อย ก็จะมีแนวโน้มพฤติกรรมการใช้บริการน้อยด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญต่อทั้งผู้ให้บริการและธนาคาร ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ ถ้าธนาคารมีการนำเสนอบริการที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการของลูกค้า ย่อมส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อบริการนั้นและมีแนวโน้มจะใช้บริการซ้ำอีกต่อ ๆ ไป กลับมาใช้บริการมากขึ้น และแนะนำสินค้าและบริการให้กับคนที่รู้จักให้มาใช้บริการมากขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler & Keller (2009) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมภายหลังการซื้อเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่ พอใจหลังจากมีการซื้อผลิตภัณฑ์ไปใช้แล้ว ความรู้สึกนี้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์และ ความคาดหวังของผู้บริโภค ถ้าผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติไม่ตรงตามความต้องการหรือต่ำกว่าที่คาดหวังย่อมเกิดผลในทางลบ นั่นคือ ผู้บริโภคไม่พอใจและมีแนวโน้มที่จะไม่ซื้อซ้ำค่อนข้างสูง แต่ถ้าผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติตามที่คาดหวังก็จะเกิดผลในทางบวก คือ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจและมีแนวโน้มการซื้อซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ธนาคารออมสินควรมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่เน้นความกระชับ ภาษาที่ใช้สื่อสารต้องเข้าใจง่าย และมีความง่ายในการค้นหาในแอปพลิเคชัน เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจและเปิดรับสื่อเกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารออมสินอย่างต่อเนื่อง
2. ธนาคารออมสินควรกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ ที่มีเป็นไปได้ สามารถบรรเทาปัญหาสภาพคล่องและสามารถช่วยเหลือลูกหนี้ของธนาคารได้จริง อีกทั้งการกำหนดอัตราดอกเบี้ยและการกำหนดเงินงวดในการชำระหนี้ควรมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
3. ธนาคารออมสินควรปรับปรุงหรือพัฒนาการสื่อสารให้ดีขึ้น โดยข้อความที่สื่อสารควรจะมีรายละเอียดที่ให้ประโยชน์ต่อลูกหนี้มากที่สุด และการสื่อสารควรมีความครอบคลุมและทั่วถึงกลุ่มลูกหนี้ของธนาคาร
4. ธนาคารออมสินควรพัฒนาแอปพลิเคชัน Mymo และเว็บไซต์ของธนาคาร ให้มีรูปแบบทันสมัย และสามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารในแอปพลิเคชัน Mymo เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก หรือไลน์ ทั้งนี้ต้องสื่อสารให้เข้าใจง่ายและน่าสนใจ และจะทำให้ผู้รับบริการเข้าใจและมีความคาดหวังต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้มากขึ้น และส่งต่อหรือบอกต่อข้อมูลที่ถูกต้องแก่บุคคลในครอบครัว ญาติ หรือคนรู้จักต่อไป
5. ผู้บริหารธนาคารออมสิน ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข คุณสมบัติ ช่องทางการเข้าร่วม และการสื่อสารไปยังผู้รับบริการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า ซึ่งจะช่วยให้ลูกค้ามีแนวโน้มในการกลับมาใช้บริการ และมีการแนะนำบอกต่อแก่ผู้อื่นในแง่ดีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจ ต่อมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน สำนักพลโยธิน ดังนั้นการทำการศึกษากครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจ ของผู้รับบริการธนาคารออมสิน ในสำนักอื่น ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบว่ามีความคาดหวังและความพึงพอใจ ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. การศึกษากครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาถึงความคิดเห็นทัศนคติในมุมมองของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือผู้ให้บริการส่วนหน้าเพื่อได้ทราบถึงภาพรวมปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการให้บริการให้เหมาะสมต่อไป
3. การศึกษากครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาโดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา ทั้งผู้สื่อสาร และผู้รับสาร เพื่อที่จะได้เห็นมุมมองในทุกด้านและมีความชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนงกรณ์ ภูณทลบุตร. (2556). *หลักการจัดการองค์การและการจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ช่อผกา เหลืองช่างทอง. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังคุณภาพการบริการกับการขอรับบริการรูปแบบใหม่ในผลิตภัณฑ์ของการประปาส่วนภูมิภาค. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 9(2), 1610-1626.
- ธนาคารออมสิน. (2564). *รายงานการพัฒนาย่างยั่งยืน ประจำปี 2563*. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.gsb.or.th/media/2021/07/GSB-page-final.pdf>
- ณัฐพล ไยไพโรจน์. (2559). *Digital marketing concept & case study*. นนทบุรี: ไอทีซี.
- นฐมน ก้องธนานนท์ และคมจักร กำธารพลินี. (2560). *ทำการตลาดออนไลน์ แบบแบรนด์ใหญ่ที่ไม่เคยมีใครบอกคุณ*. กรุงเทพฯ: ไอแอมเดอะเบสท์.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทยในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน.(2563). *ภาวะหนี้สินของครัวเรือนฐานรากในประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2564, จาก https://www.gsbresearch.or.th/wp-content/uploads/2020/10/GR_report_debt0963_internet_detail.pdf
- สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข. (2564). *หาจุดสมดุลเพื่อการแก้ไขหนี้ครัวเรือน*. ค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/665868>
- สลิลา นวลฤทัย. (2563). *พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกช่องทางการรับรู้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการเลือกช่องทางการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ในเขตกรุงเทพมหานคร* (การค้นคว้าแบบอิสระ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- สายทิพย์ วชิรพงศ์. (2556). *การเปิดรับ การรับรู้ และทัศนคติที่มีต่อภาพยนตร์จากข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏใน ทวิตเตอร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อดุลพัฒน์กิจ. (2554). *จิตวิทยาการบริการ = Service Psychology*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- Assael, H. (2004). *Consumer behavior: A strategic approach*. (8th ed.). New York: Houghton Mifflin.
- Galloway, T. J. and Meek, F. L. (1981). Audience Uses and Gratifications: An Expectancy Model. *Communication Research*, 8(4), 435-449.
- Kotler, P. (1999). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control*. (9th Ed.). Prentice Hall College Inc.
- Kotler. (2003). *Marketing Management*. (11th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า
ในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก
Feasibility Study and the Possibility of Establishing a Warehouse and
Distribution Center in the Area of Tak Province to Support the Tak
Special Economic Development Zone

ณัฐชัย เอกนราจินดาวัตน์

Nattachai Aeknarajindawut

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Email: nattachai.ae@ssru.ac.th

Received: 2022-09-17; Revised: 2022-09-27; Accepted: 2022-09-29

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการดำเนินการค้าข้ามพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และ 2) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณประชากรในการศึกษาคือ บุคลากรจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ผู้ประกอบการและประชาชนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดตาก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้สูตรหาไร์ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้วิธีประเมินปัจจัย การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (กพศ.ตาก) และนักวิชาการด้านการขนส่ง การค้า/โลจิสติกส์ จำนวน 20 ราย เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการค้าข้ามพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับช่วงปัญหาโควิด-19 ระบาด และปัญหาการรัฐประหารเมียนมา 2) มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพราะมีความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในด้านการค้าชายแดน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ความพร้อมด้านแรงงาน ที่จะช่วยลดต้นทุนการดำเนินการของผู้ประกอบการ และสถานที่ตั้งที่เหมาะสมในการตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า คือ บริเวณใกล้กับสะพานมิตรภาพไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า แห่งที่ 2

คำสำคัญ: ศูนย์พักและกระจายสินค้า, จังหวัดตาก, เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

Abstract

The objective of this study was to study 1) the state of cross-border trade on the Thai-Myanmar Friendship Bridge, Tak Special Economic Development Zone. 2) feasibility and the possibility of establishing a warehouse and distribution center in the area of Tak Province. The study used integrated quantitative and qualitative. A quantitative research sample of 400 people from the bureau involved in driving the Tak Special Economic Development Zone, entrepreneurs, and people in the area of Tak Province by purposive sampling using the Taro Yamane formula. The instrument used to collect data was a questionnaire. Data were analyzed using the Factor rating Method. Qualitative research informants include Tak Special Economic Development Zone Policy Committee (OBEC) and 20 academics in transportation, trade/logistics. Collect data by focus group by using purposive sampling

Results found that: 1) The State of cross-border trade on the Thai-Myanmar Friendship Bridge, the value has continued to increase compared to the period of the Covid-19 outbreak and the problem of the Myanmar coup. 2) It is feasible and possible to establish a warehouse and distribution center in Mae Sot District, Tak Province. Because of the availability of transportation infrastructure. It is an area with high potential in border trade and various facilities, as the availability of labor will help reduce the operating cost of operators. And a feasible place to set up a warehouse and distribution center is near the Second Thai - Myanmar Friendship Bridge.

Keywords: Warehouse and Distribution Center, Tak Province, Tak Special Economic Development Zone

บทนำ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 10 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ได้แก่ ตาก สระแก้ว มุกดาหาร ตราด สงขลา หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี นราธิวาส และเชียงราย เมื่อปี 2558 ได้ถูกกำหนดขึ้นโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นหัวหน้าคณะ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) เป็นกลไกหลักในการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนโดยอาศัยการค้ากับประเทศในอาเซียนที่อยู่โดยรอบประเทศไทย เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงและจัดระเบียบความมั่นคงชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากการเป็นช่องทางการค้าชายแดนที่สำคัญของประเทศ โดยมีการให้สิทธิประโยชน์

ระดับสูงสุดจาก BOI การผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับ SMEs และการจัดสินเชื่อเพื่อการลงทุน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018)

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดชายแดนหนึ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 16,406.65 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศ และเป็นอันดับ 2 ของภาคเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ระยะทางกว่า 542 กิโลเมตร โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งเขตแดนตามธรรมชาติ มีจุดผ่านแดนถาวร 2 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า แห่งที่ 1 และจุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า แห่งที่ 2 ตั้งอยู่ในแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ East - West Economic Corridor (EWEC) และ North - South Economic Corridor (NSEC) ของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Sub-region : GMS) จึงเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ ทั้งในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ แหล่งทรัพยากร และมีศักยภาพสูงต่อการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการค้า เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวชายแดนฝั่งตะวันตกของประเทศไทย (Tak Provincial Governor's Office, n.d.) รัฐบาลมุ่งเน้นให้จังหวัดตากเป็นประตูเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการคมนาคม กับกลุ่มประเทศในอาเซียน และภูมิภาคใกล้เคียง เพื่อยกระดับศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยมีโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่แล้ว ได้แก่ โครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเมย แห่งที่ 2 พร้อมโครงข่าย, โครงการก่อสร้างทางหลวงหมายเลข 12 สายตาก - แม่สอด, โครงการเพิ่มศักยภาพด้านไฟฟ้าและประปา เป็นต้น และมีโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้แก่ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานแม่สอด (การขยายทางวิ่งจาก 1,500 เมตร เป็น 2,100 เมตร) โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เนื้อที่กว่า 671 ไร่ ของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และการพัฒนาพื้นที่รองรับการลงทุนของบริษัทเอกชน เนื้อที่กว่า 1,067 ไร่ (Mae Sot City Municipality, 2020) นอกจากนี้รัฐบาลได้เห็นชอบให้มีการศึกษาแนวทางการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสาย แม่สอด - ตาก - กำแพงเพชร - นครสวรรค์ เพื่อเชื่อมโยงกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และนครพนม และการศึกษาแนวทางการก่อสร้างทางด่วนพิเศษตาก - แม่สอด เพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและโลจิสติกส์ รวมถึงมีจำนวนรถบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางบริเวณดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

จากยุทธศาสตร์ของประเทศและข้อได้เปรียบทางด้านตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัดตากที่มีความโดดเด่น ในการเป็นจุดเชื่อมโยงสำหรับเส้นทางการขนส่งทางบก ทางราง และเชื่อมโยงกับทางอากาศในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก จึงควรกำหนดบทบาทให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากและพื้นที่เชื่อมโยงเป็นจุดศูนย์กลางทางด้านโลจิสติกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีศูนย์กระจายสินค้าและบริการระบบขนส่ง เพื่อยกระดับทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึง ความเหมาะสมในความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในเขตพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้สามารถรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติในการเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการค้าข้ามพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังต่อไปนี้ ศึกษาจากเอกสารหน่วยงานราชการ หอการค้า หนังสือ ตำราเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการค้า มูลค่าสินค้า ปริมาณการขนส่งสินค้าภายในจังหวัด ในประเทศ และต่างประเทศ (Cross Border Trade) ผ่านเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานราชการ ในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ จากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ผู้ประกอบการและประชาชนที่รับรู้รับทราบเกี่ยวกับการดำเนินโครงการหรือเป็นผู้ที่เข้าร่วมโครงการที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดตาก

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาการดำเนินงาน 90 วัน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2564 ถึง 31 ธันวาคม 2564 สถานที่ดำเนินงาน จังหวัดตาก

การทบทวนวรรณกรรม

ศูนย์พักและกระจายสินค้า (a warehouse and distribution center)

คลังสินค้า (warehouse)

พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ให้นิยามคำว่า คลังสินค้า หมายความว่า “โรงพักสินค้า ที่มั่นคงและคลังสินค้าทัณฑ์บน” (Customs Act B.E. 2469, 2015)

Athikomrattanakul (2007) ได้ให้นิยามคลังสินค้า หมายถึง สิ่งปลูกสร้างมีไว้เพื่อใช้ในการพักและเก็บสินค้าในปริมาณได้มาก และพื้นที่ที่มีการวางแผนไว้แล้วเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้สอยและเคลื่อนย้ายสินค้าและวัตถุดิบ วัตถุประสงค์เพื่อ การเก็บสินค้านระหว่างกระบวนการเคลื่อนย้ายเพื่อสนับสนุนการผลิตและการกระจายสินค้า

Sorat (2009) ได้ให้นิยามของคลังสินค้า ว่าหมายถึง สถานที่เก็บรักษาสินค้าในชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น คลังพัสดุ โกดังสินค้า ฉางเก็บสินค้า โรงพัสดุ ห้องเย็น เป็นต้น โดยหน้าที่สำคัญคือ การเป็นที่พักเก็บรักษาดูแลสินค้าให้อยู่ในสภาพที่ดี ครบถ้วน และมีคุณสมบัติที่พร้อมจะส่งมอบให้กับบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่มีข้อตกลงกันไว้ โดยแบ่งประเภทคลังสินค้า เป็น 3 หลักใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) คลังสินค้าสำหรับเก็บ

รักษา (Storage) เป็นคลังสินค้าที่ทำหน้าที่เป็นสถานที่เก็บรักษาสินค้าของผู้ผลิตหรือของ Suppliers โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บสินค้าเพื่อรอนำไปผลิตหรือรอการจัดจำหน่าย 2) คลังสินค้าสำหรับกระจายสินค้า (Distribution Center) เป็นคลังสินค้าที่มีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมสินค้าจากผู้ผลิตรายเดียวหรือหลายรายเพื่อรอการจัดส่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสินค้าให้ครบถ้วนหรือพอเพียงก่อนจัดส่งสินค้า 3) คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) เป็นคลังสินค้าที่อาจตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ เป็นหลักมากกว่าที่จะใช้เป็นที่เก็บรักษาสินค้าหรือกระจายสินค้า เช่น คลังสินค้าปลอดอากร คลังสินค้ายุทธภัณฑ์ทางทหาร คลังสินค้าที่เป็นตลาดกลาง เป็นคลังสินค้าที่มีไว้โดยไม่มุ่งหมายทางธุรกิจ แต่เพื่อเก็บสินค้าทางเกษตรในช่วงฤดูกาล อาจเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง หรือการพยุงราคาของสินค้า เป็นต้น

ศูนย์กระจายสินค้า

Lambert, Stock and Ellram (1998) อธิบายไว้ว่า ศูนย์กระจายสินค้าเป็นปัจจัยที่ทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าไปสู่ผู้บริโภคหรือลูกค้าได้อย่างทันเวลาพอดี (Just in Time) และมีต้นทุนการดำเนินงานที่ต่ำ ซึ่งเป็นหัวใจของโลจิสติกส์ จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้โลจิสติกส์สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Komolvanich and Derochanawong (2017) ให้ความหมาย ศูนย์กระจายสินค้าคือคลังสินค้าที่ทำหน้าที่ทั้งในฐานะเป็นคลังสินค้า และเป็นหน่วยเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตกับผู้ขายปลีก จะเป็นผู้ให้บริการทางด้านโลจิสติกส์ ในด้านการจัดเก็บสินค้าและการจัดการขนส่งสินค้าสำเร็จรูปให้กับลูกค้าได้อย่างทันเวลา และถูกต้องตรงตามความต้องการ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นนี้ คือ การลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งของผู้ผลิตไปสู่ผู้ขายปลีกหรือลูกค้าแต่ละราย ผู้ผลิตสามารถขนส่งมาที่ศูนย์กระจายสินค้าเพียงแห่งเดียว โดยศูนย์กระจายสินค้าจะทำการกระจายสินค้าสู่ผู้ขายปลีกตามความถี่ที่ผู้ขายปลีกต้องการ

Tippayawong (2010) ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของระบบการกระจายสินค้า ดังนี้ 1) Order Processing กิจกรรมที่เริ่มต้นในกระบวนการกระจายสินค้า 2) Warehousing การเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้า 3) Inventory Control ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง 4) Material Handling การเลือกใช้อุปกรณ์ในการเคลื่อนย้ายและขนส่งที่เหมาะสม 5) Packaging การเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม 6) Transportation การเคลื่อนย้ายสินค้าหรือจัดส่งไปยังผู้บริโภค and 7) Communication and Data Interchange

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

การประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2557 ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นประธานที่ประชุม ได้ให้ความเห็นชอบพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทย ใน 5 พื้นที่ชายแดน เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ได้อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ 1. อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 2. อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 3. พื้นที่ชายแดน จังหวัดตราด 4. พื้นที่ชายแดน จังหวัดมุกดาหาร 5. อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน 2) การให้บริการ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ 3) มาตรการสนับสนุนการ

ใช้แรงงานต่างด้าว และ 4)การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และด้านบุคลากรในพื้นที่ เพื่อให้สามารถรองรับกิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเชื่อมโยงในภูมิภาค ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tak Special Economic Development Zone Office, n.d.)

ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ วันที่ 19 มกราคม 2558 พื้นที่ชายแดน จ.ตาก 3 อำเภอ 14 ตำบล 886,875 ไร่ หรือ 1,419 ตร.กม. (Tak Special Economic Development Zone Office, n.d.) ดังนี้ 1) อำเภอแม่สอด มีพื้นที่ 8 ตำบล 1. ตำบลแม่สอด 2.ตำบลแม่กุ 3.ตำบลแม่ตาว 4.ตำบลแม่กาษา 5.ตำบลท่าสายลวด 6.ตำบลแม่ปะ 7.ตำบลมหาวัน และ 8.ตำบลพระธาตุผาแดง 2) อำเภอแม่ระมาด มีพื้นที่ 3 ตำบล 1.ตำบลแม่ระมาด 2.ตำบลแม่จะรา และ 3.ตำบลชะเนือ 3) อำเภอพบพระ มีพื้นที่ 3 ตำบล 1.ตำบลพบพระ 2.ตำบลช่องแคบ และ 3.ตำบลวาลย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานราชการ ในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ จากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ผู้ประกอบการและประชาชนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดตากผู้ประกอบการจำนวน 400 ราย ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้สูตรหาไร้ยามาเน่

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (กพศ.ตาก) และนักวิชาการด้านการขนส่ง การค้า/โลจิสติกส์ จำนวน 20 ราย โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิธีการสำรวจความคิดเห็นในการเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งของด้วยวิธีการหาจุดศูนย์กลาง Center of Gravity Method (COG method) และ Exact Center of Gravity Approach แบบสอบถามเชิงปัจจัย (ชุดที่ 2) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้วิธีประเมินปัจจัย (Factor-rating Method) ทางเลือกของทำเลที่ตั้งของการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ สทนากลุ่ม (Focus Group) และศึกษาจากเอกสารหน่วยงานราชการ หอการค้า หนังสือ ตำราเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การค้า มูลค่าสินค้า ปริมาณการขนส่งสินค้าภายในจังหวัด ประเทศ และการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมขนส่งสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ (Cross Border Trade) ผ่านเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ด้วยวิธีประเมินปัจจัย (Factor rating Method) เป็นการให้คะแนนน้ำหนักแต่ละปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกทำเลที่ตั้งการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยการให้คะแนนน้ำหนักปัจจัยพื้นฐานทั้ง 10 ปัจจัย ประกอบด้วย

(1) ระยะทางจากด้านพรมแดนแม่สอด แห่งที่ 2 (2) สิ่งอำนวยความสะดวก (3) แหล่งแรงงาน (4) แหล่งผู้บริโภค (5) การขยายตัวของภาคธุรกิจในอนาคต (6) ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (7) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (8) การใกล้แหล่งพลังงาน (9) ระบบการจัดการของเสียขยะมูลฝอย และ (10) แหล่งเงินทุน

ตารางที่ 1 แสดงการให้คะแนนน้ำหนักปัจจัยพื้นฐานทั้ง 10 ปัจจัย

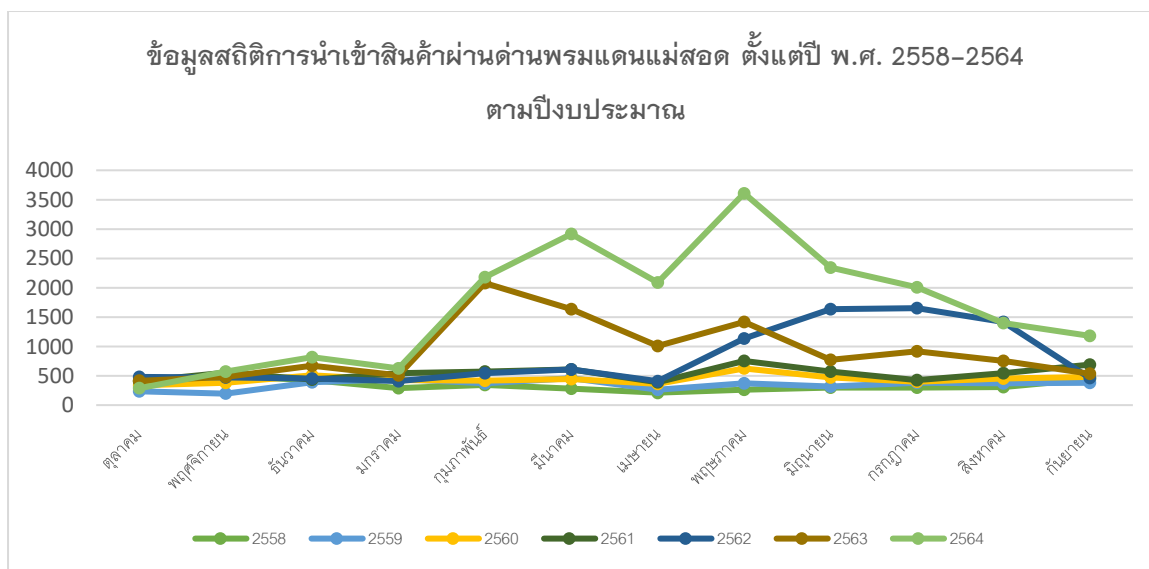
ลำดับที่	ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา	ค่าน้ำหนัก
1	ระยะทางจากด้านพรมแดนแม่สอด แห่งที่ 2	0.15
2	สิ่งอำนวยความสะดวก	0.15
3	แหล่งแรงงาน	0.15
4	แหล่งผู้บริโภค	0.1
5	การขยายตัวของภาคธุรกิจในอนาคต	0.1
6	ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง	0.1
7	กฎหมาย	0.1
8	การใกล้แหล่งพลังงาน	0.05
9	ระบบการจัดการของเสียขยะมูลฝอย	0.05
10	แหล่งเงินทุน	0.05
รวม		1

จากตารางที่ 1 แสดงการให้คะแนนน้ำหนักปัจจัยพื้นฐานทั้ง 10 ปัจจัย โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการให้คะแนนน้ำหนักปัจจัยพื้นฐานทั้ง 10 ปัจจัย ประกอบด้วย ระยะทางจากด้านพรมแดนแม่สอดแห่งที่ 2 สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งแรงงาน มีค่าน้ำหนักร้อยละ 15 แหล่งผู้บริโภค การขยายตัวของภาคธุรกิจในอนาคต ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และ กฎหมาย มีค่าน้ำหนักร้อยละ 10 การใกล้แหล่งพลังงาน ระบบการจัดการของเสียขยะมูลฝอย และแหล่งเงินทุน มีค่าน้ำหนักร้อยละ 5 รวมทั้งหมดมีค่าน้ำหนักร้อยละ 100

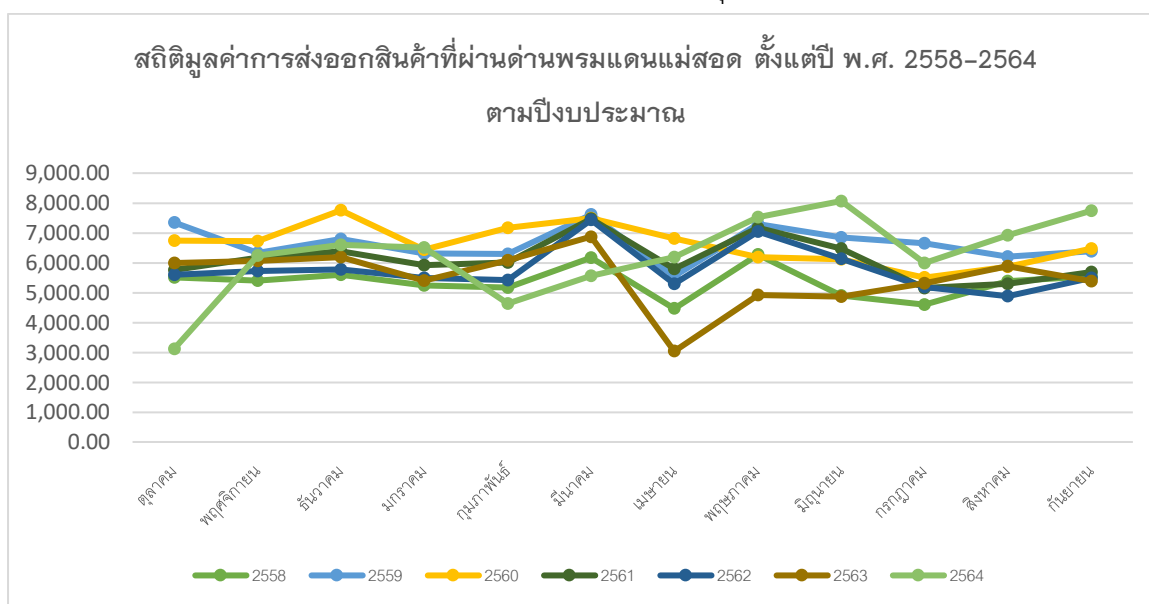
ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการค้าข้ามพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

สถิติการนำเข้า-ส่งออกสินค้าผ่านด่านพรมแดนแม่สอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2564

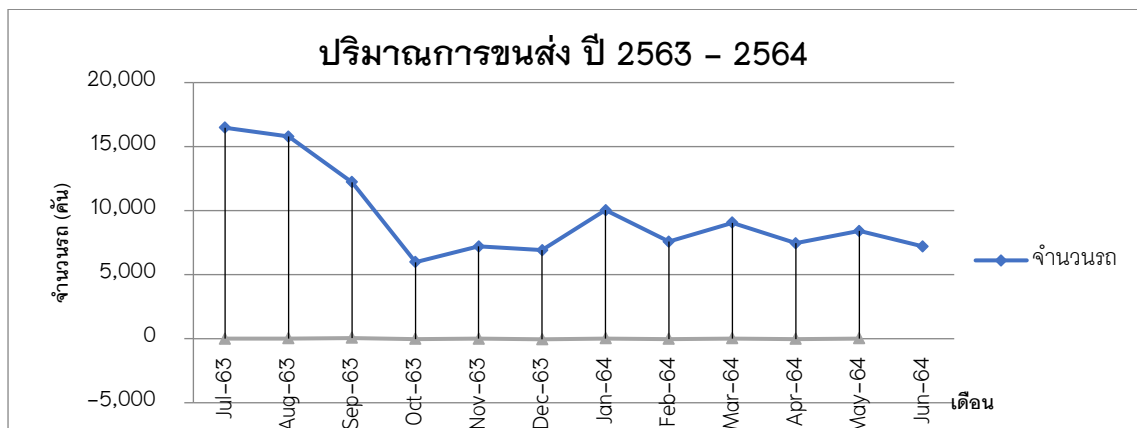
ภาพที่ 1 ข้อมูลสถิติมูลค่ารวมการนำเข้าสินค้าผ่านด่านพรมแดนแม่สอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2564 ตามปีงบประมาณ ที่มา: ด้านศุลกากรแม่สอด, 2021

ภาพที่ 2 ข้อมูลสถิติมูลค่ารวมการส่งออกสินค้าผ่านด่านพรมแดนแม่สอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2564 ตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 1 และ 2 มูลค่ารวมสินค้านำเข้า-และส่งออกผ่านด่านพรมแดนแม่สอด ตั้งแต่ปี 2558-2564 มีมูลค่าโดยรวมสูงขึ้นทุกปี ปี2558 มูลค่า 68313.61 ล้านบาท ปี2559 มูลค่า 83,806.24 ล้านบาท ปี2560 มูลค่า 84,573.62 ล้านบาท ปี2561 มูลค่า 79,760.90 ล้านบาท ปี2562 มูลค่า79,136.18 ล้านบาท ปี2563 มูลค่า 77,177.44 ล้านบาท ปีและปี2564 95,131 ล้านบาท (Mae sot customs house, 2021) แม้ว่าจะเกิดปัญหาหนักๆในช่วงปี2563-2564 โดยต้นปี2563เกิดวิกฤติโรคระบาดโควิด-19 ลูกหลานอย่างรุนแรงจนต้องปิดด่านพรมแดนแม่สอดที่สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา 1 ถาวร และเปิดแต่ด่านพรมแดนแม่สอดที่สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา 2 เพื่อขนส่งสินค้า และเดือนกุมภาพันธ์ ปี2564 ที่เกิดการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลของนางออง ซาน ซูจี โดยกลุ่มอำนาจทหารเมียนมา และเวลาต่อมาเกิดการประท้วงโดย

ประชาชนที่ไม่ยอมรับการรัฐประหารนี้ จนมีการสู้รบระหว่างรัฐบาลทหารที่ทำการยึดอำนาจกับกลุ่มต่อต้านกันมาอย่างต่อเนื่องและก็ยังไม่มีท่าทีว่าเหตุการณ์จะสงบจนมาถึงบัดนี้ (มกราคม 2565) ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นวิกฤติเศรษฐกิจที่ซ้ำเติมประชาชนเมียนมาทั้งประเทศ เมื่อค่าเงินพม่าลดต่ำลงกำลังซื้อลดลง อีกทั้งการขนส่งสินค้าข้ามด่านแม่สอด 2 มีการจำกัดวันเวลา ทำให้มีผลเสียกับการค้าชายแดน แต่เนื่องจากประเทศเมียนมาเป็นประเทศผู้บริโภค ที่ไม่สามารถผลิตสินค้าเองได้ครอบคลุมทุกประเภท ซึ่งประชาชนยังมีความต้องการสินค้าอุปโภค-บริโภคจากต่างประเทศอยู่ตามปกติไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรก็ตาม ทำให้เห็นว่ามูลค่ารวมสินค้านำเข้า-และส่งออก ยังเป็นไปในทิศทางบวกต่อไป (BBC Thai, 2022)

ภาพที่ 3 ปริมาณการขนส่ง ด้านพรมแดนแม่สอดแห่งที่ 2

จากภาพที่ 3 ปริมาณการขนส่งสรุปข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2563 ไปจนถึงเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2564 ปริมาณของรถมีแนวโน้มลดลง 12.4% จำนวนเฉลี่ยต่อเดือน 9,534 คัน จำนวนเฉลี่ยต่อวัน 318 คัน โดยในระหว่างเวลา 1 ปี ที่ด่านพรมแดนแม่สอดแห่งที่ 2 เปิดใช้งานมา มีปริมาณของรถสูงสุด เดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 16,472 คันต่อเดือน จำนวนเฉลี่ยต่อวัน 550 คัน และมีปริมาณของรถต่ำสุด เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 จำนวน 5,997 คันต่อเดือน จำนวนเฉลี่ยต่อวัน 200 คัน เนื่องจากประเทศเพื่อนเกิดผลกระทบจากการระบาดของโควิด - 19 และปัญหาความมั่นคง จึงทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง การคำนวณพื้นที่รองรับรถบรรทุก ใช้ปริมาณของรถสูงสุด เดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2563 จำนวนเฉลี่ยต่อวัน 550 คัน แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคตหลังการระบาดของโควิด - 19 คือปริมาณการขนส่งมีอัตราเพิ่มขึ้น

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตากพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ระหว่างภาค และระหว่างประเทศ เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก อำเภอแม่สอดมีสาธารณูปโภคที่พร้อม มีถนนที่เป็นมาตรฐานเหมาะสมกับการขนส่ง ถนนเชื่อมโยงระหว่างจุดสำคัญต่างๆอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการลดระยะเวลาในการขนส่งที่จะเกิดขึ้นภายในศูนย์พักและกระจายสินค้าและด่านพรมแดนแม่สอด เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดต้นทุนในการขนส่ง และดึงดูดให้ผู้ประกอบการขนส่งเพื่อนบ้านได้เข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ท่าเลที่ตั้งใกล้สะพานมิตรภาพไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพ

พม่า แห่งที่ 2 จะช่วยอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการขนส่งสินค้า เนื่องจากจะลดการติดขัดของการจราจร ลดต้นทุนในการขนส่ง ระยะเวลารอคอย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และอุบัติเหตุทางถนน และในระบบ TMS เป็นเครื่องมือในการวางแผนการขนส่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจการขนส่ง

สถานที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนประเมินปัจจัยเชิงคุณภาพบริเวณพื้นที่ทำเลที่ตั้งที่พิจารณา

ที่	ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	คะแนนเต็ม	คะแนนประเมิน			
				ทำเลที่1	ทำเลที่2	ทำเลที่3	ทำเลที่4
1	ระยะทางจากด่านพรมแดนแม่สอด แห่งที่ 2	0.15	10	9.45	8.20	8.12	7.59
2	สิ่งอำนวยความสะดวก	0.15	10	9.35	8.75	8.75	8.80
3	แหล่งแรงงาน	0.15	10	8.42	8.04	8.81	8.27
4	แหล่งผู้บริโภค	0.1	10	8.50	7.89	7.89	8.01
5	การขยายตัวของภาคธุรกิจในอนาคต	0.1	10	9.21	9.08	8.50	8.10
6	ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง	0.1	10	8.56	7.58	8.12	8.10
7	กฎหมาย	0.1	10	9.24	7.71	7.56	7.85
8	การใกล้แหล่งพลังงาน	0.05	10	9.20	9.15	9.15	9.10
9	ระบบการจัดการของเสียขยะมูลฝอย	0.05	10	8.10	8.11	8.12	8.10
10	แหล่งเงินทุน	0.05	10	7.59	7.43	7.59	7.84
รวม		1	100	8.76	8.19	8.26	8.18

ตารางที่ 3 แสดงสรุปการวิเคราะห์ทำเลที่ตั้ง

ทำเลที่	สถานที่	คะแนน	ลำดับความเหมาะสม
1	ที่ราชพัสดุ สำหรับเอกชนเช่า 1,067-2-27.7 ไร่	8.76	1
2	ที่ราชพัสดุ สำหรับ กนอ. เช่า 671-2-05 ไร่	8.19	3
3	เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าสวนรุกชชาติกิตติขจร	8.26	2
4	ทางเชื่อมระหว่างรถไฟกับถนนสาย 130	8.18	4

จากตารางที่ 3 พบว่า ที่ราชพัสดุ สำหรับเอกชนเช่า 1,067-2-27.7 ไร่ เป็นมีความเหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า เนื่องจากผลการวิเคราะห์ปริมาณ จำนวนสินค้า และรถยนต์ที่เข้า - ออก จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า แห่งที่ 2 เป็นทำเลที่ตั้งเหมาะสม สำหรับจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าฯ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนการขนส่งสินค้าในจังหวัด และเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนการค้าชายแดน (Cross border trade) ให้สอดคล้องกับระบบการขนส่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน และจะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนผลของการสนทนากลุ่ม พบว่า สถานที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า คือ บริเวณใกล้กับสะพานมิตรภาพไทย - สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า แห่งที่ 2 แต่ควรไม่ใกล้เกินไปเนื่องจากบริเวณหน้าด่านจะมีการจราจรที่แออัด

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินการค้าข้ามพรมแดนสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มูลค่าการค้ารวมด้านพรมแดนแม่สอดแห่งที่ 2 ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยหลังจากที่ปัญหาของโควิด-19 และผลการรัฐประหารของเมียนมาได้คลี่คลายลงมากแล้ว จะทำให้การค้าชายแดนกลับมาคึกคักมากขึ้น มีปริมาณการขนส่งสินค้าและมูลค่าการค้ารวมเป็นไปทางบวกมากขึ้น สอดคล้องกับรายงานของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (Department of International Trade Promotion, Ministry of Commerce, 2022) เรื่องรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ประจำเดือน มกราคม 2565 ว่าสถานการณ์การค้าระหว่างไทย - เมียนมา ในเดือนมกราคม - ธันวาคม 2564 มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยและเมียนมา รวมทั้งสิ้น 7,138.53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.25 จากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว โดยไทยมีการส่งออกไปยังเมียนมาเป็นมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.60 จากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับการนำเข้าสินค้าจากเมียนมามายังประเทศไทยมีมูลค่าลดลงร้อยละ 0.97 จากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ทั้งนี้มูลค่าการค้าที่เพิ่มขึ้นเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ที่มีแนวโน้มทรงตัวทำให้การค้าระหว่างสองประเทศปรับตัวดีขึ้น

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก จากผลการวิจัยพบว่า เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้า เนื่องจากมีความสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2016). ที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาศูนย์ขนส่งสินค้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าทางถนน (จังหวัดชายแดน) และยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนากระบวนขนส่งสาธารณะในเขตเมืองหลัก พัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ และพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดน และมีความสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ที่แผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 - 2564) ภายใต้กรอบภารกิจหลัก 3 ภารกิจ ได้แก่ 1) การพัฒนาเพิ่มมูลค่าระบบห่วงโซ่อุปทาน 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และ 3) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

องค์ความรู้ใหม่

การสร้างการเชื่อมโยง (Connectivity) ระหว่างกันให้มากขึ้นผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่ยั่งยืนและยกระดับโครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งให้เป็นแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridors) เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน (Competitiveness) ผ่านการอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายผู้คนและสินค้าข้ามพรมแดนอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมการบูรณาการของตลาด กระบวนการผลิต และห่วงโซ่มูลค่า สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Community) ซึ่งจังหวัดตาก มีการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และดำเนินการลงทุนแล้ว โดยการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมของจังหวัดตาก ได้แก่ สินค้าเครื่องนุ่งห่มเครื่องหนัง บรรจุภัณฑ์พลาสติก วัสดุก่อสร้าง ยานยนต์เครื่องจักรและชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และมีทำเลที่ตั้งอยู่ในแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ East – West Economic Corridor (EWEC) และ North - South Economic Corridor (NSEC) ของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS : The Greater Mekong Subregion) จึงเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศทั้งในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ แหล่งทรัพยากร และมีศักยภาพสูงต่อการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการค้า เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวชายแดนฝั่งตะวันตกสามารถเชื่อมโยงไปยังสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และสามารถเชื่อมต่อไปยังประเทศอินเดียและตะวันออกกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพการค้าชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมา มีมูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการส่งเสริมการค้าชายแดนการเพิ่มสิทธิพิเศษ และร่วมประสานงานกับผู้ประกอบการเอกชนในการอำนวยความสะดวกในการค้า
2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พักและกระจายสินค้าในพื้นที่จังหวัดตาก เพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย และตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรศึกษาโครงการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการใช้งาน ศูนย์พักและกระจายสินค้า ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมถึงปริมาณสินค้าและการขนส่งที่คาดการณ์ไว้ให้สามารถรองรับความต้องการการค้าชายแดนในอนาคต
2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ศึกษารูปแบบ องค์ประกอบของศูนย์พักและกระจายสินค้า และสิ่งอำนวยความสะดวกของระบบบริการเชื่อมโยงภายในศูนย์พักและกระจายสินค้า การใช้เทคโนโลยีมาช่วยให้ ศูนย์พักและกระจายสินค้ามีความทันสมัยและมีระบบที่ปลอดภัย รวมถึงโครงการคมนาคมเชื่อมต่อถนน เพื่อกิจกรรมการขนส่ง
3. รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีมาตรการที่ช่วยอำนวยความสะดวก ปรับปรุงข้อกฎหมาย ระบบศุลกากร ขั้นตอนหรือปัญหาระหว่างหน่วยงานกับผู้ประกอบการในการค้าชายแดน เพื่อให้ดึงดูดผู้ประกอบการไทยและเมียนมาทำการค้าร่วมกันให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Athikomrattanakul, P. (2007). *Logistics: Stepping into Thailand in Globalization*. (1st ed.). Bangkok: Book Time.
- Customs Act B.E. 2469. (2015). *Customs Act B.E. 2469, added to the Announcement of the Revolutionary Council No. 329 B.E. 2515*. Retrieved January 17, 2022, from https://customs.go.th/data_files/7301af1d80287088ccfb10e7a4ab03a9.pdf
- Department of International Trade Promotion, Ministry of Commerce. (2022). *International Trade Economic Report of Republic of the Union of Myanmar, January 2022*. Retrieved January 17, 2022, from https://www.ditp.go.th/ditp_web61/article_sub_view.php?filename=contents_attach/764833/764833.pdf&title=764833&cate=565&d=0
- Komolvannich, S, and Derochanawong, A. (2017). *Warehouse Types*. Retrieved December 11, 2021, from <https://bkkwarehouse.com/warehouse/>
- Lambert, D. M., Stock, J. R., & Ellram, L. M. (1998). *Fundamentals of logistics management*. Boston, Mass.: Irwin/McGraw-Hill Education.
- Mae Sot City Municipality. (2020). *Summary of issue presented to establishment the Mae Sot City Municipality as an organization a special of local governance*. Retrieved December 11, 2021, from https://www.nakhonmaesotcity.go.th/web/images/attachment_content/บรรยายสรุปท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ%20นครแม่สอด.pdf

- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). *Special Economic Zone Development Policy*. Retrieved December 12, 2021, from https://data.opendevelopmentmekong.net/th/library_record/border-special-economic-zonesdevelopment-policy/resource/a1d858db-a7dd-42fd-8988-7031fbb8b11f
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *Border Special Economic Zone*. Retrieved December 12, 2021, from https://data.opendevopmentmekong.net/th/library_record/border-special-economic- zones-development-
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *The National Economic and Social Development Plan, The Twelfth Plan (2017- 2021)*. Retrieved December 17, 2021, from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *Strategic Plan for Logistics System Development of Thailand, No. 3 (2017 - 2021)*. Retrieved December 17, 2021, from <https://www.nesdc.go.th/download/document/logistic/plan3.pdf>
- Sorat, T. (2009). *Logistics manual warehouse & distribution management*. Bangkok: V-Serve Logistics.
- Tak Special Economic Development Zone Office. (n.d.). *Background of Establishment Tak Special Economic Development Zone Office*. Retrieved December 11, 2021, from <https://www.taksez.com/th/page/establishment.html>
- Tippayawong, K. Y. (2010). *Chapter 6 Market Distribution Strategies*. Retrieved December 17, 2021, from https://ie.eng.cmu.ac.th/IE2014/elearnings/2015_01/166/Chapter%2006_Market%20Distribuition%20strategy%20in%20SCM.pdf

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า จากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Factors Influencing the Decision to Buy Products from
Kaew Chao Chom Bakery of Suan Sunandha Rajabhat University

อัมพร พุ่มจำปา¹ และ ธนสุวิทย์ ทับทิมรักษ์²

Amporn Pumchampa¹ and Thanasawit Thaphiranarak²

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2}

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2}

Email: Ampronphumjampa@gmail.com¹, Thanasuwit.th@ssru.ac.th²

Received: 2022-09-19; Revised: 2022-09-28; Accepted: 2022-06-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า จากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมผู้บริโภค การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไป และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ จำนวน 400 รายโดยใช้สูตรทาร์โย มามานะ ด้วยวิธีการเลือกการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอม เบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านราคา พบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 2) ลูกค้าที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอม เบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การตัดสินใจซื้อ, ร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์, พฤติกรรมผู้บริโภค

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of factors influencing the decision to buy products from the Kaew Chao Chom bakery of Suan Sunandha Rajabhat University and 2) to compare factors influencing the decision to buy classified by demographic factors and consumer behavior. The research conducts by quantitative analysis. The sample consisted of 400 consumers buying products from the Kaew Chao Chom bakery of Suan Sunandha Rajabhat University. Data were collected using questionnaires. The statistics used for analysis were mean, standard deviation, t-test, and One-Way ANOVA.

The results of the research showed that 1) Factors that influence the decision to buy products in general at the highest level. Furthermore, when considering each factor, including marketing promotion product and price, found that it has the highest opinion level. 2) Customers with different demographic characteristics and consumer behavior factored in influencing the decision to buy products differently with statistical significance at the level of .05.

Keywords: The Decision to Buy, Kaew Chao Chom Bakery, Consumer Behavior

บทนำ

เมื่อความนิยมในเบเกอรี่ (Bakery) เพิ่มขึ้น ทำให้ธุรกิจเบเกอรี่เริ่มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากเบเกอรี่ได้เป็นทางเลือกทางหนึ่งของผู้ที่ต้องการความสะดวกสบายในการรับประทานอาหาร (สมสมร ต้นเสรีสกุล, 2550) ผู้ประกอบการเบเกอรี่จึงต้องคำนึงถึงการรักษามาตรฐานของผลิตภัณฑ์และพัฒนาสินค้าและบรรจุภัณฑ์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับสร้างเอกลักษณ์ให้กับตราสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2552) และสร้างความโดดเด่น รวมไปถึงปรับปรุงผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค (กนิษฐ์กานต์ พรหมราษฎร์, 2557) ในปี พ.ศ. 2557 Euro monitor International (2013) ได้ศึกษามูลค่าตลาดค้าปลีกในธุรกิจเบเกอรี่ในประเทศไทย พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ตลาดค้าปลีกในธุรกิจเบเกอรี่ ได้ขยายตัวมาอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ พบว่า สุขญา อาภาภักดิ์ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า มี 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านกายภาพและการให้บริการ 2) ปัจจัยด้านรสชาติและความสดใหม่ 3) ปัจจัยด้านช่องทางการจำหน่าย 4) ปัจจัยด้านรูปลักษณ์ บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า 5) ปัจจัยด้านราคา และ 6) ปัจจัยด้านส่งเสริมการขายและการตกแต่งร้าน นอกจากนี้แล้วยังพบว่า วิวิศน์ ใจตาบ (2557) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่มากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ในลำดับสุดท้าย มูลค่าสูงถึง 34,686 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2557 โดยในช่วงเดือนกันยายน ปีพ.ศ. 2558 มีผู้ประกอบการที่เปิดดำเนินธุรกิจเบเกอรี่ 4,739 ราย มูลค่าการลงทุน 37,469.56 ล้านบาท นอกจากนี้ในส่วนการตลาดของธุรกิจ เบเกอรี่ในปี พ.ศ. 2558 พบว่า พฤติกรรมการบริโภคขนมปังของคนไทย เพียง 2-3 กิโลกรัมต่อปี และมีแนวโน้มที่จะมีการบริโภคเพิ่มมากขึ้นในอนาคต มีการประเมินมูลค่าตลาดอยู่ที่ประมาณ 15,000 -17,000 ล้านบาท (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2558)

สำหรับร้านเบเกอรี่ในเขตกรุงเทพมหานครได้เกิดขึ้นมากมาย โดยแต่ละร้านจะมีความโดดเด่นเฉพาะของตนเอง ร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอรี่ ตั้งอยู่ที่ศูนย์อาหารอาคารสุนันทาธรรม ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ให้บริการด้านขนมเบเกอรี่และเครื่องดื่ม ในราคาอย่างเมตตา แต่คุณภาพระดับดีเยี่ยมเปิดให้บริการตั้งแต่ 07.00 น. - 18.00 น. ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ โดยเป็นส่วนหนึ่งฝ่ายธุรกิจผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในสังกัดสำนักทรัพย์สินและรายได้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จัดตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของสภาประจํามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหารายได้ แต่ไม่มุ่งเน้นผลกำไร เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับบุคลากร นักเรียน และนักศึกษา และสร้างอาชีพให้แก่หน่วยงาน โดยทางสำนักทรัพย์สินและรายได้ เป็นผู้บริหารควบคุมการดำเนินงาน รายการสินค้าและบริการจะมีให้เลือกหลากหลาย และรสชาติอาหารจะอยู่ในระดับที่ดีและมีคุณภาพ เป็นที่ถูกปากของผู้บริโภค และมีสินค้าออกใหม่อยู่ตลอดเวลาเพื่อเพิ่มความหลากหลายสำหรับผู้บริโภค

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อขนมเบเกอรี่ จากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เนื่องจากเป็นร้านที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหารายได้ แต่ไม่มุ่งเน้นผลกำไร เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับบุคลากร นักเรียน และนักศึกษา และสร้างอาชีพให้แก่หน่วยงานว่า ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเลือกซื้ออย่างไร และปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กระบวนการวิจัยเริ่มต้นจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาลักษณะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจาก

ร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ในเชิงทฤษฎี เพื่อพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) กำหนดนิยามศัพท์ของตัวแปรที่จะทำการศึกษาในรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ ประชาชนทั่วไป และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยได้กำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือร้อยละ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น เลือกการสุ่มแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้หาคุณภาพด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยเทคนิคการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า .60 ขึ้นไป นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminate Power) ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) โดยเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์กับคะแนนรายข้อมากกว่า .20 ขึ้นไป และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยเทคนิคการหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) จากการหาค่าอัลฟาตามแนวทางของคอนบาร์ค (Cronbach Alpha) โดยถือว่าแบบสอบถามที่มีค่า Cronbach Alpha เกินกว่า .70 ขึ้นไปมีความเชื่อมั่นยอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อดำเนินการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 มีความสำคัญในระดับมากที่สุด 3.41 – 4.20 มีความสำคัญในระดับมาก 2.61 – 3.40 มีความสำคัญในระดับปานกลาง 1.81 – 2.60 มีความสำคัญในระดับน้อย 1.00 – 1.80 มีความสำคัญในระดับน้อยที่สุด และใช้สถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อดำเนินการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมผู้บริโภค

ผลการวิจัย

1. ระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการส่งเสริม

การตลาด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.58 รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (n=400)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ	M	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.55	.437	มากที่สุด
2. ด้านราคา	4.47	.511	มากที่สุด
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.42	.512	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.58	.473	มากที่สุด
รวม	4.51	.455	มากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมผู้บริโภคพบว่า ผู้บริโภคที่มีปัจจัยประชากรศาสตร์แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมผู้บริโภคแตกต่างกัน ได้แก่ สถานที่ซื้อ ความถี่ในการซื้อ ประเภทที่ซื้อ เหตุผลในการซื้อ และราคา ที่ซื้อ แตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาโดยรวม จำแนกตาม ปัจจัยประชากรศาสตร์และพฤติกรรมผู้บริโภค (n=400)

ปัจจัยประชากรศาสตร์	M	S.D.	สถิติทดสอบ (t-test หรือ ANOVA)	P-value
เพศ				
ชาย	4.23	.432	(t-test) -15.807	.000
หญิง	4.79	.260		
อายุ				
น้อยกว่า 30	4.72	.414	(ANOVA) 67.529	.000*
30 – 39 ปี	4.18	.283		
40 – 49 ปี	4.50	.535		
50 – 59 ปี	3.79	.000		
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.79	.000	(ANOVA) 3.919	.021*

ปัจจัยประชากรศาสตร์	M	S.D.	สถิติทดสอบ (t-test หรือ ANOVA)	P-value
ปริญญาตรี	4.51	.453		
ปริญญาโท	4.43	.468		
รายได้				
15,000-25,000 บาท	4.45	.119	(ANOVA) 3.398	.018*
25,001-35,000 บาท	4.52	.481		
35,001-45,000 บาท	4.48	.475		
45,001 บาทขึ้นไป	3.99	.004		
สถานที่ซื้อ				
ร้านเบเกอรี่ทั่วไปที่มีหน้าร้าน	5.00	.000	(ANOVA) 59.104	.000*
ร้านค้าตามท้องตลาด	4.45	.495		
ห้างสรรพสินค้า	4.76	.297		
ร้านเครื่องดื่มและเบเกอรี่	4.36	.444		
ความถี่ในการซื้อ				
น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง	5.00	.000	(ANOVA) 65.938	.000*
1-2 ครั้งต่อสัปดาห์	4.28	.428		
3-4 ครั้งต่อสัปดาห์	4.81	.287		
มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์	4.20	.344		
ประเภทที่ซื้อ				
เค้ก	4.80	.255	(ANOVA) 278.879	.000*
พาย	4.74	.183		
พาย	5.00	.000		
บราวนี่	4.01	.145		
คุกกี้	5.00	.000		
ขนมปังต่าง ๆ	4.09	.270		
เหตุผลในการซื้อ				
อร่อย	4.13	.272	(ANOVA) 67.658	.000*
ราคาเหมาะสม	4.72	.438		
มีโปรโมชั่นพิเศษ	4.47	.161		
ทำเลสะดวกสบาย	4.28	.662		
ราคาที่ซื้อ				
น้อยกว่า 50 บาท	4.99	.049	(ANOVA) 1172.879	.000*
51-100 บาท	4.01	.142		
101-150 บาท	4.48	.192		
มากกว่า 150 บาท	4.66	.504		

อภิปรายผล

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ 2 ประการได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอม เบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยลูกค้าส่วนใหญ่คิดว่ารสชาติของเบเกอรี่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญจลักษณ์ มุสิกะชนะ (2553) กล่าวว่า ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่ธุรกิจได้ทำการเอาสิ่งทีเสนอขายมาเปิดตัวสู่ตลาดให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและเกิดความสนใจ ค้นหา และการใช้บริกรนามาสู่ผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้ใช้บริกรจนทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งนี้การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product/Service Differentiation) หรือความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation) คือ การสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์หรือบริการให้มีความแปลกใหม่ และไม่เหมือนคู่แข่งหรือสร้างความโดดเด่นในการแข่งขันให้แตกต่างอย่างสิ้นเชิง 2) องค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ (Product Component) ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติหรือประโยชน์อะไรที่สามารถตอบสนองผู้ใช้บริกร รวมทั้งรูปลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่สามารถดึงดูด คุณภาพในการใช้บริกร ตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ต่อการจดจำ เป็นต้น 3) การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) การที่เข้าสู่ตลาดต้องทราบว่าจะเข้าไปอยู่ในตำแหน่งใดในตลาด โดยองค์กรต้องออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อหาตำแหน่งและสร้างความแตกต่างในตำแหน่งนั้นเพื่อไปสู่ตลาดใหม่ ๆ ต้องมีคุณค่าและอยู่ในจิตใจของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เทคโนโลยีก้าวไกลไปเรื่อย ๆ ดังนั้น เพื่อให้ผลิตภัณฑ์อยู่ในทุกสมัย องค์กรต้องการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น ที่สำคัญต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองของผู้ใช้บริกรและตรงความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น 5) กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) และสายผลิตภัณฑ์ (Product Line) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐกานต์ พรหมราษฎร์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การตลาดบริการสำหรับธุรกิจเบเกอรี่ พบว่า กลยุทธ์การตลาดบริการสำหรับธุรกิจเบเกอรี่ สามารถพิจารณาได้ในรูปกลยุทธ์ย่อยได้ 7 กลยุทธ์ดังนี้ 1) กลยุทธ์การสร้างสรรคบรรยากาศ 2) กลยุทธ์บุคลากรทำงานเชิงรุก 3) กลยุทธ์การจัดสภาพแวดล้อมดึงดูดให้เข้าร้าน 4) กลยุทธ์การจัดระบบการแสดงผลผลิตภัณฑ์ 5) กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ 6) กลยุทธ์คุณภาพผลิตภัณฑ์ และ 7) กลยุทธ์ราคาเหมาะสมกับตลาด

1.2 ด้านราคา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วเจ้าจอม เบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยลูกค้าส่วนใหญ่คิดว่าราคาที่เหมาะสมมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุขญา อาภาภัทร (2559) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา คือ จำนวนเงินที่ต้องจ่ายไปในการซื้อสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ได้สิ่ง ๆ นั้นมาตอบสนองความต้องการของตนหรือคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปแบบตัวเงิน โดยผู้บริโภคจะทำการเปรียบเทียบราคาระหว่างผลิตภัณฑ์กับคุณค่าที่ได้รับ ถ้าการเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นเป็นที่พอใจก็จะทำให้

ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ ซึ่งต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ทางด้านราคา คือ คุณค่าที่รับรู้ในสายตาของผู้บริโภค โดยที่คุณค่าของผลิตภัณฑ์ต้องอยู่สูงกว่าราคา ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และการแข่งขันในเรื่องราคากับคู่แข่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล สังเวียน และก้องภู นิมนันท์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ออนไลน์ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-25 ปี อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา ส่วนใหญ่ซื้อเบเกอรี่ ประเภท ขนมเค้ก บราวนี่ และขนมปัง มีค่าใช้จ่ายในการซื้อเบเกอรี่ออนไลน์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท ความถี่ในการซื้อ 2 ครั้งต่อเดือน โดยส่วนใหญ่ซื้อเบเกอรี่จากร้านเบเกอรี่ทั่วไป ร้านกาแฟ และห้างสรรพสินค้า โอกาสในการซื้อเบเกอรี่ เพื่อรับประทานเอง ซื้อเพื่อเป็นของฝาก และซื้อเพื่อเป็นของขวัญในโอกาสพิเศษหรือเทศกาลต่าง ๆ ตามลำดับ

1.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยลูกค้าส่วนใหญ่คิดว่าการตั้งร้านค้าที่มากมายมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญจลักษณ์ มุสิกษะชนะ (2553) กล่าวว่าด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง ส่วนประกอบของช่องทางที่ประกอบไปด้วยสถานที่ วัตถุประสงค์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และการบริการจากองค์กรไปสู่ตลาดหรือเป็นตัวช่วยในการกระจายผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นการขนส่ง คลังเก็บสินค้า และการเก็บสินค้าคงเหลือ ดังนั้นการจัดจำหน่ายประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ 1) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel Distribution) หมายถึง เส้นทางที่ผลิตภัณฑ์หรือการบริการถูกการเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนมือไปยังช่องทางที่เตรียมไว้ในช่องทางนั้นจะประกอบไปด้วย ผู้ผลิต คนกลาง ผู้ใช้โดยตรงหรือผู้ใช้ในทางอุตสาหกรรม วิธีการที่จะส่งไปยังผู้คนเหล่านั้นมีวิธีการดังนี้ ช่องทางตรงที่เป็นวิธีการส่งจากผู้ผลิตโดยตรงไปยังผู้ใช้ หรือวิธีการผ่านคนกลางไปยังผู้ใช้ หรือการใช้วิธีการทางอุตสาหกรรม 2) การกระจายตัวของผลิตภัณฑ์และการบริการ หมายถึง กิจกรรมที่เริ่มต้นจากการวางแผน การวิเคราะห์ การปฏิบัติ และการควบคุมในการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัตถุประสงค์ปัจจัยการผลิตในการบริการ และสินค้าสำเร็จรูปที่พร้อมออกสู่ตลาดไปในจุดสุดท้ายของการใช้บริการเพื่อนำไปสู่การตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ตรงจุด โดยองค์กรมีความมุ่งหวังในกำไรและสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา ปิยโพธิกุล และณอม พงษ์พานิช (2559) เรื่อง กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านเบเกอรี่ ย่านซอยทองหล่อในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า เพราะทำเลที่ตั้งในการจัดจำหน่ายจะต้องมีความสะดวกสบายในการเดินทางมาเลือกซื้อสินค้า พร้อมทั้งมีการให้บริการที่รวดเร็วและตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดี

1.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยลูกค้าส่วนใหญ่คิดว่าการโฆษณา มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุชาติ จิตโรจนรักษ์ (2558) ส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด คือ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารไปยังผู้บริโภคเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้เพื่อจูงใจ สร้างความพึงพอใจต่อตราสินค้าให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการในตัวสินค้ามากขึ้น ซึ่งจะส่งผล

ต่อความรู้สึกของผู้บริโภคให้สร้างทัศนคติ ความคิด และพฤติกรรมการซื้อ โดยการส่งเสริมการขายนั้น มีด้วยกันหลากหลายช่องทางทั้งที่ใช้คนและไม่ใช้คน นักการตลาดจึงอาจใช้การส่งเสริมการตลาดแบบเดียว หรือหลายแบบก็ได้ เพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งเครื่องมือการส่งเสริมการตลาดมีดังต่อไปนี้ การโฆษณา คือ การเสนอข่าวสารโดยต้องจ่ายเงินในการดำเนินงาน การขายโดยใช้พนักงานขายเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล การให้ข่าวเป็นการเสนอข่าวเกี่ยวกับตัวสินค้าโดยไม่ต้องจ่ายเงิน การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อสินค้าให้เกิดกับกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การส่งเสริมการขาย คือ สิ่งที่กระตุ้นความต้องการให้เกิดยอดขายเพื่อให้เกิดการขายในทันที เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวิศน์ ใจตาบ (2557) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ของผู้บริโภคในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์และให้ข่าวสาร การใช้พนักงานขาย และการตลาดทางตรง การส่งเสริมการขาย ประกอบด้วยเครื่องมือที่ให้สิ่งจูงใจในระยะสั้นเพื่อกระตุ้นผู้บริโภคให้ซื้อ สินค้าและบริการมากขึ้น รวดเร็วขึ้น

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมผู้บริโภค สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ลูกค้าที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีเพศต่างกัน ทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าลูกค้าที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ต่างกันมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา อาภาภัทร (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า เพศต่างกันทำให้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเบเกอรี่ต่างกัน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา จิตรโรจนรักษ์ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าจากร้านครัวเบเกอรี่ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกันมีทำให้ปัจจัยต่อการเลือกซื้อต่างกัน

2.2 ลูกค้าที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีอายุต่างกัน ทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าลูกค้าที่อายุแตกต่างกันมักเลือกซื้อสินค้าจากร้านเบเกอรี่ในรูปแบบต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา อาภาภัทร (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา จิตรโรจนรักษ์ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าจากร้านครัวเบเกอรี่ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ลูกค้าที่อายุแตกต่างกัน มีสภาวะในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในแต่ละประเภทย่อมแตกต่างกัน

2.3 ลูกค้าที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้าจอมเบเกอรี่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนึ่งเจ้า

จอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าระดับการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องของให้การประกอบการตัดสินใจที่ส่งผลให้ลูกค้าแต่ละคนมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขญา อาภาภัทร (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอร์แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ระดับการศึกษาของลูกค้าที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในแต่ละประเภทแตกต่างกัน ซึ่งรวมถึงการมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าแตกต่างกันไปด้วย

2.4 ลูกค้าที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่างกัน ทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอม เบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่ารายได้ของแต่ละบุคคลมีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุขญา อาภาภัทร (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอร์แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ลูกค้าที่มีรายได้ต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเบเกอร์ต่างกัน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ จิตโรจนรักษ์ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าจากร้านศรีฟ้าเบเกอร์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ฐานรายได้ของลูกค้าในแต่ละคนที่แตกต่างกันย่อมมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าแตกต่างกันไป

2.5 ลูกค้าที่เลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีพฤติกรรมผู้บริโภคต่างกัน ทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าลูกค้าที่มีพฤติกรรมผู้บริโภคต่างกัน ประกอบด้วย แหล่งที่ซื้อ ความถี่ในการซื้อ ประเภทที่ซื้อ เหตุผล และราคาที่ซื้อ ทำให้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจลักษณ์ มุสิกะชนะ (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อเบเกอร์ของผู้บริโภคในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ลูกค้าที่มีพฤติกรรมผู้บริโภค แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการทางสังคม ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้ ต่างกัน ดังนั้น ร้านเบเกอร์ทุกประเภทควรศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน เพราะทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านเบเกอร์

2. พฤติกรรมผู้บริโภคประกอบด้วย แหล่งที่ซื้อ ความถี่ในการซื้อ ประเภทที่ซื้อ เหตุผล และราคาที่ซื้อ ต่างกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านแก้วนเจ้าจอมเบเกอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ส่วนผสมทางการตลาด(4'Ps) ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมทางการตลาดต่างกัน ดังนั้น หากลูกค้าที่มี

พฤติกรรมผู้บริโภคประกอบด้วย แหล่งที่ซื้อ ความถี่ในการซื้อ ประเภทที่ซื้อ เหตุผล และราคาที่ซื้อ ต่างกัน
ย่อมทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าจากร้านเบเกอรี่ต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐ์กานต์ พรหมราชฤทธิ์. (2557). *กลยุทธ์การตลาดบริการสำหรับธุรกิจเบเกอรี่* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
ดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2552). *โครงการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการกระจาย และพัฒนาศักยภาพ
อุตสาหกรรมสู่ชนบท*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน.
- กุสุมา ปิยโพธิกุล และณอม พงษ์พานิช. (2559). *กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกใช้บริการ ร้านเบเกอรี่ ย่านชอยทองหล่อในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- เบญจลักษณ์ มุสิกะชนะ. (2553). *พฤติกรรมในการเลือกซื้อเบเกอรี่ของผู้บริโภคในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*
(วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2558). *ฟาร์มเฮ้าส์ หุ้ม 2 พันล. ผุดโรงงาน เพิ่มกำลังผลิต-รีแบรนด์-ญี่ปุ่น จีนร่วม
ทุนเวียดนาม*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กรกฎาคม 2559, จาก [http://www.prachachat.net/
news_detail.php?newsid=1431882574](http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1431882574)
- พรพิมล สังเวียน และก้องภู นิมานันท์. (2558). *ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมือง
เชียงใหม่ ในการซื้อผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ทางออนไลน์* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิวิศน์ ใจตาบ. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่ ของผู้บริโภคในจังหวัดกรุงเทพมหานคร*.
(การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุญา อาภาภัทร. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเบเกอรี่แบบ Take Away ของกลุ่มคนทำงาน
ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล*. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาดา จิตรโรจนรักษ์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าจากร้านครัวฟ้าเบเกอรี่ จังหวัดกาญจนบุรี*.
(วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์
ในเขตกรุงเทพมหานคร
Influence of Marketing Mix Affecting Online Shopping Decisions
in Bangkok Metropolitan

ฉันทิพย์ จำเดิมแผด็จศึก¹ สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ² และ นพวรรณ มุสิกบุตร³
Chantip Chamdermpadejsuk, Surasek Phonghanyudh and Noppawan Musicabutr^{1,2,3}

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1,2,3}
Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand^{1,2,3}
E-mail: mysunshine899@gmail.com¹

Received: 2022-09-06; Revised: 2022-09-29; Accepted: 2022-09-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรทาร์โรวามาเน่ ด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่าเป็นเพศหญิงร้อยละ 70.25 เพศชาย 29.75 ตามลำดับ ช่วงอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 49 รองลงมาอายุ 20-29 ปี ร้อยละ 20.25 อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 35.5 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 31.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ 25,000-30,000 บาท โดยอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดด้านผลิตภัณฑ์ ตามด้วย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านราคา

คำสำคัญ: โมบายแอปพลิเคชัน, ส่วนประสมทางการตลาด, สินค้าออนไลน์

Abstract

This research aimed to study the influence of the marketing mix affecting online shopping decisions in Bangkok Metropolitan. This research is quantitative research. The population used in the study was 400 residents of Bangkok Metropolitan by using the Taro Yamane formula with a specific method. Use questionnaires as a research tool—statistics for data analysis, percentage, mean, and standard deviation.

The results of multiple regression values showed that 70.25 percent were females, 29.75 males respectively, and 49 percent were from 30-39 years of age. Followed by 20-29 years of age, 20.25 percent, 35.5% were civil servants/state enterprise employees, followed by private businesses/ Trade 31.5% with average monthly income for the most part 25,000-30,000 baht. The influence of the marketing mix affects online shopping decisions. The overall picture is at a high level. The side with the highest average is the product side, followed by marketing promotion side, distribution side and the side with the lowest average is the price side.

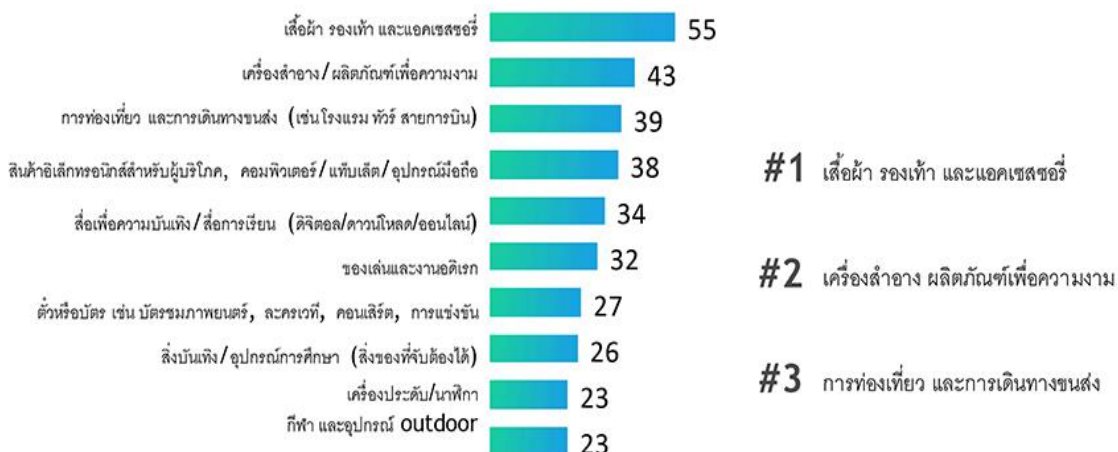
Keywords: Mobile Applications, Marketing Mix, Online

บทนำ

โลกปัจจุบันได้มีการบูรณาการเป็นโลกยุคดิจิทัลที่ไร้พรมแดน คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว วิธีการดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่เปลี่ยนไป เนื่องจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ ที่ทันสมัย รวดเร็ว ทันใจมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีจึงเข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความบันเทิง ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา ทางด้านธุรกิจต่าง ๆ ด้วยการเจริญทางเทคโนโลยีที่ไม่หยุดยั้ง รวมถึงผลกระทบจากปัญหาโรคโควิด 19 ที่เกิดลุกลามไปทั่วโลกเป็นตัวเร่งให้ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคปรับเปลี่ยน (brandbuffet, 2564) จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ระบบการค้าหรือการทำธุรกิจย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมจากการขายที่ต้องมีหน้าร้าน รอลูกค้ามาซื้อ ซึ่งเป็นการลงทุนที่สูงและเมื่อมีหน้าร้านไม่อาจจะเพิ่มยอดขายได้มากกว่าที่เป็นอยู่ เมื่อโลกเปลี่ยนไป การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจการค้า หรือที่เรียกว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือ Electronic Commerce หรือ E-Commerce คือการซื้อขายหรือบริการโดยส่งข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายที่เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง เพียงกลุ่มลูกค้ามีคอมพิวเตอร์ คู่มือโทรศัพท์หรือเป็นลูกค้าของเครือข่ายที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะสามารถทำการค้าผ่านระบบเครือข่าย E-commerce ซึ่งเป็นการประสานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตกับการจำหน่ายสินค้าและบริการ (Heroleads, 2564) ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำเสนอรายการสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายและแน่นอนที่สุดย่อมต้องได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากว่า ยิ่งไปกว่านั้นส่วนสำคัญที่ดีคือไม่ต้องผ่านคนกลาง การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการดำเนินธุรกิจจึงเป็นการค้าที่ไร้พรมแดน ไม่มีขอบเขตขีดจำกัดของเวลาและสถานที่สะดวกต่อการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้โดยตรงและรวดเร็ว ร้านค้าออนไลน์จึงเกิดขึ้น และมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การซื้อขายสินค้าออนไลน์ จึงเปิดกว้างในวงการธุรกิจและขยายไปอย่างรวดเร็วทั่วประเทศ เนื่องจากการได้รับการตอบรับจากกลุ่มลูกค้าไม่ว่าใกล้ไกล

หมวดหมู่สินค้าที่นิยมซื้อออนไลน์

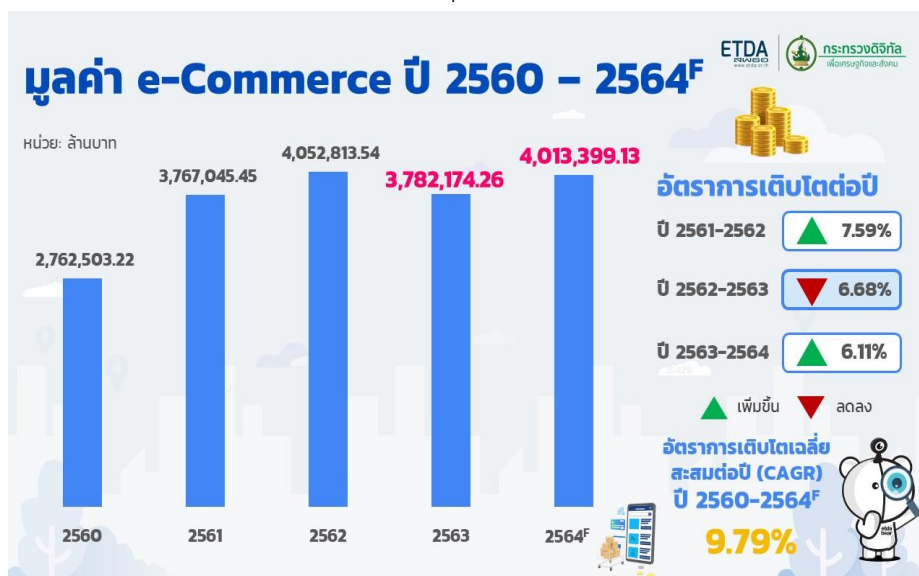
หมวดหมู่สินค้าที่นิยมซื้อออนไลน์ (% ของผู้ซื้อออนไลน์ที่ได้ซื้อสินค้าในหมวดหมู่นั้นๆ ภายในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา)

ภาพที่ 1 แผนภูมิหมวดหมู่สินค้าที่นิยมซื้อออนไลน์

ที่มา: Positioning Magazine online 17 กุมภาพันธ์ 2560

แผนภูมิที่ 1 แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ซื้อสินค้าออนไลน์ที่ได้ซื้อสินค้า 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่า เสื้อผ้า รองเท้า และแอคเซสเซอรี่มากที่สุด รองลงมาเครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เพื่อความงาม การท่องเที่ยวและการเดินทางขนส่ง สินค้าอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริโภคและคอมพิวเตอร์ สื่อเพื่อความบันเทิงและสื่อการเรียน ของเล่นและงานอดิเรก ตัวหือบัตรเช่นบัตรชมภาพยนตร์ สื่อบันเทิงและอุปกรณ์การศึกษา เครื่องประดับและนาฬิกา เครื่องกีฬาและอุปกรณ์ตามลำดับ

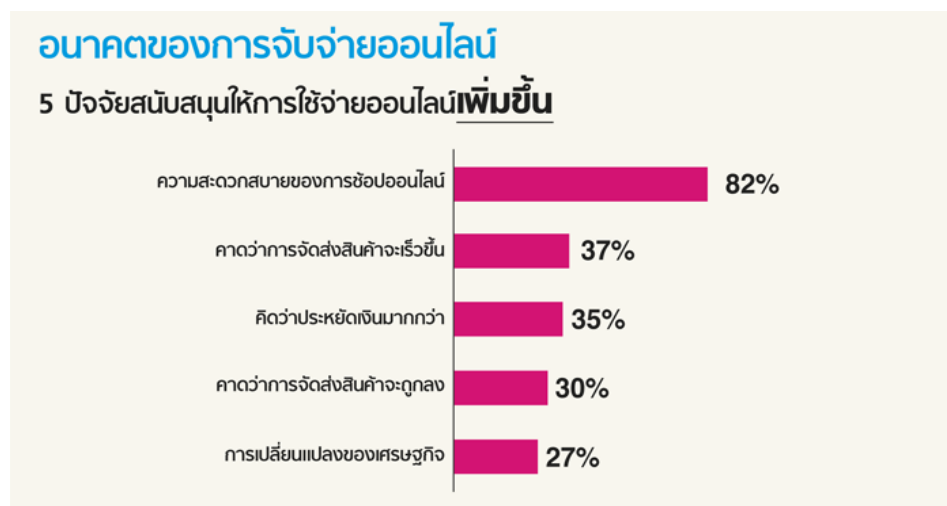

ภาพที่ 2 แผนภูมิมูลค่า E-Commerce ปี 2560-2564

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) 2564

จากแผนภูมิของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จะเห็นว่ามูลค่า E-Commerce ปี 2560-2564 อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ปี 2560-2564 ร้อยละ 9.79

ภาพที่ 3 แผนภูมิอนาคตของการจับจ่ายออนไลน์

ที่มา: Positioning Magazine online 17 กุมภาพันธ์ 2560

จากภาพที่ 3 แผนภูมิอนาคตของการจับจ่ายออนไลน์ ปัจจัยสนับสนุนให้มีการใช้จ่ายออนไลน์เพิ่มขึ้น ดังที่ปรากฏจากแผนภูมิภาพที่ 1 ภาพที่ 2 และภาพที่ 3 การสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรมากที่สุดและเป็นศูนย์รวมที่มีธุรกิจพาณิชย์มากมายหลากหลาย มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันแทบทุกด้านโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ เรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและเป็นช่องทางในการเข้าถึงสินค้าและบริการต่างๆ ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ทุกเวลา ทุกสถานที่และด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการวิจัยเรื่องอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีผลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านราคาที่มีผลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีผลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีผลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของกลุ่มลูกค้าในการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ขอบเขตด้านประชากร คือ กลุ่มประชากรเป็นลูกค้าที่มีความสนใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ศึกษา คือ ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำการวิจัยระหว่าง 1 สิงหาคม พ.ศ. 2564 – 30 ธันวาคม พ.ศ. 2564

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิด ทฤษฎี เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์นับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องให้ความสนใจอย่างยิ่งและจะต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ผู้ประกอบการขายสินค้าจึงจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจด้านประชากรศาสตร์ ทั้งด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ความต้องการของกลุ่มลูกค้า ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างของคนจะเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่ไม่เหมือนกันรวมไปถึงการตัดสินใจที่แตกต่างกัน (วชิรวัชร งามละม่อน, 2558)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) กล่าวว่าลักษณะประชากรศาสตร์มี องค์ประกอบด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ซึ่งเป็นเกณฑ์กำหนดตัวชี้วัดที่ส่วนใหญ่คนนิยมนำมาใช้ในการแบ่งส่วนการตลาด

Schiffman and Kanuk, (1994) กล่าวถึงพฤติกรรมผู้บริโภค คือพฤติกรรมที่ผู้บริโภคแสดงออกไม่ว่าจะเป็นการสืบแสวงหาการซื้อผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่ผู้บริโภคมีความคาดหวังว่าจะตอบสนองความต้องการ หรือการตัดสินใจของผู้บริโภคในการสนองความพึงพอใจของผู้บริโภค ประกอบด้วย 4Ps สิ่งที่มีผู้บริโภคมีอยู่ทั้ง เงิน เวลา กำลังซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการต่างๆที่มีองค์ประกอบในการซื้อคือ ซื้อทำไม ซื้ออะไร ซื้ออย่างไร ที่ไหน เมื่อไร ความถี่ในการซื้อ เช่น ประจำ นานๆที เป็นต้น

Kotler, P. and Armstrong, G. (2014) ให้ความหมายส่วนประสมการตลาดเพื่อสนองความพึงพอใจของกลุ่มลูกค้าประกอบด้วย 4Ps คือ

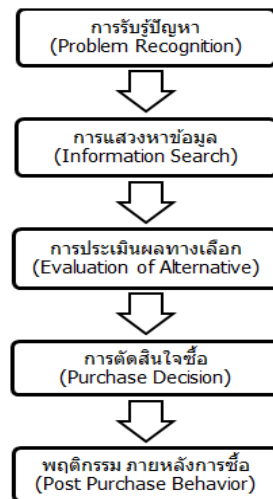
1. ราคา (Price) กลุ่มลูกค้าจะตัดสินใจซื้อต่อเมื่อได้เปรียบเทียบคุณค่าราคากับผลิตภัณฑ์ หากคุณค่าสูงกว่า ราคาย่อม ทำให้ลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ
2. ผลิตภัณฑ์ (Product) ผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอขายกับลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกพึงพอใจ โดยผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอขายจะมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ หรือไม่มีรูปแบบผลิตภัณฑ์ เช่น ด้านบริการตัวบุคคล แนวคิด เป็นต้น ฉะนั้นผลิตภัณฑ์จึงต้องมีคุณสมบัติเด่นชัดต่อลูกค้า จึงจะทำให้สามารถขายผลิตภัณฑ์นั้นได้

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึงการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากแหล่งผลิตไปสู่เป้าหมาย เช่น สถานที่จัดจำหน่ายหรือให้บริการ การกระจายสินค้าสู่กลุ่มเป้าหมายด้วยการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้า เป็นต้น

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) การติดต่อสื่อสารกับลูกค้าด้วยเครื่องมือสื่อสาร การแสวงหาช่องทางการสื่อสาร อาทิ เช่น การโฆษณา เป็นต้น

กระบวนการตัดสินใจซื้อ 5 ขั้นตอนของกลุ่มลูกค้า คอทเลอร์ (Kotler, 1997)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่องอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มลูกค้าในการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบไปด้วย เพศ (Sex) อายุ (Age) อาชีพ (Occupation) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (Salary) โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลในส่วนนี้มาแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ที่มีผลทางบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ประกอบไปด้วย ด้านราคา (Price) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัดตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) วัดระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ 5 ระดับ (Rating Scale Questionnaire) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในส่วนนี้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: M) และการวัดการกระจายของข้อมูลด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) จากนั้นหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน

ต่าง ๆ และหาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นระดับที่มีนัยสำคัญ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ประกอบไปด้วย เหตุผลในการซื้อ สถานที่ในการซื้อ ความถี่ในการซื้อ ค่าใช้จ่ายในการซื้อต่อครั้ง ช่วงเวลาในการซื้อ บุคคลที่มีอิทธิพลในการซื้อ และประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรวัดตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) วัดระดับความสำคัญของอิทธิพลที่มีผลต่อการตัดสินใจ 5 ระดับ (Rating Scale Questionnaire) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลในส่วนนี้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อหาความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นระดับที่มีนัยสำคัญ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.25 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.75 ตามลำดับ มีช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.25 ช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.5 ช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.25 ช่วงอายุต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.75 และช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 31.5 พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 21 นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.5 และอาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ มีรายได้ 25,001-30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 23.75 รองลงมารายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 16.75 รายได้ 30,001 บาท ขึ้นไปต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.75 รายได้ 20,001-25,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.5 รายได้ 10,001-15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.25 รายได้ 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลต่างๆ ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ

อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร	B	Beta	t	Sig
1. ด้านผลิตภัณฑ์	.654	.713	9.660	.000
2. ด้านราคา	.207	.244	5.245	.000
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.498	.522	6.964	.000
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	.571	.605	8.392	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

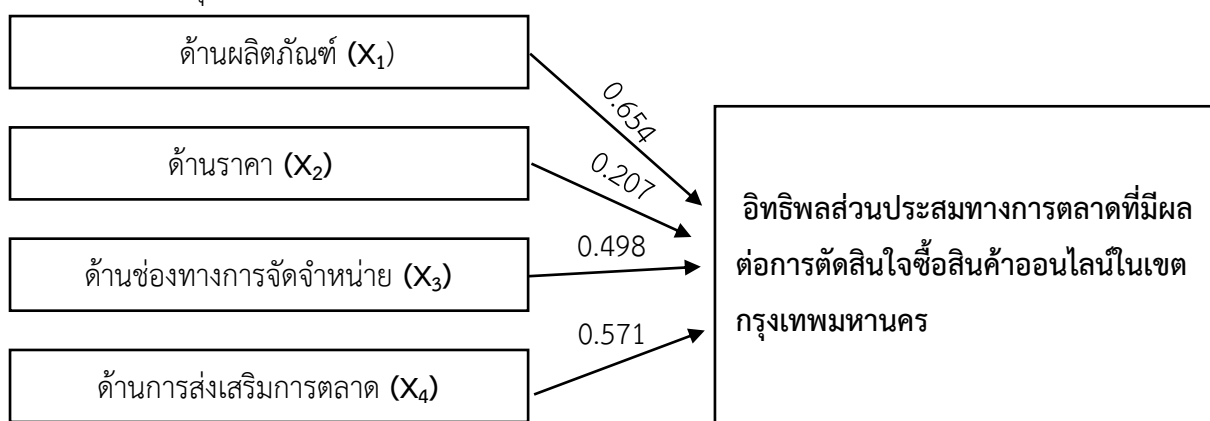
*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

$R = 0.954$, $R^2 = 0.910$, Adjusted $R^2 = 0.908$, $SEE = 1.356$, $F = 565.048$, $Sig = 0.000$

จากตารางที่ 1 พบว่า อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ($B = 0.654$, $Beta = 0.713$, $t = 9.660$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ด้านราคา ($B = 0.207$, $Beta = 0.244$, $t = 5.245$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($B = 0.498$, $Beta = 0.522$, $t = 6.964$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ด้านการส่งเสริมการตลาด ($B = 0.571$, $Beta = 0.605$, $t = 8.392$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแสดงภาพ ดังนี้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร จะอภิปรายผลไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลจากการวิเคราะห์พบว่า อิทธิพลด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางสูงที่สุดโดยมีความหมายว่าอิทธิพลด้านผลิตภัณฑ์นั้น มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นลำดับแรก เนื่องด้วยในปัจจุบันกลุ่มลูกค้านิยมศึกษาและค้นหาผลิตภัณฑ์รวมถึงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่สนใจกับผลิตภัณฑ์แบบเทียบเคียงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ศรีสรธรณ์ วรณรพี บานชื่นวิจิตร และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑลและต่างจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภควัยทำงานมากที่สุด และงานของรัชณี ไพศาลวงศ์ และ อิทธิกร ขำเดช (2556) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเสื้อผ้าสตรีทางอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ขายหรือผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญในด้านนี้ อาจมีการจัดการส่งเสริมการขายในหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ให้ส่วนลด หรือ ของสมนาคุณ หรือแม้กระทั่งการประชาสัมพันธ์ เครื่องหมายการค้า ผลิตภัณฑ์ ผ่านสื่อในช่องทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้กลุ่มลูกค้าเกิดความสนใจและสร้างการรับรู้ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับเครื่องหมายการค้าอย่างยิ่ง
2. ด้านราคา การขายสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถลดต้นทุนในด้านต่าง ๆ ได้อีก ทำให้สินค้าที่กลุ่มลูกค้าต้องการนั้นมีราคาที่เหมาะสม สามารถยอมรับได้ และมีความปลอดภัยในการชำระเงินในการป้องกันข้อมูลต่าง ๆ การกำหนดราคาที่เหมาะสมจะผลักดันผลิตภัณฑ์ให้ออกไปสู่ผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าเพิ่มมากขึ้น
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ในทุกที่ทุกเวลาและมีข้อมูลมากมายรวบรวมไว้แล้ว การทำช่องทางการจัดจำหน่ายที่ทำให้ลูกค้ามีความสะดวกสบายในการค้นหาข้อมูลเอง อีกทั้ง การที่สามารถค้นหาข้อมูลได้ง่ายนี้ อาจทำให้กลุ่มลูกค้ามีตัวเลือก และสามารถเปรียบเทียบสินค้าได้มากขึ้น
4. ด้านผลิตภัณฑ์ ควรให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุดทั้งเรื่องของภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ออกแบบให้ทันสมัย ตอบโจทย์กลุ่มลูกค้า คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ต้องมีความเหมาะสมกับราคา เพื่อให้กลุ่มลูกค้านั้น สามารถตัดสินใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การเพิ่มรูปแบบการใช้งานของผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ธัญญพัทธ์ เกตุประดิษฐ์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่เลือกซื้อสินค้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ยุพเรศ พิริยพลพงศ์. (2557). ปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้โมบายแอปพลิเคชันซื้อสินค้าผ่านทางสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- รัชนิ ไพลาลวงศ์ดี และ อิทธิกร ขำเดช. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเสื้อผ้าสตรีทางอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ, 3(1), 529-546.
- วชิรวรรณ งามละม่อม. (2558). ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. ปทุมธานี: สถาบันวิชาการไทยวิจัยพัฒนาการจัดการ TRDM.
- วารุณี ศรีสรณ, วรรณรพี บานชื่นวิจิตร และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครปริมณฑลและต่างจังหวัด. วารสารบัณฑิตศึกษา, 14(67), 41-46.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2538). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.

- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2564). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน).
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2557). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสวีรังษ์ มณฑา. (2552). กลยุทธ์การตลาด: การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- Brand Buffet. (2564). 13 เทรนด์พฤติกรรมช้อปปิ้งคนไทย และกลยุทธ์แบรนด์บาลานซ์ช่องทางขาย “Online-Physical Shop-D2C”. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2565, จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2021/06/thailand-future-shopper-2021-online-physical-shop-d2c-trends/>
- Heroleads. (2564). E-commerce คืออะไร? เจาะลึกความหมาย และโอกาสทำกำไรในธุรกิจนี้. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2565, จาก <https://th.heroleads.asia/blog/how-to-make-money-in-e-commerce/>
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2014). *Principles of Marketing* (15th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Kotler, P. (1997). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control*. (9th ed.). NJ: Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Kotler, P. (2003). *Marketing Management*. (11th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Positioning Magazine. (2560). คนไทยช้อปปิ้งออนไลน์พุ่งกระฉูด เป็นอันดับ 2 รองจากจีน. ค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2565, จาก <https://positioningmag.com/1116556>
- Salam, A. F., Iyer, L., Palvia, P., & Singh, R. (2005). Trust in e-commerce. *Communications of the ACM*, 48(2), 73-77.
- Schiffman, L. G., & Kanuk. L. L. (2004). *Consumer behavior* (8th ed.). New Jersey: Pearson Education International.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ

The Factors Affecting the Willingness to Pay for Healthy Food

รพีพร เพ็ญเจริญกิจ¹, ธาตรี จันทรโคติกา², กอบกุล จันทรโคติกา³, ศุภวัฒน์ สุขะปรเมษฐ⁴,
ชลลดา สัจจานิตย์⁵ และ พาสน์ ทีฆทรัพย์⁶

Rapheephorn Phenchaoenkit¹, Tatre Jantarakolica², Korbkul Jantarakolica³,
Supawat Sukhaparamate⁴, Chonlada Sajjanit⁵ and Pard Teekasap⁶

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์¹

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์²

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{3,4}

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์⁵

คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสแตมฟอร์ด⁶

Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand¹

Faculty of Economics, Thammasat University, Thailand²

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand^{3,4}

Faculty of Business Administration, Kasetsart University, Thailand⁵

Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand⁶

E-mail: rapheephorn.phe@rmutr.ac.th¹

Received: 2022-09-07; Revised: 2022-09-30; Accepted: 2022-09-30

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ โดยมีกรอบแนวคิดของงานวิจัยประยุกต์จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยวิธีการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 605 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ทำการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความพึงพอใจ รองลงมา คือ เจตคติ กลุ่มอ้างอิง และความสามารถในการควบคุม เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน มีความรู้ ความใส่ใจ สุขภาพ เจตคติ กลุ่มอ้างอิง การรับรู้ในการควบคุม ความพึงพอใจ และความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม, อาหารสุขภาพ

Abstract

The objective of this research was to study the factors affecting the willingness to pay for healthy food. The conceptual framework developed by the planned behavioral theory. Using the stratified sampling method. The researcher selected a sample population consisting of 605 samples from people who was over 20 years of age. The data collected were to online pattern. The researchers analyzed the data collected in terms of Structural Equation Modeling.

The research results were found that factor affecting to the willingness to pay for healthy food were; satisfaction, attitude, norm, and perceive control respectively. When considering the comparative analysis of the factors affecting to the willingness to pay for healthy food were found that the sample groups who consumed healthy food differed, knowledge, health-consciousness, attitude, reference group, perception of control, satisfaction and desire to pay more found that statistically significantly different.

Keywords: Willingness to Pay, Healthy Food

บทนำ

อาหารเป็นปัจจัยแรกๆที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคนให้มี สุขภาพทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม (ณัฐพัช ทรัพย์สรณ์, 2561) อาหารจึงมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้บริโภค อาหารเพื่อสุขภาพก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้บริโภคมุ่งเน้นเพื่อการมีสุขภาพที่แข็งแรง และมีอายุที่ยืนยาว เช่น อาหารไขมันต่ำ อาหารไขมันไม่อิ่มตัว อาหารที่มีรสไม่จัดจ้านหรืออาหารที่ให้สมดุลพลังงานกับร่างกาย และกระแสความนิยมในอาหารประเภทอาหารเกษตรอินทรีย์ (Organic Food) หรืออาหารคลีน (Clean Food) มีเพิ่มมากขึ้น เพราะประโยชน์ของอาหารเพื่อสุขภาพนั้น ช่วยส่งเสริมสุขภาพ และลดความเสี่ยงของ การเกิดโรค เช่น ลดความเสี่ยงต่อเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ลดความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งและประโยชน์อีกมากมาย เป็นต้น สามารถรับประทานได้ในคนปกติ รวมทั้งคนป่วย เพราะอาจลดความเสี่ยงในโรคที่เกิดขึ้นหรือป้องกันโรคแทรกซ้อนที่ตามมาหรือทำให้สุขภาพดีขึ้น ได้ประโยชน์มากขึ้นกว่าผู้ที่ไม่ได้ รับประทานอาหารสุขภาพทุกชนิด (ลัดดาวัลย์ โชคถาวร และ ขวัญมล ดอนขวา, 2560)

อาหารสุขภาพแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) อาหารคลีน หมายถึง อาหารที่ไม่ผ่านการปรุงแต่งด้วยสารเคมีต่าง ๆ หรือผ่านการแปรรูปน้อยที่สุด เน้นความเป็นธรรมชาติของอาหารนั้นเป็นหลัก อาหารจะไม่ผ่านกระบวนการหมักดองหรือปรุงรสใด ๆ มากจนเกินไป 2) อาหารมังสวิรัต หมายถึง อาหารจำพวกผักและผลไม้ซึ่งทำให้ได้รับกากใย อาหาร ไม่มีเนื้อสัตว์เลย ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าวหรือผลิตภัณฑ์จากถั่ว 3) อาหารเพื่อลดน้ำหนัก หมายถึง อาหารที่มีคาร์โบไฮเดรตต่ำ ไขมันต่ำ เน้นโปรตีนสูง เนื้อสัตว์ไม่ติดมัน รวมถึงปลาชนิดต่าง ๆ หลีกเลี่ยงการรับประทานของทอด ของมัน ของหวาน และ 4) อาหารออแกนิก หมายถึง อาหารที่มาจากวัตถุดิบธรรมชาติ วัตถุดิบไม่มีการใช้สารเคมีทุกชนิด เนื้อสัตว์ต้องไม่มีการ

ใช้สารเร่งฮอร์โมนเนื้อสัตว์ และต้องเลี้ยงสัตว์ด้วยอาหารที่มีสุขอนามัย จะเห็นได้ว่าอาหารทั้ง 4 กลุ่มนี้มีการคัดเลือกวัตถุดิบจากธรรมชาติ และมีประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่งการคัดเลือกวัตถุดิบดังกล่าวย่อมส่งผลให้เกิดต้นทุนที่สูงขึ้นตามมา ซึ่งการศึกษาในอดีตพบว่าผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารที่มีคุณภาพ (Fan, Gomez & Coles, 2019)

จากการศึกษาในอดีต (Sthapit, 2017; Frash, 2015; Kang et al., 2012) พบว่า กลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ หากคนใกล้ชิด หรือคนที่มีความสำคัญสนับสนุน หรือส่งเสริมให้บุคคลบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพย่อมที่จะส่งผลให้บุคคลนั้นยอมที่จะจ่ายเงินเพิ่มเพื่อบริการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นอาหารคลีน อาหารมังสวิรัต อาหารเพื่อลดน้ำหนัก หรืออาหารออร์แกนิก

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจ พบว่า บุคคลจะยินดีที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพเมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจ Frash (2015) พบว่า บุคคลที่บริโภคอาหารเพื่อลดน้ำหนักจะมีความพึงพอใจจากการที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากอาหารนั้นทำให้น้ำหนักลดลงอย่างเห็นได้ชัด จึงส่งผลให้บุคคลยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มเพื่อซื้ออาหารเพื่อสุขภาพนั้นมาบริโภค

ส่วนความสามารถในการควบคุมนั้น หมายถึง การที่บุคคลนั้นรู้สึกมั่นใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ มองว่าตนเองเป็นคนกำหนด และเป็นเรื่องง่ายสำหรับการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ จากการศึกษาของ Sthapit (2017) พบว่า ความสามารถในการควบคุมนี้เองส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารเพื่อสุขภาพ ดังนั้นหากบุคคลรู้สึกว่าจะตนเองมีความสามารถในการควบคุมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพได้ย่อมทำให้ยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มสำหรับอาหารเพื่อสุขภาพ

นอกจากข้อค้นพบดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ จากการทบทวนงานวิจัย พบว่า เจตคติ กลุ่มอ้างอิง และความสามารถในการควบคุมส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม (Sthapit, 2017; Frash, 2015; Kang et al., 2012) และความพึงพอใจส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม (Jin, Lee, Slocum, & Merkebu, 2018; Lee, Jin, & Kim, 2018) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ ความใส่ใจในสุขภาพ เจตคติ กลุ่มอ้างอิง การรับรู้ในการควบคุม และความพึงพอใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

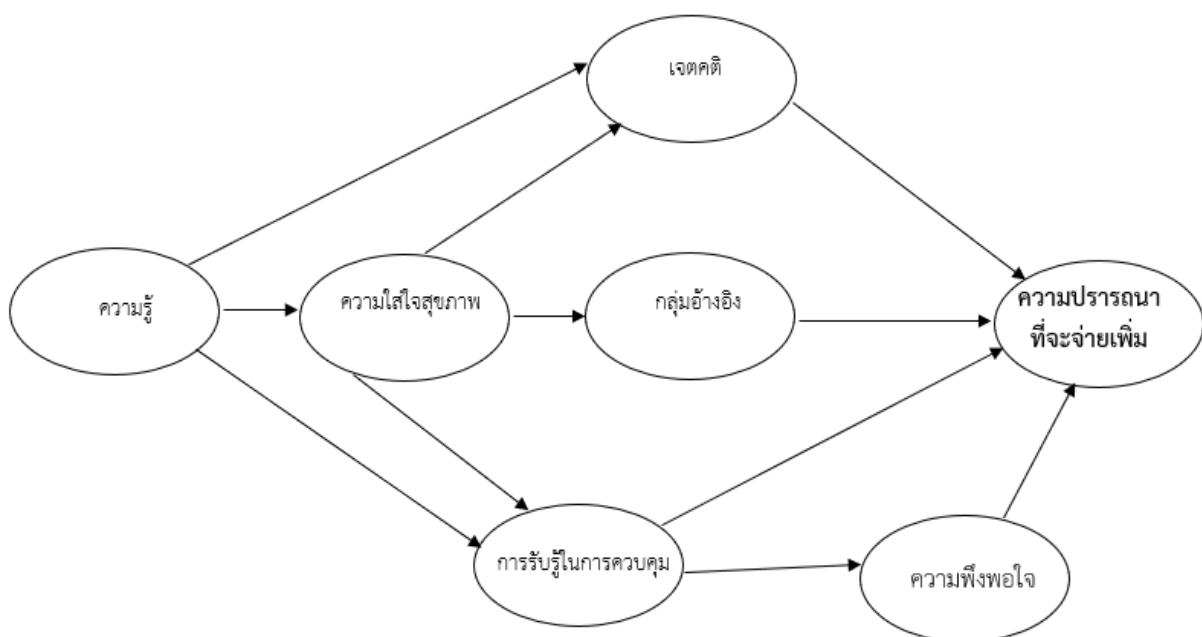
1. ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อเจตคติ
2. ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อความใส่ใจในสุขภาพ
3. ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุม
4. ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อเจตคติ
5. ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อกลุ่มอ้างอิง

6. ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุม
7. เจตคติมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม
8. กลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม
9. การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม
10. การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความพึงพอใจ
11. ความพึงพอใจมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

แนวคิดของงานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of Planned Behavior) ที่มุ่งเน้นว่าพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้นั้น เกิดขึ้นจากเจตคติ กลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุม แต่การทบทวนงานวิจัยในอดีตพบว่า นอกจากเจตคติ กลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมแล้ว ความรู้ และความใส่ใจสุขภาพมีผลต่อการเกิดเจตคติที่ดี (Lee & Chin, 2013) มีผลต่อกลุ่มอ้างอิง (Shin et al., 2018; Frash Jr et al., 2015; Kang et al., 2012) และเมื่อพิจารณาถึงเจตคติ กลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมพบว่า ตัวแปรดังกล่าวส่งผลต่อความปรารถนาในการจ่ายเพิ่ม การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอาหารเพื่อสุขภาพซึ่งอาหารเพื่อสุขภาพมีกระบวนการและต้นทุนในการผลิตมากกว่าอาหารทั่วไปจึงส่งผลกระทบต่อราคาที่สูงกว่าอาหารทั่วไป ดังนั้นหากบุคคลมีเจตคติที่ดีต่ออาหารสุขภาพ มีกลุ่มอ้างอิงที่บริโภคอาหารสุขภาพ และมีการรับรู้ในการควบคุมย่อมส่งผลให้เกิดความปรารถนาในการจ่ายเพิ่ม (Sthapit, 2017; Frash Jr. et al., 2015; Kang et al., 2012) โดยที่การรับรู้ในการควบคุมยังส่งผลต่อความพึงพอใจในอาหารสุขภาพ โดยที่หากบุคคลมีความพึงพอใจในอาหารสุขภาพจะส่งผลให้เกิดความปรารถนาในการจ่ายเพิ่มเช่นกัน (Jin et al., 2018; Lee et al., 2018) โดยกรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 605 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามอายุโดยแบ่งออกเป็น Gen Z เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2543 ขึ้นไป (20-22 ปี) Gen Y เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2542 (23-41 ปี) Gen X เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2508-2523 (42-57 ปี) และ Baby Boomer เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2489 - 2507 (58-76 ปี) (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือคือแบบสอบถามเกี่ยวกับโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา

ส่วนที่สองเป็น มาตรวัด 5 ระดับแบบ Likert Scale ตั้งแต่ระดับ (1) น้อยที่สุด จนถึงระดับ (5) มากที่สุด (Likert, 1932) เพื่อวัดตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดของแบบจำลองของงานวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ วัดจากข้อคำถาม 3 ข้อ

ความใส่ใจสุขภาพ วัดจากข้อคำถาม 3 ข้อ

เจตคติต่ออาหารสุขภาพ วัดจากข้อคำถาม 4 ข้อ

กลุ่มอ้างอิง วัดจากข้อคำถาม 3 ข้อ

การรับรู้ในการควบคุม วัดจากข้อคำถาม 3 ข้อ

ความพึงพอใจอาหารสุขภาพ วัดจากข้อคำถาม 3 ข้อ

ความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ วัดจากข้อคำถาม 3 ข้อ

ซึ่งมาตรวัดดังกล่าวทั้งหมดได้วิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ Cronbach's Alpha ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	Factor Loading	% Total Variance	Cronbach's Alpha
ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ		0.757	0.838
ฉันมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ	0.889		
ฉันคิดว่าฉันมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมากกว่าเพื่อน ๆ ของฉัน	0.882		

ข้อคำถาม	Factor Loading	% Total Variance	Cronbach's Alpha
ฉันมั่นใจว่าความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพของฉันจะทำให้ฉันสุขภาพดี	0.839		
ความใส่ใจสุขภาพ		0.854	0.914
ฉันเลือกรับประทานอาหารสุขภาพด้วยความคำนึงถึงสุขภาพที่ดี	0.913		
การรับประทานอาหารสุขภาพของฉันทำให้ฉันเป็นผู้บริโภคที่ใส่ใจในสุขภาพ	0.943		
การรับประทานอาหารสุขภาพทำให้ฉันใส่ใจประเด็นสุขภาพอยู่ตลอดเวลา	0.917		
เจตคติต่ออาหารสุขภาพ		0.669	0.833
ฉันคิดว่าอาหารสุขภาพมีประโยชน์	0.779		
เป็นเรื่องที่ฉลาด ถ้าจะรับประทานอาหารสุขภาพ	0.809		
ฉันรู้สึกพอใจกับการรับประทานอาหารสุขภาพ	0.868		
ฉันรู้สึกว่าการรับประทานสุขภาพน่ารับประทาน	0.815		
กลุ่มอ้างอิง		0.825	0.894
บุคคลที่มีความสำคัญกับฉัน คิดว่าฉันควรบริโภคอาหารสุขภาพ	0.875		
คนส่วนใหญ่ที่มีความสำคัญกับฉัน ต้องการให้ฉันบริโภคอาหารสุขภาพ	0.929		
บุคคลที่เห็นว่าฉันมีความสำคัญ ชอบให้ฉันรับประทานอาหารสุขภาพ	0.924		
ความสามารถในการควบคุม		0.690	0.775
ฉันจะรับประทานอาหารสุขภาพหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับฉันเป็นหลัก	0.677		
การรับประทานอาหารสุขภาพสำหรับฉันเป็นเรื่องง่ายมาก	0.897		
ฉันมั่นใจมากกว่าฉันจะรับประทานอาหารสุขภาพ	0.898		
ความพึงพอใจในอาหารสุขภาพ		0.774	0.854
ฉันรู้สึกพอใจกับการรับประทานอาหารสุขภาพ	0.907		
ฉันรู้สึกดีเมื่อต้องตัดสินใจรับประทานอาหารสุขภาพ	0.933		

ข้อคำถาม	Factor Loading	% Total Variance	Cronbach's Alpha
ฉันคิดว่าการรับประทานอาหารสุขภาพเป็นสิ่งที่ดีสำหรับฉัน	0.794		
ความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม		0.846	0.909
ฉันต้องการที่จะจ่ายเพิ่มเพื่อรับประทานอาหารสุขภาพ	0.933		
ฉันปรารถนาที่จะจ่ายพิเศษสำหรับค่าอาหารสุขภาพ	0.938		
ฉันคิดว่ามีข้อดีมากกว่าข้อเสีย เมื่อฉันปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ	0.887		

จากตาราง 1 แสดงค่าการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และการวิเคราะห์ Cronbach Alpha ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวแปรมีความมากกว่า .50 และค่า Cronbach Alpha มีความมากกว่า .70 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลผ่านทางออนไลน์ โดยใช้โปรแกรมกูเกิ้ลฟอร์ม (Google form) การใช้แบบสอบถามผ่านทางออนไลน์จะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกมีความเป็นส่วนตัว ไม่รีบเร่ง สามารถเลือกตอบแบบสอบถามในเวลาที่เหมาะสม และไม่มีความจำกัดในเรื่องการเดินทางไปเก็บข้อมูลจากสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เข้าถึงผู้ตอบแบบสอบถามได้ง่าย โดยวิธีการนี้ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยการสำรวจได้จัดทำขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 – สิงหาคม พ.ศ. 2564 และได้รับการตอบกลับจำนวน 605 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

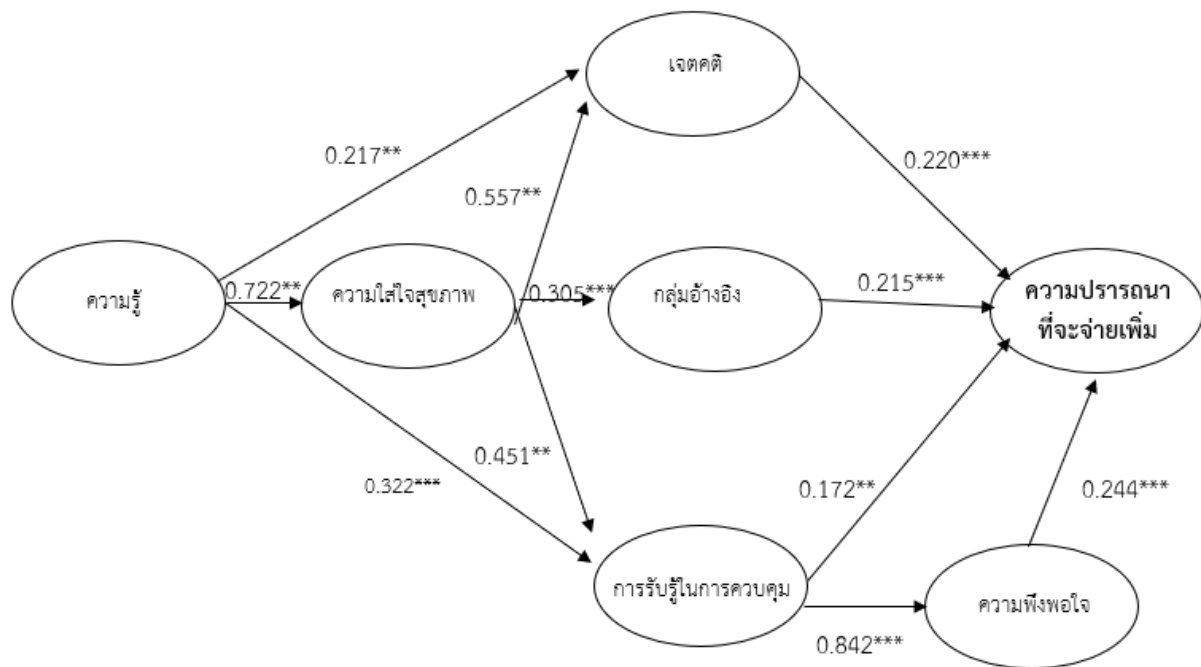
แบบจำลองตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย ได้ถูกทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structure Equations Modeling) โดยวิธีการประมาณค่าแบบความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Estimation)

ผลการวิจัย

ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง Gen z และ Gen Y จำนวน 378 คน และ Gen X และ Baby Boomer จำนวน 227 คน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 178 คน และรายได้ 20,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 427 คน

เมื่อวิเคราะห์ผลระหว่างตัวแปรที่ได้กับกรอบแนวคิดของงานวิจัย สามารถอธิบายผลได้ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความพึงพอใจ รองลงมา คือ เจตคติ กลุ่มอ้างอิง และความสามารถในการควบคุม แสดงดังภาพที่ 2 และตารางที่ 3

ภาพที่ 2 โมเดลความปลอดภัยที่จะจ่ายเพิ่ม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปร	CONS	ATTI	PERC	NORM	WP	SAT
KNOW	0.722**	0.217**	0.322***			
CONS		0.557**	0.451**	0.305***		
ATTI					0.220***	
PERC					0.172**	0.842***
NORM					0.215***	
SAT					0.244***	

** $p < .01$, *** $p < .001$

KNOW หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับอาหาร CONS หมายถึง ความใส่ใจสุขภาพ ATTI หมายถึง เจตคติต่ออาหาร

NORM หมายถึง กลุ่มอ้างอิง PERC หมายถึง ความสามารถในการควบคุม

SAT หมายถึง ความพึงพอใจในอาหาร WP หมายถึง ความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความความปลอดภัยที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน มีความรู้ ความใส่ใจ สุขภาพ เจตคติ กลุ่มอ้างอิง การรับรู้ในการควบคุม ความพึงพอใจ และความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อเจตคติ	ยอมรับสมมติฐาน
2. ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อความใส่ใจในสุขภาพ	ยอมรับสมมติฐาน
3. ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุม	ยอมรับสมมติฐาน
4. ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อเจตคติ	ยอมรับสมมติฐาน
5. ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อกลุ่มอ้างอิง	ยอมรับสมมติฐาน
6. ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุม	ยอมรับสมมติฐาน
7. เจตคติมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม	ยอมรับสมมติฐาน
8. กลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม	ยอมรับสมมติฐาน
9. การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม	ยอมรับสมมติฐาน
10. การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความพึงพอใจ	ยอมรับสมมติฐาน
11. ความพึงพอใจมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อเจตคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าถ้าบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพในระดับดีย่อมส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่ออาหารสุขภาพในทางกลับกัน ถ้าบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพน้อยย่อมส่งผลให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาหารสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Lee & Chin (2013) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อเจตคติ และยังพบว่าความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อความใส่ใจในสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าถ้าบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความใส่ใจในสุขภาพของตนเอง โดยการสรรหาหรือคัดเลือกอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับสุขภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกันหากบุคคลไม่มีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ บุคคลนั้นย่อมไม่สรรหา หรือคัดเลือกอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับสุขภาพของตนเองเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Lee & Chin (2013) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อความใส่ใจในสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพยังมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าถ้าบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพย่อมทำให้บุคคลสามารถรับรู้ถึงตนเองมีศักยภาพในการจัดสรร หรือซื้ออาหารเพื่อสุขภาพมาบริโภคได้ แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลไม่มีความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพ ย่อมทำให้บุคคลไม่สามารถจัดหา หรือเลือกซื้ออาหารสุขภาพมาบริโภคได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Lee & Chin (2013) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอาหารสุขภาพมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุม

ความใส่ใจในสุขภาพ พบว่า ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อเจตคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าถ้าบุคคลมีความใส่ใจในสุขภาพ โดยเลือกสรรอาหารที่มีประโยชน์สำหรับตนเองย่อมส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อ

อาหารสุขภาพ ในทางกลับกันหากบุคคลไม่มีความใส่ใจในสุขภาพ หรือมีความใส่ใจในสุขภาพระดับน้อยย่อมส่งผลให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาหารสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Shin et al. (2018) ที่พบว่า ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อเจตคติ และยังพบว่าความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อกลุ่มอ้างอิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการที่บุคคลมีความใส่ใจในสุขภาพของตนเองย่อมส่งผลให้บุคคลใกล้ชิดขึ้นชอบการบริโภคอาหารสุขภาพด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Shin et al. (2018); Frash Jr et al. (2015); Kang et al. (2012) ที่พบว่า ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อกลุ่มอ้างอิง และความใส่ใจในสุขภาพยังมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการที่บุคคลมีความใส่ใจในสุขภาพย่อมส่งผลให้บุคคลสามารถรับรู้ได้ว่าจะเลือกซื้ออาหารสุขภาพที่ใด แต่ในทางกลับกันหากบุคคลไม่มีความใส่ใจในสุขภาพบุคคลย่อมที่จะไม่สามารถเลือกซื้ออาหารสุขภาพได้เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Shin et al. (2018); Frash Jr et al. (2015); Kang et al. (2012) ที่พบว่า ความใส่ใจในสุขภาพมีผลต่อการรับรู้ในการควบคุม

เจตคติต่ออาหารสุขภาพ พบว่า เจตคติมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าหากบุคคลมีเจตคติที่ดีต่ออาหารสุขภาพย่อมส่งผลให้บุคคลมีความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มแม้ว่าอาหารสุขภาพนั้นจะมีราคาแพงกว่าอาหารทั่วไป ในทางกลับกันหากบุคคลมีเจตคติที่ไม่ดีต่ออาหารสุขภาพ บุคคลก็ไม่ปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Shin et al. (2018); Frash Jr et al. (2015); Kang et al. (2012) ที่พบว่า เจตคติมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม

กลุ่มอ้างอิง พบว่า กลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าบุคคลที่บุคคลใกล้ชิดมีการบริโภคอาหารสุขภาพจะทำให้พวกเขายินดีที่จะจ่ายเพิ่มแม้ว่าอาหารสุขภาพนั้นจะแพงกว่าอาหารทั่วไป ในทางกลับกันหากบุคคลใกล้ชิดไม่ชื่นชอบอาหารสุขภาพ บุคคลก็จะไม่ยินดีที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารเพื่อสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Shin et al. (2018); Frash Jr et al. (2015); Kang et al. (2012) ที่พบว่า กลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม

การรับรู้ในการควบคุม พบว่า การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าบุคคลที่สามารถจัดหา หรือจัดซื้ออาหารสุขภาพได้ย่อมที่จะยินดีจ่ายเพิ่มแม้ว่าอาหารสุขภาพนั้นจะมีราคาแพงกว่าอาหารทั่วไป ในทางกลับกันหากบุคคลไม่สามารถจัดหา หรือจัดซื้ออาหารสุขภาพได้ บุคคลย่อมที่จะไม่ยินดีที่จะจ่ายแพงกว่ามื้ออาหารทั่วไป สอดคล้องกับการศึกษาของ Shin et al. (2018); Frash Jr et al. (2015); Kang et al. (2012) ที่พบว่า การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม และยังพบว่าการรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าบุคคลที่สามารถจัดหาอาหารสุขภาพสำหรับการบริโภคได้นั้นย่อมที่จะมีความพึงพอใจในอาหารสุขภาพ ในทางกลับกันหากบุคคลไม่สามารถจัดหาอาหารสุขภาพสำหรับบริโภคได้ พวกเขาจะยอมที่จะพึงพอใจในอาหารสุขภาพน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ Jin et al. (2018); Lee et al. (2018) ที่พบว่า การรับรู้ในการควบคุมมีผลต่อความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในอาหารสุขภาพ พบว่า ความพึงพอใจมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าถ้าบุคคลมีความพึงพอใจในการบริโภคอาหารสุขภาพย่อมส่งผลให้เกิดความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มแม้ว่าอาหารสุขภาพจะราคาแพงกว่าอาหารทั่วไป ในทางกลับกันหากบุคคลไม่พึงพอใจ

ในอาหารสุขภาพย่อมส่งผลให้พวกเขาไม่ยินดีที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Jin et al. (2018); Lee et al. (2018) ที่พบว่า ความพึงพอใจมีผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความปรารถนาที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับอาหารสุขภาพมากที่สุด คือ ความพึงพอใจ ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายเพิ่ม หรือจ่ายแพงกว่ามื้ออาหารทั่วไป การทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในอาหารสุขภาพนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และการที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในอาหารสุขภาพอาจจะต้องพิจารณาถึงรสชาติ รวมไปถึงความน่ารับประทานอาหารสุขภาพร่วมไปด้วย ซึ่งจะ ทำให้ผู้บริโภคยินดีที่จะจ่ายเพิ่มสำหรับมื้ออาหารสุขภาพ

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริโภคอาหารสุขภาพ คือ ความสามารถในการควบคุม ดังนั้นหากบุคคลสามารถจัดหา หรือจัดซื้ออาหารสุขภาพได้ง่ายย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในอาหารสุขภาพ และการที่จะทำให้บุคคลสามารถจัดหา หรือจัดซื้ออาหารสุขภาพได้ง่ายนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนการตลาด หรือการประชาสัมพันธ์ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ว่าสามารถหาซื้ออาหารสุขภาพได้ที่ใดบ้าง และการเข้าถึงได้ง่ายของอาหารสุขภาพจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในอาหารสุขภาพได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

3. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมอาหารสุขภาพ คือ ความใส่ใจสุขภาพ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างให้ประชาชนเกิดความใส่ใจในสุขภาพ คือ ตระหนักถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหารสุขภาพ และความจำเป็นที่จะบริโภคอาหารสุขภาพอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพัธ ทรพัสสรณ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของพนักงานการประปา นครหลวงสำนักงานใหญ่ โดยทบทวนปัจจัยที่สนับสนุนการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564, จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/ml10/6114962011.pdf>
- ลัดดาวัลย์ โชคถาวร และ ขวัญกมล ดอนขวา. (2560). อิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมการตลาดและปัจจัยทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนของผู้บริโภคในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), 79-91.
- ลีอรัตน์ อนุรัตน์พานิช. (2559). เจนเอ็กซ์ เจนวาย เจนแซด คืออะไร. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564, จาก <https://pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/330/เจนวาย-เจนแซด/>
- Fan, X., Gómez, M. I., & Coles. P. S. (2019). Willingness to Pay, Quality Perception, and Local Foods: The Case of Broccoli. *Agricultural and Resource Economics Review*, 48 (3), 414–32.
- Frash Jr, R. E. (2015). Pay More for McLocal? Examining Motivators for Willingness to Pay for Local Food in a Chain Restaurant Setting. *Journal of Hospitality & Management*, 24(4), 411-434.

- Jin, N., Lee, S. M., Slocum, S. L., & Merkebu, J. (2018). Examining the healthy food consumption in full-service restaurants: quality or non-quality cues?. *Journal of Foodservice Business Research*, 21(4), 394-419.
- Kang, K. H., Stein, L., Heo, C. Y., & Lee, S. (2012). Consumers' willingness to pay for green initiatives of the hotel industry. *International Journal of Hospitality Management*, 31, 564-572.
- Lee, S-M., & Chin, N. (2013). Relationship among knowledge and healthy food, health concern, and behavioral intention: evidence from the United States and South Korea. *Journal of Quality Assurance in Hospitality*, 14, 344-363.
- Lee, S-M., Jin, N., & Kim, H-S. (2018). The effect of healthy food knowledge on perceived healthy foods' value, degree of satisfaction, and behavioral intention: the moderating effect of gender. *Journal of quality assurance in hospitality & tourism*, 19(2), 151-171.
- Shin, Y. H., Im, J., Jung, S. E., & Levert, K. (2018). Locally sourced restaurant: consumers willingness to pay. *Journal of foodservice business research*, 2(1), 68-82.
- Sthapit, E. (2017). Exploring tourists' memorable food experiences: a study of visitors to Santa's official hometown. *An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 28(3), 1-20.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้าน
เครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
The Relationship Between the School Management Network and the
Effectiveness of Education Administration in Parents' Network
Association in the Secondary Educational Service Area Office 1

จุฑาภรณ์ อินถึง¹ และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ์²
Judaporn Intoeng¹ and Sansanee Jasuwan²
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา^{1,2}
Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand^{1,2}
E-mail: nont.jdar@gmail.com¹

Received: 2022-09-12; Revised: 2022-09-30; Accepted: 2022-09-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 416 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสมรรถนะทางการบริหารของเครือข่ายผู้ปกครอง รองลงมาด้านการปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กรของเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านภาวะผู้นำของเครือข่ายผู้ปกครอง และด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธีของเครือข่ายผู้ปกครอง ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเครือข่ายผู้ปกครอง 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกๆ ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา รองลงมา ด้านกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของเครือข่ายผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง บทบาทของเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และด้านการร่วมมือของเครือข่ายผู้ปกครอง ตามลำดับ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ความรู้ด้านการเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร

เครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารเครือข่าย, ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา, ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the factors affecting the school administration of the parent's network, 2) the level of effect the school administration has on the parent's network, and 3) the relationship between the School Management Network and the Effectiveness of Education Administration in Parents' Network Association in the Secondary Educational Service Area Office 1. This quantitative research collects from the target sample of 416 respondents via questionnaires. The statistical tools employed for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

This research found that: 1) The school administration of the parent's network of the school in secondary educational service area office 1 was of a high level. The main factors, in order of impact, were as follows: competency of administration in the parent's network, organizational culture, the leadership of the parent's network and policy, strategy, and the information technology of the parent's network. 2) The school administration's effect on parents' network management was high. The main factors, in order of impact, were as follows: a good relationship between parents and school, the clarity of the process of the parent's network, the cooperation and duty of the parent's network for managing education in the school, and Knowledge of their responsibilities if the school. 3) The Relationship between the School Management Network and the Effectiveness of Education Administration in Parents' Network Association in the Secondary Educational Service Area Office 1 was at a statistical significance level of .01.

Keywords: The School Management Network, The Effectiveness of Education Administration, Parent's Network Association

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในมาตรา 9 (2) และ (6) ที่กำหนดว่า มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันประกอบการ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ประกอบกับมาตรา 29 ที่ให้องค์กรที่กล่าวข้างต้น ร่วมกันส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 กล่าวว่า “รัฐมีหน้าที่จัดการให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถพัฒนาขีดความสามารถที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ จาก การมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุคน ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันประกอบการ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ๆ จัดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นภายในชุมชน มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนต่าง ๆ (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547) ในความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นความร่วมมือ หรือประสานงาน ย่อมเป็นความสัมพันธ์ที่พึงปรารถนามากที่สุด เพราะเป็นความสัมพันธ์ที่ได้รับประโยชน์ ด้วยกันทั้งสองฝ่าย มีนักพัฒนาสังคมในฐานะที่ปรึกษาทางวิชาการด้านการสร้างเครือข่ายในทวีปแอฟริกาได้ให้ความหมายเครือข่ายหมายถึงกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้กันและกัน หรือมีกิจกรรมที่ร่วมกันทำในลักษณะที่บุคคลและองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน โดยมีสาระสำคัญคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจ และกิจกรรมที่ทำในเครือข่าย ต้องมีลักษณะที่เท่าเทียมกันหรือมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และการเป็นสมาชิกของเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเอง ของคนหรือองค์กรนั้น ๆ (Starkey, 1997)

ในปัจจุบันการที่มีผู้สนใจในเรื่องเครือข่ายกันมากขึ้น ซึ่งด้านหนึ่งเป็นเพราะสังคมทุกยุคนี้มีความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม โดยการให้ความหมายความสัมพันธ์นี้ถึงกับเรียกว่าเป็นสังคมเชิงเครือข่ายเลยทีเดียว และภาคธุรกิจก็นำแนวคิดสังคมเชิงเครือข่ายนี้มาใช้ในการจัดการ การพัฒนาระบบ การขายสินค้าและการบริการจนประสบความสำเร็จที่น่าทึ่งภายในระยะเวลาที่รวดเร็ว จึงทำให้เครือข่ายเป็นหัวข้อสำคัญส่วนหนึ่งที่นักบริหารภาครัฐควรมีการศึกษาให้เข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน (พลเดช ปิ่นประทีป, 2556) ดังนั้นการบริหารเครือข่ายการศึกษา จะทำให้เกิดความเข้มแข็งสามารถดำรงอยู่ได้ โดยมีหน่วยงานที่ทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายมีตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงความเข้มแข็งของเครือข่ายการศึกษาจะต้องมีเป้าหมายร่วมกัน มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมในการทำงาน ความต่อเนื่องของกิจกรรม การสนับสนุนทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร ผลประโยชน์ร่วมกันในลักษณะ win-win การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมที่เกิดจากการทำงานเครือข่าย และมีการสรุปบทเรียนร่วมกันอย่างชัดเจน (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, 2558) สิ่งสำคัญที่สุดของการพัฒนาบุคลากรเครือข่ายของสถานศึกษาต้องมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก อาจมีผู้ประสานซึ่งเป็นตัวบุคคล กลุ่ม องค์กรทำหน้าที่ประสานงาน แต่ไม่ใช่การทำแทนสมาชิกไปเสียทุกเรื่องผู้ประสานเป็นผู้เชื่อมโยงและเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาไปด้วยกัน เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้สร้างเสริมให้เกิดความเป็นเครือข่ายเดียวกัน

ดังนั้นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดคือบ้านหรือครอบครัว เป็นแหล่งที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมแบบแผนการดำเนินชีวิต รวมถึงการเข้าสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยในสังคมทำให้เกิดการเรียนรู้ และเมื่อมีการรวมตัวกันระหว่างผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาแห่งเดียวกันเพื่อดำเนินการร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านการประกอบกิจกรรม ด้านการพัฒนาการเรียนรู้และด้านการปรับพฤติกรรมของนักเรียน ผู้ปกครองเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ทั้งที่บ้าน โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และรวมเป็นเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นเครือข่ายผู้ปกครองจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้และแนวคิดระหว่างเครือข่ายผู้ปกครอง ครูและนักเรียนในสถานศึกษา และเพื่อให้กลุ่มผู้ปกครองมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการจัดการ กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้ และพฤติกรรมของนักเรียน (ปรีชา ศรีสง่า, 2560)

เพื่อให้การบริหารและการจัดการเกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ปกครองสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. 2551 ได้กำหนดแนวทางในการบริหารและจัดการร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ในระเบียบนี้ข้อ 5 “เครือข่ายผู้ปกครอง” หมายความว่า การรวมกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาเดียวกัน เพื่อร่วมมือกับสถานศึกษาในการประกอบกิจกรรมด้านการพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียน “ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามกฎหมายแพ่งหรือพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่นักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำ หรือนักเรียนอยู่รับใช้การงาน “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษา วัตถุประสงค์ของเครือข่ายผู้ปกครอง ข้อที่ 8 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 1. ร่วมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาด้านพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียน โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหารสถานศึกษา 2. ร่วมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง 3. สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา 4. เสนอข้อคิด ข้อเสนอแนะในการพัฒนาที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและสถานศึกษา 5. ร่วมกับสถานศึกษาจัดให้มีการประชุมระหว่างคณะกรรมการกับผู้ปกครองตามความเหมาะสมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 6. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในที่ประชุมใหญ่ของผู้ปกครองนักเรียน (ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง, 2551)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การมีเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาต้องมีเครือข่ายผู้ปกครองร่วมในการสนับสนุน เพื่อการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีประสิทธิผลมากที่สุด เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ด้านเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อศึกษาการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

โดยมุ่งหวังว่า เมื่อทราบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครองและปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง จะนำไปปรับปรุง แก้ไข การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อนำไปใช้การวางแผนปฏิบัติงานของเครือข่ายผู้ปกครองให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้นตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 416 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้มาจาก ตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยกำหนด ค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก โดยแบ่งเป็นผู้บริหารและเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 52 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .955

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัย ทำการแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 416 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ในการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) Correlations

ผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้ ด้านสมรรถนะทางการ

บริหารของเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านการปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กรของเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านภาวะผู้นำของเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธีของเครือข่ายผู้ปกครอง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเครือข่ายผู้ปกครอง ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ระดับการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ที่	หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านภาวะผู้นำของเครือข่ายผู้ปกครอง	3.94	0.62	มาก
2	ด้านการปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กรของเครือข่ายผู้ปกครอง	3.97	0.64	มาก
3	ด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธีของเครือข่ายผู้ปกครอง	3.85	0.59	มาก
4	ด้านสมรรถนะทางการบริหารของเครือข่ายผู้ปกครอง	4.09	0.67	มาก
5	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของเครือข่ายผู้ปกครอง	3.82	0.57	มาก

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา ด้านกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของเครือข่ายผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ด้านการร่วมมือของเครือข่ายผู้ปกครอง บทบาทของเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และความรู้ด้านการเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษา ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ที่	หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการร่วมมือของเครือข่ายผู้ปกครอง	3.89	0.62	มาก
2	ด้านการเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษา	3.75	0.78	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง	3.94	0.70	มาก
4	ด้านบทบาทของเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	3.85	0.65	มาก
5	ด้านกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของเครือข่ายผู้ปกครอง	4.04	0.68	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับสูง ($r = .876$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสมรรถนะทางการบริหาร ทั้งนี้เพราะว่าเครือข่ายผู้ปกครองมีธรรมเนียมปฏิบัติร่วมกัน เกิดการปรับตัวที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จึงมีสมรรถนะทางการบริหารงานเครือข่ายผู้ปกครองในระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับ กมลลักษณ์ ยินดียม (2556) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารองค์การตามหลักการบริหารจัดการที่ดี: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย – กัมพูชา พบว่า ด้านสมรรถนะทางการบริหารอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เพราะว่าเครือข่ายผู้ปกครองยุคสมัยปัจจุบันพอที่จะมีความรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อให้การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนสะดวกมากขึ้น จึงมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับค่าเฉลี่ยมาก สอดคล้องกับ ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา และวัลลภา อาริรัตน์ (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมที่สนับสนุนให้สถานศึกษา จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา จึงมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษาในระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับ ภัทรอิงคกานต์ บุญยพรหม (2560) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดเทพศิลา (สิงหประสิทธิวิทยา) สำนักงานเขตบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความรู้ด้านการเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษา เพราะเครือข่ายผู้ปกครองขาดการประสานงานกับสถานศึกษาและการทำความเข้าใจในสถานศึกษา ว่าเมื่อไหร่สามารถเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษาได้ จึงทำให้ความรู้ด้านการเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษาในระดับค่าเฉลี่ยปานกลาง สอดคล้องกับ สุพร วรรณกลาง (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความรู้ด้านการเข้าไปมีบทบาทในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ด้านเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ด้านสมรรถนะทางการบริหารของเครือข่ายผู้ปกครอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเครือข่ายผู้ปกครองมีการกระจายอำนาจบริหารในด้านต่าง ๆ ให้กับเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนโรงเรียนให้เกิดความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (2) และ (6) ให้การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษามีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาในสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับมาตรา 29 สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 กล่าวว่า “รัฐมีหน้าที่จัดการให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถพัฒนาขีดความสามารถที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 : 15) สอดคล้องกับ Norwich & Evans (2007) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูที่ดีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีจะนำไปสู่ความร่วมมือของผู้ปกครอง เมื่อผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นการสื่อสารข้อมูลจะมีประสิทธิผลสูงนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันตลอดจนการออกแบบกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่มีความชัดเจนมากขึ้นในขณะที่ใช้ประโยชน์ของเครือข่ายจะช่วยลดข้อจำกัดของโรงเรียนในการขาดแคลนทรัพยากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น
2. ควรนำผลการวิจัยประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ไปใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น
3. ควรนำผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ศึกษา เพื่อพัฒนาแนวทางให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียนในสังกัดต่อไป
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาการบริหารเครือข่ายผู้ปกครอง ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเครือข่ายกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาด้านเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลลักษณ์ ยินดียิม. (2556). ประสิทธิภาพการบริหารองค์การตามหลักการบริหารจัดการที่ดี: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 4(1), 106-118.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ. (2558). *การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: ครีเอทีฟคอมมอนส์.
- ปรีชา ศรีสง่า. (2560). การพัฒนาการจัดการเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบ่อเพ็ญ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12(1), 64-80.
- พลเดช ปิ่นประทีป. (2559). *การสร้างและบริหารเครือข่ายในยุคปัจจุบัน*. ค้นเมื่อ 14 กันยายน 2564, จาก <https://www.csdi.or.th/2016/08/การสร้างและบริหารเครือข่าย/>
- ภัทรธิดา กานต์ บุญยพรหม. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดเทพศิลา (สิงห์ประสิทธิ์วิทยา) สำนักงานเขตบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา และวัลลภา อาริรัตน์. (2556). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 7(1), 140-150.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สุพร วรรณกลาง. (2556). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ*. ค้นเมื่อ 14 กันยายน 2564 จาก <http://www.thongsook.ac.th/main/admin/uploads/FacultyOfGrad/630-file-researchstd11.pdf>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Norwich and Evans. (2007). *Cluster: Inter-school collaboration in meeting special educational Needs in ordinary schools*. Retrieved April 30, 2020, from <http://www.ebscohot.com/ehost/detail?vid=13&hid=3b84db3b-45f9>
- Starkey, P. (1997). *Networking for Development*. London: International Forum for Rural Transport and Development.

คำแนะนำการส่งบทความ

วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นวารสารราย 3 เดือน 4 ฉบับ/ปี โดยมีกำหนดออก ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มีนาคม ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน-มิถุนายน ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม-กันยายน ฉบับที่ 4 เดือน เดือนตุลาคม-ธันวาคม
2. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จัดพิมพ์เพื่อเป็นแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการ สำหรับคณาจารย์ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิต นักศึกษา

นโยบายพิจารณาถ้อยแถลงบทความ

1. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา รับพิจารณาบทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เอกสารการประชุม หรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น
2. ขอบเขตของวารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จะครอบคลุมเนื้อหาวิชาการวิจัย ด้านบริหารธุรกิจ ด้านการจัดการอุตสาหกรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ ด้านบริหารการศึกษา ด้านจิตวิทยาและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางการวิจัยการบริหารการพัฒนา
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการถ้อยแถลงจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review)

กระบวนการพิจารณาถ้อยแถลงบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบเมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้วสมบูรณ์
2. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบบทความว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพงานวิชาการ และประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
3. ในกรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความเพื่อถ้อยแถลงต่อไป โดยจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน ประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ โดยกระบวนการถ้อยแถลงนี้ทั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน (Double-Blind Peer Review)

4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ว่าบทความนั้นๆควรนำลงตีพิมพ์ หรือควรส่งให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอีกครั้งหนึ่งหรือปฏิเสธการตีพิมพ์

1. ข้อกำหนดต้นฉบับ

1.1 การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ผลงานที่เสนอพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวประมาณ 8-15 หน้ากระดาษ A4 บทความภาษาไทยพิมพ์ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point บทความภาษาอังกฤษพิมพ์ด้วย ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับบทความ

➤ ขนาดกระดาษ A4

➤ **กรอบของข้อความ** ในแต่ละหน้าให้มีขอบเขตดังนี้ จากขอบบนของกระดาษ 1.0 นิ้ว ขอบล่าง 1.0 นิ้ว ขอบซ้าย 1.0 นิ้ว ขอบขวา 1.0 นิ้ว

➤ **หมายเลขหน้า** ให้ใส่ไว้ในตำแหน่งด้านขวาตั้งแต่ต้นจนจบบทความ

➤ **ระยะห่างระหว่างบรรทัด** หนึ่งช่วงบรรทัดของเครื่องคอมพิวเตอร์ 8 point

➤ **ตัวอักษร** การจัดพิมพ์ต้นฉบับ ผลงานที่เสนอพิจารณาตีพิมพ์ควรมีความยาวประมาณ 8-15 หน้ากระดาษ A4 บทความภาษาไทยพิมพ์ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point บทความภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วย ด้วย Font THSarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 Point และพิมพ์ตามที่กำหนดดังนี้

➤ ขนาดกระดาษแยกเป็นสองคอลัมน์เดียว

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ (Title)	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ (ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)	กำหนดตรงกลาง, ตัวหนา	ขนาด 20 point,
ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)	ตัวหนา	กำหนดริมขวา (ไม่ต้องระบุตำแหน่งการพิมพ์หรือค่านำหน้าชื่อ)	ขนาด 16 point
ชื่อหน่วยงานของผู้เขียน	ตัวปกติ	ด้านล่างการอ้างอิง	ขนาด 16 point
อีเมล (Email)	ตัวปกติ	กำหนดริมขวา	ขนาด 16 point
ชื่อบทคัดย่อ ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ	ตัวหนา	กำหนดริมซ้าย	ขนาด 16 point
ข้อความบทคัดย่อภาษาไทย	ตัวธรรมดา	ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 16 point
คำสำคัญ (Keywords) ใช้ตัวอักษรภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ	ตัวหนา สำหรับหัวข้อ ตัวปกติ สำหรับเนื้อหา *ประมาณ 3-5 คำ	กำหนดชิดขอบซ้าย	ขนาด 16 point
เนื้อหาบทความ หัวข้อใหญ่ หัวข้อรอง	ตัวหนา ตัวหนา	กำหนดชิดซ้าย ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 16 point ขนาด 16 point

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
เนื้อหา	ตัวปกติ	ย่อหน้า 0.5 นิ้ว	ขนาด 16 point
ข้อความในภาพและตาราง	ตัวปกติ	-	ขนาด 16 point
ข้อความอ้างอิง (ด้านล่าง)	ปกติ	-	ขนาด 16 point

2. ส่วนประกอบของบทความ

1. บทความวิชาการ หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับ เนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงมีการใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (สามารถมีหัวข้อหรือองค์ประกอบที่แตกต่าง)

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยชื่อภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา

1.2 บทคัดย่อ (Abstract) สรุปเนื้อหาของบทความให้ได้ใจความชัดเจน และควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ให้มีจำนวนคำควรอยู่ระหว่าง 200-300 คำควรเป็นบทคัดย่อที่สั้น ใช้คำได้กระชับและให้สาระสำคัญตรงประเด็น

1.3 คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำที่เป็นคำสำคัญของเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูลทั้ง

1.4 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหารวมทั้งระบุ ถึงขอบเขตเนื้อหาของบทความ

1.5 เนื้อหา (Body of Text) เป็นส่วนหลักของเนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นออกเป็นย่อๆ และมีการจัดเรียงลำดับเป็นหัวข้อตามรายละเอียดของเนื้อหา

1.6 สรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน และกระชับ โดยมีการสรุป ปิดท้ายเนื้อหาที่เราได้นำเสนอไปแล้วว่ามีผลดี หรือผลเสียอย่างไร

1.7 เอกสารอ้างอิง (Reference) เขียนบรรณานุกรมในรูปแบบAPA (American Psychological Association)

2. บทความวิจัย ควรมีการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้รับอย่างเป็นระบบ โดยควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1. ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยชื่อภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา

2.2 ชื่อผู้เขียนและหน่วยงานสังกัด ให้ระบุชื่อนามสกุลของผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ต้องระบุตำแหน่งหรือคำนำหน้าชื่อแต่ให้ระบุงานประจำและหน่วยงานสังกัดที่เชิงอรรถ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 15 บรรทัด หรือไม่เกิน 300 คำ (การเขียนบทคัดย่อ คือการสรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย และผลการวิจัย)

2.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุคำที่เป็นคำสำคัญของเนื้อหาเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นในระบบฐานข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นการอธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การวิจัยมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนหรือโต้แย้ง รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

2.7 การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) การค้นหา สรุปย่อ และวิเคราะห์ผลการวิจัยของผู้อื่นที่เคยได้ทำวิจัยและถูกตีพิมพ์ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทความ

2.8 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดและชัดเจน

2.9 ผลการวิจัย (Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย การใช้ตารางหรือแผนภูมิไม่ควรเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิโดยมีการแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบอย่างชัดเจน

2.10 อภิปรายผล (Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและตีความผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย

2.11 องค์ความรู้ใหม่ ระบุองค์ความรู้ที่ได้อันเป็นผลมาจากการวิจัย ผ่านการสังเคราะห์ออกมาในรูปแบบของ แผนภูมิ แผนภาพ หรือ ผังโมโนทัศน์ พร้อมทั้งการอธิบายที่รัดกุม เข้าใจได้ง่าย

2.12 เอกสารอ้างอิง (Reference) เขียนบรรณานุกรมในรูปแบบของ APA (American Psychological Association)

3. การเขียนเอกสารอ้างอิง

วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ใช้รูปแบบการอิงแบบ APA (American Psychological Association)

3.1 การอ้างอิงในเนื้อหา (In text citation)

ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ นาม-ปี (Author-Year Format)

ภาษาไทย (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ภาษาอังกฤษ (นามสกุล, ปี ค.ศ.)

3.2 อ้างอิงในเนื้อหาจากสิ่งพิมพ์ (หนังสือ ตำรา เอกสาร)

กรณีผู้แต่งคนเดียว

การอ้างอิงให้ระบุ ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่ง (ภาษาไทย) หรือนามสกุลผู้แต่ง (ภาษาอังกฤษ) ตามด้วยเครื่องหมาย (,) ปีที่พิมพ์ เครื่องหมาย (,) ตามด้วยหมายเลขหน้าเอกสารที่อ้างอิงใส่ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น

(กิงกาน แก้วดี, 2556)

กรณีทีสรูปเนือหามาหมดทั้งเล่ม ไม่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ต้องระบุเลขหน้า

เช่น

(กิงกาน แก้วดี, 2556)

กรณีที่ผู้แต่งใช้ฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ สมณศักดิ์ นำหน้าให้คงไว้เหมือนที่ปรากฏในหน้าหนังสือ

เช่น

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2556)

กรณีผู้แต่งมียศทางทหาร ตำรวจ ตำแหน่งทางวิชาการ คำเรียกทางวิชาชีพ ไม่ต้องใส่ เช่น ศาสตราจารย์กุลพล แสงจันทร์ เป็น

(กุลพล แสงจันทร์, 2556)

การอ้างอิงเอกสารหลายเรื่อง แต่ผู้แต่งคนเดียวกัน ให้เขียนชื่อผู้แต่งครั้งเดียว แล้วเรียงปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

เช่น

(กุลพล แสงจันทร์, 2556; 2557)

กรณีผู้แต่ง 2 คน

กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนที่ 1 ตามด้วยเครื่องหมาย (,) เว้นวรรคหนึ่ง ตามด้วย “และ” ไม่เว้นวรรค ตามด้วยผู้แต่งคนที่ 2

เช่น

(กิงกาน แก้วดีและประยงค์ ยิ่งยืน, (2556)

กรณีชาวต่างประเทศให้เขียนชื่อสกุล ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) เว้นหนึ่งวรรคตามด้วยตัวอักษรชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) และเครื่องหมายมหัพภาค (.) ตามด้วยเครื่องหมาย “&” และเว้นหนึ่งวรรคตามด้วยชื่อสกุลคนที่ 2 แล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้นแล้วใส่จุด

เช่น

(William & Sales, 2008)

กรณีผู้แต่ง 3-6 คน

ชาวไทยใช้ชื่อ ชื่อสกุล คั่นเครื่องหมายจุลภาค (,) และเว้นวรรคหน้าผู้แต่งทุกคน และใช้คำว่า “และ” โดยไม่เว้นวรรค หน้าผู้แต่งคนสุดท้าย

เช่น

(กุลพล แสงจันทร์, เกียรติขจร เจริญยิ่ง, และสมหญิง ใจชื่อ, 2544).

กรณีชาวต่างประเทศให้เขียนชื่อสกุล ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นผู้แต่งทุกคน เว้นหนึ่งวรรคตามด้วยตัวอักษรชื่อต้น ชื่อกลาง (ถ้ามี) และใช้เครื่องหมาย “&” และเว้นหนึ่งวรรค หน้าผู้แต่งคนสุดท้าย แล้วใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้นแล้วใส่จุด

เช่น

Salmon, Earman, Wilson, McGarry, & Hopman, (2009)

กรณีผู้แต่งเป็นสถาบัน

ให้ลงรายการด้วยหน่วยงานระดับสูงก่อน และตามด้วยหน่วยงานระดับรอง ลงมา

เช่น

(มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, บัณฑิตวิทยาลัย, 2560)

เอกสารไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้ลงชื่อแล้วตามด้วยปีที่พิมพ์ และเลขหน้า

เช่น

(การพัฒนา, 2556)

กรณีไม่ใช่ผู้เขียน แต่เป็น ผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้แปล หรือบรรณาธิการ

ให้ลงรายการด้วยชื่อ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และบอกต่อท้ายว่าเป็น “ผู้รวบรวม” “ผู้เรียง” “บรรณาธิการ” หรือ “ผู้แปล”

เช่น

(โกวิท รักษาติ, บรรณาธิการ, 2556)

(Shah & Ratcliffe, editor, 2009)

อ้างอิงในเนื้อหาจากโสตทัศนวัสดุ

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบหรือผู้ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ผลิต ตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (;) และลักษณะของโสตทัศนวัสดุ

เช่น

(กระทรวงสาธารณสุข, 2556: CD-ROM)

การอ้างอิงในเนื้อหา จากระบบสารสนเทศออนไลน์ (WWW.)

ให้ลงรายการชื่อผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่ค้น

ข้อมูล

เช่น

(มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2556)

(Suan Sunandha Rajabhat University, 2013)

4. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

4.1 หนังสือ

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

4.2 บทความวารสาร

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*. ปีที่. หน้าแรก-หน้าสุดท้ายที่อ้างถึง
-วารสารสืบค้นจากฐานข้อมูลไทย

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่, หน้าแรก-หน้าสุดท้าย, ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก URL หรือ ชื่อฐานข้อมูล

4.3 รายงานการประชุม

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่ประชุม). ชื่อเรื่อง. วัน เดือน พ.ศ.(หน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

4.4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขา คณะ ชื่อมหาวิทยาลัย, เมืองที่ตั้งมหาวิทยาลัย

4.5 เอกสารอ้างอิงจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานเจ้าของเว็บไซต์. (ปีที่เผยแพร่ข้อมูล). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี พ.ศ. ,จาก <https://www>.

4.6 บทความในนิตยสาร หรือ หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อคอลัมน์. (วัน เดือน ปี). ชื่อบทความ. ชื่อนิตยสารหรือ หนังสือพิมพ์, ปีที่, หน้า.

กรณีภาษาอังกฤษ จะใช้ว่า ปี,เดือน วัน (year, month day) และ p. หรือ pp.

4.7 การเขียนบรรณานุกรมแผ่นพับ

ชื่อผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต. (ปี). ชื่อเรื่อง. [แผ่นพับ]. สถานที่พิมพ์: ผู้แต่งหรือหน่วยงานที่ผลิต.

4.8 อ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี/เดือน/วัน). ตำแหน่ง. สัมภาษณ์.

การส่งต้นฉบับ

ผู้เขียนส่งไฟล์ต้นฉบับบทความ (Microsoft Word) และแบบฟอร์มนำเสนอบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในช่องทางของวารสารระบบออนไลน์ (Online Submission) เท่านั้น

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณา จะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ประเมินจากภายนอกเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขจะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ

ตัวอย่างการเขียนบทความเพื่อลงตีพิมพ์ (ขนาด A 4)

ชื่อเรื่องภาษาไทย (ขนาด 20 ตัวหนา)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ (ขนาด 20 ตัวหนา)

ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่ง (ไทย) (ขนาด 16 ตัวหนา)

ชื่อ-นามสกุล ผู้แต่ง(อังกฤษ) (ขนาด 16 ตัวหนา)

ชื่อภาควิชาหรือหน่วยงานคณะและสถาบันของผู้แต่ง (ไทย) (ขนาด 16 ตัวปกติ)

ชื่อภาควิชาหรือหน่วยงานคณะและสถาบันของผู้แต่ง (อังกฤษ) (ขนาด 16 ตัวปกติ)

ที่อยู่ E-mail ผู้รับผิดชอบบทความ (ขนาด 16 ตัวปกติ)

บทคัดย่อ (ภาษาไทย) (ขนาด 16 ตัวหนา)

.....(ระหว่าง250-300 คำ) (ขนาด 16 ปกติ).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: ....., ..., ... (3-5 คำ คั่นด้วยจุลภาค) (ขนาด 16 ปกติ)

Abstract (บทคัดย่อภาษาอังกฤษ)

.....(ขนาด 16 ปกติ).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: ....., ..., ... (3-5 keywords must be given)

บทนำ (ขนาด 16 ตัวหนา)

..... (ขนาด 16 ปกติ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา)

1. ....

.....

2. ....

.....

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (ขนาด 16 ตัวหนา)

1. ....

.....

2. ....

.....

การทบทวนวรรณกรรม (ขนาด 16 ตัวหนา)

.....

.....

.....

.....

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา)

รูปแบบการวิจัย.....(ขนาด 16ปกติ).....

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา)

1.....(ขนาด 16ปกติ) .....

.....

.....

.....

2.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (ขนาด 16 ตัวหนา)

1.....(ขนาด 16ปกติ) .....

.....

2.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (ขนาด 16 ตัวหนา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (ใช้รูปแบบการเขียนแบบ APA)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ 1 ถนน อุทองนอก แขวง ดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์: 02-1601240, 097-9359356 โทรสาร: 02-1601240
Email: touch_life@outlook.co.th, journal.dar@gmail.com